Jaarstukken 2023

Behandeling in de gemeenteraad op 3 juli 2024.

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 5

Inleiding 7
Financieel beeld in hoofdlijnen 13
Grafisch overzicht baten en lasten per programma 15
Roerdalen in Balans 16

PROGRAMMAVERANTWOORDING 19

Programmaplan 21
Programma 1 Krachtige dorpen 23
Programma 2 Participatie, ondersteuning en zorg 29
Programma 3 Veilige dorpen 36
Programma 4 Economie, natuur, toerisme, cultuur en duurzaamheid 41
Programma 5 Woonomgeving 49
Programma 6 Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen 54
Programma 7 Bestuur, organisatie en dienstverlening 60
Programma 8 Algemene middelen 67

PARAGRAFEN 71

Paragraaf Bedrijfsvoering 73
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 83
Paragraaf Gemeentelijk grondbeleid 88
Paragraaf Lokale heffingen 90
Paragraaf Verbonden partijen 97
Paragraaf Financiering 125
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 130
Paragraaf Wet open overheid / Openbaarheidsparagraaf 144

JAARREKENING 145

Balans 146
Overzicht van baten en lasten in de rekening 149
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 151
Toelichting op de Balans 156
Toelichting op de baten en lasten 179
Sisa verantwoording 186

BIJLAGEN 201

JAARVERSLAG

Inleiding

Wij geloven in de kracht van mensen, individueel en collectief. Mensen vormen de gemeenschap van Roerdalen. In dorpen en buurten, jong en oud, via betaald werk, als mantelzorger, vrijwilliger of als ondernemer. Wij geloven in een samenleving waarin iedereen geaccepteerd wordt en waarin iedereen op zijn eigen manier en naar eigen kunnen meedoet. We geloven in de kracht van vitale dorpen, want in vitale dorpen nemen mensen initiatief en verantwoordelijkheid voor hun buurt en hun buurtbewoners. Ze doen mee en nemen regie over hun eigen leven en kijken om naar anderen. Investeren in de relatie en samenwerking tussen inwoners en de gemeente blijft voor deze coalitie een topprioriteit. We zijn er op gebrand het vertrouwen van inwoners in de gemeente te versterken.

We realiseren ons dat de roerige tijd die we de afgelopen jaren hebben gehad er ook toe heeft geleid dat we als lokale overheid bij sommige inwoners het vertrouwen terug moeten winnen. Dit blijft dan ook onverminderd onze inzet. Duidelijke en tijdige communicatie, antwoord geven op alle vragen en een betrouwbare partner zijn voor zowel onze inwoners als de ambtelijke organisatie, zijn hiervoor wat ons betreft essentiële voorwaarden.

We werken aan een nieuwe rolverdeling tussen de gemeente en de gemeenschap. We experimenteren met nieuwe werkwijzen. Zowel inwoners als de gemeente kunnen hiervoor het initiatief nemen. Zo leren we al doende wat in Roerdalen het beste werkt.

Deze visie brachten we in 2023 in de praktijk.

In de samenvatting (algemeen deel) nemen we u in vogelvlucht mee langs de belangrijkste resultaten uit het afgelopen jaar. In de programmaverantwoording gaan we per programma in op de doelen en activiteiten die in 2023 gepland waren. Hier verantwoorden we ook de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Leeswijzer

De “Jaarstukken 2023” bestaan uit de volgende onderdelen:

- *het jaarverslag*
  Hierin beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar. Daarnaast schetsen we het financieel beeld op hoofdlijnen.
- *de programmaverantwoording*
  De programmaverantwoording bestaat uit de 8 programma’s. De opbouw van de programma’s wordt hieronder verder uitgelegd.
- *de paragrafen*
  Het betreft hier de verplichte paragrafen volgens de BBV. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma’s. Het gaat vooral om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen hebben of kunnen hebben. Iedere paragraaf heeft zijn eigen karakter en opbouw.
- *de jaarrekening*
  De jaarrekening is het financiële deel van de jaarstukken en bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans.

Zo is de programmaverantwoording opgebouwd

Inleiding

Hierin beschrijven we kort waar het programma over gaat en wat we wilden bereiken.

Speerpunten

Onder *speerpunten* hebben we de speerpunten uit de programmabegroting vermeld. We rapporteren over de inhoud, financiën en planning.
Hiervoor gebruiken we de volgende tekens en kleuren:

 het gaat goed, dus zoals we in de begroting hebben aangegeven

 het gaat minder goed dan gepland, uitvoering zoals begroot staat onder druk

 het gaat niet goed, we wijken af van de begroting

Reguliere werkzaamheden

Naast de speerpunten voeren we ook nog veel andere werkzaamheden uit. Deze reguliere werkzaamheden worden kort opgesomd.

Indicatoren

Door het Rijk, zijn in afstemming met de VNG, een aantal indicatoren verplicht gesteld. Deze zijn opgenomen in de paragrafen. De gegevens zijn afkomstig van www.waarstaatjegemeente.nl. Per indicator is aangegeven wat de betekenis is, welke bron gebruikt is en op welke jaar het gegeven betrekking heeft. Ter vergelijking zijn ook de gemiddelde waardes van de gemeenten in de provincie Limburg, van niet stedelijke gebieden en van gemeenten met minder dan 25.000 inwoners weergegeven.

Financieel

Bij de staatjes geven we per programma aan:

- Wat de daadwerkelijke baten en lasten van vorig jaar waren (rekening 2022).
- Wat de bedragen waren in de begroting zoals deze oorspronkelijk door de raad is vastgesteld (primitieve begroting).
- Wat de baten en lasten van de aangepaste begroting zijn op basis van door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen (actuele begroting).
- Wat de daadwerkelijke baten en lasten van 2023 waren (rekening 2023).
- Of er een voordelig (V) of nadelig (N) verschil is tussen de actuele begroting en de rekening 2023 (verschil).

Naast de baten en lasten zijn de mutaties in de reserves op dezelfde manier weergegeven.

In de toelichting zijn de belangrijkste verschillen verder uitgewerkt. Kleinere verschillen zijn opgenomen als overige afwijkingen.

SAMENVATTING

In deze samenvatting beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen van het jaar 2023. Daarnaast schetsen we het financieel beeld op hoofdlijnen. We lichten de belangrijkste verschillen tussen de begroting en de realisatie toe.

Een andere rolverdeling tussen de gemeente en de samenleving

Via experimenten en initiatieven van inwoners hebben we de mogelijkheden voor een nieuwe rolverdeling tussen gemeente en inwoners verkend. Dat deden we onder meer in het dorpspark Scheepersheuvel, speel- en ontmoetingsplekken in meerdere dorpen en het netwerk Apollo Vitaal. De opvang van Oekraïense vluchtelingen en statushouders vroeg vanwege de hoge urgentie om een meer sturende aanpak van de gemeente. Ook hier hebben we inwoners betrokken, maar lag de regie nadrukkelijk bij de gemeente. Daarmee werd duidelijk dat de gemeente meerdere rollen heeft. Soms faciliterend, maar soms ook sterk sturend. Die meervoudigheid en wat dit betekent voor de rolverdeling tussen inwoners en de gemeente hebben we in 2023 vertaald in een infografic, een praktische handreiking voor college, gemeenteraad en inwoners.

Maatschappelijke ontwikkeling

De omvorming van het sociaal domein is dé belangrijkste opgave geweest in 2023. Deze opgave gaat over het dichtbij en het effectief organiseren van zorg en ondersteuning voor inwoners van Roerdalen. Afgestemd op de behoefte van onze inwoners en de ontwikkelingen in de dorpen. Anders gezegd: **méér** passende hulp, **minder** verkokering, versterking van de sociale samenhang èn kostenbesparing. Het Sociaal Team speelt hierin een sleutelrol.

Via pilots hebben we gewerkt aan de versterking van de lokale basis van het sociaal domein. Het ging onder meer over de ‘doorbraakmethode’. Die hebben we succesvol ingezet. We willen deze aanpak in 2024 vast onderdeel maken van onze aanpak. Tot de sociale basis behoort ook de gedragsdeskundige op de scholen. Die adviseert en ondersteunt ouders, kinderen en leerkrachten. Gespecialiseerde hulp wordt daardoor steeds vaker overbodig.

We hebben in 2023 de eerste gesprekken gevoerd met de jeugd van Roerdalen. Dat deden we onder andere met kampvuursessies. We gebruiken de opbrengst van de gesprekken voor het jeugd- en jongerenbeleid. Dit ronden we in 2024 af.
Zorg en ondersteuning voor onze jeugd werd in 2023 fors duurder door sterke prijsstijgingen bij de aanbieders van jeugdzorg. We konden meer jongeren preventief helpen, maar zagen tegelijkertijd een lichte stijging van het gebruik van de zware jeugdzorg.

Armoedebestrijding en versterken van de bestaanszekerheid zijn een urgent vraagstuk. Veel mensen hebben nog altijd last van de hoge inflatie en sterk gestegen energieprijzen. We hebben met inwoners en professionele instellingen gesproken over het aanbod aan gemeentelijke regelingen. Conclusie is dat sommige inwoners de regelingen complex en versnipperd vinden. Daarom maken we een kwaliteitsslag van alle regelingen voor minima.

In april 2023 heeft de gemeenteraad opnieuw besloten over MFA Vlodrop. Op basis van dit besluit wordt sindsdien gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe multifunctionele accommodatie en een nieuwe school. De bouw start in 2024 en wordt afgerond voor het nieuwe schooljaar van 2025-2026. Daarnaast zijn we begonnen we met de voorbereiding van vernieuwing van basisschool de Draaiende Wieken in Posterholt.

We hebben de zichtbaarheid van onze handhavers vergroot. Eind 2023 zijn zij gestart met een spreekuur in het gemeentehuis. Dit leidt tot meer contact met inwoners. Daarnaast hebben we veel

aandacht besteedt aan bewustwording op meerdere veiligheidsthema's, zoals brandpreventie en ondermijning.
We hebben gewerkt aan de versterking van de samenhang tussen de domeinen zorg en veiligheid. Dat deden we onder meer met voorbereiding op de WAMS (Wet Aanpak Samenhangende Meervoudige Problematiek in het sociaal domein). We nemen daar als gemeenten vanuit het vangnetoverleg en met het doorbraakteam nog een kartrekkersrol in. Het doel is dit te implementeren in een reguliere aanpak.

Ruimtelijke ontwikkeling en ondernemerschap
In alle kernen werden woningen gebouwd. Ondanks de stikstofproblematiek, hoge bouwkosten en beperkte beschikbaarheid van bouwmaterialen werden heel veel ruimtelijke plannen ontwikkeld. Veel initiatiefnemers hebben hun plan nog vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet ingediend. Daarmee worden deze plannen nog onder het 'oude' regime behandeld. Het groter aantal aanvragen leverde ons ook meer legesinkomsten op dan we hadden begroot.
Met het gereedkomen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) hebben we een belangrijke voorwaarde ingevuld om te kunnen starten met de Omgevingswet per 2024.

Een belangrijk thema was afgelopen jaar de tijdelijke huisvesting van Oekraïense vluchtelingen, statushouders en eigen inwoners. We hebben de zoektocht naar een geschikte locatie in ieder dorp afgerond. Daarvoor hebben we diverse bijeenkomsten georganiseerd en voorbereidingen getroffen voor de bouw van de eerste woningen. De eerste woningen zijn gebouwd. In 2024 ronden we de bouw van tijdelijke woningen in de overige dorpen af.
We hebben ook gezorgd voor crisis-noodopvang van Oekraïense vluchtelingen bij de Koezoep. De eerste vluchtelingen zijn eind 2023 verhuist naar hun nieuwe tijdelijke woning in Vlodrop.

In de regionale samenwerking stond de afronding van de Woondeal met het Rijk centraal. De deal werd in maart 2023 ondertekend. Daarnaast hebben we een Regiodeal voorbereid om te investeren in de brede welvaart in Midden Limburg. Begin februari 2024 werd duidelijk dat er een regiodeal Midden Limburg komt. Over het Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG) is nog veel onduidelijk. We hebben vooral ingezet voor een actievere betrokkenheid van gemeenten bij dit provinciale plan.

De ontwikkeling van het Flinke Ven kreeg een impuls met de voorbereiding van een grondruil met de provincie, die ons een grondpositie oplevert naast de stortplaats in Montfort. Hier werken we aan de ontwikkeling van een gemeentelijk zonneveld. De ruiling is begin 2024 afgerond.

We hebben de mogelijkheden van een energielandschap op het Meinwegplateau verkend. Dit bleek niet haalbaar. Daarnaast hebben we het proces van de eerste tranche grootschalige zonnevelden begeleid. Voor het gemeentelijk zonnepark is eind 2023 de vergunning aangevraagd. We hebben de Transitievisie warmte vertaald in een gebiedsuitvoeringsplan en zijn gestart met een project voor Zon op dak voor 300 woningen. Samen met inwoners legden we de basis voor een nieuwe Koers Duurzaamheid 2050.

Er waren een paar grote projecten in de openbare ruimte. We hebben de reconstructie van de Markt in Vlodrop en Zandstraat in Montfort afgrond. In Melick werkten we aan de voorbereiding van de herinrichting van de Dorpsstraat-Groenstraat. Ook hier denken inwoners actief mee in de planvorming. Daarnaast hebben we een nieuwe mobiliteitsvisie gemaakt. Over de uitvoering wordt in 2024 een besluit genomen door de raad.

De vernieuwbouw van de gemeenteloods in Melick is klaar voor uitvoering.

Organisatieontwikkeling en samenwerking MER
We hebben de voorbereiding op een nieuwe organisatiestructuur afgerond. Daarmee hebben we de overhead op managementniveau verkleind. We hebben ook de motie van de raad over functiewaardering uitgevoerd.

De samenwerking met het Servicecentrum MER bestond in 2023 10 jaar. We realiseren ons dat we als partners langdurig aan elkaar zijn verbonden. Het servicecentrum werkt in het verlengde van onze organisatie. Hier past minder opdrachtgeverschap en meer partnerschap.

Roerdalen in balans
Met het project Roerdalen in Balans 1.0 hebben we gewerkt aan een nieuwe balans in onze begroting. We combineren in deze aanpak een financiële doelstelling met belangrijke inhoudelijke doelen. We hadden met een meerjarige aanpak tot 2024 de tijd om dit te bereiken. We hebben een groot deel van de financiële doelstelling gerealiseerd, of verwachten dat in de komende jaren nog te doen voor delen het project Investeren om te renderen.
Medio 2023 bleek het meerjarig perspectief voor onze gemeente flink negatiever. Daarom zijn we een vervolg gestart op Roerdalen in Balans. Na een analyse en vergelijking van onze gemeente met vergelijkbare andere gemeenten hebben we in afstemming met een raadswerkgroep bepaald op welke manier we kosten kunnen verlagen én inkomsten verhogen. We vertalen de opbrengst van dit onderzoek in de Kadernota 2025.

Conclusie
We hebben in 2023 belangrijke stappen gezet om onze gemeente gezond, veilig, duurzaam en leefbaar te houden. De samenwerking met inwoners en ondernemers groeit, maar is niet altijd even makkelijk. Soms schuurt het als we voor het algemeen belang keuzes maken waar niet alle inwoners het mee eens zijn. De kwaliteit van onze communicatie blijft ook dan belangrijk.
Tegelijkertijd zijn onze uitdagingen groot. Hoe houden we de zorgkosten in balans en hoe zorgen we voor een passend woningbestand, nu en op de langere termijn? Hoe geven we invulling aan de grote opgaven rond duurzaamheid en bestaanszekerheid? Dit zijn ook voor de komende periode belangrijke aandachtspunten. Daar werken we samen aan, met onze raad, inwoners, ondernemers en verenigingen. Want, samen zijn we Roerdalen!

We sluiten 2023 af met een overschot van € 1.614.497. Bij de primitieve begroting gingen we nog uit van een positief saldo van € 81.864.

Het overschot heeft een aantal redenen. We hebben de belangrijkste afwijkingen al gedeeltelijk verantwoord bij de halfjaarrapportage en in verschillende raadsinformatiebrieven. Hieronder staan de grootste afwijkingen in 2023 ten opzichte van de primitieve begroting:

<u>*Grootste afwijkingen*</u>

➢ Lagere kapitaallasten	- 273.000 (V)
➢ Uitbetaling energietoeslag van € 1.300	- 653.000 (N)
➢ Surplus van SPUK Oekraïne opvang ontheemden	- 806.000 (V)
➢ Bijzondere woningaanpassingen en rolstoelvoorzieningen	- 155.000 (N)
➢ Meer uitgaven jeugdzorg	- 839.000 (N)
➢ Resultaat 2023 MGR Sociaal Domein L-N	- 134.000 (V)
➢ Grondruil Flinke Ven is niet gerealiseerd in 2023	- 1.000.000 (N)
➢ Resultaat 2023 sc MER	- 159.000 (V)

- Storting in voorzieningen i.v.m. personele regelingen en verlofsparen/verlofsaldi - 195.000 (N)
- Lagere ICT lasten - 112.000 (V)
- Voordeel op gas en elektra (P1+P7) wegens lagere stijging dan verwacht - 139.000 (V)
- Gemeentefondsuitkering, effect decembercirculaire 2023 - 1.478.000 (V)
- Hogere opbrengst Toeristenbelasting - 118.000 (V)
- Opschonen activa - 485.000 (V)

In de programmaverantwoording wordt uitgebreider ingegaan op de afwijkingen per programma.

In het financieel beeld op hoofdlijnen lichten we de verschillen ten opzichte van de actuele begroting toe.

Financieel beeld in hoofdlijnen

De primitieve begroting 2023-2026 is vastgesteld op 10 november 2022 met een positief saldo van € 81.864 in het jaar 2023. Het saldo is in de loop van 2023 begrotingstechnisch verslechterd tot uiteindelijk - € 396.554. Nu, bij het opstellen van de jaarrekening, blijkt het uiteindelijk resultaat verbeterd. We sluiten 2023 af met een positief saldo van € 1.614.497.

Onderstaande tabel laat op programmaniveau het verloop en de verschillen zien van het resultaat van de primitieve en de actuele begroting, afgezet tegen het resultaat van de jaarrekening.

bedragen x € 1.000

Overzicht programma's	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1. Krachtige dorpen	- 4.933	- 5.332	- 5.650	- 5.506	143 V
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 25.893	- 22.829	- 29.788	- 30.020	- 232 N
3. Veilige dorpen	- 2.284	- 2.345	- 2.506	- 2.449	57 V
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	- 2.402	- 1.788	- 2.794	- 2.024	770 V
5. Woonomgeving	- 5.465	- 6.040	- 7.414	- 7.989	- 575 N
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 7.216	- 8.057	- 8.407	- 8.021	386 V
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 10.360	- 11.344	- 12.351	- 12.025	325 V
8. Algemene middelen	- 232	- 551	- 369	- 403	- 34 N
Totaal Lasten	**- 58.786**	**- 58.285**	**- 69.279**	**- 68.439**	**840 V**
Baten					
1. Krachtige dorpen	471	182	736	725	- 12 N
2. Participatie, ondersteuning en zorg	6.530	5.260	7.782	8.451	669 V
3. Veilige dorpen	184	93	193	220	27 V
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	1.256	681	1.840	904	- 936 N
5. Woonomgeving	4.216	5.242	4.844	5.469	625 V
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	2.593	2.543	2.732	2.772	40 V
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	914	355	365	1.331	966 V
8. Algemene middelen	44.115	43.344	45.036	46.650	1.614 V
Totaal Baten	**60.278**	**57.699**	**63.528**	**66.522**	**2.993 V**
Saldo van baten en lasten	**1.492**	**- 585**	**- 5.751**	**- 1.918**	**3.833 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**- 3.100**	**- 458**	**- 901**	**- 3.349**	**- 2.448 N**
Onttrekkingen	**3.672**	**1.125**	**6.255**	**6.881**	**626 V**
Mutatie reserves	**572**	**667**	**5.354**	**3.532**	**- 1.822 N**
Resultaat	**2.064**	**82**	**- 397**	**1.614**	**2.011 V**

In de programmaverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering worden de verschillen gedetailleerd toegelicht. Ook voor de mutaties in de reserves worden per programma de verschillen toegelicht. Hierna lichten we de belangrijkste verschillen kort toe.

Lagere kapitaallasten
De daadwerkelijke investeringen zijn niet uitgevoerd conform planning.

Uitbetaling Energietoeslag van € 1.300
In 2023 is de energietoeslag voor huishoudens uitbetaald. Compensatie van deze kosten vindt plaats via de gemeentefondsuitkering, in dit geval via de decembercirculaire 2023.

Bijzondere woningaanpassingen en rolstoelvoorzieningen
In 2023 heeft een aantal bijzondere woningenaanpassingen plaatsgevonden en zijn maatwerk rolstoelvoorzieningen verleend.

Meeruitgaven jeugdzorg
Door de veranderde zorg mix en de opnieuw toegenomen prijzen zijn de kosten weer gestegen.

Resultaat 2023 MGR Sociaal Domein L-N
De Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg Noord, voor beschermd wonen sluit het jaar 2023 positief af. Dit zorgt voor een hoger uit te betalen saldo aan de deelnemende gemeenten.

Grondruil Flinke Ven
Deze grondruil heeft niet plaatsgevonden in 2023.

Resultaat 2023 sc MER
De bijdrage aan het servicecentrum MER is lager dan begroot, vanwege het voorlopig positieve rekeningresultaat van het sc MER.

Storting in voorzieningen i.v.m. personele regelingen en verlofsparen/verlofsaldi
Er heeft een storting in een voorziening plaatsgevonden voor het bovenwettelijk verlof stuwmeer, in de voorziening verlofsparen en in de voorziening HRM-beleid inzake een aantal personele kwesties.

Lagere ICT lasten
Het begrote budget ICT lasten is te hoog geraamd.

Voordeel op gas en elektra (P1+P7)
De ontwikkelingen op de energiemarkt hebben ertoe geleid dat de kosten van gas en elektra lager zijn uitgevallen dan aanvankelijk gedacht. De stijging van de prijzen was lager dan verwacht.

Gemeentefondsuitkering, effect decembercirculaire 2023
De effecten van de decembercirculaire 2023, zijn niet meer verwerkt in de begroting 2023.

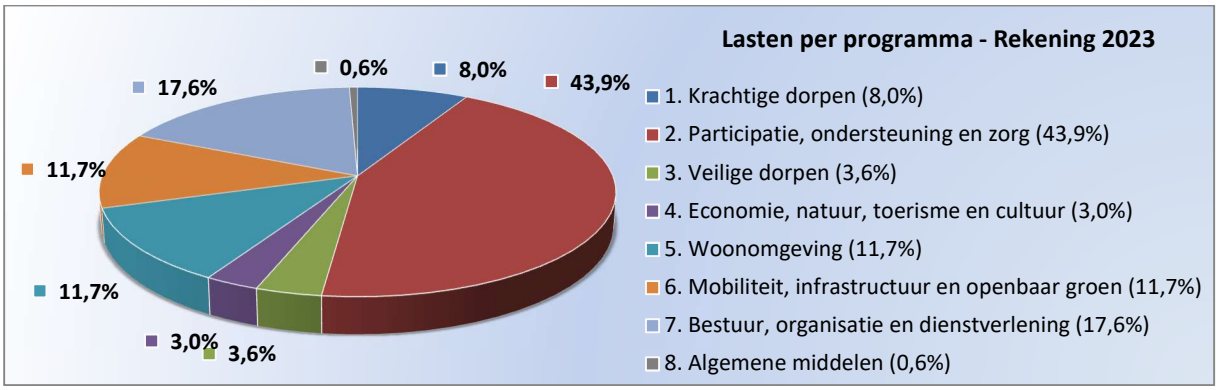
Toeristenbelasting
De stijging van de toeristenbelasting wordt voor een heel groot gedeelte veroorzaakt door Huttopia. Zij waren in 2023 volledig operationeel.

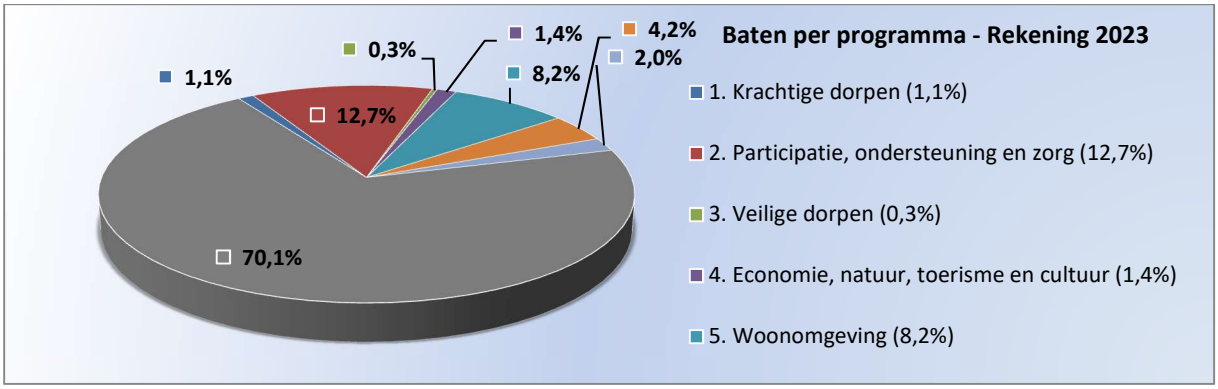
Opschonen activa
De activa zijn kritisch beoordeeld. Hierbij zijn een aantal activa afgeboekt. Dit resulteert in een eenmalig positief resultaat in 2023.

Grafisch overzicht baten en lasten per programma

In onderstaande grafieken wordt in één oogopslag de verdeling van baten en lasten over de programma's gepresenteerd. De bedragen kunt u terugvinden in de kolom rekening 2023 van de vorige tabel.

De grafiek hieronder staan de verdeling van de lasten en baten per programma gevisualiseerd.

Roerdalen in Balans

Inleiding
Bij de voorbereiding van de begroting 2021-2024 bleek een groot meerjarig oplopend tekort in de structurele inkomsten van bijna € 3,5 miljoen. De traditionele manier van het oplossen van een dergelijk probleem is snijden in de uitgaven en verhogen van de belastingen zodat de balans tussen de uitgaven en de structurele inkomsten hersteld wordt. Gezien de omvang van het tekort zou dat betekenen dat veel kwaliteit voor de gemeenschap afgebroken zou worden en dat tegelijk de lasten voor inwoners extreem verhoogd zouden worden.
We hebben onszelf toen de vraag gesteld of het ook anders kan. De organisatie is de laatste jaren professioneler geworden en beter in staat om op onze schaal verantwoordelijkheden te dragen. Daarmee hebben we de mogelijkheid om een eigen koers in te slaan.

Ons doel is koersvast te blijven werken aan de ontwikkeling van onze gemeente. Dat doen we binnen de financiële mogelijkheden. Uitgangspunt is dat onze inkomsten en uitgaven structureel in balans zijn. De afspraak was dat uiterlijk in 2024 onze begroting sluitend is. In de begroting 2021-2024 stond een uitgebreid plan van aanpak hoe we in de komende 4 jaar toewerken naar een duurzaam sluitende begroting. Een aanpak waarbij we snel kunnen inspelen op veranderingen van zowel buitenaf als ook intern. Dat vraagt om een slagvaardige en wendbare organisatie.

Drie Deelprojecten
We hebben hier aan gewerkt in drie deelprojecten:

1. Omvormen sociaal domein.
2. Investeren in duurzaamheid en om te renderen.
3. In control

In de verschillende programma's hebben we de realisatie over 2023 toegelicht. Hieronder wordt per onderdeel de financiële realisatie over 2023 weergegeven.

Omvormen sociaal domein.
Waar we op basis van Roerdalen in Balans uitgingen van een voordeel hadden van € 443.000, komen we dit jaar uit op een tekort (zie programma 2 voor toelichting).
Dat heeft te maken met een aantal factoren, waaronder de stijgende prijzen bij de zorgaanbieders door hogere lonen (CAO aanpassing) en gestegen energiekosten. Ook zien we op het gebied van de jeugdzorg een beperkte toename in het zorggebruik van met name de zwaardere jeugdzorg: een verschuiving van licht naar zwaarder, en een enkele jeugdige die helaas echt intensieve (en daarmee dure) jeugdhulp nodig heeft. Daarnaast zien we een afname in Wmo begeleiding individueel. Het is niet zo dat minder mensen ondersteuning nodig hebben, maar de mensen die ondersteuning nodig hebben, hebben minder uren nodig. Dit zou een eerste signaal kunnen zijn dat onze inspanningen rondom de sociale basis hun vruchten beginnen af te werpen. We onderzoeken uiteraard of dit inderdaad het geval is.
In totaal zien we een minder snelle stijging in kosten binnen het sociaal domein dan de landelijke trend. Ook in 2024 zullen we verdere stappen zetten op het gebied van control binnen het sociaal domein en uiteraard ook verdergaan met de lopende pilots en maatregelen. De hervormingsagenda jeugd is een van de lange termijn ontwikkelingen. Daar zullen we ons richten op het verder verstevigen van de lokale teams en expertise in de sociale (pedagogische) basis, zodatsteeds meer jeugd en jongeren en zeker ook hun ouders steun te bij de uitdagingen en problemen die horen bij opvoeden en opgroeien. Zodat de geïndiceerde zorg beschikbaar en betaalbaar blijft voor degenen die dat nodig hebben.

Investeren in duurzaamheid en om te renderen
Met het programma Investeren in Duurzaamheid en om te Renderen combineren we onze duurzaamheidsambities met kostenbesparing en nieuwe inkomsten. Daarnaast willen we nieuwe inkomsten halen uit reclame en zendmasten. In 2023 hebben gewerkt aan de voorbereiding en uitvoering van projecten. We realiseren de financiële taakstelling op onderdelen later dan gepland. Dat wordt veroorzaakt door:

- De sterk gestegen energieprijzen. Daardoor beperken we door energiebesparende maatregelen wel de meerkosten.
- Langere voorbereidingstijd. De voorbereiding van het zonneveld naast de stortplaats Montfort kost meer tijd dan voorzien. We richten ons nu op realisatie eind 2024.
- Netwerkschaarste. Ook de gemeente heeft te maken met de gevolgen van netwerkschaarste. We kunnen het zonnedak op de gemeenteloods in Sint Odiliënberg niet realiseren zoals gepland. We onderzoeken alternatieven, waarmee we alsnog duurzame energie kunnen opwekken en energiekosten kunnen besparen.
- Herprioritering van werkzaamheden. Vanwege de opdracht om met spoed voor tijdelijke huisvesting te zorgen zijn de projecten voor reclame-inkomsten tijdelijk stilgelegd. Voor zowel reclame in de dorpen als de reclamemast worden nu (haalbaarheids)onderzoeken gedaan.

<u>In control</u>
Het onderdeel in control heeft een aantal doelen:

- Grip op alle mogelijke structurele inkomsten en uitgaven (inclusief monitoren rijksvergoedingen)
- Versterking van het risicomanagement
- Versterking van bedrijfsvoering door het zoeken naar de optimale balans tussen kwaliteit en efficiency
- Verbetering van de kwaliteit van rapportages

Voor de versterking van de bedrijfsvoering maken we gebruik van de werkmethodes van de lean-systematiek. In 2023 hebben we via lean het begrotingsproces verbeterd. Het verbeterde proces passen we voortaan structureel toe.
Daarnaast willen we de overhead verlagen door verantwoordelijkheden lager in de organisatie te beleggen. We hebben de hoofdstructuur van de organisatie aan naar vier teams aangepast. Deze structuur geldt vanaf 1 januari 2024. Hiermee verlagen we de overheadkosten en realiseren we de taakstellende bezuiniging op de Roerdalense organisatie.

Ook binnen het SC MER wordt de lean-systematiek toegepast om processen te stroomlijnen. Het uitgangspunt hier is standaardiseren waar kan en specifiek waar nodig is. De kosten van het SC MER worden verdeeld op basis van de afgesproken kostenverdeelsystematiek die jaarlijks wordt geactualiseerd bij de begroting. We hebben onafhankelijk advies gevraagd over deze kostenverdeling om tot een evenrediger kostenverdeelsystematiek te komen. Dit vraagstuk binnen het MER-verband komt in 2024 tot een afronding.

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Programmaplan

Het programmaplan met acht programma's is als volgt ingedeeld:

Sociaal domein; de mens centraal
1. Krachtige dorpen.
2. Participatie, ondersteuning en zorg.
3. Veilige dorpen.

Ruimtelijk domein; ruimtelijke ontwikkeling en (eu)regionaal ondernemerschap
4. Economie, toerisme en natuur.
5. Woonomgeving.
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen.

Dienstverlening en Bedrijfsvoering; sturingskracht
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening.
8. Algemene middelen.

Programma 1 Krachtige dorpen

Inleiding

Het programma Krachtige Dorpen gaat over sociale samenhang en leefbaarheid in Roerdalen. Het programma omvat de basisvoorzieningen zoals de school, de vereniging, het dorpshuis, het sociaal team of het consultatiebureau. Het gaat om de mogelijkheden voor inwoners om elkaar te ontmoeten, zich te ontspannen en te ontplooien. Sociale samenhang wordt door het CBS gedefinieerd in termen van *sociale participatie of maatschappelijke deelname.* Wij willen dat iedereen kan meedoen aan de samenleving en niemand wordt uitgesloten. Programma 1 gaat ook over het preventief versterken van de veerkracht en de weerbaarheid van mensen.

Afgelopen jaren is er een netwerk van burgerinitiatieven ontstaan. Steeds meer inwoners raken betrokken en nemen verantwoordelijkheid. Er is een sterke relatie met wonen en leefomgeving. Programma 1 raakt het fundament van het sociaal domein. Programma 1 en programma 2 (*Participatie*) gaan vloeiend in elkaar over en versterken elkaar, waarbij programma 1 vooral over de gemeenschap gaat en programma 2 over individuele ondersteuning.

De beweging naar een sterke sociale basis

In 2020 zijn we gestart met de omvorming van het sociaal domein. Inmiddels zien we dat deze beweging die we de afgelopen jaren binnen het sociaal domein hebben ingezet, werkt. Onze overtuiging blijft daarom ook dat we de ingewikkelde hulp kunnen terugbrengen naar de menselijke maat. Terug naar wat de inwoner écht nodig heeft kijkend vanuit zijn eigen situatie. En hulp niet veraf, maar dichtbij georganiseerd, met een blijvende focus op preventie.

Daarom hebben we het sociaal team uitgebreid, geïnvesteerd in een sterke sociale basis en in een sterke gemeenschap met mensen die naar elkaar omkijken. Een gemeenschap waarin er gerichte aandacht is voor een gezonde leefstijl, positieve gezondheid en preventie. Daar kan iedereen een rol in spelen, ook een sportvereniging, een naaste of een buur.
Ook werken we binnen dit programma aan het versterken van burgerparticipatie: in het kader van een andere overheid en klein geluk zoeken we steeds naar (nieuwe) manieren om inwoners te betrekken.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

Krachtige dorpen met veel sociale samenhang, goede basisvoorzieningen en weerbare inwoners.
Met de meeste inwoners gaat het goed. Zij voelen zich gezond en gelukkig en voeren zelf regie over hun eigen leven en zijn autonoom. Inwoners die initiatieven nemen die bijdragen aan de sociale samenhang, leefbaarheid en duurzaamheid, blijven we faciliteren. We hebben oog voor wat mensen nodig hebben en luisteren naar de wensen van onze inwoners.

Vergroten van de weerbaarheid, de veerkracht en preventie
Inwoners in een (potentieel) kwetsbare situatie, die een hulpvraag uiten of waarvan de veiligheid in het gedrang is, ondersteunen we met maatwerk volgens het concept positieve gezondheid. Positieve gezondheid gaat ervan uit dat mensen zelf verantwoordelijk zijn, maar dat zij met hulp hun weerbaarheid in kwetsbare situaties kunnen versterken. Daarnaast vergroten wij de inzet op preventie en preventieve maatregelen en vroegtijdig signaleren. Positieve gezondheid gaat over de veerkracht op meerdere levensdomeinen.

Bestaanszekerheid
In de kadernota gaven we aan dat de sociale en economische ongelijkheid toeneemt. Mensen voelen zich buitengesloten en kunnen niet meedoen. We zien dat steeds meer mensen verschillende problemen ervaren die elkaar beïnvloeden op het gebied van gezondheid, werk en inkomen, opvoeden en laaggeletterdheid. We concluderen dan ook dat de bestaanszekerheid van een toenemende groep Roerdalense inwoners niet gegarandeerd is. In dat kader hebben we ons in 2023 aangesloten bij de Stichting Urgente Noden. Hulp- en dienstverleners kunnen er voor hun cliënten noodhulp aanvragen als er geen andere voorzieningen (meer) zijn. Door het oprichten en faciliteren van noodhulpbureaus zorgt SUN Nederland er samen met gemeenten, donateurs en hulp- en dienstverleners voor dat niemand meer tussen wal en schip hoeft te raken. Met een gift of renteloze lening voorkomen SUN-noodhulpbureaus veel persoonlijk leed, onnodige escalatie en maatschappelijke kosten, en verbeteren zij kwaliteit van leven omdat een gift werkt als vangnet of springplank voor volwassenen en kinderen met urgente noden.
Ook verwachten we van onze ouderen dat zij langer thuis wonen, terwijl niet iedereen daartoe voldoende in staat is zonder extra ondersteuning. Wij ondersteunen de veerkracht en weerbaarheid van deze inwoners vanuit één visie op basis van het concept positieve gezondheid: we benaderen de problemen en leefdomeinen in onderlinge samenhang.

Gezondheid is het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren in het licht van de sociale fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.

Tactische doelen

(kwetsbare) Inwoners hebben mogelijkheden elkaar te ontmoeten, zich te ontplooien en te ontspannen			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Gesprekken en aandacht voor jongeren	☺	☺	😐
Actie 2: Verhalen delen: Human Library	☺	☺	☹

Toelichting

Eind 2023 zijn we van start gegaan met de kampvuursessies. Dit zijn bijeenkomsten voor jongeren die in ieder dorp georganiseerd worden door het sociaal team. Tijdens de kampvuursessies ontstaan gesprekken met jongeren over hoe het is om op te groeien in Roerdalen. De kampvuursessies in Vlodrop en Posterholt werden goed bezocht. Deze kampvuursessies lopen door tot halverwege 2024 en vormen de basis voor nader te ontwikkelen jeugd- en jongerenbeleid waarin o.a. ook aandacht is voor de behoefte van jongeren aan jeugd- en jongerenhuizen en activiteiten voor jongeren in Roerdalen. Ook is er gelijktijdig een enquête gehouden onder de jeugd en jongeren van de gemeente Roerdalen die voor input zorgt voor het nader te ontwikkelen jeugd- en jongerenbeleid.

In oktober 2023 zijn we gestart met de voorbereiding van de Human Library / Mensenbieb, een initiatief waarmee we ontmoetingsmogelijkheden creëren tussen inwoners met een verschillende achtergrond. Dit doen we in samenwerking met Bibliorura en de Mensenbieb. De feitelijke start van de Mensenbieb in Roerdalen vindt plaats in 2024, tijdens het geluksweekend op 23 maart 2024.

Inwoners in een kwetsbare situatie worden weerbaarder, méér bewust van de eigen invloed op gezondheid en ontwikkelen veerkracht en vaardigheden.			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Bevorderen van een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving	☺	☺	☺

Toelichting

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een akkoord dat is opgesteld tussen de rijksoverheden, gemeenten (VNG) en zorgverzekeraars. Het doel van het akkoord is het bereiken van een gezonde generatie in 2040. In het GALA worden verschillende onderdelen van de thema's 'Sport, bewegen en cultuur' en 'Gezondheid en Sociale Basis' integraal samengevoegd en worden de middelen gebundeld. Het akkoord is gericht op het inrichten van een gezonde en vitale samenleving waarin iedereen kan meedoen en sluit daarmee aan op de in Roerdalen reeds ingezette beweging naar een sterke sociale basis.
In 2023 hebben we een plan van aanpak voor het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) geschreven en ingediend. De uitvoering van het GALA loopt tot en met 2026.

Burgers nemen initiatieven op het gebied van leefomgeving en sociale samenhang.			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Ondersteunen van burgerinitiatieven	☺	☺	☺

We faciliteren en stimuleren burgerinitiatieven en sluiten aan op de vraag en behoeften van inwoners. Dit gebeurt in de vorm van samenwerken, verbinden, netwerken, participeren en subsidie verlenen.

Toelichting
Steeds meer inwoners nemen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. Samen met anderen nemen zij initiatief voor wat zij belangrijk vinden. Deze initiatieven dragen bij aan krachtige, leefbare dorpen. Vaak gaan deze initiatieven over ontmoeten, spelen en bewegen in de openbare ruimte. De speelplekken In Roerdalen zijn vaak dé ontmoetingsplekken in de buurt voor jong en oud. Ze nodigen uit om te spelen en te bewegen.
We ondersteunen deze initiatieven en laten de regie bij de initiatiefnemers. Zij weten immers waar de behoefte voor hun buurt ligt. Zo is er alle ruimte voor inwoners om zelf (gedeelde) verantwoordelijkheid te nemen voor vernieuwing en instandhouding van de speelplekken in hun buurt of dorp.

U leest in programma 6 onder 'reconstructie speeltuinen' meer over de concrete locaties waar we afgelopen jaar resultaat bereikten.

Bij samenwerking met initiatieven ontstaat veelal een langdurige samenwerking. Het gaat niet alleen om het creëren van een aantrekkelijke ontmoetingsplek. We willen deze ook aantrekkelijk houden op langere termijn. We borgen deze samenwerking door afspraken en verantwoordelijkheden duidelijk te omschrijven en vast te leggen in een overeenkomst. Hierover leest u meer in programma 7 onder 'borgen van samenwerking'.

Operationele doelen

- ✓ Dorpshuizen
  Herkenbosch de verbouw van de Harch in Herkenbosch tot dorpshuis, heeft te kampen met extreme prijsstijgingen en langere levertermijnen van materialen. Onder voorbehoud van verbetering daarvan zijn de werkzaamheden in de loop van 2023 van start gegaan.
- ✓ Vlodrop
  De MFA Vlodrop is in 2023 het definitieve ontwerp vastgesteld en is de aanbesteding voor realisatie middels Tendernet op de markt gezet. Het ontwerp behelst een basisschool, Kinderopvang Sportzaal en Foyer. Het project loopt binnen de planning en beschikbare financiële middelen. De bouwstart wordt verwacht in juni 2024. Conform planning kunnen de kinderen van Vlodrop het schooljaar 2025-2026 in de nieuwe basisschool beginnen. De verbouwing van de Blokhut is in volle gang en volgt in het kader van de vastgestelde Businesscase "Dorpsinitiatief Vlodrop" volgens planning en de beschikbaar gestelde financiële middelen.
- ✓ Voor het Ploensjbad loopt nog steeds de pilotfase die in 2024 wordt afgerond.
- ✓ Speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken - We blijven initiatieven in dorpen ondersteunen om te komen tot opwaardering en adoptie van speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken. In 2023 zijn contractformats ontwikkeld, met daarin meerjarige afspraken over gebruiksrechten en -plichten, samenwerking en taakverdeling tussen gemeente en initiatiefnemers en cofinanciering voor de instandhouding van de plekken. In 2023 werden in een of meer dorpen opgewaardeerde speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken opgeleverd en nemen een of meer andere dorpen initiatief om er ook mee aan de slag te gaan.
- ✓ Dorpspark Schepersheuvel
  In 2023 is de invulling van de dorpsparkfuncties steeds meer zichtbaar geworden. De combinatie kinderopvang en kinderboerderij is gerealiseerd, de parkeervoorzieningen zijn opgewaardeerd. Een aantal onderdelen, waaronder het trapveld hebben vertraging opgelopen door de bouw van de tijdelijke woningen aan de rand van het park. Dit wordt in het voorjaar 2024 verder opgepakt. Daarnaast hebben de verschillende partijen zich georganiseerd in een samenwerkingsverband, waarmee de start is gemaakt voor de verdere ontwikkeling en inrichting van het Dorpspark.

- Experimenteren - In 2023 hebben we de ervaringen die zijn opgedaan met experimenteertrajecten geëvalueerd. - Aan de hand van de resultaten en leerervaringen houden we de richtlijnen en randvoorwaarden tegen het licht en stellen die waar nodig bij.

Reguliere werkzaamheden

- Onderwijs (Voor- en vroegschoolse educatie, leerplicht, leerlingenvervoer). Ondanks dat de basisscholen geen gebruik hebben gemaakt van de provinciale subsidie voor grensoverschrijdend leren en werken houden we aandacht voor euregionaal onderwijs;
- Jeugdbeleid (in de brede zin van preventie tot inkoop specialistische jeugdhulp);
- Subsidiebeleid;
- Accommodatiebeleid: De afgelopen jaren zijn hierover vele besluiten genomen en uitgevoerd. Op dit moment wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor het evalueren van het accommodatiebeleid en het samen met onze inwoners en partners maken van een nieuwe visie op onze (maatschappelijke) accommodaties eea in uitvoering van het in april 2023 aangenomen amendement. Hiermee krijgen we ook meer inzicht in de effecten op maatschappelijk gebied;
- Overig vastgoed: Voor jeugd- en buurthuizen moeten nog keuzes worden gemaakt in 2024. Ook evalueren we de overdracht van onze buitenbaden naar vrijwilligers;
- Gezondheidsbeleid (regie en aansturing GGD);
- Kinderopvang;
- Wmo;
- Huisvesting en begeleiding van statushouders.

Financieel

bedragen x € 1.000

1. Krachtige dorpen	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 4.933	- 5.332	- 5.650	- 5.506	143 V
Baten	471	182	736	725	- 12 N
Saldo van baten en lasten	**- 4.462**	**- 5.150**	**- 4.913**	**- 4.782**	**131 V**
Mutatie reserves					
Onttrekkingen	389	395	411	394	- 17 N
Mutatie reserves	**389**	**395**	**411**	**394**	**- 17 N**
Resultaat	**- 4.073**	**- 4.755**	**- 4.502**	**- 4.388**	**114 V**

Toelichting

bedragen x € 1.000

1. Krachtige dorpen - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
De inhuur van externe adviseurs bij de ontwikkeling maatschappelijk vastgoed is niet begroot.	- 27 N
Lagere kapitaallasten (45k) doordat de bouw van de Martinusschool vertraging heeft opgelopen. Hierdoor zijn ook de begrote kosten voor de leegstand schoolgebouw niet uitgegeven, omdat de school nog in gebruik is (15k).	60 V
De werkelijke kosten voor gas, elektra en beheerskosten bij de brede school Herkenbosch zijn lager dan begroot. Deze kosten worden afgerekend met de school, wat wil zeggen dat er ook minder vergoeding binnenkomt van de school voor de kosten voor gas, elektra en beheer.	32 V
Totaal lasten	**65 V**
Baten	
In 2023 is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een hogere rijksuitkering compensatie BTW sportaccommodaties (SPUK) verleend.	56 V
De afrekening 2022 van de kosten voor gas en electra van brede school Herkenbosch is lager dan van te voren ingeschat en de afrekening 2023 van deze kosten zijn lager dan begroot.	- 32 N
Totaal baten	**24 V**
Mutatie reserves	
Door vertraging van de verbouwing van het dorpshuis in Herkenbosch zijn er nog geen kapitaallasten berekend. Daardoor vindt er ook geen ontrekking aan de reserve plaats.	- 17 N
Totaal mutatie reserves	**- 17 N**
Overige afwijkingen	42 V
Totaal afwijkingen	**114 V**

Programma 2 Participatie, ondersteuning en zorg

Inleiding

Programma 2 gaat over de ondersteuning van inwoners met een hulpvraag. Wij gaan daarbij uit van nabijheid, maatwerk en empathie. We sturen op dorpsgericht en integraal samenwerken van professionals en vrijwilligers. In programma 1 gaven we al aan dat we steeds meer uitgaan van een totaalaanpak voor het sociaal domein op basis van maatwerk en het concept positieve gezondheid. Dit wordt de insteek van alle professionals in het sociaal domein in Roerdalen. De komende jaren staan in het teken van de omvorming van het sociaal domein.

De beweging binnen het sociaal domein

We werken aan de beweging binnen het sociaal domein. We kiezen voor een andere manier van werken om het tij te keren. Onze overtuiging is dat we de ingewikkelde hulp kunnen terugbrengen naar de menselijke maat. Terug naar wat de inwoner ècht nodig heeft. Vanuit zijn situatie. En hulp niet veraf, maar dichtbij georganiseerd. Daarnaast zetten we in op normalisering, integraal benaderen van de hulpvragen en het lokaal organiseren van vrij toegankelijke zorg.

We vragen meer aandacht voor de plaats van participatie, armoede en de aanpak van schulden. Hier zetten we meer dan ooit gericht op in. Want geldzorgen in een gezin of huishouden werken als een katalysator naar andere problemen. We zien steeds meer tekenen van een toenemende sociale ongelijkheid. Niet alleen op de woning- en de arbeidsmarkt. Ook bij het onderwijs zien we op landelijk niveau dat kansen van kinderen van laagopgeleiden afnemen en ongelijk verdeeld zijn.

We richten ons op de volgende ambities:

- Inzet GGZ-expertise in de basisondersteuning bij de huisarts. In de vorm van een praktijkondersteuner jeugd GGZ.
- (Uitbreiding van) De individuele basisondersteuning van het Sociaal Team
- Extra gezinsondersteuning voor complexe problematiek
- Gerichte inzet armoede en schuldhulpverlening
- Uitbreiden van collectieve vormen van basisondersteuning naar het voorbeeld van huiskamerplus
- Beter passend specialistisch aanbod jeugd en Wmo.

Per ambitie geldt een concrete doelstelling die in fasen in 2024 volledig moet worden behaald. Wij monitoren onze doelstellingen continue met de Arrangementenmonitor.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

Zelfredzame inwoners die kunnen deelnemen in de samenleving

Vanuit de integrale aanpak van het hele sociale domein zijn er sommige doelgroepen of thema's die apart aandacht krijgen. Wij belichten er een aantal:

Jeugd en onderwijs

We hebben in 2023 de sociale en pedagogische basis versterkt. De praktijkondersteuner Jeugd bij de huisarts, de gedragsdeskundige op de basisscholen én (sinds mei 2023) de gedragsdeskundige op de kinderopvang worden steeds vaker gevonden door inwoners en partners. In het kader van preventie worden zorgen eerder gesignaleerd en krijgen minder kans om uit te groeien tot complexe problemen. Hierdoor werd het merendeel van deze hulpvragen niet doorverwezen naar de geïndiceerde zorg.
De uitbreiding van deze basisvoorzieningen voorziet ook een beter netwerk. Contacten tussen scholen, kinderopvang organisaties en zorginstellingen groeiden. Preventief samenwerking stond nog in de kinderschoenen, maar in 2023 zijn hier goede stappen in gezet.

We zien we een lichte stijging in het aantal jeugdigen dat van middelzware naar zware jeugdhulp ging. De kinderen die geïndiceerde jeugdhulp ontvangen, hebben deze ook echt nodig hebben en kunnen niet voldoende ondersteund worden door de sociale basisvoorzieningen. Dit zie je dan terug in dergelijke trends. Ook zagen we een significante prijsstijging voor de verschillende vormen van geïndiceerde jeugdzorg, onder andere vanwege de tussentijdse indexering (als gevolg van loonstijgingen en energiekostenstijgingen bij de zorgaanbieders).
Met de realisatie van twee nieuwe schoolgebouwen in samenwerking met sociaal-maatschappelijke organisaties, creëren wij de mogelijkheid om de doorgaande ontwikkelingslijn van 0 tot 18 jaar te verbeteren en daarmee de doorontwikkeling van het basisonderwijs. Onderwijsachterstanden worden aangepakt middels regionale samenwerking.

Participatie

In Roerdalen hebben we de ambitie dat iedereen mee doet en niemand aan de kant staat. De toepassing van het principe van de omgekeerde toets is hierbij het uitgangspunt van ons handelen (mens boven de regels). Daarnaast wordt ook het principe van positieve gezondheid zo veel mogelijk toegepast.

Ontwikkelingen inkomen

In 2023 is invulling gegeven aan Amendement 2021A11 Programmabegroting 2022-2025 - Verborgen Armoede. Dit door middel van de pilot bestaanszekerheid: een eerste verkenning van (verborgen) armoede in Roerdalen. Deze is in 2023 afgerond; van juli 2022 tot april 2023 zijn we uitvoerig in overleg geweest met vertegenwoordigers van ketenpartners en inwoners.
De maatschappelijke partners die een rol hebben in de financiële en maatschappelijke ondersteuning, zien dat in toenemende mate ook mensen met hogere inkomens in de problemen komen of moeite hebben met rondkomen, waaronder werkende ouders. Verder herkennen instanties dat de aanvraagprocedures van ondersteuningsregelingen ingewikkeld (kunnen) zijn. Ook blijkt dat er bij inwoners veel behoefte is om hun verhaal te doen. Het gaat dan ook om behoefte aan sociale contacten, zingeving en ontmoeting. Met deze uitkomsten in ons achterhoofd zal het huidige minimabeleid geëvalueerd en herzien worden. Dat doen we binnen de opgave bestaanszekerheid.

Verder hebben inwoners die in 2022 de energietoeslag ontvingen, deze ook in 2023 ontvangen.

Op het gebied van schuldhulpverlening heeft de gemeente Roerdalen in 2023 voor het eerst de mogelijkheid tot een saneringskrediet geboden. Dit biedt inwoners met schulden rust en overzicht zodat ze weer kunnen meedoen in de maatschappij (bijvoorbeeld een opleiding volgen of werken).

Tactische doelen

Mensen met een hulpvraag kunnen makkelijk terecht, worden sneller en beter geholpen en voelen zich gehoord.			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Inzet praktijkondersteuner en GGZ-expertise jeugd in de basisondersteuning bij de huisarts	☺	☺	😐
Actie 2: Verstevigen en uitbreiden van de basisondersteuning van het Sociaal Team	☺	☺	☺
Actie 3: Gerichte extra inzet op gezinnen met complexe problematiek	☺	☹	☹
Actie 4: Gerichte inzet armoede en schuldhulpverlening	☺	☺	☺
Actie 5: Uitbreiden collectieve vormen van basisondersteuning	😐	☺	☺
Actie 6: Beter passend specialistisch aanbod jeugd en Wmo	☺	☺	☺
Actie 7: Extra begeleiding noodopvang Oekraïense ontheemden	☺	☺	☺

Toelichting

De POH jeugd loopt goed in het merendeel van de huisartspraktijken. Verwijzingen groeien gestaag en casuïstiek is vaak op de juiste plek bij de praktijkondersteuner jeugd. Daar waar het nog niet loopt, heeft dat te maken met ziekte van huisartsen en tijdelijke vervanging. Hierover zijn we in gesprek met de huisartspraktijken.

Eind 2022 zijn we gestart met de pilot doorbraakmethode. In 2023 is het doorbraakteam opgezet en gestart. Zij hebben gewerkt aan een helder klantproces en het eigen maken van het werken volgens de doorbraakprincipes in de praktijk. De pilot is met een jaar verlengd. De opgedane kennis en ervaring gebruiken we om in 2024 de aanpak in te bedden in de reguliere werkwijze.

Gerichte inzet armoede
In 2023 hebben we onder andere gerealiseerd: energietoeslag, energievouchers, saneringskredieten op het gebied van schuldhulpverlening,

Uitbreiden collectieve vormen van basisondersteuning
De meedenkers (onafhankelijke cliëntondersteuners) zijn inmiddels een jaar bezig. Ze merken dat ze nog niet heel veel vragen krijgen, dit komt doordat ze nog niet zichtbaar genoeg zijn in de dorpen. Ook in de onderlinge verbindingen binnen de sociale basis is nog winst te behalen. Om dit aan te pakken wordt er samen met communicatie een plan van aanpak gemaakt.

Beter passend specialistisch aanbod jeugd en Wmo
In 2022 hebben we samen met Maasgouw, Echt-Susteren, Weert, Nederweert en Leudal de strategie voor de inkoop van Wmo-begeleiding en kortdurend verblijf opgezet. De inkoopprocedure Wmo is afgerond en de nieuwe werkwijze is per 1 januari 2024 ingegaan.

De noodopvang voor de Oekraïense ontheemden is geregeld inclusief de benodigde maatschappelijke begeleiding om ervoor te zorgen dat zij hun weg in de Nederlandse maatschappij goed kunnen vinden in samenwerking met onze partners en vele vrijwilligers uit de gemeente

Roerdalen. De doorstroming naar de tijdelijke woningen is sinds het opleveren van de eerste tijdelijke woningen ook een feit.

Reguliere werkzaamheden

De reguliere werkzaamheden in dit programma houden verband met het organiseren van formele ondersteuning voor onze kwetsbare inwoners op het gebied van jeugd, Wmo, participatie, werk en inkomen en arbeidsmarkt.

- Beleid Werk & Inkomen/arbeidsmarktbeleid;
- Aanpak armoede;
- Begeleiding statushouders en migranten;
- Aanpak Bemoeizorg;
- Ondersteuning Mantelzorg;
- Aansturing Algemeen Maatschappelijk Werk & MEE;
- Aansturing MER Sociaal Domein;
- Beleid Jeugdhulp & Wmo.

Financieel

bedragen x € 1.000

2. Participatie, ondersteuning en zorg	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 25.893	- 22.829	- 29.788	- 30.020	- 232 N
Baten	6.530	5.260	7.782	8.451	669 V
Saldo van baten en lasten	**- 19.363**	**- 17.569**	**- 22.006**	**- 21.569**	**436 V**
Mutatie reserves					
Onttrekkingen	761	20	1.505	707	- 797 N
Mutatie reserves	**761**	**20**	**1.505**	**707**	**- 797 N**
Resultaat	**- 18.601**	**- 17.549**	**- 20.501**	**- 20.862**	**- 361 N**

Toelichting

bedragen x € 1.000

2. Participatie, ondersteuning en zorg - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
Participatie	
In 2023 is de energietoeslag van € 1.300 uitbetaald aan huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum conform de Rijksregeling. Middels de algemene uitkering wordt de gemeente gecompenseerd voor deze uitgaven.	- 653 N
SPUK Wet inburgering 2021; de middelen ontvangen we op basis van de taakstelling aan het begin van het inburgeringstraject voor het gehele traject dat 3 jaar duurt. Dit betekent dat de kosten niet allemaal in één jaar vallen, maar dat gespreid wordt uitgegeven. Dit budget wordt daarom meegenomen naar 2024.	230 V
SPUK Onderwijsroute. Zie ook baten. De gemeente heeft kosten gemaakt voor het realiseren van de onderwijsroute voor inburgeraars. Het Rijk keert gemeenten hiervoor tijdelijke SPUK uit.	- 88 N
Er is meer participatiebudget uitgegeven dan begroot. Vanwege gestegen prijzen en de stijging van het aantal ingezette trajecten zijn de kosten gestegen.	- 47 N
Uitgaven in het kader van opvang Oekraïense vluchtelingen (gemeentelijke en particuliere opvang). Dit bedrag wordt middels de SiSa bijlage in rekening gebracht bij de Rijksoverheid. Zie baten. Tevens wordt het restant saldo gereserveerd voor toekomstige noodopvang.	- 161 N
Het is nooit te voorspellen hoeveel leningen er door ondernemers worden aangevraagd op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). In 2023 zijn er, net zoals in 2022, nauwelijks leningen aangevraagd, waardoor het geraamde budget te hoog bleek. Hier staat tegenover dat ook de inkomsten voor nagenoeg hetzelfde bedrag te hoog zijn begroot.	61 V
In het kader van bijstandsuitkeringen, IOAW en IOAZ is in 2023 minder uitgegeven dan geraamd. Het verschil tussen de werkelijk uitgaven en de begroting is < 1% van de totale begrotingspost.	35 V
De ontvangen aflossingen van de verstrekkte TOZO leningen wordt afgedragen aan het Rijk. Zie ook baten.	50 V
Vanaf 2022 zijn een aantal interventies geweest waardoor er meer is uitgegeven dan in het verleden. Zo is meer bekendheid gegeven aan de minimaregelingen waardoor er ook meer mensen gebruik hebben gemaakt van de regelingen. Daarnaast is de voorzieningenwijzer ook meer ingezet bij inwoners. In combinatie met de toegenomen armoede, is dit ook een wenselijk resultaat, men weet ons beter te vinden. Het begrotingsbudget is in de halfjaarrapportage 2023 hierop aangepast en dat blijkt nu iets te ruim te zijn.	30 V
Niet benutten budget opsporen stille armoede (tlv algemene reserve, Amendement bij begroting) en Volwassenenfonds. De in 2023 gemaakte plannen voor het opsporen van stille armoede (o.a. theaterstuk 'Zelf Schuldig', een Geldkrant voor alle inwoners en een vernieuwde inkomenskaart met onze regelingen) zullen worden uitgevoerd in 2024. De €15.000 voor het Volwassenenfonds in 2023 is aangehouden. Wel zijn de verschillende opties verkend en hebben er gesprekken met het Volwassenenfonds plaats gevonden. In 2024 zal worden bekeken hoe dit budget ingezet kan worden t.b.v. sociale activering van minima op het gebied van sport en cultuur.	27 V

bedragen x € 1.000

2. Participatie, ondersteuning en zorg - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Niet uitgegeven middelen extra gemeentelijke tegemoetkoming inkomens, doelgroep 120% - 150% van de bijstandsnorm. Deze middelen blijven beschikbaar voor armoedebestrijding, zoals besloten bij de halfjaarrapportage 2023.	771 V
Aanpak Energiearmoede, specifieke rijksuitkering. De toegekende derde tranche van deze uitkering is ontvangen na het opstellen van de halfjaarrapportage en daarom niet verwerkt in de begroting 2023 . Zie baten. In oktober 2022 is de regeling, waarbij inwoners voor € 175 aan energiebesparende producten kunnen aanschaffen, live gegaan. De uitvoering wordt gedaan via Duurzaam Bouwloket en de regeling loopt nog steeds.	103 V
Wmo-voorzieningen	
In 2023 heeft de pilot doorbraak vertraging opgelopen vanwege vertragingen tijdens de opstartfase, met name met betrekking tot de samenstelling van het doorbraakteam. Het bleek dat de beschikbare middelen efficiënter konden worden ingezet. Dit herziene inzicht heeft geleid tot een positief financieel resultaat in 2023. We willen benadrukken dat dit positieve effect incidenteel van aard is.	32 V
De aanzuigende werking op maatwerkvoorzieningen Wmo door de landelijke invoering van het abonnementstarief van € 19 per maand is nog steeds zichtbaar. Tevens zorgt de toenemende vergrijzing voor meer aanvragen, deze aanvragen zijn vaak complexer van aard en dus duurder. Dit zorgt met name in de categorie woon- en rolstoelvoorzieningen voor een financiële tegenvaller.	- 155 N
Minder uitgaven begeleiding en dagbesteding Wmo. We zien het aantal individuele cliënten oplopen, bij stijgende prijzen. Echter omdat de hoeveelheid geïndiceerde uren gedaald zijn, geven we in 2023 toch minder geld uit dan begroot. We onderzoeken waarom er minder uren geïndiceerd worden. Dit zou en eerste signaal kunnen zijn waarmee we kunnen concluderen dat de investeringen in de sociale basis zijn vruchten zijn aan het afwerpen.	73 V
De vervoerskosten Omnibuzz zijn voor 2023 lager van gedacht. Dit komt doordat het aantal ritten nog steeds minder is dan vóór de coronaperiode. De begroting van Omnibuzz is namelijk gebaseerd op het vervoersvolume van 2019.	66 V
De kosten gemaakt in het kader van beschermd wonen zijn lager dan begroot. Tevens keert de Modulaire gemeenschappelijke regeling SD L-N een hoger saldo, gebaseerd op hun concept jaarrekening 2023, uit dan verwacht. Dit is verantwoord bij de baten.	38 V
Jeugd	
Hogere jeugdlasten. Door de veranderde zorg-mix (daling lichte jeugdzorg en stijging zware jeugdzorg) en de toegenomen prijzen zijn er in 2023 meer kosten gemaakt. We zien regionaal dat het gebruik van de zware jeugdzorg toeneemt en daarnaast hebben we in Roerdalen enkele jeugdigen extra die zwaardere (en dus duurdere) jeugdzorg nodig hebben op dit moment.	- 839 N
Lagere uitvoeringskosten ten gevolge van personele ontwikkeling team Midden-Limburg Oost. Het gaat hier om niet ingevulde vacatureruimte en uitval wegens ziekte.	31 V
Kosten project Buurtgezinnen is lager dan begroot. Deze kosten zijn afhankelijk van het aantal koppelingen. Daarnaast zijn diverse projecten betaald uit de specifieke (rijks)uitkering GALA met als gevolg dat 'eigen' middelen niet ingezet hoeven te worden. Ook zijn diverse projecten betaald uit een eenmalige provinciale subsidie kansrijke start, met als gevolg dat eigen middelen niet ingezet hoeven worden.	25 V

bedragen x € 1.000

2. Participatie, ondersteuning en zorg - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Onderwijs	
Leerlingenvervoer. Leerlingenvervoer wordt berekend op basis van beladen uurtarief. Dit uurtarief is gestegen. De stijgende kosten zijn te verklaren door een forse toename in aantallen voor Roerdalen, doorberekende NEA-indexeringen en cao-verhogende kosten voor personeel.	- 71 N
De specifieke uitkering in het kader van onderwijsachterstandenbeleid is hoger dan de gedane uitgaven. Dit bedrag wordt gereserveerd voor uitgaven in 2024. Zie ook baten.	170 V
Totaal lasten	**- 272**
Baten	
Participatie	
De definitieve gebundelde uitkering Pw, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 ontvangen van het Rijk voor het bekostigen van de Participatiewet en overige uitkeringen is lager dan verwacht bij de halfjaarrapportage.	69 V
De ontvangen aflossingen van de verstrekkte TOZO leningen wordt afgedragen aan het Rijk.	- 61 N
SPUK Wet inburgering 2021, Zie toelichting bij lasten.	- 230 N
SPUK Opvang Oekraïense vluchtelingen. Zie lasten en reserve mutatie.	967 V
Omdat er nauwelijks Bbz leningen zijn verstrekt zijn er geen vorderingen ontstaan. Zie toelichting door bij lasten.	- 61 N
SPUK Energiearmoede. Zie toelichting bij lasten.	- 103 N
SPUK Onderwijsroute. Zie lasten.	88 V
Wmo-voorzieningen	
Het voordelige saldo, gebaseerd op de concept jaarrekening 2023, van de Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg Noord; Beschermd wonen is hoger dan aanvankelijk werd begroot.	134 V
Onderwijs	
SPUK Onderwijsachterstandenbeleid; reservering voor 2023. Zie toelichting bij lasten.	- 170 N
Totaal baten	**633 V**
Mutatie reserves	
Niet uitbetalen Energietoeslag 2023 120% - 150% in december 2022. (zie lasten programma 2)	- 771 N
Niet onttrekken kosten opsporen Stille Armoede aan Algemene reserve	- 27 N
Totaal mutatie reserves	**- 798 N**
Overige afwijkingen	76 V
Totaal afwijkingen	**- 361 N**

Programma 3 Veilige dorpen

Inleiding

Wij streven ernaar om een omgeving te creëren die vrij is van geweld en criminaliteit, een plek waar inwoners met trots en vertrouwen kunnen wonen. Dit betekent het minimaliseren van criminaliteit en het bevorderen van een algemeen gevoel van veiligheid onder de bewoners. Ons streven is dat onze inwoners zo min mogelijk, en bij voorkeur helemaal niet, slachtoffer worden van criminaliteit. Wij willen hierin verder gaan dan reactief optreden en ons focussen op preventieve maatregelen en bewustwordingsprogramma's.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

In 2023 heeft het programma "Veilige dorpen" zich gericht op het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in dorpen. De genomen acties omvatten het verstrekken van veiligheidsinformatie en -middelen aan inwoners, het implementeren van brandpreventiemaatregelen, het vergroten van bewustwording en meldingsbereidheid bij veiligheidsproblemen, het bestuurlijk aanpakken van ondermijning en het onderhouden van AED’s.

Tactische doelen

Samen met onze veiligheidspartners voorkomen en beperken we de risico’s dat inwoners slachtoffer worden van criminaliteit of overlastsituaties. Waar mogelijk beëindigen we de situatie.			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: We voorzien onze inwoners van de nodige informatie en middelen om proactieve maatregelen te nemen tegen criminaliteit en onveiligheid. Daarbij steunen we burgerinitiatieven die bijdragen aan de veiligheid in onze dorpen	☺	☺	😐
Actie 2: We richten ons op het versterken en implementeren van brandpreventie, niet alleen binnen onze gemeenschap, maar ook daarbuiten, met bijzondere nadruk op grensoverschrijdende initiatieven	☺	☺	😐
Actie 3: Vergroten bewustwording en meldingsbereidheid over veiligheid en leefbaarheid onder inwoners	☺	☺	☺
Actie 4: Verstevigen en actualiseren bestuurlijke aanpak ondermijning	☺	☺	☺
Actie 5: Onderhoud AED’s	☺	☺	☺

Toelichting

Project Kiek Oet
Geïnspireerd door het succes en de impact van het project Veilig Ondernemen Parkstad, waarbij het bevorderen van samenwerkingsverbanden zoals Keurmerken Veilig Ondernemen en het aanmoedigen van meldingsbereidheid onder ondernemers centraal staat, zal op 19 maart 2024 het project Kiek Oet van start gaan. De kern van dit initiatief draait om het erkennen dat veiligheid een gezamenlijke inspanning vereist. Velen herkennen verdachte situaties niet, ervaren zelden iets meldenswaardigs of denken dat melden toch geen verschil maakt. Het doel van dit project is een cultuur creëren waarin elke waarneming telt en iedereen zich betrokken voelt bij de veiligheid van hun gemeenschap. Wij organiseren een dag voor ambtenaren, inwoners en ondernemers, waar interactief aandacht wordt geschonken aan het thema ondermijning.

Versterken en implementeren van brandpreventie
We blijven ons inzetten voor grensoverschrijdende samenwerking in bosbrandpreventie. De geplande subsidieaanvraag voor Interreg VI-A natuurbrandmanagement is uitgesteld tot eind 2023. De Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) zal als beoogde Lead-partner optreden, en de definitieve aanvraag zal in het tweede kwartaal van 2024 worden ingediend. Het voorlichtingsprogramma Brandveilig Leven van de Risk Factory blijft een onmisbare schakel. De Risk Factory heeft opnieuw haar scenario's uitgebreid en nieuwe partners verwelkomd. In 2023 zijn er stappen ondernomen om de programma's van de Risk Factory ook aan te bieden aan het voortgezet onderwijs.

Vergroten bewustwording en meldingsbereidheid over veiligheid en leefbaarheid onder inwoners
Op 26 oktober 2023 hebben we onze inwoners geïnformeerd over ons nieuwe BOA-spreekuur via verschillende communicatiekanalen. Dit spreekuur startte op 14 november 2023 en vond elke dinsdag plaats van 16:00 tot 17:00 in het gemeentehuis van Roerdalen. Gedurende de periode van 14 november tot 19 december 2023, hebben we in totaal 12 inwoners te woord gestaan op deze spreekuren.

De ontvangen meldingen waren divers, variërend van auto's die op het trottoir geparkeerd stonden tot mogelijke overtredingen van het bestemmingsplan. Dit spreekuur biedt meerdere voordelen, zoals directe communicatie met de BOA's, verbeterde toegankelijkheid voor de gemeenschap, snellere reacties op lokale problemen, verhoogde gemeenschapsbetrokkenheid en de mogelijkheid tot het bieden van maatwerkoplossingen voor specifieke situaties.

Daarom hebben we besloten de pilot in 2024 voort te zetten. We hebben opnieuw via onze communicatiekanalen onze inwoners geïnformeerd. De nieuwe data, van 20 januari tot en met 27 februari 2024, zijn bekendgemaakt. In maart zullen we een evaluatie uitvoeren om te bepalen hoe we het project verder kunnen ontwikkelen en verbeteren.

Verstevigen en actualiseren bestuurlijke aanpak ondermijning
Verstevigen bestuurlijke aanpak ondermijning
In december 2023 is de nieuwe teamleidster van het Interventieteam Midden-Limburg aangesteld. Dit team, een samenwerkingsverband tussen het RIEC en de zeven Midden-Limburgse gemeenten, is opgezet om de strijd tegen ondermijning aan te gaan. Momenteel vinden er gesprekken plaats tussen de teamleidster en het bestuur van elke betrokken gemeente. De wijze en momenten van inzet van het team zijn onderwerp van onderzoek.

Actualiseren bestuurlijke instrumenten in de aanpak van ondermijning en overlast
Als onderdeel van onze inspanningen om ondermijning tegen te gaan, hebben wij besloten onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV) te actualiseren. Een belangrijke update in deze APV betreft artikel 2:22b, eerste lid, van de Apv 2023. Conform dit artikel is het vanaf 1 januari 2024 verboden om zonder vergunning van de burgemeester een camping of recreatiepark te exploiteren. Het doel hiervan is om een veilige en gereguleerde omgeving te creëren, waarin ondermijnende activiteiten doeltreffend kunnen worden aangepakt en voorkomen. Deze vernieuwde APV biedt ons meer mogelijkheden om adequaat op te treden tegen de ondermijnende activiteiten die zich binnen de campings en recreatieparken kunnen voordoen.

Daarnaast hebben wij in onze organisatie vastgesteld dat ons huidige Bibob-beleid niet langer adequaat aansluit bij de hedendaagse eisen en uitdagingen. Gezien de evolutie in criminele activiteiten en de complexiteit hiervan, is een herziening noodzakelijk. Daarom plannen we in 2024 een grondige update van ons Bibob-beleid, om zo effectiever in te spelen op moderne risico's en een sterkere aanpak te hanteren in de strijd tegen ondermijning.

Onderhoud AED's
De gemeente Roerdalen beschikt over een uitgebreid en goed functionerend Reanimatie Oproep Netwerk, bestaande uit meer dan 400 burgerhulpverleners (vrijwilligers) en 38 Automatische Externe Defibrillatoren (AED's). Deze AED's zijn geregistreerd bij HartslagNu, het landelijke Reanimatie Oproep Systeem in geval van een circulatiestilstand (hartstilstand). Om deze bestaande situatie te versterken, zoekt de gemeente samenwerking met Stichting Hart voor Limburg / Hart voor de buurt, die een rol vervullen wat betreft het onderhoud en adviseren over het gebruik van de AED's.

Sterker positioneren van de domeinen zorg en veiligheid, zowel lokaal als regionaal			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Versterken van de samenhang tussen domeinen zorg en veiligheid.	☺	☺	☺
Actie 2: Invoering Wet Aanpak Samenhangende Meervoudige Problematiek in het Sociaal Domein (Wams)	☺	☺	😐
Actie 3: Geweld in afhankelijkheidsrelaties op de kaart zetten.	☺	☺	😐

Toelichting

Versterken van de samenhang tussen domeinen zorg en veiligheid.
We versterken de samenhang tussen zorg en veiligheid. Dit doen we op verschillende manieren. Eén daarvan omvat de inzet van een beleidsmedewerker die werkzaam is binnen zowel het team voor maatschappelijke ontwikkeling als het team voor openbare orde en veiligheid. Daarnaast brengen we partners samen om vraagstukken die deze twee domeinen aangaan gezamenlijk aan te pakken. Dit doen we op casusniveau en op procesniveau. We nemen daar als gemeenten vanuit het vangnetoverleg en met het doorbraakteam nog een kartrekkersrol in. Het doel is dit te implementeren in een reguliere aanpak. Bestuurlijk is de verbinding tussen zorg en veiligheid ook gemaakt bijvoorbeeld door actuele thema's gezamenlijk te agenderen.

Invoering Wet Aanpak Samenhangende Meervoudige Problematiek in het Sociaal Domein
De MER gemeenten hebben een gezamenlijke projectopdracht opgesteld als voorbereiding op de Wams ondanks dat deze wet met de val van het kabinet controversieel is verklaard. De verwachting is dat de Wams in 2025 in werking zal treden. We willen daar niet op wachten omdat we geloven in het werken met eenzelfde gecoördineerde aanpak bij complexe problematiek. Het helpt inwoners en de uitvoering in het zorg en veiligheidsdomein in het maken van een maatwerkplan. Roerdalen heeft hier al ervaring mee opgedaan. We zijn in 2022 gestart met de Doorbraakmethode, Maasgouw en Echt-Susteren wil deze aanpak nu overnemen.

Een ander belangrijk deelresultaat van het gezamenlijke project is het borgen van een proces, werkwijze en ondersteunend systeem in het delen van privacy gevoelige gegevens van onze inwoners. We hebben onze planning bijgesteld naar het eerste kwartaal van 2025 omdat de voorbereiding en het komen tot een gezamenlijk projectplan met de drie MER gemeenten meer tijd in beslag heeft genomen.

Geweld in afhankelijkheidsrelaties op de kaart zetten
Het programma Geweld in Afhankelijkheidsrelaties heeft zowel regionaal als op MER niveau vertraging opgelopen. Dit heeft te maken met het wegvallen van programma- en projectleiders. Ondanks deze vertraging hebben we met de MER gemeenten en betrokken uitvoerders uit het sociaal domein een verbeterplan opgesteld. Het verbeterplan is tot stand gekomen op basis van de input die we hebben opgehaald uit de “Zelfscan werken aan Veiligheid”. Deze is eind 2022 ingevuld door professionals en de MER gemeenten en geeft een beeld van hoe effectief onze lokale (wijk) teams huiselijk geweld of kindermishandeling signaleren en oppakken. Samen met de uitvoering wordt een prioritering aangebracht waarmee we dit jaar aan de slag gaan.

Reguliere werkzaamheden

- Borgen van de rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- Gemeentelijke processen oranje kolom;
- Advisering grootschalige evenementen;
- Advisering bij explosievenonderzoeken;
- Coördinatie bestuurlijk aanpak ondermijning;
- Aanpak radicalisering, mensenhandel en illegale prostitutie;
- Verbindende schakel tussen het zorg- en veiligheidsdomein;
- Borgen van doorbraakmethode als aanpak complex casuïstiek in Roerdalen;
- Regie vangnetoverleg (Integrale aanpak complexe casuïstiek, bemoeizorg en zorgmijders);
- Regie hoarding, ernstig vervuilde woningen en verplichte zorg;
- Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Limburg (Integrale aanpak complexe casuïstiek in combinatie met criminaliteit).

Financieel

bedragen x € 1.000

3. Veilige dorpen	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 2.284	- 2.345	- 2.506	- 2.449	57 V
Baten	184	93	193	220	27 V
Saldo van baten en lasten	**- 2.100**	**- 2.252**	**- 2.313**	**- 2.229**	**84 V**
Resultaat	**- 2.100**	**- 2.252**	**- 2.313**	**- 2.229**	**84 V**

Toelichting

bedragen x € 1.000

3. Veilige dorpen - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
Jaarlijks ontvangen wij een factuur v.w.b. kosten het functioneel leeftijdsontslag van oud brandweermedewerkers (FLO) en tweede loopbaanbeleid. Deze kosten zorgen voor een overschrijding van de begroting. In 2024 zal gezocht worden naar een eenmalige afkoop waarmee de kosten FLO en 2e loopbaanbeleid onderdeel gaan uitmaken van de jaarlijkse begroting VRLN.	- 36 N
Vanaf 1 april 2021 zijn gemeenten verantwoordelijk voor woningontruimingen. Kosten die gemaakt worden mogen in rekening worden gebracht bij de verhuurder. In 2023 heeft de gemeente geen kosten gemaakt in dit kader.	25 V
Het budget van Zorg en Veiligheid bestaat voor een deel uit incidentele kostenposten. Een deel van het budget is gebaseerd op kosten die alleen worden gemaakt bij complexe hulpvragen van inwoners. In 2023 hebben we een minder aantal complexe hulpvragen ontvangen waardoor een deel van dit budget niet is gebruikt. Het is belangrijk op te merken dat deze besparing niet als structureel kan worden beschouwd.	36 V
Totaal lasten	**25 V**
Baten	
Opgelegde dwangsommen	42 V
Woningontruimingen; zie toelichting bij de lasten.	- 25 N
Totaal baten	**17 V**
Mutatie reserves	
N.v.t.	-
Totaal mutatie reserves	**-**
Overige afwijkingen	42 V
Totaal afwijkingen	**84 V**

Programma 4 Economie, natuur, toerisme, cultuur en duurzaamheid

Inleiding

Dit programma richt zich op het bevorderen van duurzaamheid en het versterken van de gebiedsgerichte ruimtelijke-, economische en sociale samenhang, met het accent op ruimtelijke ontwikkeling en economische activiteiten, zonder de natuur onherstelbaar te belasten. Economie, natuur, cultuur en duurzaamheid worden hierbij met elkaar in verband gebracht in het kader van toeristisch-recreatieve ontwikkeling.
Bestaande economische dragers worden gefaciliteerd, evenals nieuwe initiatieven met een economische spin-off. We werken steeds meer integraal en gebiedsgericht, waarbij projectmatig werken steeds meer wordt geïntegreerd.

De Omgevingswet geeft ons hiervoor meer mogelijkheden. De doelen en acties binnen dit programma worden gedaan voor en het liefst samen met onze inwoners.
Onze inwoners worden zelf meer verantwoordelijk in het vergunningenproces als zij een aanvraag indienen door de invoering van en het werken volgens de Omgevingswet. Wij zullen onze inwoners hierbij ondersteunen. De link met programma 1 Krachtige dorpen met ‘Samen doen’/ Andere overheid ligt duidelijk voor de hand.

In 2023 is de kentering in Rijksbeleid steeds zichtbaarder geworden. Het Rijk trekt steeds meer de regie ‘Nationale regie op de ruimtelijke ordening’ naar zich toe en laat daarbij steeds meer taken door de gemeenten uitvoeren zonder hiervoor structurele middelen over te dragen. Daarbij hebben wij de beperkte mogelijkheid tot medebewind die zich hierbij voordeden zo veel mogelijk aangegrepen, om de belangen van de gemeente Roerdalen zo goed mogelijk in te brengen.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

Het doel van dit programma is om nieuwe, duurzame mogelijkheden te creëren op het gebied van recreatie, toerisme, natuur, cultuur en wonen. Deze onderwerpen vormen de economische motor van onze gemeente. Hierdoor kunnen we bestaande werkgelegenheid in stand houden en ontstaat er extra (in)directe werkgelegenheid. Dat is goed voor onze inwoners en versterkt de lokale economie zodat we een aantrekkelijke woon-, werk en leef-gemeente worden en blijven. Het thema duurzaamheid is hierbij steeds belangrijker geworden. Economische ontwikkelingen zijn goed, maar moeten wel duurzaam plaatsvinden.

Roerdalen is een grensgemeente. Wanneer wij een cirkel rondom Roerdalen trekken met een doorsnee van 30 kilometer, dan valt een groot deel van deze cirkel in Duitsland. Het is dus logisch om hierbij samen te werken met onze Duitse partners. Wij zetten ons Euregionaal in en ook dat biedt

daarmee nieuwe kansen. Verder werken we samen in de Samenwerking Midden-Limburg, Nationaalpark De Meinweg nieuwe Stijl, OML en in Keyport.

Cultuur
Stichting Natuurlijk! Postert heeft een burgerinitiatief gestart voor de realisatie van een nieuwe Cultuur-Historische Kunstroute in Posterholt. Dit initiatief wordt door ons gesteund met een subsidie. Hiermee wordt een evenwichtige spreiding van kunstinitiatieven over de kernen bereikt.

Extra werkzaamheden.
De provincie is in het kader van de 'Nationale regie op de ruimtelijke ordening' verder gegaan met het opstellen van het Limburgs Programma Landelijke Gebied (LPLG) en het Ontwerpend Onderzoek Midden-Limburg is in 2023 afgerond. Het behalen van de Natura 2000 doelen op onze eigen terreinen, is ook een taak die valt binnen dit kader. Wij hebben in de processen aandacht gevraagd voor onze gemeentelijke, strategische doelen zoals hierboven beschreven. De programma's hebben input gekregen vanuit onze gemeente. Deze twee programma's geven de richting vanuit de provincie aan voor de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de ontwikkelingen in het landelijk gebied. Daarom hebben wij de gemeentelijke belangen en dilemma's ingebracht. Dit leverde in 2023 een druk op de ambtelijke capaciteit en hierdoor zijn andere zaken op een lagere prioriteit gezet.

Tactische doelen

Invoeren van de Omgevingswet en werken met de Omgevingswet			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Samenstellen Omgevingsplan	😐	🙂	😐
Actie 2: Aansluiten Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	🙂	😐	🙂

Toelichting

Samenstellen Omgevingsplan
Eind 2022 is de keuzenotitie 'Omgevingsplan versie 1.0' door de gemeenteraad vastgesteld. Het doel was om deze in 2023 verder uit te werken en te starten met het opstellen van een set ruimtelijke regels voor het omgevingsplan.
Gedurende 2023 is het aantal ingediende ruimtelijke principeverzoeken en plannen hoog gebleven omdat veel inwoners en ondernemers hun plannen nog onder de oude wetgeving in procedure wilden brengen. Daarom is er in overleg met het college voor gekozen eerst prioriteit te geven aan het in procedure brengen van al deze plannen voor 1 januari 2024. In het laatste kwartaal van 2023 zijn er nog 17 plannen in procedure gebracht.
Door deze keuze in prioritering is de keuzenotitie nog niet verder uitgewerkt en is er nog niet gestart met het opstellen van de basisregelset voor het omgevingsplan. Hier hebben wij nog tot eind 2032 de tijd voor.

Aansluiten Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
Het afgelopen jaar hebben we voldaan aan alle wettelijke vereisten om aangesloten te zijn op het DSO. De functionaliteiten van het DSO zijn werkend. De plansoftware die wij gebruiken voor het opstellen van het omgevingsplan is nog niet werkend op het DSO.

Groene gemeente met gezond ondernemersklimaat			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Nieuwe natuur realiseren, Gebiedsproces Flinke Ven	☺	😐	😐
Actie 2: Beheer en Natuurontwikkeling gemeentelijke bossen en natuurterreinen.	☺	☺	☺
Actie 3: Kaderrichtlijn water, Groene bergingen langs de Vlootbeek realiseren	☺	☺	😐
Actie 4: Inzetten op nationaal park (De Meinweg) nieuwe Stijl	☺	☺	☺
Actie 5: Initiatieven van inwoners en ondernemers steunen	☺	☺	☺
Actie 6: Regionale Samenwerking	☺	😐	😐
Actie 7: Verbeteren toeristische en recreatieve mogelijkheden	☺	☺	☺

Toelichting

Nieuwe natuur realiseren, Gebiedsproces Flinke Ven

Wij hebben als gemeente diverse gronden prachtvrij gemaakt. Streven was eind 2023 de grondakte te laten passeren, waarbij de verkoop van de gronden in het Flinke Ven en de daarbij behorende grondruil nabij Montfort een feit werd. De provincie heeft op het laatste moment aangegeven dat dit niet door kon gaan in 2023, dat is begin 2024 geworden.

Beheer en Natuurontwikkeling gemeentelijke bossen en natuurterreinen.

De beheersovereenkomst met de Bosgroep voor het beheer van onze gemeentelijke bossen en natuurterreinen is afgesloten voor de jaren 2023-2032. Met als streefdoel een gezonde mix van multifunctionele bossen, natuurlijke bossen, natuurterreinen met hoge biodiversiteit en landschapselementen die een bijdrage leveren aan de beleving van het landschap.

Kaderrichtlijn water, Groene bergingen langs de Vlootbeek realiseren

De groene bergingen langs de Vlootbeek zijn grotendeels gerealiseerd. Locatie Sportlaan Montfort wordt in 2024 meegenomen in de reconstructie van de omliggende wegen (Sportlaan e.o.). Locatie Borgsweg te Posterholt leverde veel bezwaren uit de omgeving op. Daarom wordt hiervoor een alternatieve locatie uitgewerkt.

Inzetten op nationaal park (De Meinweg) nieuwe Stijl

Het transitieproces van Nationaal Park De Meinweg bevindt zich in de afrondende fase. Samen met de partners van het Nationaal Park hebben we een ambitiedocument opgesteld waarin wij gezamenlijk met de partners aangeven hoe wij de transitie van het nieuwe Nationaal Park willen vormgeven en hoe wij daarmee willen voldoen aan het nieuwe Rijksbeleid voor Nationale Parken.

Initiatieven van inwoners en ondernemers steunen

We hebben in 2023 onze ondernemers gefaciliteerd doordat:
- we de rol van onze bedrijvencontactfunctionaris overal bekend maken en ondernemers hier ook steeds vaker gebruik van maken.
- we een ondernemersavond hebben georganiseerd waar we een aantal actuele onderwerpen aan het licht hebben gebracht. De avond stond in het teken van meedenken, verwijzen

en mensen met elkaar in contact brengen;
- we samen met Keyport een ontbijtsessie hebben georganiseerd om enkele actuele projecten toe te lichten.
- we bedrijfsbezoeken hebben gebracht (zowel bestuurlijk als ambtelijk). Wij vinden het belangrijk om dicht bij de ondernemers te staan en te horen en weten wat er leeft en speelt. In 2024 worden de bedrijfsbezoeken voortgezet.
- we 3x per jaar een nieuwsbrief versturen met daarin belangrijke informatie, uitnodigingen of andere interessante informatie.
- we de contacten met de ondernemersverenigingen verder hebben geïntensiveerd. Wij zijn in 2023 begonnen met een structureel bestuurlijk overleg om elkaar te informeren en waar mogelijk samenwerking op te tuigen. Tevens hebben we samen met de ondernemersverenigingen een nieuwe toeristische plattegrond gemaakt. In 2024 wordt de samenwerking met de ondernemersverenigingen verder voortgezet.
- we als gemeente subsidies hebben verleend aan diverse initiatieven, waaronder Mijn wens voor jou van Ondernemersvereniging Roerdalen, de Gelöksgezet van Stichting Gastvrij Roerdalen-Wassenberg.
- we de voorbereidingen voor het Keyport-project 'Regio in je rugzak' verder hebben doorontwikkeld om te komen tot een 2-daagse evenement in 2024. Hier willen we jongeren van 15 t/m 25 jaar uit de regio kennis laten maken met het werken in de toeristische sector en hen tevens laten meedenken hoe Roerdalen in de toekomst toeristisch-recreatief aantrekkelijker kan worden voor jongeren.

Regionale Samenwerking
We hebben in 2023 regionaal samengewerkt, doordat:
- we op basis van de in 2021 vastgestelde Regionale Visie Recreatie & Toerisme aan de actualisatie van het uitvoeringsprogramma hebben gewerkt. De realisatie is medio 2023 gebeurd. Vanuit hier zijn we begonnen met het opnieuw leven inblazen van de visie.
- we hebben deelgenomen aan de verkennings- en pré-operationele fase voor een provinciale datatool, waarmee meer inzicht wordt verkregen in de toeristische markt van recreatieve voorzieningen en verblijfsaccommodaties.
- we actief in gesprek zijn (geweest) met Limburg Marketing om te komen tot een nieuw meerjarenplan voor 2025-2029.
- we hebben verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de realisatie van Toeristische Overstap Punten (TOP).
- we zijn begonnen met de opstart van een nieuw project, genaamd "Limburgse Natuurparels, the big five". Dit project heeft als ambitie de 5 grote natuurgebieden in Midden-Limburg, het Nationaalpark De Meinweg, Nationaal Park De Groote Peel, Grenspark Kempen-Broek, Rivierpark Maasvallei en Natuurgebied Het Leudal, vanuit één marketingconcept met elkaar te verbinden (thematisch en fysiek) en te laden met bijpassende product-markt-combinaties.
- we het project 'Realisatie Netwerk Grensoverschrijdende Ruiterroutes' (RNGR) samen met de deelnemende partijen hebben uitgewerkt en voor cofinanciering hebben ingediend onder INTERREG VI. Begin 2023 heeft de Euregio hier positief over gestemd en is aan het project de gevraagde bijdrage toegekend. Grenspark Maas-Swalm-Nette is trekker van het project en is in 2023 begonnen met de eerste voorbereidingen om tot realisatie te komen.
- we met Routebureau Noord- en Midden-Limburg gewerkt hebben aan de haalbaarheid van mindervalidenroutes in Roerdalen;
- we in nauw contact hebben gestaan met OML (Ontwikkelingsmaatschappij Limburg BV) en Keyport om actuele ontwikkelingen goed te monitoren;
- we de contacten met de Duitse buurgemeenten Wassenberg en Niederkrüchten hebben aangehaald om te kijken waar elkaar kunnen helpen en meer kunnen samenwerken. De eerste contouren van een grensoverschrijdende fietstocht zijn zichtbaar.

- we in de WCL samenwerking zijngestart met het onderzoeken wat we nodig hebben aan samenwerking op het gebied van de gebiedsontwikkelingen in het kader van het NPLG. In 2024 is dit onderzoek gereed.
- we nadat wij te horen kregen dat onze aanvraag voor een Regio Deal 4de tranche niet gehonoreerd werd door het Rijk, regionaal de schouders eronder hebben gezet en gekeken hebben wat wij van de afwijzing konden leren. Wij hebben ervoor gekozen een nieuwe aanvraag in te dienen en deze samen met onze partners verbeterd en versterkt. De nieuwe aanvraag voor een Regio Deal 5de tranche 'Regio onder druk!' hebben wij in het najaar 2023 ingediend, deze is begin 2024 toegekend.

Verbeteren toeristische en recreatieve mogelijkheden
- Het nieuwe beleidskader voor recreatie en toerisme is door het college vastgesteld. Dit hebben we opgesteld in samenspraak met inwoners en ondernemers uit de sector en alle andere partners waarmee we samenwerken buiten en binnen het gemeentehuis;
- Vervolgens hebben we het uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt en prioriteiten aangebracht. Dit hebben we wederom in samenspraak gedaan met inwoners en ondernemers uit de sector en alle andere partners waarmee we samenwerken buiten en binnen het gemeentehuis. Tijdens de begrotingsvergadering 2024 is voor een periode van 4 jaar een structureel bedrag gereserveerd om het uitvoeringsplan uit te voeren.
- We hebben samen met Limburgs Landschap een projectgroep samengesteld, waarmee we samen een MTB-route in Montfort hebben aangelegd. Hierbij zijn goede afspraken gemaakt over de borging van kwaliteit en onderhoud van de route;
- Roerdalen is een gemeente met veel hippische bedrijvigheid. In het kader hiervan hebben we in mei 2023 alle betrokken partijen uitgenodigd voor een inspiratieavond en zijn we in navolging daarvan gestart met een adviesgroep. Het doel is om Roerdalen meer op de kaart te zetten als 'hippische hotspot' in Midden-Limburg.
- We zijn begonnen met het opknappen van de paardenhindernisbaan op de Meinweg. In september is de baan geopend met de naam Roerdalen Horse Experience.
- We zijn begonnen met het onderzoeken van de mogelijkheden om het rolstoeltoegankelijk familiepad op de Meinweg op te knappen. In 2024 worden de aanpassingen doorgevoerd.
- De overeenkomst voor de informatietaak (o.a. VVV-agentschappen) met Limburg Marketing is opgezegd. Onze eigen ondernemers zijn overtuigd dat we alle ondernemers in Roerdalen beter kunnen bedienen als zij de regie in eigen handen nemen. In 2024 worden de nieuwe Geluksinfopunten geopend.
- Het onderzoek naar de haalbaarheid voor de Fietsverbinding Roermond-Mönchengladbach is vanwege onvoldoende financiële dekking stil komen te liggen. We verwachten in Q2 2024 uitsluitsel te krijgen over het (wel of niet gedeeltelijk) doorgaan van de verbinding.

Invulling geven aan de energie- en warmtetransitie			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Realiseren van duurzame grootschalige opwek van energie	☺	😐	😐
Actie 2: Stimuleren duurzame opwek kleinschalig en besparing inwoners	☺	☺	☺
Actie 3: Doorontwikkelen warmtetransitie	☺	☺	☺
Actie 4: Ondernemersaanpak	☺	☺	😐
Actie 5: Gemeente Roerdalen en maatschappelijke organisaties	😐	☺	😐

Toelichting

Realiseren van duurzame grootschalige opwek van energie
De procedure voor ons eigen zonnepark heeft vertraging opgelopen. De procedure rond de eerste tranche zonnevelden loop volgens schema. Grootschalig zon op dak heeft geen doorgang kunnen vinden door netwerkcongestie. Alle uitgaves zijn binnen budget gebleven.

Stimuleren duurzame opwek kleinschalig en besparing inwoners
Inwoners zijn actief aan de slag met duurzame opwek en besparing met bestaande regelingen.

Doorontwikkelen warmtetransitie
De doorvertaling van Transitievisie Warmte naar een gebiedsgerichte- en op doelgroep gerichte aanpak is gemaakt.

Ondernemersaanpak
We helpen de ondernemers met hulp van Stichting Groene Economie Limburg, OML, RUD en Parkmanagement met het verduurzamen van hun bedrijf.

Gemeente Roerdalen en maatschappelijke organisaties
Een aantal maatschappelijke organisaties hebben zelf verduurzamingsmaatregelen getroffen of treffen voorbereidingen om die binnenkort te nemen, denk hierbij aan verledden van binnenverlichting (sporthallen, kantines, kleedruimtes) verledden van buitenverlichting (voetbalvelden).
Ook het plaatsen van pv panelen op daken van accommodaties is een actie die vaker voorkomt.
Voor ons eigen vastgoed, geldt dat er verbouwd zal worden bij de gemeenteloods in Melick.
Voor andere vastgoedobjecten zijn we in afwachting van een accommodatiebeleid waardoor we de juiste keuzes in verduurzaming kunnen maken.

Investeren om te renderen			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Plan van aanpak investeringen	☺	☺	☺

Toelichting

Het haalbaarheidsonderzoek naar de reclameobjecten langs gemeentelijke wegen is afgerond en het plan van aanpak is uitgevoerd. In 2024 worden de eerste inkomsten hiervan verwacht.
Het haalbaarheidsonderzoek naar de reclamemast langs de A73 is daarentegen in 2023 niet afgerond.
In 2023 is er binnen het budget ‘Investeren om te Renderen’ ongeveer vier hectare landbouwgrond aangekocht voor een bedrag van € 286.000- . Dit is conform de eerder door de raad gestelde kaders die gelden binnen het project ‘Investeren om te Renderen’. Hierin staat namelijk vermeld dat er in totaal 9 hectare landbouwgrond kan worden aangekocht binnen het beschikbaar gestelde budget. Daar past deze aankoop dus binnen.

Reguliere werkzaamheden

- Afronden ontwikkeling LOG Montfort;
- Pacht- en grondzaken;
- Economie;
- Recreatie en toerisme;
- Cultureel erfgoed/cultuur;
- Ruimtelijk beleid;
- Deelname in grenspark Maas, Swalm, Nette;
- Deelname Samenwerking Midden Limburg Economie / Toerisme en Recreatie / Ruimte;
- Deelname Netwerkberaad Samenwerking Midden-Limburg;
- Deelname Keyport;
- Deelname Euregio;
- Deelname in VVV Midden-Limburg;
- Deelname in Stichting Ons WCL;
- Deelname overleggen Gebiedsvisie de Meinweg;
- Deelname Regionale Energie Strategie;
- Euregionale samenwerking (Wassenberg en Niederkrüchten);
- Inzet expertise andere collega's voor de doelen van de Nationale Opgaven.

Extra werkzaamheden

1. Limburgs Programma Landelijk Gebied: Input geleverd en de gemeentelijke belangen vertegenwoordigd bij de provincie voor het opstellen van het eerste programma.
2. Ontwerpend Onderzoek; Input geleverd en de gemeentelijke belangen vertegenwoordigd bij de provincie voor het opstellen van dit ontwerpend onderzoek.
3. Regiodeal: Input geleverd en de gemeentelijke belangen en thema's die belangrijk zijn voor de regio en Roerdalen ingebracht.

Financieel

bedragen x € 1.000

4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 2.402	- 1.788	- 2.794	- 2.024	770 V
Baten	1.256	681	1.840	904	- 936 N
Saldo van baten en lasten	**- 1.146**	**- 1.107**	**- 954**	**- 1.120**	**- 166 N**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 11	-	-	-	-
Onttrekkingen	213	288	965	275	- 690 N
Mutatie reserves	**202**	**288**	**965**	**275**	**- 690 N**
Resultaat	**- 944**	**- 819**	**12**	**- 845**	**- 856 N**

Toelichting

bedragen x € 1.000

4. Economie, natuur, toerisme en cultuur - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
Onderhoud recreatieve routes, akkerranden, minder uitgaven.	23 V
In 2023 zijn er geen uitgaven geweest voor Regionale projecten.	30 V
Minder uitgaven aan de uitvoering Actieplan Duurzame Energie, er is vertraging opgelopen door capaciteitsgebrek en door gebrek netcapaciteit is het zonnedak nog niet gerealiseerd.	536 V
De uitgaven voor de implementatie van de Omgevingswet zijn achtergebleven door uitstel van de Omgevingswet door het Rijk	122 V
Minder uitgegeven voor het project Ontwikkeling LOG Montfort	30 V
Totaal lasten	**741 V**
Baten	
in 2023 zijn er meer grondstroken verkocht dan ingeschat.	43 V
De grondruil Flinke Ven is niet in 2023 gerealiseerd.	- 1.000 N
Totaal baten	**- 957 N**
Mutatie reserves	
Minder ingezette Algemene Reserve voor Actieplan Duurzame Energie	- 590 N
Minder ingezette Reserve Gebiedsontwikkeling LOG Montfort o.b.v. gerealiseerde kosten	- 30 N
Minder ingezette Reserve Programma Plan Omgevingswet	- 52 N
Totaal mutatie reserves	**- 672 N**
Overige afwijkingen	32 V
Totaal afwijkingen	**- 856 N**

Programma 5 Woonomgeving

Inleiding

Dit programma gaat over de woonomgeving van onze inwoners. Onze gemeente is een prachtige gemeente waar het mooi wonen is in het groen. Natuur, werkgelegenheid en voorzieningen zijn nabij. De sociale samenhang in onze dorpen is groot, met een actief verenigingsleven. We blijven ons inzetten om nog aantrekkelijker te worden voor nieuwe inwoners. In dit programma hebben we daarbij te maken met een demografische transitie die vraagt om andere woningen. Dit speelt een rol bij de keuzes voor de toekomst. De bestaande woningvoorraad is daarbij voor een deel niet levensloopbestendig en in onze gemeente grotendeels in particulier bezit. Dit heeft onze aandacht.

Evenals in programma 4 zien we een kentering in Rijksbeleid. Het Rijk trekt steeds meer de regie van de grote opgaven naar zich toe. Hierbij laat het Rijk steeds meer taken door de gemeenten uitvoeren zonder hiervoor structurele middelen over te dragen.
In lijn hiermee is rondom de woningbouwopgave in maart 2023 de Woondeal Limburg, tussen de Rijksoverheid, de Provincie Limburg en alle Limburgse gemeenten gesloten, de corporaties hebben de Woondeal Limburg ook mee ondertekend. Het bouwen voor de landelijke behoefte krijgt hierbij prioriteit boven de lokale c.q. de regionale woonbehoefte. De woningmarkt wordt sterker gereguleerd. Daarbij hebben wij de beperkte mogelijkheid tot medebewind die zich hierbij voordeden zo veel mogelijk aangegrepen. Hierbij hebben wij de belangen van de gemeente Roerdalen alsook van de regio (in onze rol als voorzitter SML-werkveld wonen) zo goed mogelijk ingebracht.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

We willen een woongemeente blijven, met huisvesting die past bij de behoefte van onze inwoners, in relatie tot krachtige dorpen, leefbaarheid en openbare ruimte. We stimuleren dat inwoners zo lang mogelijk in hun eigen woning kunnen blijven wonen. Deze woning moet nu en in de toekomst voldoen aan hun eigen behoefte en liggen in een prettige en veilige leefomgeving. Hiervoor is een woningvoorraad nodig die goed aansluit op de toekomstige woonbehoefte van onze huidige en nieuwe inwoners.

In de context van krapte op de woningmarkt hebben we gewerkt aan extra woningen (kwantiteit) die kwalitatief (type woning) goed aansluiten bij de woonbehoefte van onze huidige en toekomstige inwoners. Daarnaast hebben we ingezet op het kwalitatief verbeteren van sterk verouderde woningen. De belangrijkste leidraden hiervoor zijn de in 2022 vastgestelde Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 en de Woondeal Limburg.
Een van de afspraken in de Woondeal is bijvoorbeeld dat het Rijk, de Provincie Limburg, de corporaties en de gemeenten de bouwopgaven regelmatig bespreken (dit gebeurt op zogenaamde Versnellingstafels). Aan bod komen dan onderwerpen of thema's die nu voor vertraging zorgen. Er zijn momenteel veel bouwactiviteiten, maar we hebben ook geconstateerd dat bouwen door diverse

omstandigheden steeds lastiger wordt. Doel van de versnellingstafels is de realisatie van bouwopgaven te versnellen.
Mede door dergelijke Versnellingstafelgesprekken zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor landelijke subsidies gewijzigd. In 2023 hebben wij daardoor voor projecten van derden binnen onze gemeente Startbouwimpuls (SBI) kunnen aanvragen. Deze impuls is voor projecten die planologisch ver genoeg zijn om te starten met bouwen, maar door de veranderde economische omstandigheden de businesscase niet meer konden rond rekenen.
In 2023 zijn de tijdelijke woningen opgeleverd in Vlodrop, Sint Odiliënberg en Melick.
Daarnaast zijn aan de slag gegaan met de voorbereidingen voor het uitbreiden van de woonwagenlocaties in Montfort en Herkenbosch, zoals het opstellen van het planologisch kader.

Met bovenstaande acties willen we uiteindelijk bereiken dat onze huidige (en toekomstige) inwoners kunnen (blijven) wonen in een woning die voldoet aan hun eigen behoefte in een goed woon- en leefklimaat. Voor een goed woon- en leefklimaat is een goede sociale samenhang belangrijk, waaraan bewoners en verenigingen zelf ook bijdragen (zie programma 1). Hierbij hebben we aandacht voor bijzondere doelgroepen waarbij we de relatie leggen met participatie, zorg en ondersteuning (programma 2). Tevens draagt ook het onderhoud alsook de ontwikkeling van de openbare ruimte hieraan bij (zie programma 6).

Extra werkzaamheden.
De Woondeal Limburg, waarover nog tot kort voor de ondertekening in 2023 onderhandeld is, valt onder het 'Nationale Programma Verstedelijking en Wonen'. Het is belangrijk dat wij als gemeente een bijdrage (blijven) leveren aan de Nationale Programma's, voor zowel de korte (2030) alsook de langere termijn (2050). Wij hebben in het proces van de Woondeal Limburg aandacht gevraagd voor onze gemeentelijke, strategische doelen zoals hierboven beschreven.
Door alle ontwikkelingen die zich in sneltreinvaart opvolgen, onder andere op het gebied van wetgeving, denk hierbij aan de hierboven omschreven woningbouwopgave, het duurzaamheidsvraagstuk of de stikstofproblematiek, blijft het een grote uitdaging om hier op een goede manier handen en voeten aan te geven. Dit legde en legt een stevige claim op de beschikbare capaciteit voor reguliere beleidswerkzaamheden.

Tactische doelen

Het bereiken van een woningvoorraad die qua kwaliteit, aantallen en proces goed aansluit bij de behoefte van onze inwoners			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Regionaal woningbehoefteonderzoek actualiseren	😐	☺	😐
Actie 2: Afsluiten Meerjarige prestatieafspraken Roerdalen met Wonen Limburg	☺	☺	☺
Actie 3: Lokale prestatieafspraken actualiseren	☺	☺	☺
Actie 4: Project tijdelijke woningen in alle dorpen (*prioritaire/speerpunt programma overstijgend*)	☺	☺	😐

Toelichting
Regionaal woningbehoefteonderzoek actualiseren
Als gevolg van de rijksopgaven is de prioritering aangepast en is de woonzorganalyse met voorrang uitgevoerd ten opzichte van het woonbehoefteonderzoek. Voor de woonzorganalyse is in 2023

opdracht gegeven. De resultaten van de woonzorganalyse dienen als input voor de uitvoering van het woonbehoefteonderzoek hetgeen in 2024 wordt uitgevoerd.

Project tijdelijke woningen in alle dorpen (prioritaire/speerpunt programma overstijgend)
Ten gevolge van de bouwplanning door externe partijen zijn de tijdelijke woningen in Vlodrop, Sint Odiliënberg en Melick opgeleverd in 2023. De tijdelijke woningen in Herkenbosch, Montfort en Posterholt worden opgeleverd in 2024.

Prettige woon- en leefomgeving			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Monitoren nieuwe afvalinzameling	☺	☺	☺
Actie 2: Bewustwording van duurzaamheid via het aanbieden lespakketten op scholen	☺	☺	☺

Toelichting
Monitoren nieuwe afvalinzameling
In 2022 heeft de gemeente Roerdalen een nieuwe manier van afval inzamelen geïntroduceerd in de gemeente. De resultaten over dit eerste jaar zijn in 2023 met de gemeenteraad gedeeld. Conclusie is dat het nieuwe afvalbeleid haar vruchten afwerpt op het gebied van milieurendement. Ook zijn er nog een aantal aandachtspunten, waaronder het terugdringen van de hoeveelheid kilo's fijn restafval, waar de komende jaren nog progressie in geboekt kan worden.

Bewustwording van duurzaamheid via het aanbieden lespakketten op scholen
In 2023 hebben alle basisscholen in onze gemeente het lespakket over afvalscheiding aangenomen welke door RD Maasland aangeboden wordt. Hiermee hebben we de doelstelling behaald.

Reguliere werkzaamheden

- Uitvoering afvalnota;
- Grondexploitaties;
- Gebiedsontwikkeling;
- Ruimtelijke plannen;
- Planschadezaken/Nadeelcompensatie;
- Voorzitter voor het werkveld Wonen, Zorg en Woonomgeving namens de Samenwerking Midden-Limburg (SML) en hiermee verbonden afvaardiging Versnellingstafel Limburg namens regio Midden-Limburg;
- Deelname Samenwerking Midden Limburg;
- Lokale prestatieafspraken (woningcorporatie, gemeente en huurdersbelangenvereniging);
- Huisvesting statushouders, huisvesting ontheemden.
- Inzet expertise andere collega's voor doelen van de Nationale Opgaven

Extra werkzaamheden:

1. Wet goed verhuurderschap (link met Programma 3)
   Inregelen loket in samenwerking met MER-gemeenten.
2. Woonzorganalyse
   In 2023 is vanuit dit programma gestart met het uitvoeren van een woonzorganalyse om de behoefte en het aanbod van zorgwoningen in de breedste zin van het woord in beeld te brengen. In 2024 worden de resultaten opgeleverd en geanalyseerd. Deze resultaten zijn input voor het woningbehoefteonderzoek dat in 2024 opgestart wordt. Vervolgens wordt er

regionaal samen met programma 1 ‘Krachtige dorpen’ aan een Woon-zorgvisie gewerkt, die vanaf 2026 wettelijk verplicht is.

3. Subsidieaanvraag startbouwimpuls (SBI).
In 2023 is een subsidieaanvraag gedaan in het kader van de startbouwimpuls. Voor twee projecten is die subsidie toegekend met een gezamenlijk bedrag van €473.350. Dit bedrag komt toe aan de projectontwikkelaars ten behoeve van de doorgang van de woningbouwprojecten.

4. Woningbouwprojecten waaraan in 2023 onder regie van gemeente Roerdalen gewerkt is:
- Bouwontwikkelingen aan de Markt in Posterholt en de Hammerstraat/Muytertweg in Herkenbosch
- Wienkeskoel fase 3 in Melick
- Afronding wijk Holsterveld in Vlodrop
- Centrumplan Herkenbosch
- Uitbreiding woonwagenstandplaatsen

Financieel

bedragen x € 1.000

5. Woonomgeving	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 5.465	- 6.040	- 7.414	- 7.989	- 575 N
Baten	4.216	5.242	4.844	5.469	625 V
Saldo van baten en lasten	**- 1.249**	**- 798**	**- 2.570**	**- 2.520**	**50 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 20	- 389	- 32	- 401	- 370 N
Onttrekkingen	141	-	1.457	1.998	541 V
Mutatie reserves	**121**	**- 389**	**1.425**	**1.597**	**171 V**
Resultaat	**- 1.128**	**- 1.187**	**- 1.145**	**- 923**	**221 V**

Toelichting

bedragen x € 1.000

5. Woonomgeving - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
De kosten voor de verwerking van het restafval zijn hoger dan geraamd en deze worden deels gecompenseerd door lagere verwerkingskosten voor GFT.	- 25 N
Lagere uitgaven voor verwerking kunststof- en drankkartons. De lagere uitgaven worden vrijwel volledig gecompenseerd door lagere baten. Per saldo nauwelijks resultaateffect.	107 V
Lagere bijdrage aan RD Maasland aangaande inzamelvergoeding kunststof en drankkartons.	55 V
Lagere exploitatiekosten milieupark vanwege minder bezoekers. Keerzijde van de medaille is dat er ook minder baten zijn.	82 V
Vergoeding aankoop stikstofrechten geitenhouderij. Een deel van de geraamde vergoeding voor de aankoop van stikstofrechten is nog niet uitbetaald. Uitbetaling is in 2024/2025 aan de orde.	127 V

bedragen x € 1.000

5. Woonomgeving - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lagere uitgaven regiodeal en lagere uitgaven woningonderzoek. De eerdere regiodeal aanvraag is afgewezen; derhalve geen uitgaven. De lagere uitgaven voor het woningbehoefte onderzoek worden gecompenseerd door lagere baten.	101 V
Tijdelijke opvang statushouders en noodopvang (tijdelijk personeel)	80 V
Bijdrage aan MER	- 26 N
Bouwrijp maken Holsterveld Vlodrop. Eerder uitgevoerd dan vooraf gepland.	- 28 N
Centrumplan Herkenbosch. Het project is met ingang van 2023 geherrubriceerd als onderdeel van de bouwgrondexploitatie. Binnen de grondexploitatie waren geen lasten geraamd voor dit project (was eerder een investeringskrediet).	- 1.014 N
Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (Specifieke uitkering), zie baten.	- 76 N
Totaal lasten	**- 617 N**
Baten	
Kunststof- en drankkartons. De lagere baten worden vrijwel volledig gecompenseerd door lagere lasten. Per saldo nauwelijks resultaateffect.	- 100 N
Lagere inkomsten milieupark vanwege minder bezoekers. De lagere inkomsten worden gecompenseerd door lagere uitgaven aan het milieupark.	- 71 N
Lagere opbrengsten afvalstoffenrecht en reinigingsrecht	- 93 N
Hogere baten kostenverhaal. De kosten zijn lastig te ramen (vraaggestuurd). In 2023 zijn er veel projecten geweest; derhalve hogere baten kostenverhaal.	47 V
De geraamde inkomsten in verband met het woningbehoefte onderzoek zijn niet gerealiseerd. Dit leidt ook tot minder uitgaven. Per saldo budgettair neutraal.	- 64 N
Hogere opbrengsten omgevingsvergunningen.	73 V
Winstneming projecten Oortjesveld III, Wienkeskoel II en Holsterveld.	281 V
Tweetal vrije kavels verkocht en passeren Wonen Limburg akte Holsterveld Vlodrop. Meer verkocht in 2023 dan begroot.	255 V
Ontvangen voorschot provinciale subsidie voor project "Versterken centra, kernen en wijken gemeente Roeralen". De baten zijn ten gunste van het project Centrumplan Herkenbosch gebracht.	240 V
SPUK meerkosten Energie Openbare Zwembaden, zie lasten.	76 V
Totaal baten	**644 V**
Mutatie reserves	
Algemene reserve	541 V
Reserve bouwgrondexploitatie	- 370 N
Totaal mutatie reserves	**171 V**
Overige afwijkingen	23 V
Totaal afwijkingen	**221 V**

Programma 6 Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen

Inleiding

Dit programma richt zich op de directe leefomgeving van onze inwoners. Zowel op het onderhoud als op de ontwikkeling van de openbare ruimte.

Eén van de kernwaarden voor de manier waarop we werken is het actief betrekken van inwoners bij initiatieven op het gebied van veiligheid en leefbaarheid en bij de keuzes die gemaakt moeten worden in de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte. Dat doen we binnen duidelijke kaders en vanuit het algemeen belang. We hebben hier al goede ervaringen mee opgedaan. We informeren zo goed mogelijk over zaken die we realiseren. Bij allerlei ontwikkelingen, reconstructies in de openbare ruimte zoals de Markt in Vlodrop of de Zandstraat in Montfort, of het opstellen van beleid zoals het mobiliteitsplan doen we dit samen met de omwonenden of belanghebbenden. Sommige zaken liggen dan al vast in kaders zoals wetgeving of beleid, en andere zaken ontwerpen we in nauw overleg met de inwoners. De geïnvesteerde tijd die dit kost levert een duidelijke meerwaarde daar waar het gaat om draagvlak van de omgeving en waardering voor het kunnen meedenken in de inrichting. We realiseren een aantal projecten per jaar op deze manier. Hieronder bij de doelen blikken we hierop terug.

Daarnaast werken we wijkgericht en zijn onze medewerkers van de buitendienst herkenbaar in de dorpen aanwezig en voor iedereen aanspreekbaar. De medewerkers van onze buitendienst hebben een sterke binding met de kernen en weten wat er in een dorp leeft. Vanuit hun sterke verantwoordelijkheidsgevoel werken ze dagelijks in de kernen en proberen klachten en meldingen zo snel als mogelijk op te lossen. Het digitale meldsysteem FIXI stelt onze medewerkers in staat om meldingen snel en adequaat af te handelen. Afhankelijk van de aard van de melding gebeurt dat direct of vraagt de afhandeling meer tijd. We hebben in 2023 ongeveer 3200 meldingen behandeld.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

We willen krachtige, leefbare dorpen waar inwoners en toeristen zich prettig voelen, en een veilige openbare ruimte waarin een aantrekkelijke kwaliteit tot uiting komt. Klimaatadaptatie en duurzaamheid zijn daarin essentieel geworden. We hebben in 2023 onder andere gewerkt aan de onderstaande zaken.

Tactische doelen

Samen met inwoners werken aan integrale gebiedsgerichte projecten en beleid			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Realisatie van de reconstructie Zandstraat in Montfort	☺	☺	☺
Actie 2: Start van de realisatie van de herinrichting van de markt in Vlodrop	☺	☺	☺
Actie 3: Start van de reconstructie van de Dorpsstraat en Groenstraat in Melick	☺	☺	😐
Actie 4: Afronding parkeervoorzieningen rondom dorpspark Schepersheuvel en sporthal in Sint Odiliënberg	☺	☺	☺
Actie 5: Afronding mobiliteitsplan	☺	😐	😐
Actie 6: Overdracht woonwagenlocatie Sint Odiliënberg	😐	☺	😐

Toelichting

De Markt in Vlodrop en de reconstructie van de Zandstraat zijn in 2023 gerealiseerd en afgerond. Beide projecten zijn ruim binnen planning afgerond. De voorbereiding van de reconstructie van de Dorpsstraat en Groenstraat in Melick is gestart; het ontwerp is gereed en de technische voorbereiding nagenoeg afgerond. Uitvoering is gepland in 2024. Al deze projecten zijn samen met inwoners en werkgroepen, tot stand gekomen.

De financiële discussie behorend bij het uitvoeringsprogramma mobiliteitsplan Roerdalen 2024-2028 is onderdeel gemaakt van het gesprek met de werkgroep Roerdalen in Balans 2.0, om te komen tot een gezonde financiële huishouding. Vanuit Uw raad is de vraag gesteld om onafhankelijk tot een weloverwogen richting en keuzes te komen. Daarbij speelt dat het uitvoeringsprogramma mobiliteitsplan nauw is verbonden aan het investeringsprogramma wegen en riolering, zoals opgenomen in de programmabegroting. Dit bekijken we integraal. In 2024 komen we met een nieuw voorstel voor het uitvoeringsprogramma ter besluitvorming naar Uw raad.

Voor de woonwagenlocaties in Sint Odiliënberg, Herkenbosch, Montfort en Melick wordt aan overdracht gewerkt. Voor de overdracht van de woonwagenlocatie in Sint Odiliënberg moet ten aanzien van privaatrecht (huurcontracten) en publiekrecht (gebruik van de gronden) enkele zaken geregeld worden. We zijn bezig met een plan van aanpak en uitwerking tot een concreet overzicht van actiepunten. Dit gebeurt door een externe projectleider, omdat dit specifieke deskundigheid vraagt.

Groenbeheer op het gewenste niveau houden, met aandacht voor de mensen die dit werk doen			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: De organisatie van team Onderhoud en het groenbedrijf verder ontwikkelen	☺	☺	☺
Actie 2: Ontwikkelen Outdoor Campus Roerdalen en borgen groenonderhoud	☺	☺	😐
Actie 3: Maaibeleid en biodiversiteit	☺	☺	☺

Toelichting:

De organisatie van Team Onderhoud en het groenbedrijf verder ontwikkelen

Onder leiding en aansturing van het Team Onderhoud wordt het groenonderhoud uitgevoerd binnen het door de raad vastgestelde financiële kader. Vanaf 1 januari 2020 is hiervoor een grote groep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (de oude WSW) vanuit Westrom gedetacheerd bij de gemeente. Hierdoor kunnen we de uitvoerende taken efficiënter en flexibeler uitvoeren. Om deze groep medewerkers, samen met de bestaande buitendienst, een adequate huisvesting te bieden wordt het naast de gemeenteloods Melick gelegen pand van Jong Nederland gesloopt. Jong Nederland is eind 2023 gestopt met haar activiteiten. Het oorspronkelijke ontwerp, waar oorspronkelijk Jong Nederland nog deel van uit maakte, is gehandhaafd met enkele kleine aanpassingen waardoor er een extra werkplek is gecreëerd en er betere magazijn- en opslag mogelijkheden ontstaan. Eind 2023 is de omgevingsvergunning verleend en is het aanbestedingstraject afgerond. Begin 2024 kan er gestart worden met de sloop en de vernieuwbouw.

Ontwikkelen Outdoor Campus Roerdalen en borgen groenonderhoud.

Om de bezetting van de groen onderhoudsdienst op peil te brengen en te houden is er dringend behoefte aan (blijvende) nieuwe instroom van medewerkers. De groep Westrommedewerkers die bij ons is gedetacheerd neemt onder andere door het natuurlijk verloop en het vertrek van medewerkers steeds verder af.

De instroom vanuit de Participatiewet is nog steeds te gering om aan de behoefte, die er bij het team Onderhoud bestaat, te voldoen. We blijven zoeken naar alternatieve instroom mogelijkheden zoals bv. mensen uit het Praktijkonderwijs, doorverwijzingen van het WSP en statushouders.
Om de kwaliteit van het groenonderhoud te borgen is, vanwege het personeelstekort in ons eigen groenonderhoud team en de te geringe instroom van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, in 2023 een gedeelte van deze onderhoudswerkzaamheden uitbesteed aan een aannemer.
We zijn gestart met de mogelijkheden te onderzoeken om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt zelf in dienst te nemen bij de gemeente.

Maaibeleid

In 2023 hebben we de eerste stappen gezet in de voorbereiding om, daar waar mogelijk en zinvol, met schapenbeweiding grotere percelen te begrazen/onderhouden. In 2024 gaan we dit tot uitvoering brengen.
In de voorbereiding van het bestek onderhoud gazons hebben we ervoor gekozen om in het kader van de stimulering van de biodiversiteit, op locaties waar mogelijkheden zijn, extensiever te maaien. Dit wordt in 2024 geeffectueerd.

We dragen bij aan klimaat en een duurzame omgeving			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Duurzaam omgaan met water en klimaat	☺	☺	☺
Actie 2: Stimuleren en/of realiseren van zonnedaken op gemeentelijk vastgoed of andere gebouwen	☺	😐	😐

Toelichting

In 2023 is een nieuwe stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater op private terreinen vastgesteld voor de periode 2024-2026. De ingezette lijn om regenwater af te koppelen van de vuilwaterriolering en ter plekke te infiltreren in de ondergrond, zetten we door.

Op het pand van voetbalvereniging SVH in Herkenbosch zijn in 2023 zonnepanelen gerealiseerd. Vanuit andere verenigingen zijn er ook initiatieven. Ook voor het verledden van veldverlichting zijn stappen gezet, zoals het uitvoeren van stabiliteitsmetingen van de masten. Hiervoor zijn ook financiële bijdragen van de gemeente beschikbaar. Zonnedak op de gemeenteloods in Sint Odiliënberg kan vooralsnog niet gerealiseerd worden vanwege de netcongestie.

Reguliere werkzaamheden

- Beheer en onderhoud wegen, riolering, groen, verkeer, openbare verlichting, civiele kunstwerken en accommodaties;
- We dragen bij aan het realiseren van tijdelijke huisvesting voor vluchtelingen, statushouders en spoedzoekers. Hierover staat meer in programma 5;
- Op vraag advisering Omgevingsdienst ondersteunen we bij vergunningen op het gebied van water, groen, uitwegen en evenementen;
- We behandelen meldingen en klachten op het gebied van wegen, water, openbare verlichting, verkeer en groen. In 2023 betrof dit circa 3200 meldingen;
- Integrale samenwerking met andere teams, onder andere bij een groot aantal ruimtelijke ontwikkelingen;
- We zorgen voor actueel beleid in de diverse taakgebieden: openbare verlichting, groen, riolering, wegen en verkeer;
- Samenwerkingsverbanden in de regio op het gebied van wegen, water, verkeer en groen;
- We voldoen aan de verplichting dat de gemeente van de Geo-basisregistraties, Basisadministraties Adressen en Gebouwen (BAG), Grootschalige Topografie (BGT) en Registratie Ondergrond (BRO) de kwaliteit garandeert volgens de eisen in de wet- en regelgeving.

Extra werkzaamheden en aandachtspunten

- In 2023 zijn er veel werkzaamheden aan kabels en leidingen en glasvezel geweest door derden. Door dagelijks toezicht te houden waarborgen we zoveel mogelijk de kwaliteit. Ook voor de komende jaren zien we veel ontwikkelingen in ondergrondse infra. Denk hierbij aan aankomende verzwaring van het stroomnet, energietransitie en dergelijke. Dit legt enorme druk op de kwaliteit van de verharding, met name trottoirs, en op de capaciteit om dit te begeleiden.
- Rondom het te realiseren fietspad Rothenbacherweg hebben we in 2023 geconstateerd dat een vrij liggend fietspad niet tot de mogelijkheden behoort. We hebben nu gekozen voor een variant waarbij we een fietsvoorziening op de rijweg realiseren (in 2024). Hierover hebben we Uw raad in 2023 apart geïnformeerd.

Financieel

bedragen x € 1.000

6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 7.216	- 8.057	- 8.407	- 8.021	386 V
Baten	2.593	2.543	2.732	2.772	40 V
Saldo van baten en lasten	**- 4.624**	**- 5.514**	**- 5.676**	**- 5.250**	**426 V**
Mutatie reserves					
Onttrekkingen	7	-	46	16	- 30 N
Mutatie reserves	**7**	**-**	**46**	**16**	**- 30 N**
Resultaat	**- 4.617**	**- 5.514**	**- 5.629**	**- 5.233**	**396 V**

Toelichting

bedragen x € 1.000

6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
Door kleine verschuivingen in de uitvoering van investeringsprojecten komen een deel van deze investeringen in het opvolgende jaar, en zijn kapitaallasten ook het jaar erna aan de orde.	55 V
Minder kosten voor externe adviseurs wegen, straten en pleinen.	64 V
De kosten voor externe deskundigen en software kosten voor BGT BAG zijn hoger dan begroot.	- 50 N
Het budget wegen, straten, pleinen, overig onderhoud is onderschreden. Dit restant komt uit diverse budgetten: plaatsen extra straatmeubilair, onderhoud straatmeubilair en eigen onderhoud aan wegen. Het betreft voornamelijk aankoop van materialen. We hebben in 2023 minder verzoeken gekregen voor het plaatsen van extra straatmeubilair en ook de onderhoudskosten waren licht minder in 2023.	45 V
Verzameling kleine afwijkingen op het gebied van beplanting, wandelplaatsen en plantsoenen houtwallen schadelijke flora en fauna.	35 V
Minder uitgegeven aan project Kwaliteit Impuls dorpsentrees (ten laste van reserve Toerisme).	30 V
Wegens het aflopen van een leasecontract zijn er minder uitgaven geweest voor het Sociaal Groenbedrijf.	26 V
Minder aanschaf van materiaal en lagere verbruikkosten voor machines gereedschappen en inventaris. Er is meer onderhoud en reparatie geweest in 2023.	44 V
Speeltuinen: Lagere kosten voor het onderhoud. Er zijn minder speeltoestellen vervangen om het beleid voor de herziening speelterreinen Roerdalen niet te doorkruisen. Vooral het noodzakelijk onderhoud is uitgevoerd.	32 V
De kosten voor het onderhoud, reinigen en de inspecties van rioleringen zijn gestegen.	- 23 N
Kapitaallasten vallen lager uit door achtergebleven investeringen.	108 V
Totaal lasten	**366 V**

bedragen x € 1.000

6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Baten	
In 2023 waren er extra inkomsten voor de aanleg van glasfiber, de aanleg loopt in 2024 door.	56 V
Deze incidentele inkomst heeft betrekking op de boekwinst bij de inruil van vervoermiddelen.	36 V
De inkomst uit Rioolrecht is lager dan verwacht.	- 41 N
Totaal baten	**51 V**
Mutatie reserves	
Minder ingezette Reserve Toerisme t.b.v. kwaliteits-impuls dorpsentrees vanwege lagere gerealiseerde kosten dan begroot.	- 30 N
Totaal mutatie reserves	**- 30 N**
Overige afwijkingen	9 V
Totaal afwijkingen	**396 V**

Programma 7 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Inleiding

Dit programma gaat vooral over HOE we werken. We zijn erop gebrand het vertrouwen van inwoners in de gemeente te versterken. De kwaliteit van onze dienstverlening is daarin een bepalende factor. Het gaat om alle momenten waarop inwoners contact hebben met de gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Samen doen is ons motto. Met het programma *andere overheid* investeren we in de relatie tussen de gemeente en de gemeenschap. Onze kernwaarden *respect en gelijkwaardigheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid* zijn bepalend voor onze aanpak.

Vertrouwen is de basis voor goede samenwerking. Daarom gaan we de ontwikkeling van beleid en de uitwerking daarvan nog dichterbij en samen met de inwoners organiseren. Dit vertalen we in onze manier van werken. Dat betekent leren en experimenteren hoe we in partnerschap met inwoners, verenigingen, stichtingen en ondernemers invulling geven aan een nieuwe rolverdeling tussen de gemeente en de gemeenschap.
Het sleutelwoord is *communicatie*. Daarom blijven we investeren in de verbetering hiervan in onze eigen organisatie. Daarnaast sturen we ook in de samenwerkingsverbanden op de kwaliteit van communicatie, bijvoorbeeld bij het Servicecentrum MER. Veel inwoners hebben immers vooral contact met de gemeente via de Omgevingsdienst of de afdeling Sociaal Domein van het SC MER.

We hebben in 2023 een volgende stap gezet in de organisatieontwikkeling. Uitgaande van de gegroeide professionaliteit van medewerkers en de verbeterde samenwerking binnen de teams is minder inhoudelijke sturing door management nodig. Zoals al besloten in het kader van ‘Roerdalen in balans’ betekent dat ook minder management. We hebben in 2023 besluiten genomen over de nieuwe organisatie-indeling. Vanaf 2024 werken we met vier teams.
We hebben in 2023 ook geïnvesteerd in trainingen projectmatig werken. Bijzondere vraagstukken in het vervolg van de organisatieontwikkeling zijn de verdere verankering van het dorpsgericht werken en van het integraal en opgavegericht werken. De regie op team-overstijgende opgaven, met vaak veel interactie met de buitenwereld, gaan we daarbij verbeteren.

Verder hebben we te maken met een toenemende arbeidsmarktproblematiek. Samen met HR en de andere MER-organisaties zetten we maximaal in op het binnenhalen van geschikte kandidaten. Als dat niet lukt via een normaal dienstverband is inhuur ook een optie. Tot slot ligt er in MER-verband een grote opgave om via een verbeterplan de informatiehuishouding inclusief archivering verder op orde te krijgen. Deze onderwerpen komen terug in de paragraaf bedrijfsvoering.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

Een eigentijdse, open en transparante vorm van besturen. Een communicatieve organisatie, die de kracht van de samenleving ondersteunt en stimuleert. Die ruimte geeft aan initiatieven en de gemeenschap als partner betrekt.

We werken aan de verbetering van de gemeentelijke organisatie. De rolverdeling tussen gemeente en inwoners verandert. Het is een ontwikkeling waarin onze koers en kernwaarden tastbaar worden. Zowel in alle contacten met inwoners en ondernemers, als in onze manier van besturen en organiseren. Vernieuwen betekent samen met inwoners ontdekken wat het beste werkt. Daarom zorgen we voor ruimte om te experimenteren; anders uitvoeren, anders verantwoorden, anders reguleren, anders organiseren en anders financieren. Succesvolle resultaten vertalen we naar het reguliere werk. Dat doen we zoveel mogelijk in afstemming met onze inwoners en ondernemers.

Tactische doelen

Communicatieve organisatie en toegankelijke dienstverlening waardoor inwoners zich gehoord, geholpen en betrokken voelen			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Verbeteren communicatie	☺	☺	☺
Actie 2: Verbeteren dienstverlening	☺	☺	☺

Toelichting

Verbeteren communicatie

Een van de grotere opgaves voor onze gemeente is duurzaamheid. Dit heeft in 2023 om extra inzet gevraagd van team communicatie voor de verschillende projecten. Denk aan het zonnepanelenproject, het opstellen van een nieuwe koers voor duurzaamheid (samen met inwoners en een raadswerkgroep) en de energiecoaches. Dat deden we onder de vlag van Samen Doen, Samen Duurzaam.

Daarnaast was het afgelopen jaar veel communicatie-inzet nodig over de tijdelijke huisvesting van statushouders, vluchtelingen uit Oekraïne en starters uit eigen gemeente. Ook waren er veel persvragen over de opvang van statushouders en asielzoekers.

Ook in 2023 werkten we aan het communicatiever maken van de organisatie. De focus lag hierbij op het gebruik van heldere taal. Verder werkten we aan het inwerkprogramma voor nieuwe collega's. Via 'Samen Doen' was er in de interne en externe communicatie aandacht voor samenwerking met inwoners.

Verder werkten we afgelopen jaar samen met inwoners aan het verbeteren van de crisiscommunicatie over hoog water. Ook de Omgevingswet, de omvorming van het sociaal domein en toerisme en recreatie waren belangrijke beleidsthema's waarover we communiceerden. Tot slot waren in 2023 veel berichten over werkzaamheden.

Verbeteren dienstverlening

In het jaar 2023 hebben we de dienstverlening aan onze inwoners verder verbeterd. Dat deden we zowel bij Burgerzaken en ons Klant Contact Centrum (KCC). Daarmee hebben we de efficiëntie van onze dienstverlening versterkt.

Een van de belangrijke initiatieven was de introductie van nieuwe eDiensten voor Burgerzaken. Door processen verder te digitaliseren, hebben we niet alleen het aanvraagproces voor inwoners

vereenvoudigd, maar ook onze medewerkers effectief ondersteund in het afhandelingsproces. Deze digitalisering heeft geleid tot een snellere en nauwkeurigere dienstverlening.

Daarnaast hebben we ons Klant Contact Centrum (KCC) verder geoptimaliseerd om beter aan de behoeften van onze inwoners te voldoen. We hebben de bereikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van onze digitale dienstverlening vergroot, waardoor inwoners op een efficiënte wijze geholpen kunnen worden.

Een andere mijlpaal in 2023 was de lancering van een nieuw intranet, ontworpen om onze medewerkers beter met elkaar in verbinding te brengen. Dit heeft de samenwerking en informatiedeling bevorderd, wat essentieel is voor een soepele interne samenwerking.

Verder hebben we ons ingezet om de digitale toegankelijkheid van onze website te verbeteren. Door structurele aanpassingen hebben we ervoor gezorgd dat de informatie op onze digitale kanalen voor iedereen, inclusief mensen met beperkingen, nog beter toegankelijk is. Deze inspanningen zorgen voor een verhoogde gebruiksvriendelijkheid en een betere toegankelijkheid voor een breder publiek.

Tot slot hebben we verschillende processen vereenvoudigd door de introductie van e-formulieren. Daarmee kunnen we om aanvragen sneller verwerken en efficiënter afhandelen, waardoor we onze inwoners beter van dienst kunnen zijn.

Gegevensveiligheid
De regie op gegevensveiligheid en de invulling van de gegevensveiligheid adviesrollen zijn belegd bij SC MER. In 2023 zijn projecten op gebied van gegevensveiligheid voorbereid en uitgevoerd. Ze waren gericht op;

- bewustwording van medewerkers,
- verbetering van organisatorische maatregelen in de processen van de teams en
- de doorontwikkeling van de technische maatregelen in de ICT omgeving.

We werken met een beperkte capaciteit. Daarom hebben we ons vooral gericht op de grootste gegevensveiligheid risico's en het voldoen aan de minimale wettelijke verplichtingen. Daarmee helpen we de gemeente te voldoen aan haar zorgplicht richting burgers, ondernemers en medewerkers op gebied van privacy en informatiebeveiliging. Voor verdere toelichting op dit onderwerp verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Minder en duidelijkere regels, doen wat nodig is			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Deregulering	☺	*nvt*	☺

Toelichting

In 2023 zijn maar beperkt dereguleringsresultaten geboekt. Er waren geen grote aanpassingen van beleid en regelgeving voorzien waarin deregulering kon worden doorgevoerd.

We zijn in 2023 wel gestart met gezamenlijk proces met de afdeling Sociaal Domein van het SC MER, onder de titel Samen doen samen leren. Dit loopt door in 2024 en zal, naast meer passende hulp voor onze inwoners, leiden tot vereenvoudigde werkwijzen en regelingen. Dit vermindert de regeldruk voor onze inwoners en vereenvoudigd de werkprocessen voor onze medewerkers.

Meer samenwerken met inwoners en ondernemers			
Onderwerp	*Inhoud*	*Financiën*	*Planning*
Actie 1: Borgen samenwerking	☺	*nvt*	☺
Actie 2: Kennis, kunde en ervaring inzetten. Ieder vanuit z'n eigen rol, samen voor Roerdalen	☺	*nvt*	☺

Toelichting

Borgen samenwerking
De samenwerking met ondernemers verantwoorden we in programma 4.

Steeds meer inwoners nemen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. Samen met anderen nemen zij initiatief voor wat zij belangrijk vinden. Deze initiatieven dragen bij aan krachtige, leefbare dorpen. Vaak gaan deze initiatieven over ontmoeten, spelen en bewegen in de openbare ruimte. Hiermee ontstaat een interessant raakvlak. Inwoners die verantwoordelijkheid durven te nemen en een gemeente die verantwoordelijkheid wettelijk draagt. We streven hierbij naar *gedeelde verantwoordelijkheid.*

We hebben in de praktijk ondervonden hoe we deze samenwerking met initiatieven het beste kunnen vormgeven. Stichting Samenspel Montfort heeft de speelplekken in Montfort in beheer overgenomen van de gemeente. Zij hebben de gronden in bruikleen gekregen en we hebben een samenwerkingsovereenkomst voorbereid. Hierin staat wat we van elkaar mogen verwachten. De uitdaging ligt in het samenbrengen van de *systeemwereld* en *leefwereld*. We hebben geleerd om de afspraken zo specifiek mogelijk te beschrijven in begrijpelijke taal. En we hebben afgewogen wat je redelijkerwijs mag verwachten van vrijwilligers. Vanuit de stichting is er behoefte aan terugkerend overleg, relatie op basis van vertrouwen en een vast aanspreekpunt.

Deze ervaring namen we mee in het contact met Stichting Hondenspeelveld Herkenbosch. Waar we ook tot een samenwerkingsovereenkomst kwamen. In Sint Odiliënberg hebben we een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het samenwerkingsverband Dorpspark Schepersheuvel. Hiermee kreeg een collectief (verenigingen en maatschappelijke partijen) grond in bruikleen om het dorpspark te realiseren. Daarnaast hebben we de samenwerkingsafspraken tussen Yuverta (grootste groenopleider van Nederland), samenwerkingsverband Dorpspark Schepersheuvel en de gemeente vastgelegd.

In de ambtelijke werkgroep 'speel, beweeg- en ontmoetingsplekken' hebben we vanuit alle beleidsvelden in de organisatie nauw samen. We bespraken nieuwe en lopende initiatieven vanuit de dorpen waarbij iedere invalshoek aan bod komt. Hiermee hebben we ervoor gezorgd dat inwoners een compleet beeld hebben en weten wat ze van ons kunnen verwachten.

Onze leerervaringen vertaalden we naar het model 'rolverdeling Samen Doen'. Dit beschrijft de rolverdeling tussen gemeenschap en gemeente. We hebben een themabijeenkomst 'Inwoners aan het roer' georganiseerd. Die werd in januari 2024 door ca 40 mensen bezocht. Aan de hand van 3 voorbeelden, waar inwoners de regie hebben, leerden we samen hoe deze rolverdeling werkt in de praktijk.

Er zijn in 2023 ook nieuwe bewonersinitiatieven ontstaan. In Vlodrop is er vanuit een groepje bewoners het initiatief 'Speel en Ontmoet' opgestart. Voor de initiatiefnemers is het belangrijk dat er in Vlodrop meer aandacht komt voor voorzieningen, met name gericht op buiten bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Anno 2024 is het initiatief aan de slag om een buiten beweeg-,

ontmoet-, speel-, en sportplek ('BBOSS-plek') te realiseren naast de nieuw te bouwen multifunctionele accommodatie ('MFA') in Vlodrop. In Melick is een groep inwoners enthousiast over het realiseren van een hondenspeelveld in het dorp. De sociale component is een belangrijk onderdeel van hun plan. De initiatiefnemers laten zich ook inspireren door het succesvolle hondenspeelveld in Herkenbosch. Zij zijn zich bewust van de uitdagingen dat een dergelijk project met zich mee brengt. Men heeft een realistisch beeld van wat de gemeente kan betekenen en wat bewoners zelf kunnen en mogen doen. Belangrijk is dat wij binnen de gemeente samenwerken over de beleidsvelden heen.

Kennis, kunde en ervaring inzetten. Ieder vanuit z'n eigen rol, samen voor Roerdalen
De hedendaagse maatschappelijke opgaven kunnen alleen door de samenleving als collectief aangepakt worden. Dat vraagt om een andere (lokale) overheid met verschillende rollen.

Eind 2022 spraken we af om via 3 sporen meer ervaring op te doen en te werken aan de ontwikkeling van andere overheid. Dat doen we via het dorpspark Schepersheuvel, bestaanszekerheid en duurzaamheid. We hebben inwoners betrokken bij de Koersbepaling duurzaamheid. Daarnaast hebben we onderzocht hoe inwoners onze minimaregelingen ervaren. Voor het thema bestaanszekerheid hebben we een brede aanpak voorbereid. In 2024 gaan we samen met inwoners en maatschappelijke partners bepalen wat er de komende tijd nodig is om de bestaanszekerheid te verbeteren.

Een ander praktijkvoorbeeld van deze samenwerkingen zien we ontstaan in Melick. Waar inwoners, onderwijs, gemeente, ondernemers, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties onder de vlag van Apollo Vitaal samenwerken aan de leefbaarheid van het dorp.

In augustus 2022 startte Regionaal opleidingscentrum Gilde de *experimentele Mbo-opleiding Sociaal Werker* in het dorpshuis in Melick. Studenten en docenten ontwikkelen de studie samen. Het experiment wil tegenmoet komen aan de toenemende leegloop waarbij jeugd – en zo ook potentieel - uit de kleine kernen vertrekt. Ook wil men betrokkenheid in de eigen kern stimuleren. Samen met het burgerinitiatief Apollo Vitaal, gemeente Roerdalen en andere maatschappelijke partners, wil Gilde opleidingen de participatie op alle leefgebieden vergroten en de gemeenschap meer in verbinding brengen vanuit het dorpshuis in Melick. Het resultaat van deze samenwerking, waarvan de gemeente onderdeel is, zorgt ervoor dat we het werken in netwerken steeds meer kunnen vastleggen als onderdeel van ons beleid en onze koers. Hierbij staat het algemeen belang telkens voorop. Eind 2023 heeft Gilde een eerste verkenning gedaan van een verdere ontwikkeling en uitbouw van het initiatief. Daarvoor wil Gilde aanspraak maken op een regionaal investeringsfonds. Mogelijk zal onze gemeente gevraagd worden hier in mee te doen. Dit wordt duidelijk in 2024

Reguliere werkzaamheden

- Bestuursorganen ondersteunen;
- Bestuursondersteuning B&W;
- Bestuursondersteuning gemeenteraad/rekenkamer;
- Burgerzaken;
- Bestuurlijke samenwerking.

Financieel

bedragen x € 1.000

7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 10.360	- 11.344	- 12.351	- 12.025	325 V
Baten	914	355	365	1.331	966 V
Saldo van baten en lasten	**- 9.447**	**- 10.989**	**- 11.986**	**- 10.694**	**1.291 V**
Mutatie reserves					
Onttrekkingen	313	333	981	555	- 426 N
Mutatie reserves	**313**	**333**	**981**	**555**	**- 426 N**
Resultaat	**- 9.134**	**- 10.656**	**- 11.005**	**- 10.140**	**865 V**

Toelichting

bedragen x € 1.000

7. Bestuur, organisatie en dienstverlening - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
De post onvoorzien (werkbudget raad) is in 2023 niet ingezet.	25 V
De invoering van de Woo (actieve openbaarmaking van 17 informatiecategorieën) vindt gefaseerd plaats. Bij het rijk was en is er nog veel onduidelijkheid over de categorieën, zowel als het gaat om de inhoud als om de invoeringstermijn. Dat maakt concrete uitvoering voorlopig lastig. We zijn daar wel mee begonnen en pakken de (gefaseerde) invoering van de Woo in MER-verband op. De gezamenlijke projectgroep is in de loop van 2023 opgestart. Daardoor hebben we dit jaar minder geld dan beschikbaar uitgegeven aan de Woo.	46 V
Projecten digitale dienstverlening zijn geconcretiseerd, er bleek minder geld nodig dan begroot. Zie ook mutatie in reserves.	29 V
De kosten voor de Tweede Kamerverkiezingen 22 november 2023 waren niet begroot	- 45 N
Het voorlopig resultaat van het sc MER is positief. Dit resultaat is inmiddels verwerkt.	159 V
De accountantskosten worden genomen in het jaar dat de werkzaamheden uitgevoerd worden en niet meer toegerekend aan het jaar waarop de kosten betrekking hebben. Deze wijziging van de BBV voorschriften zorgt voor een eenmalig voordeel.	34 V
Storting in de Voorziening verlofsparen.	- 30 N
Storting in de Voorziening overmatig verlofsaldi.	- 35 N
Storting in de Voorziening HRM.	- 130 N
Hogere kosten voor vervanging o.a. in verband met ziekte en zwangerschappen. Hier staan ook extra inkomsten tegenover, zie baten.	- 117 N
Nauwelijks personeelslasten in het kader van organisatieontwikkeling. Zie ook mutatie reserves.	55 V
Lagere personeelslasten voor het project Roerdalen in balans. Zie ook mutatie reserves.	297 V

bedragen x € 1.000

7. Bestuur, organisatie en dienstverlening - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
De ICT programmatuurkosten zijn lager dan verwacht; lagere kosten voor upgrades en ondersteuning.	112 V
Lagere kosten gemeentehuis en facilitaire zaken o.a. doordat de kosten voor gas lager uitvielen dan ingeschat.	107 V
Rente verschil.	- 46 N
Storting in de voorziening dubieuze debiteuren.	- 213 N
Lagere overige personeelkosten zoals thuiswerkplekregeling en wachtdienstvergoedingen.	39 V
Totaal lasten	**287 V**
Baten	
Op basis van de actuariële berekening van de wethouderspensioenen kan een deel van de voorziening vrijvallen.	26 V
Hogere UWV uitkering o.a. in verband met ziekte en zwangerschappen.	154 V
Opgelegde dwangsommen.	143 V
Inkomsten i.v.m. detachering personeel.	40 V
Rente verschil.	96 V
Opschonen activa	485 V
Totaal baten	**944 V**
Mutatie reserves	
Lagere onttrekking aan reserve uitv. proj.kalender realisatie MER info.arch.	- 86 N
Minder inzet reserve organisatieontwikkeling.	- 44 N
Minder inzet reserve Roerdalen in balans in verband met lagere uitgaven.	- 296 N
Totaal mutatie reserves	**- 426 N**
Overige afwijkingen	60 V
Totaal afwijkingen	**865 V**

Programma 8 Algemene middelen

Inleiding

In dit programma staat de financiële positie van de gemeente Roerdalen centraal. Een solide financiële positie is randvoorwaardelijk voor het realiseren van onze ambities. Er moet ruimte zijn om te investeren, zodat de leefbaarheid in onze gemeente duurzaam wordt versterkt. Het programma draagt vanuit dat oogpunt indirect bij aan de verbindende thema's.

Dit programma zorgt op zichzelf niet voor een solide financiële positie, maar we beschrijven hier wel het strategische doel in dit kader.

Wat willen we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan

***Een duurzaam gezonde financiële huishouding van de gemeente*.**

Wij willen een sluitende begroting met een gezond meerjarenperspectief. We streven naar jaarlijks repressief toezicht van de provincie.
We hebben voldoende middelen beschikbaar voor het opvangen van tegenvallers. Dat wil niet zeggen dat we een risicomijdende gemeente zijn. We hebben een bewuste risicohouding.
De schuldpositie van de gemeente bevindt zich op een verantwoord niveau.

We hebben voor het jaar 2023 repressief toezicht gekregen van de provincie. In loop van 2023 is onze financiële positie verslechterd. Bij het opstellen van de halfjaarrapportage bleek dat we in 2023 een verlies zouden lijden. Uiteindelijk blijkt door enkele gunstige ontwikkelingen dat we 2023 in de plus hebben afgesloten. Om de financiële positie de komende jaren te verbeteren is in de zomer van 2023 het project Roerdalen in Balans 2.0 gestart.

We vinden de lastendruk voor de inwoners acceptabel. We streven naar zo veel mogelijk kostendekkendheid. Ofwel de gebruiker betaalt. Daarnaast nemen de algemene belastingen niet meer toe dan noodzakelijk is. Betreffende de OZB is er tot en met 2024 een jaarlijkse verhoging van 3,5% voorgesteld in het kader van het project Roerdalen in Balans. Deze verhoging is voor het jaar 2023 doorgevoerd.

Meer informatie over de financiële positie van onze gemeenten is te vinden in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing, de paragraaf financiering en de paragraaf lokale heffingen. Hier zijn tevens de kengetallen weergegeven die hiermee samenhangen.

Dit programma zorgt op zich zelf niet voor een solide financiële positie, maar we beschrijven hier wel het strategische doel in dit kader.

Een duurzaam gezonde financiële huishouding van de gemeente

Reguliere werkzaamheden

- Heffing en inning van belastingen (zie paragraaf lokale heffingen);
- Uitvoeren treasury functie (zie paragaaf financiering);
- Aandelenbeheer (zie paragraaf verbonden partijen);
- Analyse en berekeningen gemeentefonds;
- Financiële informatieverstrekking en – verantwoording.

Financieel

bedragen x € 1.000

8. Algemene middelen	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 232	- 551	- 369	- 403	- 34 N
Baten	44.115	43.344	45.036	46.650	1.614 V
Saldo van baten en lasten	**43.883**	**42.793**	**44.667**	**46.247**	**1.580 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 3.070	- 69	- 869	- 2.947	- 2.078 N
Onttrekkingen	1.848	90	890	2.935	2.046 V
Mutatie reserves	**- 1.222**	**21**	**21**	**- 12**	**- 33 N**
Resultaat	**42.661**	**42.814**	**44.687**	**46.235**	**1.548 V**

Toelichting

bedragen x € 1.000

8. Algemene middelen - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Lasten	
Post onvoorzien niet uitgegeven in 2023	50 V
BsGW sluit het jaar 2023 negatief af.	- 83 N
Totaal lasten	**- 33 N**
Baten	
De effecten van de decembercirculaire 2023 zijn niet meer verwerkt in de begroting 2023 evenals de bijstellingen van de gemeentefondsuitkering voorgaande jaren. De uitgaven zijn verwerkt in programma 2 (energie toeslag).	1.478 V
Meer opbrengst onroerendezaakbelasting (woningen en niet-woningen).	42 V
De stijging van de toeristenbelasting is voor een heel groot gedeelte te wijten aan Huttopia. Zij zijn in 2023 volledig operationeel.	118 V
Minder belastingopbrengst overnachtingen arbeidsmigranten. Voor 2023 waren diverse nieuwe locaties voorzien, echter zijn deze nog niet tot uitvoering gebracht. Vandaar dat de inkomsten lager uit zijn gevallen.	- 27 N
Totaal baten	**1.611 V**

bedragen x € 1.000

8. Algemene middelen - Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Mutatie reserves	
Geen afwijkingen.	-
Totaal mutatie reserves	**-**
Overige afwijkingen	- 30 N
Totaal afwijkingen	**1.548 V**

Algemene dekkingsmiddelen

In de eerste 7 programma's zijn de specifieke baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook nog baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen en opbrengsten van aandelen en obligaties; de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. We lichten deze posten hier toe.

Belastingen en Waardering Onroerende Zaken (WOZ)
Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Gemeentefondsuitkering
De gemeentefondsuitkering bestaat uit drie onderdelen:
- algemene uitkering;
- integratie- en decentralisatie-uitkeringen, hierbij maken we verschil tussen de uitkeringen sociaal domein en de overige uitkeringen;
- aanvullende uitkeringen.

Onderstaand is te zien hoe de opbouw is:

bedragen x € 1.000

Gemeentefondsuitkering	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Algemene uitkering	34.448	34.314	35.250	35.578	328 V
Integratie uitkering Sociaal deelfonds	3.628	2.667	2.911	2.911	-
Integratie en decentralisatie-uitkeringen (incl. bommenregeling en IUSD)	1.230	140	233	1.346	1.113 V
Hervormingsagenda jeugdzorg	-	1.451	1.451	1.451	
Totaal Gemeentefondsuitkering	**39.306**	**38.572**	**39.845**	**41.286**	**1.441 V**
Compensatie uitkerings- en uitvoeringskosten Corona	-	-	-	-	-
Verrekening voorgaande jaren	8	-	-	37	37 V
Totaal Algemene uitkering	**39.314**	**38.572**	**39.845**	**41.323**	**1.478 V**

De begroting is gebaseerd op de stand van de septembercirculaire 2023. Over de effecten van de decembercirculaire 2023 bent u inmiddels al geïnformeerd door een raadsinformatiebrief. De belangrijkste verdere verschillen tussen de begroting en de rekening zijn de energietoelage €876.000, de hoeveelheidsverschillen en ontwikkelingen, € 331.000, de tegemoetkoming in invoeringskosten omgevingswet, € 186.000.

Treasury
Gemeente Roerdalen ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen, omdat we aandelen bezitten in onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Enexis BV. Voor de raming van het dividend is uitgegaan van de ontvangsten over eerdere jaren.
In 2023 hebben we dividend van de BNG ontvangen over het jaar 2022. Dit bedraagt € 43.000.

Naast het dividend over de aandelen, valt hier ook de beleggingsopbrengst van de obligaties onder. Door invoering van het schatkistbankieren, mag de gemeente vrijgevallen obligaties niet opnieuw beleggen. Dit heeft tot gevolg dat onze rente-inkomsten afnemen. In 2023 is er 1 obligatie vrijgevallen.

Voor een nadere toelichting op treasury verwijzen we naar de paragraaf financiering.

Onvoorzien
We hebben in de begroting een bedrag van € 250.000 op voor onvoorziene uitgaven opgenomen. De criteria voor het inzetten van de post onvoorzien zijn als volgt:
- het betreft niet-beïnvloedbare uitgaven;
- waarvoor geen compensatie mogelijk is binnen het programma;
- die incidenteel zijn;
- onvoorzienbaar waren en;
- die onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn.

In 2023 is bij de halfjaarrapportage de post onvoorzien voor € 200.000 vrijgevallen. In het verdere verloop van 2023 is de post onvoorzien niet aangewend en daarom valt nu het restant (€ 50.000) vrij.

PARAGRAFEN

Het karakter van een paragraaf in de programmabegroting is dat het een onderwerp behandelt dat invloed heeft op meerdere programma's van de begroting.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen bedrijfsvoering via Servicecentrum MER

Het Servicecentrum MER bestond in 2023 10 jaar. Niet alle onderdelen zijn al zolang bij het SC MER ondergebracht. De Omgevingsdienst is het oudste, daarna kwam in 2015 het Sociaal Domein (de vroegere Sociale Dienst) en in 2017 is Bedrijfsvoering (met de onderdelen Financien, Informatisering en HRM) als laatste toegevoegd.

Bij de Omgevingsdienst was afgelopen jaar de discussie over de toekomst van de RUD Limburg Noord dominant. Deze RUD is een netwerkorganisatie. Dit betekent dat de medewerkers van de RUD feitelijk bij alle gemeenten in Noord-Limburg zitten. Roerdalen participeert in de RUD via de Omgevingsdienst SC MER. Den Haag heeft aangegeven in de toekomst geen netwerkorganisatie te willen. Men wil een fysieke RUD waar de medewerkers ook feitelijk in dienst zijn bij deze organisatie. Afhankelijk van het takenpakket van een eventuele fysieke RUD kan dit grote consequenties hebben voor het voortbestaan van onze huidige Omgevingsdienst. In 2024 moet dit verder duidelijk worden. Naast deze discussie speelde in 2023 de voorbereiding van de implementatie van de Omgevingswet. De OD en de gemeentelijke medewerkers op het gebied van Ruimtelijke Ordening hebben nieuwe processen ontworpen om de invoering van de Omgevingswet zo soepel mogelijk te laten lopen. We hebben de gemeenteraad nauw betrokken bij deze voorbereidingen.
Het team Sociaal Domein is in 2023 stabiel gebleken. Er zijn enkele verbeteringen doorgevoerd in de dienstverlening en het kunnen toepassen van maatwerk waar gewenst.

Tot slot het jongste onderdeel van SC MER: Bedrijfsvoering. In 2023 is daar voor het eerst gewerkt op basis van Uitvoeringsprogramma's. Tevens zijn de UP's voor 2024 voorbereid. De onderdelen van Bedrijfsvoering worden zoals het ook de bedoeling was steeds professioneler. Waar de kosten van Bedrijfsvoering voor 2023 afnamen is de verwachting voor de komende jaren duurder gaat worden. Dit komt met name door het steeds zwaarder gebruik van automatiseringshulpmiddelen. De beveiliging daarbij op peil houden en de privacy goed borgen en tegelijk transparant zijn als open overheid vragen nieuwe noodzakelijke investeringen. Ook de kosten van noodzakelijke softwarepakketten als die van Microsoft stijgen. De financiële software wordt in 2024 volledig vernieuwd - dit is in 2023 voorbereid. Tot slot is hard gewerkt aan het verbeteren van het archiefbeheer. In afstemming met de provinciale toezichthouder wordt een meerjarig verbeterplan met succes gerealiseerd.

Voor het hele MER-samenwerking geldt dat afgelopen jaar sterk is ingezet op verbetering van de samenwerking tussen de 4 partners. Dat geldt ook voor de samenwerking op MT-niveau. In alle organisaties en ook in de samenwerking is geïnvesteerd met behulp van het Overheids Ontwikkel Model (OOM is een variant op het landelijke INK-model). Dit model helpt ons om na afstemming met elkaar belangrijke ontwikkelstappen te zetten. Immers, de 4 organisaties zijn zozeer aan elkaar verbonden in systemen en processen dat gezamenlijke ontwikkeling voor een belangrijk deel bepalend is voor het succes. Dit is zeker ook van toepassing op de digitalisering en verdere optimalisering van de dienstverlening.

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling heeft de laatste jaren vorm gekregen in het programma Andere overheid, onder het motto 'Samen doen!'. De essentie ligt ook vast in onze missie 'Bijdragen aan het geluk en de levenskwaliteit van alle inwoners en bezoekers' en in de kernwaarden 'respect en gelijkwaardigheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid'.

Afgelopen jaar hebben we functieonderhoud gepleegd voor meerdere functies en functiegroepen. Daarmee hebben we ook invulling gegeven aan de motie van de gemeenteraad om te zorgen dat functiewaardering van Roerdalen meer marktconform moet zijn.

Daarnaast hebben we de hoofdstructuur van de organisatie aangepast. Dit leidt tot minder teams en minder managementfuncties en daarmee een besparing op overhead. We hebben twee nieuwe teammanagers geworven, waardoor het MT weer op volle sterkte is en interim-taken konden worden afgerond.
We hebben geïnvesteerd in het opleiden van een grote groep medewerkers in projectmatig werken. Dit draagt bij aan de professionalisering van onze organisatie, meer grip op de werkzaamheden en betere (bestuurlijke) afwegingen over de inzet van menskracht en middelen. Dit komt de efficiency te goede; zoals ook onze inspanningen om processen lean te organiseren hieraan bijdragen.
Eind 2023 hebben we de visie op opgavegericht werken afgerond. In 2024 werken via een aantal ontwikkelopdrachten verder aan de professionalisering van de organisatie. Het gaat onder meer om het vervolg van projectmatig werken en introductie van opgavegericht werken. Het gaat om de grote maatschappelijke vraagstukken, zoals de energietransitie of bestaanszekerheid.

We hebben ons intranet en de inrichting van de werkomgeving vernieuwd. Dit biedt volop kansen om ook digitaal kennis en ervaring uit te wisselen en om beter samen te werken. We zetten het intranet in ter ondersteuning van de organisatieontwikkeling.

We hebben ook in MER-verband gewerkt aan organisatieontwikkeling en samenwerking. De vier MT's zijn gestart met een periodieke afstemming om samenwerking met het SC MER en de gemeenten onderling te verbeteren.

Personeel

De krapte op de arbeidsmarkt blijft een rol spelen. Er komt steeds meer vraag naar andere routes om toch geschikt personeel aan te trekken. Zoals bijvoorbeeld het inzetten van werving- en selectiebureaus of andere wervingskanalen. Daarnaast blijven we gebruik maken van de mogelijkheid om zelf intern medewerkers op te leiden en te begeleiden. Bijvoorbeeld via junior-functies.
Als het echt niet lukt om een vacature tijdig in te vullen en de werkzaamheden wel door moeten gaan huren we tijdelijk capaciteit in om taken uit te voeren of leggen we opdrachten bij externen.

De ambtelijke organisatie van de gemeente Roerdalen bestaat uit 103,08 fte (fulltime-equivalenten). Dit is inclusief de griffie, tijdelijke extra formatie voor projecten en tijdelijke extra inzet.

In onderstaande tabel is de verdeling van alle fte's over de verschillende teams opgenomen.

Formatie	31-12-2022	Begroting 2023			31-12-2023		
		Structureel	Tijdelijk	Totaal	Structureel	Tijdelijk	Totaal
Directie	1,00	1,00	0,00	1,00	1,00	0,00	1,00
Team programmamanagement	3,50	3,50	0,00	3,50	3,50	0,00	3,50
Team Concerncontrol	5,83	5,33	0,00	5,33	5,33	0,00	5,33
Team dienstverlening	20,60	20,60	0,67	21,27	20,60	0,67	21,27
Team bestuurszaken	9,11	8,94	0,00	8,94	8,94	0,00	8,94
Team MO	8,87	8,87	2,00	10,87	8,87	2,00	10,87
Team onderhoud	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00	18,00
Team openbare werken en vastgoed	14,56	14,75	0,75	15,50	14,75	0,75	15,50
Team REO	14,67	14,95	1,72	16,67	14,95	1,72	16,67
Griffie	2,00	2,00	0,00	2,00	2,00	0,00	2,00
Formatie in fte totaal	98,14	97,94	5,14	103,08	97,94	5,14	103,08

Op 31-12-2023 waren niet alle functie ingevuld met vaste medewerkers. De daadwerkelijke bezetting op dat moment was 101,73 fte. In onderstaand overzicht is de bezetting over de verschillende team opgenomen.

Fte's t.o.v. bezetting	31-12-2023	
	FTE's	Bezetting*
Directie	1,00	1,00
Team programmamanagement	3,50	4,22
Team Concerncontrol	5,33	5,67
Team dienstverlening	21,27	20,54
Team bestuurszaken	8,94	9,28
Team MO	10,87	8,67
Team onderhoud	18,00	19,11
Team openbare werken en vastgoed	15,50	14,17
Team REO	16,67	16,07
Griffie	2,00	3,00
Formatie in fte totaal	103,08	101,73

**medewerkers in dienst excl. inhuur*

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage is in 2023 iets afgenomen. Het langdurend en extra langdurend verzuim heeft nog steeds het grootste aandeel in het totale verzuim. Dit is nauwelijks beïnvloedbaar verzuim en is vaak niet of niet alleen werk gerelateerd. De meldingsfrequentie nam af, wat betekent dat gemiddeld gezien iets minder snel ziekgemeld wordt dan in het voorgaande jaar.

Verzuimcijfers	2022	2023
Verzuimpercentage	9,41%	8,90%
Meldingsfrequentie	1,34	0,91

Werkdruk

In 2023 is er een onderzoek uitgevoerd op gebied van werkdruk. Via een digitale vragenlijst bleek dat er in de organisatie best wel wat signalen zijn van (te) hoge werkdruk. Werkdruk is niet ongezond zolang deze in voldoende balans is. Uit het onderzoek bleek dat het nodig is om interventies in te zetten om ervoor te zorgen dat deze balans verbetert. Het managementteam stemt hierover af met zowel de bedrijfsarts als de ondernemingsraad en pakt dit actief op in de eigen teams.

Arbeidsomstandigheden

De werkgever moet zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden. In samenwerking met de andere MER-organisaties is in 2023 het Arbobeleidsplan vastgesteld. In de komende jaren gaan we aan de slag met het daarbij behorende Plan van Aanpak. Daarin staan onder andere de volgende onderwerpen:

- Vormgeving vitaliteitsbeleid (inclusief werkdruk/werkstress en Periodiek ArbeidsGezondheidskundig Onderzoek -PAGO-beleid)
- Ongewenst gedrag/klachtenregeling
- Protocol wangedrag
- Agressietrainingen (op termijn MER-breed aanbod)

- Vaccinatiebeleid (‘wie waarvoor en hoe vaak?’)
- Proces ‘melding (bijna) ongevallen’
- Evaluatie dienstverlening bedrijfsarts

Daarbij blijven we ons inzetten op het verlagen van het ziekteverzuim en het vergroten van de inzetbaarheid van medewerkers. Werkdruk is daar een belangrijk thema in. We hebben daarom recentelijk een onderzoek uit laten voeren om te bekijken of en in welke mate er sprake is van (ongezonde) werkdruk in Roerdalen.

Harmonisatie arbeidsvoorwaarden en integriteitsbeleid

In de MER-samenwerking zijn de arbeidsvoorwaarden voor medewerkers geharmoniseerd. Na afronding van het projectmatig uitwerken van de evaluatie van de geharmoniseerde arbeidsvoorwaarden wordt vanaf 2024 verder geïnvesteerd in MER-brede harmonisatie van regelingen. Alle regelingen op gebied van integriteit willen we harmoniseren – of waar het nieuwe regelingen betreft – ze MER-breed uitwerken.

Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)

Vanaf 2024 kunnen medewerkers op basis van de cao gebruik maken van een Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) mits ze aan de voorwaarden voldoen.

Vanaf 2024 werken we met een nieuwe organisatie-indeling. Het aantal teams is teruggebracht tot vier. Daarmee is een vergelijking met indeling 2023 niet meer goed mogelijk. In onderstaande overzichten staat de formatie van de gemeente Roerdalen weergegeven tot en met 2023. Daarnaast is de teamindeling en formatie vanaf 2024 weergegeven.

Formatie	2023	2024
Algemeen	1,00	2,00
Team Geluk/dorpscoordinatoren	3,50	
Team Concern control	5,33	
Team Dienstverlening	21,27	
Team Bestuurszaken	8,94	
Team MO	10,87	
Team Onderhoud	18,00	
Team Openbare Werken	15,50	
Team REO	16,67	
Team Openbare ruimte		32,10
Team Leefomgeving		19,56
Team Dienstverlening		28,76
Team Samenleving		20,10
Griffie	2,00	2,00
Formatie in fte totaal	103,08	104,52

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard “Besluit Begroting en Verantwoording”. Bij elk van deze indicatoren is een omschrijving en nadere toelichting vermeld. Een aantal van deze indicatoren wordt door gemeenten uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden, omdat daar geen landelijke bron voor beschikbaar is.
Deze indicatoren worden dus niet ontsloten via waarstaatjegemeente.nl. Het gaat om de volgende indicatoren:

1. Formatie
2. Bezetting
3. Apparaatskosten
4. Externe inhuur
5. Overheadkosten

Indicator	Toelichting	2022	2023
Formatie	De formatie in fte's per 1.000 inwoners	4,77	4,98
Bezetting	De werkelijke bezetting in fte's per 1.000 inwoners	4,37	4,91
Apparaatskosten	De apparaatskosten per inwoner	€ 469	€ 545
Externe inhuur	Kosten externe inhuur als % van de totale loonsom + kosten inhuur externen	17,2%	16,2%
Overhead	De kosten voor de overhead als % van de totale lasten	13,0%	13,4%

Toelichting bij de indicatoren

1. Formatie

De indicator is gestegen van 4,77 naar 4,98 door stijging van het aantal inwoners van 20.558 naar 20.702. Het aantal toegestane fte’s is gestegen van 98 naar 103.

2. Bezetting

De indicator is gestegen van 4,37 naar 4,91 ten opzichte van vorig jaar. Er is nog steeds sprake van vacatureruimte die moeilijk in te vullen is maar in het algemeen is de bezetting gestegen.

3. Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten)

Kosten die gemaakt worden om de gemeentelijke organisatie in stand te houden en te laten functioneren.

De indicator is met 15% gestegen van € 469 naar € 545 per inwoner door een stijging van de apparaatskosten.

De stijging van de apparaatskosten van € 9.650.000 in 2022 naar € 11.283.000 in 2023 wordt vooral veroorzaakt door COA stijging en hogere energiekosten

4. Externe inhuur

De indicator is gedaald van 17,2% naar 16,2% doordat de inhuurkosten dalen ten opzichte van de totale loonsom. De kosten voor detachering via Westrom worden niet meegenomen in deze indicator. Doordat er meer vacatures zijn ingevuld en de bezetting met eigen personeel stijgt dalen de kosten voor externe inhuur.
De totale kosten voor de inhuur van externen stijgt van € 1.394.000 in 2022 naar € 1.475.000 in 2023 voornamelijk door inhuur voor de invulling van vervanging ziekte en ouderschap en stijging van tarieven door inflatie. Inhuurkosten voor incidentele projecten zijn buiten beschouwing gelaten.

5. Overheadkosten

Dit zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces en organisatiekosten. Die kunnen niet rechtstreeks toegerekend worden aan de taakvelden van de organisatie, zoals lastenmanagement, ICT, P&O, facilitaire zaken, kosten van de accountant, fiscalist en advocaat, leasekosten, energiekosten, verzekeringen.

De indicator blijft nagenoeg gelijk doordat de overheadkosten in dezelfde mate zijn gestegen ten opzichte van de totale programmakosten. De programmalasten zijn gestegen van €58.735.000 naar €67.841.000. De stijging van de kosten voor de overhead van € 7.643.000 in 2022 naar € 9.104.000 in 2023 wordt vooral veroorzaakt door cao stijging en hogere energiekosten.

Gegevensveiligheid (informatiebeveiliging en privacy)

De term Gegevensveiligheid is de verzamelnaam voor informatiebeveiliging en privacy. We willen hierbij zowel in onze eigen organisatie als in het SC MER minimaal voldoen aan wettelijke verplichtingen. Het gaat hier met name om de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en de Wpg (Wet politiegegevens). De gemeente heeft hierbij een zorgplicht naar inwoners, ondernemers en medewerkers. In onze aanpak staat risicobeheersing centraal en niet het uitsluiten van ieder risico. Vanuit informatiebeveiliging kijken we vooral naar organisatie- of bestuurlijke risico’s, terwijl het bij privacy vooral gaat om het beheersen van risico’s voor inwoners en medewerkers.

De regie op gegevensveiligheid en de invulling van de gegevensveiligheid adviesrollen zijn belegd bij SC MER. Vanuit SC MER worden uitvoeringsprojecten op gebied van gegevensveiligheid voorbereid en uitgevoerd. Ze zijn gericht op bewustwording van medewerkers, verbetering van organisatorische maatregelen in de processen van de organisatieteams en de doorontwikkeling van de technische maatregelen in de ICT omgeving. Aan de hand van kwartaalrapportages houden management, directie en bestuur vinger aan de pols bij de voortgang van gegevensveiligheid projecten en activiteiten.

In 2023 hebben we het bewustwordingsprogramma voortgezet en zijn we een onderzoek gestart naar verbetermogelijkheden. Die zien we door de bewustwordingsprogramma’s in de vier MER organisaties te harmoniseren. Hiervoor is een project opgenomen voor 2024. Daarnaast hebben we meer ingezet op samenwerking tussen de MER organisaties bij het treffen van organisatorische maatregelen, zoals het gezamenlijk uitvoeren van risicoanalyses. Verder zijn onze technische maatregelen doorontwikkeld, waardoor met name onze detectiemogelijkheden sterk zijn verbeterd.

De capaciteit gegevensveiligheidsadviseurs is beperkt. Daarom werken we vooral aan hoog-risico processen. De ondersteuningsbehoefte van de diverse teams ligt echter vaak bij brede praktische ondersteuning. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar bij de inzageverzoeken die de gemeente Roerdalen in

2023 heeft ontvangen. Het tijdig en volledig beantwoorden van deze verzoeken kost nog veel inzet, doordat kwaliteitsbeheerprocessen deels niet goed zijn vastgelegd. Organisatorische gegevensveiligheid maatregelen zijn vaak onderdeel van deze kwaliteitsbeheerprocessen. Het management is afgelopen jaar nauwer betrokken bij de ondersteuning vanuit de gegevensveiligheid adviseurs, waardoor er beter geprioriteerd kan worden.

In de jaarlijks verplichte zelfevaluatie op het gebied van gegevensveiligheid (ENSIA) verklaren we dat we in control zijn. Een onafhankelijke audit over deze verklaring is bij het schrijven van de jaarrekening nog niet beschikbaar. Uit de zelfevaluatie over 2023 komt naar voren dat de restrisico's acceptabel zijn. Verbeterpunten bestaan met name uit het naleven en borgen van kwaliteitseisen. De evaluatie laat ook zien dat de gemeente Roerdalen de Basisregistratie Ondergrond onvoldoende geïmplementeerd heeft en sterk achter loopt op de landelijke ontwikkeling van deze basisregistratie. De verbetermaatregelen van vorig jaar zijn in 2023 nog niet voldoende uitgevoerd. We besteden hier in 2024 extra aandacht aan.

De impact van beveiligingsincidenten en datalekken is in 2023 tot een minimum beperkt gebleven. De MER organisaties zijn afgelopen jaar doelwit geweest van meerdere gerichte cyberaanvallen, maar door de bestaande en in 2023 verbeterde technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen hebben deze geen impact gehad op de dienstverlening. Opvallend is de enorme toename van pogingen tot zogenaamde CEO-fraude. Hierbij doet een aanvaller zich voor als gemeentesecretaris of bestuurder om zodoende bij ambtenaren gevoelige informatie of een spoedbetaling te verkrijgen. We hebben afgelopen jaar veel aandacht besteed aan het herkennen en tegengaan van CEO-fraude. Er hebben zich geen incidenten voorgedaan.

Het Rijk legt de lat voor gegevensveiligheid steeds hoger. Bijvoorbeeld door het omzetten van richtlijnen in wetgeving waarop gehandhaafd gaan worden. Dit betekent dat we moeten blijven inzetten op het verhogen van de kwaliteit van onze werkprocessen. En zorgen dat aantoonbaar is dat we onze werkwijzen goed op orde hebben. Dit zal de komende jaren extra aandacht vragen.

Informatiebeheer

Met de vier MER-organisaties is een Verbeterplan informatiebeheer 2022-2024 opgesteld. Dit plan bevat niet alleen aanbevelingen uit de KPI-audit 2021 op het archiefbeheer, maar 'alles' wat nodig is om informatie- en archiefbeheer voor de vier MER-organisaties op orde te krijgen én te houden. Het Verbeterplan Informatiebeheer richt zich specifiek op het samen aanpakken van de problematiek van informatie- en archiefbeheer. De nadruk moet daarbij liggen op samen. Alleen door deze – en andere vraagstukken, zoals procesuniformering en-digitalisering en digitale fitheid – gezamenlijk aan te pakken kunnen de gewenste verbeteringen in kwaliteit en efficiëntie gerealiseerd worden.

Het afgelopen jaar is het Verbeterplan Informatiebeheer volledig ten uitvoer gekomen. We hebben substantiële stappen gezet in het verbeteren van het Archief- en Informatiebeheer voor de 4 organisaties. Zo hebben we een dienstverleningsovereenkomst afgesloten tussen Servicecentrum MER en de 3 gemeenten waardoor de werkzaamheden rechtmatig door het servicecentrum worden uitgevoerd. Maar ook op andere vlakken, zoals opstellen/vaststellen richtlijnen en zichtbaarheid binnen de 4 organisaties zijn stappen gezet. Dit alles heeft er in geresulteerd dat de provincie voor de toezichtsronde 2022/2023 op het gebied van Archief- en Informatiebeheer haar beoordeling op de interventieladder heeft bijgesteld van trede 3 "actief toezicht" naar trede 2 "informatie opvragen en valideren" onder voorwaarde dat de ingezette lijn m.b.t. Archief- en Informatiebeheer ook de komende periode wordt doorgezet.

Frauderisico

Fraude is het opzettelijk misleiden om onrechtmatig voordeel te verkrijgen. Alle medewerkers van de gemeente Roerdalen hebben een verantwoordelijkheid voor het vermijden en ontdekken van fraude. Door zaken als functiescheiding, het per functie beleggen van bepaalde verantwoordelijkheden (zoals onder meer vastgelegd in de mandaatregeling), het werken met procedures, het 4-ogen-principe, beveiliging van ICT en het uitvoeren van interne controlewerkzaamheden, laten we zien het belangrijk te vinden om fraude te voorkomen.
Ondanks de maatregelen die we genomen hebben om fraude te voorkomen, blijft er altijd een kans bestaan op oneigenlijk handelen. Weliswaar is de kans klein als er beheersingsmaatregelen zijn genomen, echter de menselijke factor blijft een onzekere factor. Het is daarom belangrijk dat onze medewerkers zich bewust zijn van de frauderisico's die de organisatie kan lopen, in de processen die door de medewerkers uitgevoerd worden. Een frauderisico moet daarbij worden omschreven als de combinatie tussen de mogelijkheid dat opzettelijk bedrog plaats kan vinden in een proces en de schade die daarmee veroorzaakt kan worden.
In 2024 stellen we een frauderisico-analyse op, bespreken we binnen de organisatie op regelmatige basis frauderisico's en vernieuwen we waar nodig de maatregelen om het frauderisico te beperken.

Rechtmatigheidsverklaring 2023

Inleiding verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen.
Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording lichten wij toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen. Bij de vaststelling van het controleprotocol door uw raad op 29 februari jl. is het normenkader hiervoor vastgesteld.
De goedkeuringstolerantie is door uw raad bepaald en volgt het voorschrift van de Commissie BADO (Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden). Deze bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en komt daarmee uit op € 701.800,-. Voor een goedkeurende accountantsverklaring mag de optelsom van fouten dit bedrag niet overschrijden.

Bevinding/conclusie
Wij zijn van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde goedkeuringstolerantie.

Er zijn fouten en onzekerheden geconstateerd die leiden tot een onrechtmatigheid. De criteria die hierbij van toepassing en getoetst zijn betreffen het voorwaardencriterium, begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium.

De geconstateerde afwijkingen per criterium:

Afwijkingen voorwaardencriterium met financiële impact.

- Proces aanbesteden – Onkruidbestrijding op verhardingen – fout € 195.354,-
  Nadere afspraken (voorwaarden), inzake het bestek onkruidbestrijding op verhardingen, zijn na de aanbesteding aangepast. Het achteraf aanpassen is strijdig met de aanbestedingsregels.
- Proces aanbesteden – Projectbegeleiding windenergie – fout € 132.390,-
  De verstrekte opdracht kent een spreekwoordelijke 'knip'. Twee opdrachten zijn opeenvolgend en gezamenlijk verstrekt maar niet zodanig als één opdracht aanbesteed.
- Proces aanbesteden – Dieselleverings – fout € 71.082,-
  Ondanks beëindiging van lopende contracten inzake dieselleveringen vinden er nog afnames plaats.
- Proces aanbesteden – Schoonmaakdiensten – fout € 78.203,-
  De overeenkomst (dd. 2015) is stilzwijgend doorlopend verlengd met jaarlijkse prijsindexaties. Een nieuwe aanbesteding is uitgebleven.
- Proces aanbesteden – aanschaf onderdelen voor machines en alle daaraan gerelateerde producten – fout € 78.988,-
  Bezien over een periode van 4 jaar is de gekozen aanbestedingsvorm, gezien de totale omvang, niet conform de aanbestedingswet.
- Proces aanbesteden – Archiefdiensten – Fout € 29.000,-
  De aanbesteding is aangegaan voor 4 organisaties, de opdrachtverstrekking betreft 2 organisaties. De aanbestedingsvorm (meervoudig) is gezien de omvang onjuist gebleken, een Europese aanbesteding had moeten plaats vinden.
- Proces aanbesteden – Technisch advies – Fout € 18.773,-
  Binnen de opdrachtverstrekking zijn naast beheer en onderhoud van openbare verlichting ook andere operationele werkzaamheden opgenomen. In de geraamde waarde is geen rekening gehouden met algemene indexatie.

Conclusie rechtmatigheid voorwaardencriterium
Uit de interne controlewerkzaamheden zijn ongecorrigeerde fouten aangetroffen die leiden tot een onrechtmatigheid. Het totaal van fouten en onzekerheden blijft edoch beneden de goedkeuringstolerantie!
De conclusie vanuit de interne beheersing (verbijzonderde interne controle) is overigens stringenter dan de externe accountantscontrole.

Afwijkingen begrotingscriterium:

- Programma 2 – Participatie, ondersteuning en zorg - Overschrijding € 232.000,-
  Dit programma kent een overschrijding als gevolg van hogere lasten jeugdzorg. Door de veranderde zorg-mix (daling lichte jeugdzorg en stijging zware jeugdzorg) en prijsstijgingen zijn er in 2023 meer kosten gemaakt. We zien regionaal dat het gebruik van de zware jeugdzorg toeneemt en daarnaast hebben we in Roerdalen enkele jeugdigen extra, die intensievere (en dus duurdere) jeugdzorg nodig hebben.
  De overschrijding is kleiner dan 3% van de lasten binnen dit programma maar wordt toch gepresenteerd vanwege de kwalitatieve relevantie. Deze overschrijding leidt niet tot een onrechtmatigheid. Het betreft immers een 'open einde regeling'.
- Programma 5 – Woonomgeving – Overschrijding € 521.000,-
  Het project Centrumplan Herkenbosch is met ingang van 2023 geherrubriceerd als onderdeel van de bouwgrondexploitatie op basis van een BBV verplichting. Binnen de grondexploitatie waren geen lasten geraamd voor dit project (was eerder een investeringskrediet). De

overschrijding is groter dan 3% van de lasten binnen dit programma maar leidt niet tot een onrechtmatigheid. Het betreft immers de financiële implicaties van het toepassen van de juiste verslagleggingsvoorschriften.

Conclusie rechtmatigheid begrotingscriterium
Geconcludeerd kan worden dat er geen sprake is van onrechtmatige uitgaven omdat deze passen binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid.

Conclusie rechtmatigheid Misbruik & Oneigenlijk gebruik
De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).
Tijdens interne controlewerkzaamheden zijn de aspecten frauderisico meegenomen in de toetsing. Hieruit zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Het grondgebied van de gemeente Roerdalen beslaat een oppervlakte van ongeveer 88,5 km². Hier wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. De gemeente heeft daarbij de directe zorg voor de noodzakelijke infrastructuur zoals wegen, riolering, bruggen, groen, openbare verlichting, sport- en spelfaciliteiten en een aantal gebouwen. Een groot deel van het vermogen van de gemeente bestaat uit deze kapitaalgoederen. Deze bevinden zich meestal op, maar ook onder de grond. Op deze kapitaalgoederen wordt over meerdere jaren afgeschreven.

De levensduur wordt gemaximaliseerd door planmatig en adequaat onderhoud aan de kapitaalgoederen te plegen. De kapitaalgoederen bepalen grotendeels de kwaliteit van de openbare ruimte. In deze paragraaf worden de kaders gesteld voor het onderhoud van de infrastructuur. De huidige kwaliteitsniveaus zijn vastgelegd in de betreffende beleidsdocumenten. We hebben de gekozen kwaliteitsniveaus gecontinueerd. De benodigde budgetten sluitend daarbij aan.

De financiële discussie behorend bij het uitvoeringsprogramma mobiliteitsplan Roerdalen 2024-2028 is in 2023 onderdeel gemaakt van het gesprek met de werkgroep Roerdalen in Balans 2.0, om te komen tot een gezonde financiële huishouding. Meer hierover in programma 6.

Riolering en water

Het GRP 2022 - 2026 en het Waterketenplan zijn het kader op het gebied van riolering en water. Hierin komt de regionale samenwerking verder tot uitdrukking. Ook het inspelen op het veranderende klimaat is hierin opgenomen. We hebben het afkoppelen van hemelwater meegenomen in de projecten. Basisscholen kunnen meedoen aan het regionale project ‘GroenBlauwe revolutie schoolpleinen’, waarbij omvorming van het schoolplein van tegels naar meer groen en blauw (water) centraal staat. Bij de Berensprong in Herkenbosch en de Hovenier in Montfort zijn we dit concreet aan het uitwerken. We proberen hier ook combinaties met andere werkzaamheden in de omgeving te zoeken.

Voor het onderhoud aan en vervanging van rioleringen hebben we de volgende bedragen uitgegeven:

bedragen x € 1.000

Onderhoud rioleringen	Rekening 2022	Actuele Begroting	Rekening 2023
Regulier onderhoud [1]	344	242	288
(Vervangings-)investeringen	797	1.140	971

[1] inclusief reinigen kolken, inspecties en stortkosten

Wegen

De onderhoudsplicht van de wegen valt onder de Wegenwet. Als wegbeheerder is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de wegen. De gemeente vindt het belangrijk om het onderhoudspeil van de wegen op een kwalitatief voldoende niveau te brengen en te houden. Conform het wegenbeleidsplan onderhouden we de verharde wegen binnen de kernen op niveau basis (cf. CROW normen) en de wegen in het buitengebied op niveau laag, met uitzondering van de recreatieve routes en verbindingswegen. CROW staat voor Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek. De kaders hiervoor zijn actueel en hebben hierbij het volgende ambitieniveau vastgesteld:

Structuurelement:	Hoofdstructuur	Woongebied	Centra	Buitengebied	
Kwaliteit:	**Basis**	**Basis**	**Basis**	**laag**	
Beeld:					
Technische staat (duurzaamheid):	Redelijk, matige schade	Redelijk, matige schade	Redelijk, matige schade	Matig, beperkt ernstige schade	
Aanzien:	Standaard	Standaard	Standaard	Sober	
Comfort:	Voldoende, incidenteel hinderlijk	Voldoende, incidenteel hinderlijk	Matig, hinderlijk	Voldoende, incidenteel hinderlijk	
Risico-index:	Beperkt	Beperkt	Beperkt	Matig	
Kapitaalvernietiging:	Nihil	Nihil	Nihil	Matig	

Voor het onderhoud aan en vervanging van verhardingen zijn de volgende bedragen uitgegeven. Uit het wegenbeheerplan volgen de gemiddelde budgetten benodigd om het onderhoudsniveau te bereiken en handhaven. Daarbij hebben we geen achterstallig onderhoud. Vervolgens verwerken we de investeringsbedragen per jaar op basis van de planning van de werkzaamheden. Zie hiervoor het investeringsschema.

bedragen x € 1.000

Onderhoud wegen	**Rekening 2022**	**Actuele Begroting**	**Rekening 2023**
Regulier onderhoud [1]	916	1.210	1.329
(Vervangings-)investeringen	3.229	2.550	3.125

[1] excl. restantkredieten 2018

Openbare verlichting

Goede openbare verlichting draagt bij aan het veiligheidsgevoel van inwoners en de leefbaarheid in de gemeente. Openbare verlichting is ook belangrijk voor de verkeersveiligheid. Het Beleidsplan Openbare Verlichting is het kader voor de uitvoering. We dragen daarmee ook bij aan duurzaamheid. We passen ledverlichting toe en sluiten hierbij aan bij het actieplan duurzame energie. We zien daardoor ook een daling in de verbruikte energie, dat is in 2023 ook weer goed zichtbaar. Inmiddels is 57% van de openbare verlichting binnen de gemeente nu voorzien van ledverlichting. We vervangen in principe armaturen na 20 jaar, waarmee we kapitaalvernietiging voorkomen. Omdat bepaalde soorten lampen niet meer toegepast mogen worden, vervangen we die eerder. Op dit moment wachten we technische ontwikkelingen af en verwachten we nog geen structurele kostenverhogende effecten door deze vervanging. De masten (palen) toetsen we op veiligheid en vervangen we pas als het echt nodig is. We hebben geen achterstallig onderhoud.

Voor het onderhoud aan en de vervanging van de openbare verlichting zijn de volgende bedragen beschikbaar:

bedragen x € 1.000

Onderhoud openbare verlichting	Rekening 2022	Actuele Begroting	Rekening 2023
Regulier onderhoud	158	141	192
(Vervangings-)investeringen	127	108	202

Openbaar groen

Roerdalen beschikt over circa 100 hectare groen in de vorm van plantsoenen en gazons en zo'n 21.000 bomen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de groene ligging een groot deel van het uiterlijke aanzien van onze gemeente bepaalt. De kwaliteit van de openbare ruimte en in dit geval het groen maakt Roerdalen een aantrekkelijke gemeente om in te wonen en te recreëren. Het is voor ons daarom belangrijk de groene landschappelijke uitstraling zoveel mogelijk te behouden. Tussen deze paragraaf en programma 6 zit een verbinding. We hebben de eerder vastgestelde onderhoudsniveaus gehandhaafd.

Er zijn diverse civieltechnische projecten gerealiseerd waarin ook de renovatie van het groen is meegenomen zoals de Markt Vlodrop, Zandstraat Montfort, Jacques Schreurstraat/Emile Seipgensstraat Melick

Het onderhoud van de bomenlaan langs de Vlootveestraat is in 2023 voorbereid. Er zal ca. 40% van de bomen worden verwijderd om ruimte te bieden aan de bomen die we handhaven. Uitvoering zal in 2024 plaats vinden. Langs de Angsterweg in Vlodrop hebben we ca. 50 nieuwe bomen bijgeplant zodat er weer een aaneengesloten laan kan ontstaan.

Bedragen die uitgegeven zijn voor het onderhoud openbaar groen:

bedragen x € 1.000

Onderhoud openbaar groen	Rekening 2022	Actuele Begroting	Rekening 2023
Regulier onderhoud	862	1.372	996
(Vervangings-)investeringen	-	140	34

Civiele kunstwerken

Binnen de gemeente Roerdalen liggen 40 civiele kunstwerken. Dit zijn bruggen, viaducten, etc. Meer dan de helft van deze kunstwerken is aangelegd in de jaren ’70 en ’80. Het betreft met name betonnen kunstwerken.

Kunstwerken maken een essentieel onderdeel uit van een deugdelijk functionerend en veilig netwerk. Periodiek wordt de kwaliteit in beeld gebracht inclusief uitvoeringsprogramma om de veiligheid te waarborgen. Aan het fietsviaduct over de Heinsbergerweg in Melick is in 2023, in tegenstelling tot wat eerder gepland was, geen groot onderhoud uitgevoerd. De kosten hiervoor vielen erg hoog uit, en het budget was niet toereikend. Vanwege toekomstig noodzakelijk onderhoud en om de veiligheid te garanderen, monitoren we nu jaarlijks de kwaliteit van het viaduct. Afhankelijk hiervan wordt groot onderhoud opnieuw gepland op het moment dat dit niet langer kan worden uitgesteld.

Bedragen die uitgegeven zijn voor het onderhoud van de civiele kunstwerken:

bedragen x € 1.000

Onderhoud civiele kunstwerken	Rekening 2022	Actuele Begroting	Rekening 2023
Regulier onderhoud	-	97	98
(Vervangings-)investeringen	77	-	-

Gebouwen

Relatie met de programma’s

De hoofddoelstelling in het programma Krachtige Dorpen is om dorpskernen met veel sociale samenhang en passende basisvoorzieningen te realiseren en/of te behouden. Hierin ligt een directie relatie met de begrotingsprogramma’s 1 en 6. We onderscheiden 3 categorieën:

- Accommodatiebeleid: De afgelopen jaren zijn hierover vele besluiten genomen en uitgevoerd. In de komende jaren gaan we deze verder opvolgen en bewaken. Hiermee krijgen we ook meer inzicht in de effecten op maatschappelijk gebied.
- Overig vastgoed:
  - Bij verschillende jeugd- dorpshuizen, ook die niet in eigendom van gemeente zijn, maken we realistische afspraken met de stichtingen die dit exploiteren of huren. Op het gebied van jeugd- en jongerenbeleid is een verkennend proces gestart in 2023 en werken we in 2024 verder aan een nieuwe aanpak. Dit is een gezamenlijk proces vanuit maatschappelijke ontwikkeling, vastgoed en duurzaamheid, dat de richting bepaalt. De inzet van vastgoed dient ten behoeve van het realiseren van de gestelde maatschappelijke doelen.
  - Voor de buitenbaden geldt dat het de wens is om exploitatie en beheer over te dragen aan de betreffende stichtingen. Om dit te doen dient Uw raad een besluit te nemen over de voorwaarden, zoals eenmalige investeringen ten behoeve van overdracht. Gemeente blijft eigenaar van grond en opstallen, waarmee wij verantwoordelijkheid blijven houden voor (een deel van) de wet- en regelgeving.
- Cultureel vastgoed: Er is in voorgaande jaren nog onvoldoende invulling gegeven aan het maken van keuzes voor dit ‘vastgoed’ (molens, kapellen, wegkruizen, fonteinen). We werken hieraan verder.

Onderhoud

Voor al het gemeentelijke vastgoed zijn de meerjarige onderhoudsplannen (MJOP’s) geactualiseerd en opgenomen in de meerjarenbegroting. Doordat alle gebouwen die eigendom van gemeente zijn, en doordat de gevolgen van de keuzes die gemaakt zijn vanuit accommodatiebeleid, nu zijn

opgenomen hebben we een duidelijker beeld van (uitgestelde) onderhoudskosten. Mede door sterk gestegen prijzen zien we een aanzienlijk hogere storting in de voorziening. We voeren zoveel als mogelijk uitgesteld onderhoud binnen de beschikbare budgetten uit. We hebben hier rekening te houden met de uitdagingen in de markt, o.a. bij aannemers.

Voor onze molens (prins Bernhardmolen en Beltkorenmolen) zijn investeringen nodig om langdurig en consistent te kunnen blijven functioneren, en te voldoen aan wet- en regelgeving. Daarnaast is het van belang te voldoen aan de richtlijnen en voorwaarden van de Monumentenwacht Limburg om subsidie veilig te stellen.

Energie
De afgelopen tijd hebben we gezien dat energietarieven sterk zijn gestegen. Dit fluctueert inmiddels behoorlijk. Zowel gemeente als verenigingen heeft hierbij de nodige financiële uitdagingen, waarbij het moeilijk is een realistische inschatting te maken. Bij verenigingen en stichtingen speelt ook dat zij zelfstandig overeenkomsten rondom energie hebben afgesloten, en toch in de financiële problemen kunnen komen. Hier hebben we een balans te bewaken tussen eigen verantwoordelijkheid, ondersteuning bieden waar dit echt nodig is en de uitdagingen die we als gemeente zelf hebben op dit terrein. Door te kijken naar verduurzaming liggen hier mogelijk kansen.

Overdracht woonwagenlocaties
We houden rekening met mogelijk noodzakelijk onderhoud op de woonwagenlocaties van de opstallen, voordat overdracht kan plaatsvinden aan Wonen Limburg.
Voor de overdracht van de woonwagenlocatie in Sint Odiliënberg moet ten aanzien van privaatrecht (huurcontracten) en publiekrecht (gebruik van de gronden) enkele zaken geregeld worden. We zijn bezig met een plan van aanpak en uitwerking tot een concreet overzicht van actiepunten. Dit gebeurt door een externe projectleider, omdat dit specifieke deskundigheid vraagt.

Onderwijshuisvesting
We hebben verdere stappen gezet in nieuwe huisvesting voor de scholen in Posterholt en Vlodrop. De school in Vlodrop maakt onderdeel uit van de nieuwe ontwikkeling van de Multifunctionele accommodatie op de plek van de huidige sporthal.
Bedragen die uitgegeven zijn voor het onderhoud van onze gebouwen:

bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen	Rekening 2022	Actuele Begroting	Rekening 2023
Regulier onderhoud	267	74	43
(Vervangings-)investeringen	-	1.242	1.015

Paragraaf Gemeentelijk grondbeleid

Beleidskaders

De gestelde kaders en ruimtelijke doelen zijn vastgelegd in onze op 3 november 2022 door de raad vastgestelde Kadernota grondbeleid 2022-2026. Deze nota sluit aan op de doelen en ambities uit de Omgevingsvisie Roerdalen 2050. De Kadernota grondbeleid geeft duidelijkheid over het grondbeleid dat de gemeente Roerdalen de komende jaren voert. Het grondbeleid is een instrument om gemeentelijke doelen te behalen. Belangrijk is de integrale afweging voor het kiezen van de juiste grondbeleidsvorm. In deze nota worden de kaders van het grondbeleid beschreven waarbinnen Roerdalen werkt. In het grondbeleid worden geen nieuwe doelen bepaald. Het grondbeleid is dienend aan de doelen en ambities die zijn geformuleerd in afzonderlijke beleidsdocumenten, waaronder de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 als belangrijkste ruimtelijke beleidskader.
De gemeente hanteert momenteel een situationeel grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente per project of locatie haar rol kiest en de keuze maakt voor een passief en actief grondbeleid. Deze rol wordt bepaald aan de hand van een afwegingskader. Bij bepaling van de keuze voor een bepaalde rol staat één vraag centraal: in hoeverre sluit de ontwikkeling aan bij de gemeentelijke beleidsdoelen? Afhankelijk hiervan kiest de gemeente een actieve, actief-faciliterende of faciliterende rol.
In 2021 is er door de raad een reserve van € 1.000.000- beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden binnen het project ‘Roerdalen in Balans, Investeren om te Renderen’. Met onze huidige grondnota kunnen wij sneller inspringen op veranderende situaties en kunnen wij flexibeler omgaan met onze grondposities.

Bouwgrondexploitatie

De structurele inkomsten uit beleggingen lopen terug, we zoeken naar alternatieve inkomsten. Hierom zijn er een aantal bouwgrondexploitaties geopend en in ontwikkeling. In programma 5 van deze begroting staan deze uitgewerkt. Hieronder is de status van de openstaande grondexploitaties beschreven:

- Wienkeskoel II – De grondexploitatie van dit project is eind 2023 gesloten.
- Oortjensveld III – De verwachting is dat uiterlijk begin 2024 de grondexploitatie rondom dit project kan worden gesloten;
- Holsterveld – Dit betreft een lopende grondexploitatie die nog niet in 2024 zal worden gesloten;
- Centrumplan Herkenbosch - Dit betreft een lopende grondexploitatie die nog niet in 2024 zal worden gesloten;
- Wienkeskoel III – Deze grondexploitatie wordt naar verwachting in 2024 geopend.

De stijgende kosten in de woningbouwmarkt hebben een vertragende werking op de daadwerkelijke uitvoering van de woningbouw, dit heeft directe gevolgen voor onze grondexploitaties.

bedragen x € 1.000

Verwachte resultaten bouwgronden in exploitatie	Boek waarde 31-12-2022	Opwaar-deren*	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Winst-neming 2023	Boek waarde 31-12-2023	Verwacht resultaat
Woningbouw							
Oortjensveld III - Herkenbosch	- 69		13	-	56	-	-
Wienkeskoel II, fase 2 - Melick	- 334		7	-	327	-	-
Holsterveld - Vlodrop	176	-	111	- 316	18	- 11	344
Herontwikkeling centrum Herkenbosch	-	891	333	- 240	-	984	- 681
Totaal woningbouw	**- 227**	**891**	**464**	**- 556**	**401**	**973**	**- 337**
Totaal	**- 227**	**891**	**464**	**- 556**	**401**	**973**	**- 337**

*) De exploitatie Herontwikkeling centrum Herkenbosch was voorheen gerubriceerd onder de materiële vaste activa.

Bedrijfskavel
De gemeente Roerdalen heeft nog 1 bouwkavel met een bedrijfsbestemming te koop. Het betreft hier de laatste kavel binnen het Landbouw Ontwikkelingsgebied (LOG) te Montfort.

Landbouwgronden
We hebben ongeveer 435 hectare landbouwgrond in eigendom. Ten opzichte van voorgaande jaren is dit een afname van 25 hectare. Reden hiervan is dat eind 2023 een grondruil heeft plaatsgevonden waarbij de gemeente landbouwgronden in het Flinke Ven heeft geruild tegen een beoogd perceel voor een zonneveld naast het stort. Het gros van onze gronden verpachten wij middels reguliere (langjarige) contracten. Ongeveer 75 hectare van ons eigendom zijn landbouwpercelen welke we voor periodes van 1,3 of 6 jaar verpachten.
Binnen de gemeente Roerdalen ligt op dit moment nog een Provinciale opgave om in totaal 163 hectare landbouwgrond om te vormen tot natuur. Het betreft hier zowel particulier als gemeentelijk eigendom waarvan de precieze verdeling momenteel nog onbekend is. Deze oppervlakte is als volgt verdeeld over de deelgebieden: Flinke Ven: 107 hectare, Bovenloop Vlootbeek: 38 hectare, Etsberg: 5 hectare, Landgoed Hoosden: 3 hectare en Roerdal en omgeving: 10 hectare.
Als gemeente nemen wij als grondeigenaar wel deel in projectgroepen, maar ontwikkelen wij zelf geen nieuwe natuur.

Natuur
Het landelijk gebied van Limburg staat voor een flink aantal uitdagingen. Onder andere op het gebied van natuur staat de Provincie Limburg middels het LPLG aan de lat voor een vijftal onderwerpen. De onderwerpen zijn stikstofreductie, areaaluitbreiding, instandhoudingsdoelen natuurkwaliteit, hydrologische doelen en groenblauwe dooradering. Als gemeente werken wij hieraan mee en zijn wij vertegenwoordigd in de Plattelandscoalitie, het overlegorgaan van het LPLG.
De gemeente heeft ruim 450 hectare aan bos- en natuurgebieden in eigendom. Deze liggen grotendeels in het Nationaal Park de Meinweg en in het Roerdal. We beheren de gronden op een duurzame wijze volgens de beheervisie voor de gemeentelijke bossen, natuurterreinen en landschapselementen. Dit doen we op basis van jaarlijkse werkplannen conform de richtlijnen van Forest Stewardship Council (FSC).

Water
De overstorten op de Melicker Leigraaf moeten uiterlijk in 2027 voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Voor uitvoering van de maatregelen kopen we gronden aan in de buurt van de gemeentelijke overstorten op de Melicker Leigraaf. In programma 6 van deze begroting wordt dit nader gespecificeerd.

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen heel direct. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. De mogelijke belastingen die een gemeente kan heffen zijn bij wet bepaald.

Met de belastingen (onroerendezaakbelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting) worden algemene uitgaven gedekt. Dat betekent dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover de heffing van deze belastingen staat. Er is wettelijk geen maximum bedrag of opbrengst voorgeschreven.

De afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn zogenaamde ‘bestemmingsheffingen’. De overheid verstrekt een dienst vanuit wettelijk verplichte zorgtaken, waarbij niet alleen de individuele dienst, maar vooral het collectieve belang een rol speelt. Iedereen in de gemeente is er bijvoorbeeld bij gebaat dat het afval wordt ingezameld en verwerkt.

Leges en begraafrechten zijn andere betalingen voor overheidsdiensten waar een direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat, maar deze tegenprestatie is strikt individueel. Deze worden ‘retributies’ of ‘rechten’ genoemd. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aanvragen van een paspoort of een omgevingsvergunning of begraven worden. Tezamen met de bestemmingsheffingen zullen in deze paragraaf de rechten ‘kostendekkende heffingen’ worden genoemd.

Beleid

De doelen voor het opleggen van de gemeentelijke heffingen zijn:

- inkomsten verwerven als aanvulling op de middelen uit het gemeentefonds om zo uitgaven te dekken;
- de kosten doorberekenen die betrekking hebben op specifieke dienstverlening.

De uitgangspunten die wij hanteren bij het opleggen van lokale heffingen zijn:

- Een beheerste lastendruk ontwikkeling realiseren door de ontwikkeling van de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffingen gezamenlijk in beeld te brengen.
- Voor de rechten die we als gemeenten heffen wordt toegewerkt naar kostendekkende tarieven.

In Roerdalen worden de volgende belastingen en kostendekkende heffingen geheven:

Belastingen	Kostendekkende heffingen
Onroerendezaakbelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Afvalstoffenheffing
Hondenbelasting	Begraafrechten
	Leges

Kwijtscheldingsbeleid
De gemeente is deels autonoom op het gebied van kwijtschelding gemeentelijke belastingen. De gemeente kan dus, binnen het wettelijke kader, zelf bepalen of kwijtschelding aan burger wordt verleend, in welke mate of in geheel niet. Als inwoners niet in staat zijn om de belastingaanslag te betalen, kunnen zij hiervoor kwijtschelding aanvragen. Om voor kwijtschelding in aanmerking te komen wordt gekeken naar de financiële situatie van de aanvrager. De kwijtscheldingsnorm die wordt gehanteerd is 100% van de bijstandsnorm. Alleen particulieren, die geen zelfstandig beroep uitoefenen en geen ondernemer zijn, komen in aanmerking voor kwijtschelding. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de vaste bedragen van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (alleen 1ste hond).
Met ingang van 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. Met de nieuwe Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden kunnen de medeoverheden sommige van deze regels net iets soepeler maken. Een belastingplichtige mag dan een iets hoger inkomen of vermogen hebben en toch nog kwijtschelding krijgen. De vermogensnorm voor kwijtschelding bedraagt voor iedere belastingplichtige wettelijk maximaal € 2.000. Tot en met 2022 was deze ruimere vermogensnorm niet opgenomen. Bij de vaststelling van de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023 is deze maximale vermogensnorm vastgelegd in de regeling.
De BsGW voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Zij maken hierbij gebruik van het Inlichtingenbureau[1]. Deze toetsen de gegevens van de aanvrager die nodig zijn om voor kwijtschelding in aanmerking te komen.
In totaal is er over 2023 voor € 136.295 aan kwijtschelding verleend. Begroot voor kwijtschelding is een bedrag van € 127.300.
Eind 2023 is BsGW overgegaan op een nieuw belasting- en waarderingsapplicatie. Hierdoor is het nu niet mogelijk cijfers op te nemen met betrekking tot aantallen kwijtscheldingsverzoeken en percentages afgewezen en toegewezen verzoeken. Volgens het BBV is het geen verplichting deze aantallen en percentages op te nemen in de paragraaf lokale heffingen. Daarom worden deze cijfers niet meer opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Kwijtscheldingen (belastingjaar)	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal verzoekschriften	690	619	665	496	511
Percentage afgewezen verzoeken	20,2%	50,8%	50,7%	38,0%	41,4%
Percentage toegekende verzoeken	79,8%	49,2%	49,3%	62,0%	58,6%
Bedrag toegekende verzoeken (volgens BsGW)	€ 125.815	€ 119.531	€ 121.171	€ 113.908	€ 104.510

Overzicht van diverse heffingen en de ontwikkelingen

De vaststelling van de tarieven voor de verschillende belastingen en rechten vindt plaats bij het vaststellen van de belastingverordeningen in de raad.
Voor het belastingjaar 2023 waren de volgende tarieven en heffingen van toepassing:

[1] Het inlichtingenbureau is een landelijke stichting die actief is de informatiedistributie voor gemeenten. Zij doen dit door het verzamelen van gegevens uit verschillende bronnen. Door slim combineren van de verzamelde gegevens maken zij de informatie makkelijk toepasbaar. Dit helpt bij het beslissen of inwoners recht hebben op bepaalde voorzieningen. In dit geval kwijtschelding van lokale belastingen.

Tarieven lokale heffingen	2023
Onroerende zaakbelasting	
• Eigenaar woning, percentage van de WOZ-waarde	0,09677%
• Eigenaar niet-woning, percentage van de WOZ-waarde	0,19326%
• Gebruiker niet-woning, percentage van de WOZ-waarde	0,14898%
Toeristenbelasting	
• Tarief per overnachting toeristen	€ 1,70
• Tarief per overnachting logies	€ 1,00
Hondenbelasting	
• 1e hond	€ 46,00
• 2e hond	€ 59,00
• Elke volgende hond	€ 69,00
• Kennel	€ 234,00
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	
• Vastrecht container restafval 240 liter	€ 230,00
• Vastrecht container restafval 140 liter	€ 207,00
• Vastrecht container restafval 80 liter	€ 180,00
• Vastrecht container restafval 60 liter	€ 180,00
• Vastrecht container restafval 40 liter	€ 180,00
• Vastrecht container 60 liter verzamelcontainer	€ 180,00
• Verzamelcontainer zonder inworpregistratie	€ 230,00
• Vastrecht container GFT-afval	€ 0,00
• Lediging container restafval 240 liter	€ 12,00
• Lediging container restafval 140 liter	€ 7,00
• Lediging container restafval 80 liter	€ 4,00
• Lediging container restafval 60 liter	€ 3,00
• Lediging container restafval 40 liter	€ 2,00
• Inworp ondergronds 60 liter	€ 3,00
Rioolheffing	
• vastrecht 1 - 25 m3 afvalwater	€ 100,70
• vastrecht 25 - 150 m3 afvalwater	€ 220,00
• vastrecht 150 - 500 m3 afvalwater	€ 274,50
• vastrecht 500 - 1500 m3 afvalwater	€ 780,20
• vastrecht 1500 - 3000 m3 afvalwater	€ 2.390,30
• vastrecht 3000 - 4000 m3 afvalwater	€ 5.121,80
• > 4000 m3 afvalwater vermeerderd met voor elke 1000 m3	€ 85,50

Financiële gegevens gemeentelijke heffingen
Hieronder volgt een overzicht van de totale inkomsten uit gemeentelijke heffingen:

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Belastingen					
Onroerende zaakbelasting woningen	2.772	2.805	2.805	2.864	59 V
Onroerende zaakbelasting niet-woningen	747	783	783	766	- 17 N
Toeristenbelasting, inclusief arbeidsmigranten	393	521	471	562	91 V
Hondenbelasting	121	117	117	115	- 2 N
Totaal Belastingen	**4.034**	**4.227**	**4.177**	**4.307**	**130 V**
Heffingen					
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	2.506	2.575	2.575	2.481	- 93 N
Rioolheffing	2.163	2.253	2.253	2.212	- 41 N
Totaal Heffingen	**4.668**	**4.827**	**4.827**	**4.693**	**- 134 N**
Leges en rechten					
Leges bouwvergunningen	373	404	751	821	70 V
Leges burgerzaken	175	163	156	156	1 V
Begraafplaatsrechten	53	40	40	39	- 1 N
Overige leges en rechten	100	89	69	123	54 V
Totaal Leges en rechten	**700**	**696**	**1.015**	**1.139**	**124 V**
Kwijtscheldingen					
Kwijtscheldingen	- 131	- 127	- 127	- 150	- 22 N
Totaal Kwijtscheldingen	**- 131**	**- 127**	**- 127**	**- 150**	**- 22 N**
Totaal lokale heffingen	**9.272**	**9.622**	**9.892**	**9.990**	**98 V**

De werkelijke belastinginkomsten hebben betrekking op het lopende jaar (dus 2023), maar ook op later opgelegde heffingen van voorgaande jaren. Dit kan tot vijf jaar terug. Zo wordt de diftarcomponent van de afvalstoffenheffing pas opgelegd na afloop van het jaar, omdat dan pas duidelijk is hoe vaak mensen hun restafvalcontainer hebben aangeboden. Daarnaast kunnen nog tot vijf jaar terug navorderingsaanslagen worden opgelegd, als blijkt dat door toedoen van de belastingplichtige te weinig belasting is geheven.

Onroerendezaakbelasting (OZB)
De OZB inkomsten over het belastingjaar 2023 zijn begroot op € 3.588.482. De werkelijke OZB inkomsten over 2023 waren € 3.627.912.
Het percentage belastingdebiteuren is gestegen van 2,11% in 2022 tot 7,70% in 2023.

Eind 2023 is BsGW overgegaan op een nieuw belasting- en waarderingsapplicatie. Hierdoor is het nu niet mogelijk cijfers op te nemen met betrekking tot aantallen bezwaren en percentages afgewezen en toegewezen verzoeken. Volgens het BBV is het geen verplichting deze aantallen en percentages op te nemen in de paragraaf lokale heffingen. Daarom worden deze cijfers niet meer opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Bezwaren WOZ-objecten (belastingjaar)	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal WOZ-objecten onder bezwaar	484	834	700	349	536
Voortgang afhandeling	99,6%	100,0%	100,0%	99,7%	97,7%
Percentage afgewezen verzoeken	56,2%	46,3%	45,2%	56,0%	44,1%
Percentage toegekende verzoeken	43,8%	53,7%	54,8%	44,0%	55,9%

Toeristenbelasting
Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente, tegen een vergoeding, door personen die niet in de gemeentelijke basisregistratie personen zijn ingeschreven. De belasting wordt geheven van degene die verblijf biedt. Deze is op grond van regelgeving bevoegd de belasting te verhalen op de persoon of personen die verblijf houden.

De aanslagoplegging voor de toeristenbelasting vindt na afloop van ieder kwartaal plaats, nadat de verblijfsaanbieder het aantal overnachtingen heeft opgegeven. De gegevens over het vierde kwartaal van 2023 zijn nog niet beschikbaar. Die worden pas opgelegd aan het einde van het eerste kwartaal van 2024. Die realisatie komt daarom terug in de jaarrekening 2024. Er is voor een bedrag van € 561.975 aan toeristenbelasting opgelegd (inclusief vierde kwartaal 2022). Dat bedrag is hoger dan in de begroting is opgenomen, € 471.000. Voor een toelichting verwijzen we naar programma 8.

Hondenbelasting
De tarieven van de hondenbelasting zijn in 2023 ten opzichte van 2022 gelijk gebleven. De opbrengst wijkt met € 2.200 marginaal af van de begroting.

Rioolheffing
Op basis van het Verlengde Gemeentelijk Rioleringsplan is het tarief voor 2023 niet verhoogd. We gaan uit van een kostendekkendheid van 100%. De incidentele meerkosten van € 194.000 wordt onttrokken aan de voorziening. Voor een toelichting op de verschillen verwijzen we naar programma 6.

Afvalstoffenheffing
De kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Met ingang van 2022 betalen de huishoudens naast een vastrechtbedrag een bedrag voor elke lediging van de restafvalcontainer en voor elke inworp in de ondergrondse restafvalcontainer. De restafvalcontainer kunnen huishoudens nog één keer per vier weken aanbieden. Voor het laten legen van de GFT-container wordt geen apart tarief in rekening gebracht. Deze kosten zitten in het vastrechtbedrag. Uitgangspunt van deze systematiek is dat een huishouden dat afval goed scheidt goedkoper uit is dan een huishouden dat z'n afval niet goed scheidt.

Uitgangspunt voor de verordening reinigingsheffingen is normaliter dat de tarieven kostendekkend zijn. Sinds de invoering van het nieuwe beleid zijn de inwoners dusdanig goed afval gaan scheiden dat de opgelegde doelstelling van maximaal 100 kg restafval per inwoner per einde 2023 al eerder is behaald. Om de inwoners in tijden van kostenstijging niet extra te belasten voor het feit dat zij het afval beter scheiden dan verwacht, zijn de tarieven voor de reinigingsheffing voor 2023 gelijk bleven aan die van 2022. Door de tarieven niet te verhogen waren deze voor 2023 niet kostendekkend.
De werkelijke kostendekking voor 2023 kwam uit op 93,9%.
Voor een toelichting op de verschillen verwijzen we naar programma 5.

Leges en rechten
De leges bouwvergunningen (€ 820.688) en overige leges en rechten (€ 123.231) laten een positief saldo zien van € 70.188 en € 54.431. Voor een toelichting op de verschillen verwijzen we naar programma 5.
De leges burgerzaken (€ 156.170) en de begraafplaatsrechten (€ 38.910) wijken marginaal af van de begroting.

Lastendruk

Bij de lastendruk kijken we naar de belastingen en heffingen die een gemiddeld gezin aan de gemeente moet betalen. Dit betekent dat er gekeken wordt naar de onderdelen OZB, afval en riolering. Volgens onderstaande tabel is de lastendruk voor een gemiddeld gezin van vier personen in 2023 gedaald met 5,6% ten opzichte van 2022. In onderstaande tabel is voor 2022 echter uitgegaan van een 240 liter restcontainer, terwijl met ingang van 2023 een 140 liter restcontainer de meest gangbare containermaat binnen de gemeente is. Wordt voor 2022 ook gerekend met een 140 liter containermaat dan stijgen de lasten met 2,1% ten opzichte van 2022.

Lokale lastendruk gemiddeld gezin		2022		2023	Lasten-stijging (%)
Eigenaar en gebruiker					
OZB eigenaar *1)	€	295,26	€	305,59	3,5%
Afvalstoffenheffing *2)	€	326,00	€	263,00	-19,3%
Rioolheffing *3)	€	214,00	€	220,00	2,8%
Lokale lastendruk eigenaar en gebruiker woning	**€**	**835,26**	**€**	**788,59**	**-5,6%**

*1) Uitgegaan is van de waarde van een gemiddelde woning in eigendom.
*2) Voor 2022 is uitgegaan van een 240 liter restcontainer. Met ingang van 2023 is een 140 liter restcontainer de meest gangbare containermaat binnen de gemeente. Voor beide containermaten geldt gemiddeld 8 ledigingen.
*3) Uitgaande van 101 - 150 m3 waterverbruik.

Onderzoek kostendekkendheid leges en heffingen

Op grond van de verslaggevingsvoorschriften (BBV) dient in de paragraaf Lokale Heffingen inzicht te worden gegeven in de kostendekkendheid van de tarieven van de diverse leges en heffingen. Om dit te realiseren is een applicatie in gebruik genomen waarmee berekend wordt in welke mate de opbrengsten van leges en begraafrechten opwegen tegen de voor de dienst gemaakte kosten. Deze verhouding wordt de kostendekkendheid van het tarief genoemd.
Het onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges en de begraafrechten over het jaar 2023 is onderhanden. Zodra de uitkomsten bekend zijn, wordt u hierover geïnformeerd.

Rioolheffing

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid riolering	Begroting 2023		Rekening 2023	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Directe kosten	- 1.543	68,5%	- 1.472	66,6%
Onttrekking voorziening rioleringen	206	-9,1%	194	-8,8%
Netto kosten	**- 1.337**	**59,4%**	**- 1.278**	**57,8%**
Toe te rekenen kosten				
Overhead	- 641	28,5%	- 641	29,0%
BTW *1)	- 137	6,1%	- 123	5,6%
Extra toegerekende rente cf. GRP	- 138	6,1%	- 169	7,7%
Toe te rekenen kosten taakveld	**- 916**	**40,6%**	**- 934**	**42,2%**
Totale kosten heffing	**- 2.253**	**100,0%**	**- 2.212**	**100,0%**
Totale opbrengsten heffing	**2.253**		**2.212**	
Dekkingspercentage heffing	**-**	**100,0%**	**0**	**100,0%**

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid afval	Begroting 2023		Rekening 2023	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Directe kosten	- 2.795	103,4%	- 2.551	96,6%
Inkomsten, exclusief heffingen	764	-28,3%	547	-20,7%
Netto kosten	**- 2.031**	**75,2%**	**- 2.004**	**75,9%**
Toe te rekenen kosten				
Overhead	- 339	12,5%	- 339	12,8%
BTW *1)	- 332	12,3%	- 299	11,3%
Toe te rekenen kosten taakveld	**- 671**	**24,8%**	**- 638**	**24,1%**
Totale kosten heffing	**- 2.702**	**100,0%**	**- 2.642**	**100,0%**
Totale opbrengsten heffing	**2.575**		**2.481**	
Dekkingspercentage heffing	**- 127**	**95,3%**	**- 161**	**93,9%**

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan we ons bestuurlijk en financieel verbonden hebben. Als de gemeente stemrecht heeft of een zetel heeft in het bestuur, is er sprake van een bestuurlijk belang. Ook als de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die we kwijt zijn bij een faillissement of als financiële problemen verhaald kunnen worden op de gemeente, is er sprake van een financieel belang.

We willen meer grip krijgen op de verbonden partijen en de ontwikkeling van sommige samenwerkingsverbanden naar WGR (Wet gemeenschappelijke regeling). We willen daarbij voor de gemeenteraad de medebewindstaken inzichtelijker maken.

De gemeenteraad heeft de informatie die zij over verbonden partijen wil ontvangen bepaald. In deze paragraaf wordt deze informatie zo veel mogelijk verstrekt. Bij behandeling van de begrotingen van de verbonden partijen in de gemeenteraad komt de informatie verder aan de orde.

Beleidskaders

In 2015 is de nota 'Governance bij verbonden partijen' vastgesteld. Hierin zijn algemene kaders gesteld met betrekking tot het aangaan van verbonden partijen[2], tijdens de uitvoeringsfase en het beëindigen van een verbonden partij.
Tevens is een kader afgesproken op basis waarvan een risicoanalyse van de verbonden partijen wordt uitgevoerd. Het risico dat de gemeente loopt met de verbonden partijen wordt gewogen op kenmerken die het financieel en bestuurlijk risico meten. Financiële kenmerken zijn bijvoorbeeld hoe hoog de jaarlijkse financiële bijdrage is en in hoeverre de gemeente financieel aansprakelijk is. Bestuurlijke kenmerken zijn bijvoorbeeld of de gemeente vertegenwoordigd is in het bestuur en of er duidelijke afspraken zijn over te behalen doelen en te leveren prestaties.
De uitkomst van deze risicoanalyse bepaalt het van toepassing zijnde toezichtarrangement.

Er is sprake van 'Good Governance' als de te onderscheiden pijlers van het Governance model juist en evenwichtig worden toegepast. De belangen zijn groot omdat verbonden partijen:

- (Publieke) doelen voor ons realiseren
- Financiële, bestuurlijke en organisatorische risico's voor ons kunnen betekenen

Overzicht verbonden partijen

Hieronder staan de partijen waaraan we ons verbonden hebben. Het zijn vooral gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast hebben we aandelen in een aantal NV's en BV's (deelnemingen). Het merendeel van deze deelnemingen is voor het bereiken van onze doelstellingen niet direct van belang. Deze verbintenissen zijn gebaseerd op wettelijke kaders, waarbij de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) BV en Enexis een uitzondering vormt. Voor de overige deelnemingen is aan het einde van de paragraaf een totaaloverzicht opgenomen met het aantal en percentage aandelen, de waarde van de bezitting, de dividenduitkering en de waarde van het eigen vermogen en vreemd vermogen.

[2] De kaders zijn toepasbaar op alle soorten van samenwerkingsverbanden omdat ze betrekking hebben op risicobeheersing bij het uitbesteden van taken.

Als in onderstaande overzichten een bronverwijzing is opgenomen, wordt hiermee verwezen naar de documenten van de desbetreffende verbonden partij.

1. Gemeenschappelijke regelingen
1 Veiligheidsregio Noord Limburg (VRLN)
2 Westrom
3 Reinigingsdienst Maasland
4 Servicecentrum MER
5 Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
6 Grenspark Maas-Swalm-Nette (MSN)
7 Omnibuzz
8 Regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord
9 Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Limburg Noord
2. Vennootschappen en corporaties
1 Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML)
2 NV BNG
3 Enexis Holding BV
4 CSV Amsterdam BV
5 PBE BV
6 NV WML
7 Nazorg Limburg BV (Bodemzorg Limburg)
3. Stichtingen en verenigingen
1 Ons WCL
2 Anti discriminatie voorziening (ADV)
4. Overige verbonden partijen
1 Euregio Rijn-Maas-Noord (RMN)

Risicomatrix verbonden partijen			
	Bestuurlijk risico		
Financieel risico	Laag	Gemiddeld	Hoog
Laag	**- Vennootschappen en corporaties (excl. OMB BV) - ADV**	**- Grenspark MSN - Ons WCL - Euregio Rijn Maas Noord - RUD**	
Gemiddeld		**- Veiligheidsregio - RD Maasland - Omnibuzz - OML BV**	
Hoog			**- Westrom - Servicecentrum MER**

Toezichtsarrrangement	
	Basis pakket
	Plus pakket
	Plusplus pakket

Bron: Nota Governance bij verbonden partijen 2015

In de nota verbonden partijen is het volgende toezichtsarrangement opgenomen:

- Basis: De gemeenteraad wordt over verbonden partijen geïnformeerd bij de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Dit gebeurt in de paragraaf verbonden partijen;
- Pluspakket: Aanvullend op het Basispakket wordt de gemeenteraad ook bij de gemeentelijke halfjaarrapportage geïnformeerd over deze verbonden partijen. Daarnaast zal de bestuurlijke en ambtelijke overleg frequentie met deze verbonden partijen hoger zijn dan bij de partijen in het basispakket. Tot slot worden deze verbonden partijen ook periodiek geagendeerd in het college;
- Plusplus pakket: Verbonden partijen waarbij de gemeente een hoog bestuurlijk en financieel risico loopt worden ingedeeld in het Plusplus pakket. Aanvullend op het Plus pakket wordt de bestuurlijke en ambtelijke overleg frequentie met deze verbonden partijen verder opgevoerd.

Naam	**Veiligheidsregio Limburg-Noord**		
Openbaar belang	De Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft tot doel: De behartiging van de belangen van de gemeente en hun ingezetenen op het gebied van: • brandweerzorg; • geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; • rampenbestrijding en crisisbeheersing; • het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; • het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; • de publieke gezondheidzorg als bedoeld in de Wet publieke gezondheid (Wpg).		
Deelnemers	Aantal gemeenten op 1 januari 2023: 15 Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, Weert.		
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Daarnaast kent de gemeenschappelijke regeling twee bestuurscommissies: GGD en Veiligheid. Daarin vindt periodiek overleg plaats met de betreffende portefeuillehouders uit de aangesloten gemeenten.		
Financiën verbonden partij	Per	1 januari 2023	31 december 2023
	Eigen vermogen	€ 6.551.000	€8.014.000
	Vreemd vermogen	€ 52.433.000	€47.551.000
	Resultaat 2023: € 1.948.000 (bron: concept jaarrekening 2023)		
Bijdrage gemeente	De bijdrage voor Roerdalen komt in 2023 uit op € 2.250.178		

Naam	Veiligheidsregio Limburg-Noord
Risico	De deelnemende gemeenten kunnen bij het niet nakomen van financiële verplichtingen, als gevolg van aangetrokken geldleningen, verstrekte garanties of claims van derden, hoofdelijk worden aangesproken (art. 32). Bij uittreding uit de gemeenschappelijke regeling regelt het algemeen bestuur de gevolgen hiervan. Bij opheffing wordt een liquidatieplan opgesteld met daarin de gevolgen voor de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen	Binnen Veiligheidsregio Limburg-Noord werken de Brandweer, GGD en Crisisbeheersing met elkaar samen. Een unieke combinatie van zowel Publieke Gezondheid en Veiligheid onder één dak. Ondanks de diversiteit hebben ze allemaal een ding met elkaar gemeen. Ze dragen bij aan een veilige en gezonde leefomgeving voor onze inwoners van Noord-Limburg. **Gezondheid** Publieke gezondheidszorg is een vorm van zorg waar mensen niet om vragen omdat ze klachten hebben (cure) of omdat ze ondersteuning nodig hebben (care). Publieke gezondheidszorg omvat de (door individuele burgers ongevraagde) zorg die de overheid aanbiedt om ziekte en gezondheidsschade van de gehele (of groepen in de) bevolking op te sporen en te voorkomen. Hierbij is het streven het vergroten van gelijke kansen en makkelijker maken van gezond leven. In 2023 heeft de GGD ingezet op ontwikkeling en versterking van de organisatie en zijn ze gestart met het aanpakken van een aantal nieuwe opgaven zoals het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). In deze projecten werken ze op strategisch en beleidsniveau om de landelijk gesloten akkoorden, regionaal door te voeren. Ze hebben meegewerkt aan het opstellen van het regiobeeld en regioplan IZA. In het regiobeeld worden vanuit de sociale-, medische en zorgsector de grootste uitdagingen, zoals het toenemende beroep op zorgprofessionals en de afname in het aantal beschikbare zorgprofessionals, voor Limburg-Noord samengevat. In het regioplan gaat het over hoe de samenwerkingspartners de uitdagingen gaan aanpakken die in het regiobeeld zijn beschreven. Hierin was én is het streven een duurzame verbinding tussen de medische zorg en het sociale domein. **Brandweerzorg & Crisisbeheersing** In 2023 zijn stappen gezet met het opstellen van het beleidsplan 2024-2027. Het beleidsplan is nog in concept en wordt in 2024 definitief vastgesteld. Het concept beleidsplan bestaat uit een aantal verplichte onderdelen: - Dekkingsplan Brandweer - Provinciaal Risicoprofiel - Regionaal Crisisplan *Provinciaal Risicoprofiel en Brandweerrisicoprofiel* Iedere vier jaar moet een inventarisatie en beoordeling van de risico's op rampen en crises in onze provincie uitgevoerd worden. Een actueel beeld van deze risico's is belangrijk voor veiligheidsregio's, gemeenten en andere overheden om risicogericht strategische keuzes te maken.

Naam	Veiligheidsregio Limburg-Noord
	Het Brandweerrisicoprofiel 2024-2027 is een inventarisatie van zes incidenttypen gebaseerd op wettelijke taken van de brandweer uit de Wet Veiligheidsregio's waarbij de brandweer een rol heeft in het voorkomen en / of bestrijden. *Functioneel leeftijdsontslag* Bij de regionalisering van de brandweer in 2012 is de overdracht ten aanzien van de kosten behorende bij het functioneel leeftijdsontslag (FLO) en het tweede loopbaanbeleid niet expliciet beschreven in het sociaal statuut en daarmee ook niet geregionaliseerd. Dit geldt voor de voormalige brandweerdistricten Venlo en Roermond. Het voormalige district Roermond bestond uit de gemeenten Roermond, Roerdalen, Maasgouw en Echt-Susteren en gedeeltelijk Leudal (alleen de voormalige gemeente Haelen). De gemeente Echt-Susteren heeft dit zelf afgekocht en gemeente Leudal heeft dit met het voormalige district Weert geregeld. Wij zijn van mening dat deze kosten thuishoren bij de huidige werkgever de veiligheidsregio. Op dit moment zijn we samen met de Veiligheidsregio Noord Limburg aan het zoeken naar een passende oplossing om de kosten van FLO, die nu nog alleen worden doorbelast aan de gemeenten Roermond, Roerdalen en Maasgouw en Venlo, structureel op te nemen in de begroting van Veiligheidsregio Noord Limburg. Uitgangspunt is dat in 2024 middels een eenmalige afkoop e.e.a. geformaliseerd kan worden. *Doorontwikkeling Crisisbeheersing* Steeds meer én steeds vaker hebben we te maken met uitdagingen op het gebied van natuur, klimaat, veiligheid en gezondheid. Evaluaties en getrokken conclusies van deze crises hebben geleid tot het inzicht dat er een stevige doorontwikkeling ten aanzien van crisisbeheersing noodzakelijk is. Door financiële middelen vanuit de rijksbegroting krijgen crisisbeheersing en infectieziektebestrijding een extra impuls. *Specialistische Eenheden Brandweer* Naast het duikteam en een Gevaarlijke Stoffen Eenheid zijn in 2023 nieuwe eenheden toegevoegd t.w.: - Specialistische Hulpverleningseenheid (SHE) voor complexe ongevallen met vrachtwagens; - Handcrew Zuid-Nederland voor branden in moeilijke begaanbare natuurgebieden te voet te bestrijden - Specialistische Brandbestrijdingseenheid (SBE) voor branden die moeilijk veilig bereikbaar zijn. *Risk Factory Limburg-Noord* Continu verbeteren en in ontwikkeling blijven zijn sleutelwoorden voor de Risk Factory. Risk Factory Limburg-Noord breidde uit en zette nog meer in op preventie en zelfredzaamheid. In 2023 zijn maar liefst drie nieuwe scenario's gelanceerd: eenzaamheid, waterveiligheid en verkeersveiligheid. De meest recente beleidsstukken zijn te vinden op de site van de VRLN: https://www.vrln.nl/

Naam	Westrom		
Openbaar belang	Westrom integreert mensen, die om welke reden dan ook een afstand hebben tot de arbeidsmarkt in de samenleving door middel van werk. In dit kader is de Westrom partner voor een deel van de uitvoering van de participatiewet. Daarnaast kan beheer van diverse contractactiviteiten bij Westrom worden ondergebracht. In het kader van de participatiewet zorgt Westrom o.a. voor werkplekken voor beschut werken en voor mensen die op basis van de oude WSW zijn aangewezen op werk onder aangepaste omstandigheden.		
Deelnemers	Aantal gemeenten: 5 Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond.		
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke regeling. De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur. De gemeente is met 2 leden vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. De deelname is gebaseerd op het aantal inwoners.		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 4.176.000	€ 4.669.000
	Vreemd vermogen	€ 4.549.000	€ 4.430.000
	Resultaat 2023: € 492.580 *(Bron: concept jaarrekening 2023)*		
Bijdrage gemeente	De bijdrage van de gemeente Roerdalen bedraagt over 2023 € 186.081. Daarnaast betaalt de gemeente een bedrag per WSW'er aan de Westrom, bekostigd vanuit het participatiebudget. In 2023 bedroeg de bijdrage uit het participatiebudget € 2.819.532 en vindt plaats vanuit programma 2. **(Bron: concept jaarrekening 2023)*		
Risico	De toegevoegde waarde(het verschil tussen de omzet en de totale kosten van leveringen van derden) komt steeds verder onder druk te staan. Daarbij past wel de kanttekening dat in de begroting meerjarig de kosten voor personeel en de overige kosten vooralsnog nagenoeg op hetzelfde niveau blijven in afwachting van de definitieve besluitvorming over het traject "doorontwikkeling Participatiewet" en de dan eventueel benodigde inzet van de gevormde krimpvoorziening. Dit vraagt nadrukkelijk de aandacht van Westrom in de sturing van haar bedrijfsvoering en het beheersen van de risico's. De belangrijkste oorzaken van de (toenemende) druk op de toegevoegde waarde bestaan uit de hogere uitstroom SW-medewerkers, een vooralsnog beperkte instroom van de nieuwe doelgroep medewerkers (o.a. beschut werkers nieuwe stijl) en de vergrijzing van de huidige SW-doelgroep met als gevolg een afnemende productiviteit.		
Ontwikkelingen	Het traject tot oprichting van een nieuwe gezamenlijke entiteit voor de uitvoering van de Participatiewet in de regio Midden-Limburg is begin 2023 stopgezet. De gemeenteraden van Maasgouw, Roerdalen en Roermond zijn over het besluit en de daarbij gemaakte overwegingen in januari 2023 via een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Hierin gaven de colleges aan voortvarend verder te gaan met het realiseren van de eerder geformuleerde opgaven en ambities met betrekking tot de doorontwikkeling Participatiewet. Omdat de toekomst van Westrom nauw verweven was met de totstandkoming van deze nieuwe entiteit, heeft het dagelijks bestuur van Westrom zich naar		

Naam	Westrom
	aanleiding van bovengenoemde ontwikkeling beraden en aan de algemeen directeur de opdracht gegeven om nieuwe scenario's te ontwikkelen voor de toekomst van Westrom. De toekomstscenario's die uitgewerkt zijn, zijn: • Het Werkbedrijf Roermond, waarbij de overige gemeenten een inkooprelatie kunnen aangaan. • Een Afbouwvariant, waarbij Westrom wordt afgebouwd en waarbij we als gemeente zelf op zoek moeten gaan naar hoe we de dienstverlening in de toekomst gaan aanbieden (bijvoorbeeld in MER-verband). Het dagelijks bestuur heeft de voorkeur uitgesproken voor de verdere uitwerking van een scenario waarin de gemeente Roermond het werkbedrijf door laat groeien naar een volgende fase in de toekomst en volledig verantwoordelijk wordt voor de bedrijfsvoering van Westrom. Op 19 december 2023 heeft het college van de gemeente Roermond besloten om de doorontwikkeling van de Participatiewet vorm te geven door het ontwikkelen van een mensontwikkelbedrijf en hier in 2024 inhoudelijk en financieel onderzoek naar te doen. Vanwege de maatschappelijke verantwoordelijkheid voor een brede doelgroep onderzoekt de gemeente Roermond tevens de mogelijkheid om Westrom te integreren in het te ontwikkelen mensontwikkelbedrijf. Het onderzoek naar een mogelijke integratie van Westrom in het mensontwikkelbedrijf van de gemeente Roermond zal naar verwachting eind Q1 2024 richting de afronding gaan. Deze periode gebruikt de gemeente Roermond tevens om te komen tot een visie op het te ontwikkelen mensontwikkelbedrijf. Deze twee processen komen eind Q1/begin Q2 samen en zullen vervolgens ter besluitvorming worden voorgelegd aan het college van de gemeente Roermond en het algemeen bestuur van Westrom. Parallel aan dit regionale traject, bekijken we in Roerdalen hoe we een lokale invulling kunnen geven aan de doorontwikkeling Participatiewet. Tevens zullen we inzichtelijk maken wat de mogelijke overname van Westrom door Roermond voor een consequenties heeft voor de deelname van Roerdalen aan deze GR. Beide ontwikkelingen - doorontwikkeling participatiewet en overname Westrom - dienen in samenhang bekeken te worden.

	RD Maasland		
Openbaar belang	Het vervullen van de zorgplicht van de lokale overheid ten aanzien van de inzameling van huishoudelijk afval en kunststof verpakkingsafval tegen de laagst mogelijke kosten met de meest optimale service.		
Deelnemers	Aantal gemeenten: 4 Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren. Aantal aansluitingen: 42.901 (Roerdalen: 9.242) (bron: begroting RD Maasland 2024)		
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke regeling De gemeente is met 2 leden vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 811.000	€ 1.168.000
	Vreemd vermogen	€ 9.612.000	€ 7.748.000
	Verwacht resultaat 2023: € 129.000 *(Bron: concept jaarrekening 2023)*		
Bijdrage gemeente	Bijdrage 2023: € 923.572. *(Bron: concept jaarrekening 2023)*		
Risico	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort.		
Ontwikkelingen	De volgende beleidsmatige ontwikkelingen worden doorgevoerd: • Het bestuur van RD Maasland streeft ernaar om in het kader van grondstoffenmanagement zich de komende jaren te gaan onderscheiden en hierbij een nadrukkelijke rol te gaan spelen ten dienste van andere organisaties binnen het domein van de grondstoffenstroom 'organisch materiaal'. RD Maasland wil graag dé verbindende factor zijn voor bovenstaande uitdaging: ondernemers, onderwijs en overheden verbinden ten dienste van grondstofmanagement in Midden-Limburg en daarbuiten; • Het bestuur van RD Maaslandstreeft ernaar om de komende te jaren groeien in het commerciële gedeelte van haar organisatie. Het doel is om de komende jaren hier meer energie en focus in aan te brengen, binnen de daarin gestelde kaders van rechtswegen; • In 2019 is de Beleidsvisie Afval 2019-2023 door het bestuur van RD Maasland en de gemeenten vastgesteld waarin een aantal ambities zijn uitgesproken op het gebied van afvalinzameling. Op basis van dit beleid is op 1 januari 2022 de afvalinzameling in de gemeenten Leudal, Maasgouw en Roerdalen op een aantal punten gewijzigd. De resultaten van het eerste jaar laten zien dat de RDM gemeenten op de goede weg zijn. • RD Maasland is op de achtergrond bezig met de acquisitie en uitbreiding van het werkgebied in Midden- en Noord- Limburg.		

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Servicecentrum MER</th></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>De Gemeenschappelijke Regeling MER (GR-MER) behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen op de taakvelden Omgevingsdienst (OD) (sinds 1-9-2013) en Sociaal Domein (SD) (sinds 1-1-2016). Op 1 juli 2017 zijn ook de bedrijfsvoeringstaken op de gebieden Personeel & Organisatie (HRM), Financiën, Digitale Informatie Voorziening (DIV) en Informatie & Automatisering (I&A) overgedragen.

De MER-gemeenten beogen met de samenvoeging:
• continuïteit in verbetering van de dienstverlening als eerste overheidsloket voor inwoners;
• zo efficiënt mogelijk te werken;
• afname van de kwetsbaarheid van de drie afzonderlijke gemeenten.
Door de schaalvoordelen van samenwerking te benutten zullen de toekomstbestendigheid van de organisaties van de gemeenten en de bestuurskracht toenemen en zullen op den duur besparingen worden bereikt.</td></tr>
<tr><td>Deelnemers</td><td>Aantal gemeenten: 3
Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Gemeenschappelijke regeling
De colleges van de deelnemende gemeenten vormen het algemeen bestuur. De samenstelling van het dagelijks bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van de colleges. Per gemeente is er één afgevaardigde in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd.</td></tr>
<tr><td>Financiën verbonden partij</td><td>
<table>
<tr><th>Per</th><th>1 januari 2023</th><th>31 december 2023</th></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 131.000</td><td>€ 131.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 6.172.000</td><td>€ 4.163.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Verwachte resultaat 2023: € 0</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Bijdrage gemeente</td><td>De bijdrage van de gemeente Roerdalen over 2023 bedraagt € 6.970.563. Deze bijdrage is als volgt opgebouwd:

<table>
<tr><th></th><th>Realisatie 2023</th></tr>
<tr><td>omgevingsdienst (Excl. UP en VVGB)</td><td>€ 1.894.569</td></tr>
<tr><td>Sociaal domein</td><td>€ 2.004.430</td></tr>
<tr><td>Bedrijfsvoering</td><td>€ 2.933.444</td></tr>
<tr><td>Bestuur en organisatie</td><td>€ 138.120</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 6.970.563</td></tr>
</table>

- Bij het sociaal domein zijn de projecten niet meegenomen.
- De Omgevingsdienst is berekend zonder UP en VVGB.</td></tr>
</table>

Naam	Servicecentrum MER
Risico	De gemeente blijft beleidsmatig en financieel verantwoordelijk en is hierbij ook afhankelijk van besluitvorming van de samenwerkingspartners. De GR MER heeft zelf een algemene reserve van beperkte omvang. De GR MER vormt een specifiek aandachtspunt in het kader van risicomanagement. De praktijk laat zien dat voor de uitvoeringsprogramma's in de regel extra middelen noodzakelijk zijn waar onze begroting niet altijd in kan voorzien. Dit vraagt om nauwgezette periodieke afstemming. De Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en de Omgevingswet (OW) kunnen effect hebben op de aard en omvang van de werkzaamheden en daarmee ook financieel effect hebben voor de afdeling MER/OD. Zo komt er meer aandacht voor de kwaliteit en nabijheid van dienstverlening, bijvoorbeeld in de vorm van een nieuw initiatievenproces. De Wkb heeft positieve en negatieve effecten op de taakomvang van de OD (minder toezicht, meer afstemming/procesregie richting private kwaliteitsborgers). In 2024 moeten nog vergunningen uit 2023 afgehandeld worden onder de oude wetgeving, gelijktijdig komen er ook al aanvragen die onder de nieuwe wetgeving afgehandeld worden. Dit zorgt ervoor dat er 2 processen synchroon lopen. Nog onzeker of dit extra kosten oplevert. Voor de MER/SD geldt dat bij nieuwe regelingen die bij de MER SD uitgevoerd moeten worden (voorbeelden uit de afgelopen jaren: TOZO, Energietoeslag) niet altijd voldoende rijksmiddelen beschikbaar komen om de regeling kostendekkend te kunnen uitvoeren. Daarnaast is er een bestuurlijk risico op het gebied van de doorontwikkeling en omvorming binnen het sociaal domein. In dat kader is het belangrijk dat alle vier partijen (gemeenten en MER) de gezamenlijke ontwikkeling en transformatie omarmen en daar ook voldoende ruimte voor hebben en elkaar vinden in tempo en richting.

Naam	Servicecentrum MER
Ontwikkelingen	Met de oprichting van het SC MER hebben we 4 ambities beoogd: kwaliteit, klantgerichtheid, kosten-efficiëntie en kwetsbaarheidsvermindering. De SC MER heeft voor 2024 de focus op de ontwikkeling van kwaliteit en klantgerichtheid. Als gevolg van de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen verandert de rol van zowel het SC MER als de gemeenten. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van de nieuwe omgevingswet en de doorontwikkeling van de participatiewet. Het verbeteren van de dienstverlening blijft een voortdurend aandachtspunt. De ambities op dit gebied zijn hoog. Het SC MER en de gemeenten werken samen aan deze verbetering. Daarnaast wordt verder uitvoering gegeven aan een verbetertraject Servicecentrum MER op basis van de 21 opgaven die zijn opgesteld naar aanleiding van het vervolgonderzoek dat BMC uitvoerde op mogelijkheden voor efficiencyverbetering in de MER samenwerking. Binnen de Omgevingsdienst is in 2024 het leren werken met de nieuwe omgevingswet en wet kwaliteitsborging een belangrijk speerpunt. Er ligt een link tussen de Omgevingsdienst en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD LN). Het verbeterplan dat nu bij de RUD LN wordt opgepakt als gevolg van de landelijke ontwikkelingen rondom het Inter Bestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP), kan gevolgen hebben voor de formatieomvang van inhoudelijke en procesmatige afstemming van werkzaamheden met de MER-OD. Voor de MER SD werken we in 2024 verder aan het ontwikkeltraject Samen leren Samen doen. Dat doen we gezamenlijk met de andere twee MER gemeentes. Daarnaast zien we ontwikkelingen op het gebied van participatie (statushouders en NUG jongeren), toename complexe casuïstiek (beschermd wonen en verward gedrag).

<table>
<tr><th>Naam</th><th colspan="3">Belastingsamenwerking gemeenten en waterschap</th></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td colspan="3">De BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ.
Tot het takenpakket horen:
• Advisering en opstellen van conceptverordening(en);
• De opbouw van benodigde basisregistraties;
• Het opleggen en innen van de aanslagen tot en met de dwanginvordering en oninbaar verklaring;
• Afhandeling van klantreacties gedurende al deze processtappen.
De BsGW doet dit tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.</td></tr>
<tr><td>Deelnemers</td><td colspan="3">Aantal gemeenten: 29
Alle Limburgse gemeenten met uitzondering van de gemeenten Venray en Horst aan de Maas.
Aantal waterschappen: 1
Waterschap Limburg.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td colspan="3">Openbaar lichaam ingesteld bij gemeenschappelijke regeling.
De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. De stemverhouding is gebaseerd op het aandeel van de deelnemer in de kosten van de regeling zoals die voortvloeit uit de begroting.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Financiën verbonden partij</td><td>Per</td><td>1 januari 2023</td><td>31 december 2023</td></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>- € 1.998.000.</td><td>-€ 2.835.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 8.244.000</td><td>€11.816.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Verwacht resultaat 2024: € 1.293.000 negatief
(Bron: concept jaarrekening.)</td></tr>
<tr><td>Bijdrage gemeente</td><td colspan="3">De bijdrage van de gemeente Roerdalen over 2023 bedraagt € 390.269.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td colspan="3">De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort. Dit kan ontstaan door bedrijfsvoering risico’s.
BsGW voert jaarlijks voor de begroting een risicoanalyse op haar bedrijfsvoering risico’s uit. Op basis hiervan wordt het totale benodigde weerstandsvermogen berekend. Zodra het benodigde weerstandsvermogen onder het vereiste niveau komt worden de deelnemende gemeenten verzocht eenmalig een extra bijdrage te storten zodat het weerstandsvermogen weer op het gewenste peil komt. Met weerstandsvermogen worden de financiële gevolgen van eventuele risico’s gevangen.</td></tr>
</table>

Ontwikkelingen	BsGW is na de groei die ze in korte tijd heeft doorgemaakt nu toe aan een periode van stabilisatie, consolidatie en optimalisatie. Op basis van de uitgangspunten uit het ondernemingsplan 2018-2020 vindt een herijking plaats die fundamenteel ingrijpt in de structuur en werkwijze, waarbij tevens wordt gekeken naar de verbetering en continuïteit van de werkprocessen. *Proceskosten* De Wet herwaardering proceskosten WOZ (en bpm) is met ingang van 2024 van kracht. Dit betekent onder andere dat: • vanaf 2024 de proceskostenvergoeding in WOZ-procedures met 75% wordt teruggebracht. Indien een ncnp-bedrijf inhoudelijk in het gelijk wordt gesteld, dan wordt voortaan een aanzienlijk lagere vergoeding, zijnde 25% van de oorspronkelijke proceskostenvergoeding, uitgekeerd. Indien een ncnp-bedrijf om procedurele redenen gelijk krijgt, bedraagt de vergoeding 10% van de oorspronkelijke vergoeding. • de proceskostenvergoeding met ingang van 2024 rechtstreeks uitbetaald zal worden aan de huiseigenaar, waarmee er maatschappelijk meer inzicht ontstaat wat betreft de vergoedingen die tot voor kort aan ncnp-bedrijven werden uitbetaald. • de immateriële schadevergoeding, die als gevolg van termijnoverschrijding verschuldigd is, terug wordt gebracht van € 500 per half jaar tot € 50 per half jaar. De wettelijke maatregelen gelden ‘alleen’ voor de Wet WOZ en OZB. Voor heffingen die de WOZ-waarde als heffingsgrondslag hanteren (rioolheffingen en forensenbelasting) geldt het oorspronkelijke, ruimere vergoedingsregime. *Herijking kostenverdeelmethode* Een onafhankelijke, externe adviseur heeft de huidige kostenverdeelmethode geëvalueerd. De conclusies en aanbevelingen zijn gepresenteerd. De hieruit voortvloeiende uitgangspunten en aanbevelingen zijn bekrachtigd en op basis hiervan is een nieuwe kostenverdeelmethode opgesteld. Deze nieuwe systematiek is vastgesteld en treedt per 1 januari 2025 in werking. *Samenwerkingsportaal* Vanaf 1 januari 2022 bestaat de verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte. Voor het actueel houden en borgen van alle gegevens, heeft BsGW namens alle partijen de regie op zich genomen voor het aanschaffen van een applicatie, die in staat is om relevante gegevens voor zowel de BAG (gemeenten), de BGT als de WOZ (BsGW) op een efficiënte manier uit te wisselen en te tonen, zowel administratief als geografisch. Het zogenaamd Samenwerkingsportaal. Landelijk wil men komen tot een samenhangende objectenadministratie (SOR). De samenhangende objectenregistratie is een uniforme registratie met basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid. De ontwikkeling naar een SOR heeft gevolgen voor zowel BsGW als voor haar deelnemers en aan de deelnemers gelieerde partijen, zoals gegevenshuizen. Het is inefficiënt en onwenselijk om op meerdere plaatsen dezelfde of nagenoeg dezelfde gegevens te verzamelen en te verwerken. Dit staat immers haaks op de doelstelling van juist één unieke registratie. De beoogde ingangsdatum is 1 januari 2025.

Naam	Belastingsamenwerking gemeenten en waterschap
	Vroegsignalering De gewijzigde "wet gemeentelijke schuldhulpverlening" biedt de gemeente de mogelijkheid om de “niet-kunners” in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen, zodat passende hulp geboden kan worden. In de hiervoor genoemde wet is de achterstand bij lokale belastingen niet als signaal opgenomen. Om aan te tonen dat lokale belastingen een belangrijke bijdrage kunnen leveren in de vroegsignalering van schulden, is een landelijk experiment gestart waarin de BsGW deelneemt. Dit experiment loopt tot 2025. Na deze pilot kan worden bezien of en in hoeverre BsGW kan aanhaken op deze trend en welke mogelijkheden dit biedt, zowel wat betreft de wetgevingskaders als de taakuitvoering van BsGW. Dit heeft tot gevolg dat burgers met schulden uit de dwanginvordering gehouden zullen worden. Een belangrijk aspect, zeker ook gezien de invorderingskosten (opbrengsten uit in rekening gebrachte vervolgingskosten), die een behoorlijke bate binnen de begroting van BsGW beslaan.

Naam	Grenspark Maas-Swalm-Nette (MSN)		
Openbaar belang	Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht met het doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van natuur en landschap, recreatie en toerisme en marketing en PR te verbeteren. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een regionale grensoverschrijdende identiteit, die gebaseerd is op de verscheidenheid van de natuur- en cultuurlandschappen binnen het Grenspark en het karakter van de mensen die hier leven. Eén van de belangrijkste doelen van de grensoverschrijdende samenwerking is het behoud en de ontwikkeling van de karakteristieke natuur en cultuurlandschappen. Het Grenspark Maas-Swalm-Nette voert daartoe grensoverschrijdende projecten uiten maakt daarbij gebruik van Europese subsidies. Door de samenwerking over de grens heen kan de regio zich beter en breder presenteren. Het presenteren en het verder verbeteren van de mogelijkheden tot recreatief gebruik van de gebieden aan weerszijde van de grens is een uitdrukkelijk doel van de samenwerking. De basis voor het wekken van interesse voor dit waardevol grensgebied ligt in een afgestemde en uitgebreide marketing, milieueducatie en voorlichting.		
Deelnemers	Aantal gemeenten: 7 Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Venlo Aantal instellingen: 1 Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette (Duits)		
Bestuursstructuur	Internationaal openbaar lichaam ingesteld bij gemeenschappelijke regeling. De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 37.000	-€ 37.000*
	Vreemd vermogen	€ 76.000	-€ 138.000*
	Verwacht resultaat 2023: € 73.000 negatief* *(*concept jaarrekening 2023*)		

Naam	Grenspark Maas-Swalm-Nette (MSN)
Bijdrage gemeente	De bijdrage (lidmaatschap) van de gemeente Roerdalen over 2023 bedraagt € 3.138. *(Bron: concept jaarrekening 2023)*
Risico	Verplichting naar rato van bijdrage (voor Roerdalen 10%) aan openstaande verplichtingen bij ontbinding en vereffening.
Ontwikkelingen	Het grenspark MSN continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Grenspark MSN ondersteunt de Veiligheidsregio Limburg Noord bij de voorbereiding van een Interreg VI aanvraag om het risico op natuurbrand verder te verminderen (dit is een vervolg op het Interreg V project natuurbrandbeheersing). Het project Buitenrijden in Grenspark Maas-Swalm-Nette is gestart en loopt tot 2026. Hiervoor is reeds een Interregsubsidie toegekend. Twee kleinere Interregprojecten zijn toegekend: Van Bezoeker tot Onderzoeker en Onsluiting Erfgoed. Uitvoering loopt t/m 2024. Tot slot ondersteunt Grenspark MSN het Nationaalpark de Meinweg nieuwe stijl.

Naam	Omnibuzz		
Openbaar belang	Omnibuzz is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Omnibuzz neemt de administratieve en andere uitvoerende en controlerende taken over, waarbij afstemming en overleg tussen betrokken partijen en deelnemende gemeenten geborgd is. De dienstverlening is gericht op optimalisatie van het vervoer voor de reizigers en de deelnemende gemeenten.		
Deelnemers	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.		
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz wordt gevormd door collegeleden van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door 7 wethouders.		
Financiën verbonden partij	Per	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 4.422.000	€ 3.005.000
	Vreemd vermogen	€ 1.977.000	€ 4.490.000
	Verwacht resultaat 2023 € 2.069.855 *(Bron: concept jaarrekening 2023)*		
Bijdrage gemeente	Het aandeel van Roerdalen in de totale kosten van Omnibuzz is € 358.802.		
Risico	Onderstaande kernrisico's zijn de belangrijkste strategische risico's die realisatie van de visie en ambities van Omnibuzz bedreigen: • Verminderd draagvlak en/of draagkracht bij gemeenten voor missie en visie Omnibuzz; • Plotselinge wijzigingen in vervoersvolume ten gevolge van externe ontwikkelingen;		

Naam	Omnibuzz
	• Economische kwetsbaarheid taxibedrijven; • Personeelsproblematiek; • Gebrek aan kennis omtrent nieuwe activiteiten, processen en/of projecten; • Regie en planning: Het risico dat door onvoldoende kennis of door externe invloeden systemen niet of onvoldoende functioneren waardoor processen stagneren.
Ontwikkelingen	Het aantal ritten per maand in 2023 ligt nog steeds onder het niveau van 2019 (voor corona). Wel is de vervoersvraag gestegen ten opzichte van 2022 en de trend lijkt zich te hebben gestabiliseerd op totaalniveau. Hierdoor wordt er bij begrotingswijziging 2024-1 voor het bepalen van het vervoersvolume weer aangesloten bij het oorspronkelijke uitgangspunt namelijk het vervoer te baseren op de realisatie op gemeenteniveau in het jaar ervoor, dus 2023. In de afgelopen jaren is dit uitgangspunt (tijdelijk) losgelaten omdat het grillige vervoersvolume geen betrouwbare inschatting was voor de toekomstige vervoersvraag. Een lagere vervoersvraag leidt logischerwijs ook tot lagere vervoersopbrengsten, er is dus minder eigen bijdrage van de reizigers ontvangen. De vervoerders hebben - toen ze inschreven bij de aanbesteding - hun capaciteit (personeel en voertuigen) afgestemd op een - op basis van historische data - verwacht vervoersvolume. Naar aanleiding van COVID-19 en de nasleep hiervan (lees: de structureel lagere vervoersvraag) hebben wij met de vervoerders aanvullende continuïteitsafspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in een addendum. In de basis raamovereenkomst was reeds een tarief correctie tabel opgenomen voor het geval de vraag zou dalen tot 80% van het ingeschatte vervoer. In het addendum met de vervoerders zijn deze staffel tabellen doorgetrokken tot een vraagniveau van 40%. Dit betekent dus dat de vervoerders een compensatie krijgen in het tarief voor de lagere vervoersvraag, het zogenaamde flexibele tarief. Staatssteun is in 2023 overigens niet aan de orde geweest. <u>Leerlingenvervoer</u> De huidige aanbesteding leerlingenvervoer van de samenwerkende gemeenten Weert, Nederweert, Roermond, Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen loopt augustus 2024 ten einde. In dit kader is in 2023 een proces gestart om te onderzoeken of het leerlingenvervoer toegevoegd kan worden onder de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Het onderzoek is positief afgerond en vanaf dat moment is eind 2023 een aanbestedingsprocedure gestart met als doel; het leerlingenvervoer te organiseren vanaf schooljaar 2024-2025 voor de minimale periode van drie jaar, met jaarlijkse uitbreiding tot maximaal 6 jaar vanuit de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz.

<table>
<tr><th>Naam</th><th colspan="3">Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord</th></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td colspan="3">De RUD Limburg-Noord heeft als doel de verbetering van:
• de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningsverlenings-, toezichts- en handhavingstaken (VTH-taken);
• de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.
Daarbij ligt de focus van de RUD hoofdzakelijk op het zicht en grip hebben op risicovolle inrichtingen, activiteiten en milieucriminaliteit.
De regionale uitvoeringsdienst Limburg Noord is per 1 januari 2018 voortgezet als netwerkorganisatie, op basis van een gemeenschappelijke regeling.</td></tr>
<tr><td>Deelnemers</td><td colspan="3">Aantal gemeenten op 1 januari 2023: 16 (15 gemeenten en 1 provincie)
Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, Weert.
Provincie Limburg.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td colspan="3">Netwerkorganisatie was initieel (vanaf 2014) op basis van een bestuursovereenkomst. Per 1-1-2018 is de netwerkorganisatie omgezet in een Gemeenschappelijke Regeling (GR), waarbinnen de netwerkconstructie in stand blijft. Dit netwerkconstruct houdt in dat de concrete uitvoering van taken plaatsvindt bij de RUD-partners, de gemeenten dus (voor Roerdalen is dat de MER-Omgevingsdienst). De RUD zet daarbij vooral in op kennis- en capaciteitsuitwisseling, bewaking en verbetering van de kwaliteit van de uitvoering en de coördinatie van werkzaamheden. Bij de RUD zijn om die reden slechts een handvol medewerkers in dienst, samen vormen zij het coördinatiecentrum. Dit coördinatiecentrum ondersteunt en faciliteert de samenwerking binnen het netwerk (relatiebeheer, financieel, systeembeheer).
In het bestuurlijk overleg (AB) is per gemeente 1 bestuurslid vertegenwoordigd.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Financiën verbonden partij</td><td>Per</td><td>1 januari 2023</td><td>31 december 2023</td></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 346.000</td><td>€ 721.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.106.000</td><td>€ 1.673.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023: €382.000
(Bron: concept jaarrekening 2023)</td></tr>
<tr><td>Bijdrage gemeente</td><td colspan="3">De bijdrage 2023 is € 56.214.
(Bron: concept jaarrekening 2023)</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td colspan="3">Bij de GR RUD Limburg Noord blijven de medewerkers in dienst van de eigen gemeente (of in ons geval het Servicecentrum MER) en vindt de dagelijkse aansturing ook van daaruit plaats. Het risico bestaat dat de medewerkers grotendeels voor hun eigen organisatie blijven werken en dat niet optimaal geprofiteerd wordt van de samenwerking. De beoogde kwaliteits- en efficiencyverbeteringen kunnen dan in de knel komen. Mede om die reden is in 2019 een evaluatie uitgevoerd en een verbetertraject gestart, zie hierna bij ‘Ontwikkelingen’.
Er is nu gekozen voor een “lichte” GR waarbij de netwerkconstructie grotendeels in stand blijft. We voldoen hiermee aan de wettelijke verplichting. Het risico blijft dat de minister dit niet ver genoeg vindt gaan. Dat kan betekenen dat er alsnog een “zware” GR moet komen, waarbij ook personeel over gaat. Zeker door het in 2021 verschenen rapport van de commissie Van Aartsen “Om de Leefomgeving” en het daarop gebaseerde, in 2022 gestarte Inter Bestuurlijk Programma (IBP) – dat moet gaan zorgen voor meer robuuste</td></tr>
</table>

Naam	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord
	omgevingsdiensten – komt de netwerksamenwerking van de RUD LN mogelijk onder druk te staan, zie ook hierna.
Ontwikkelingen	In 2019 is een evaluatie uitgevoerd naar de werking van de RUD LN. Deze evaluatie is aanleiding geweest voor een verbetertraject, dat in 2020 is ingezet en in de afgelopen jaren verder vorm heeft gekregen. Dit verbetertraject ziet o.a. op een betere beleidsmatige inkadering, de versteviging van de taakuitvoering (met name de sturing daarop) en verbeterslagen in de governance (financieringsmodel, positie lijnmanagement, rol en mandaat directeur). Dit verbetertraject is in 2023 'ingehaald' door de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het (hierboven reeds gememoreerde) IBP, een landelijk programma ter versterking van het stelsel van omgevingsdiensten in Nederland. Vanuit dit programma – waarin wordt samengewerkt tussen de diverse bestuurlijke koepels (ministerie, IPO, VNG, omgevingsdiensten) – worden 6 pijlers uitgewerkt voor de versterking van het VTH-stelsel en versteviging van de omgevingsdiensten. Inmiddels is het Eindrapport van pijler 1 ('Robuuste omgevingsdiensten') verschenen en vastgesteld in de IBP-stuurgroep. In dit Eindrapport worden 6 robuustheidscriteria geformuleerd (inmiddels dus door stuurgroep IBP vastgesteld) met betrekking tot robuuste omgevingsdiensten. Bij criterium 1 dat gaat over omvang van de omgevingsdienst en personeel in vaste dienst is vermeld – en nadien bekrachtigd in een brief van de staatssecretaris – dat een netwerk daar niet aan kan voldoen. Alle omgevingsdiensten, ook de RUD LN, hebben in het najaar '23 een zelfevaluatie moeten uitvoeren op deze robuustheidscriteria. Op basis van deze zelfevaluatie moet een plan van aanpak worden opgesteld (vóór 1-4-2024). In samenspel tussen directeur, lijnmanagement, DB en AB van de RUD LN en met ondersteuning van een extern bureau wordt nu (februari '24) een plan van aanpak opgesteld. Op 28-3-2024 wordt het plan van aanpak vastgesteld door het AB van de RUD LN en aangeboden aan de staatssecretaris. Tot 1-4-2026 heeft de RUD LN vervolgens om het plan van aanpak uit te voeren en te gaan voldoen aan de robuustheidscriteria. Door alle betrokkenen wordt onderschreven dat de verworvenheden van onze netwerksamenwerking niet verloren mogen gaan. In hoeverre het plan van aanpak en de besluitvorming door het AB RUD gaat leiden tot een formele aanpassing van de GR, is op dit moment nog niet duidelijk. Afgezien van deze landelijke ontwikkelingen zitten de belangrijkste inhoudelijke uitdagingen van de RUD in de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 (vooral het coördineren van de opleidingen die nodig zijn voor de uitvoerende medewerkers), de optimalisatie van het nieuwe provincie-brede softwarepakket Rx.Mission (in gebruik genomen in 2023) en de inhoudelijke ontwikkelingen op het gebied van bodemregelgeving (overdracht provinciale taken aan gemeenten) en energie (extra rijksmiddelen voor de versterking van het energietoezicht – de zogenoemde SPUK THE).

<table>
<tr><th>Naam</th><th colspan="3">Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord</th></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td colspan="3">Regionale samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) Bemoeizorg & Preventie (B&P), dit met als doel om
• De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen
• De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen

Door het toetreden in deze MGR wordt het mogelijk om het gezamenlijke budget vanuit het rijk te beheren en te besteden. De MGR is verantwoordelijk voor inkoop en kwaliteit ten behoeve van de genoemde voorzieningen.
De MGR ondersteunt de uitvoeringsprocessen. De toegang en beleidsmatige invulling daarvan ligt bij de gemeenten zelf.

Ook is er sprake van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor de opname vervangende behandeling, behandeling met verblijf en crisiszorg voor jeugd (een deel van module 1, segment 1). Via deze DVO doet Roerdalen ook mee met module 1 van de MGR.</td></tr>
<tr><td>Deelnemers</td><td colspan="3">Roerdalen is samen met 14 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten toegetreden tot de tweede module van de Modulair Gemeenschappelijke Regeling die vanaf 21 juni 2022 gevormd is conform raadsbesluit.
De DVO is gesloten tussen de MGR en de 7 Midden-Limburgse gemeenten.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td colspan="3">De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en neemt tevens zitting in het DB als vertegenwoordiger van de regio Midden Limburg Oost.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Financiën</td><td>Per</td><td>1 januari 2023</td><td>31 december 2023</td></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 60.000</td><td>€ 275.000</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 10.584.000</td><td>€ 14.218.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Verwacht resultaat 2023: € 442.585
(Bron: concept jaarrekening 2023)</td></tr>
<tr><td>Bijdrage gemeente</td><td colspan="3">De MGR kent een tweetal modules kent waarbij de gemeente Roerdalen aan één module deelneemt en een DVO gesloten heeft. Het is daarom lastig om het financieel belang in een bedrag of percentage uit te drukken. In 2023 draagt gemeente Roerdalen voor € 21.939 (2,64%) bij aan de uitvoeringskosten van module 2 (beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg en preventie) en ook deelt Roerdalen in het overschot op de regionale begroting BW MO B&P voor dezelfde percentages van dit overschot.</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td colspan="3">De MGR mag vooralsnog geen enkele reserve hebben om risico’s af te dekken. De MGR heeft geen vreemd vermogen aangetrokken, heeft enkel een voorziening personeelskosten en wat kortlopende schulden bij crediteuren. Het resultaat van de MGR over 2023 is € 443.000.</td></tr>
<tr><td>Ontwikkelingen</td><td colspan="3">• Het actueel houden van de regionale beleidsvisie op het gebied van BW MO B&P
• Bewaken dat de toegang tot BW, MO, B&P binnen de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten op een uniforme wijze is geregeld en blijft
• Bewaking van het budgettaire kader van het programma BW MO B&P
• Getrouwe en rechtmatige verwerking van de geldstromen binnen het programma BW MO B&P</td></tr>
</table>

Naam	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord
	• Het bewaken van de contractuitvoering en transformatie in de zwaardere jeugdzorg. De resultaten worden in de monitor conform de Kwalitatieve Prestatie Indicatoren (KPI) bijgehouden, die tweejaarlijks worden gevuld door de zorgaanbieders. Voor de periode van 2023 tot en met 2025 heeft de MGR in haar uitvoeringsplan 2023-2025 de vijf volgende thema's opgenomen: • Opbouwen en uitbouwen van vertrouwen in de MGR • Eenduidige samenwerking tussen de gemeenten en de MGR • Optimaliseren van samenspel tussen MGR< gemeenten, toegang en beleid • Effectief datagebruik • Organisatie/functioneren van de MGR in relatie tot de governance in de regio op het gebied van de regionale taken.

Naam	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML)		
Openbaar belang	OML is een onderneming (BV) die is opgericht door een aantal gemeenten in de regio Midden-Limburg. Doel is om namens de aandeelhoudende gemeenten het aanspreekpunt en Servicecentrum te zijn voor het bedrijfsleven. Getracht wordt om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. De doelen van OML BV zijn als volgt: • het ontwikkelen, beheren en revitaliseren van bedrijfsterreinen in de regio; • het fungeren als intermediair tussen bedrijfsleven en overheidsorganisaties; • het uitvoeren van structuurversterkende projecten in de regio; • het bevorderen van en het invullen van de één loket functie binnen de gemeenten.		
Deelnemers	Aandeelhoudende gemeenten: 5 Echt-Susteren (725 aandelen, 19,6 %), Leudal (799 aandelen, 21,6%), Maasgouw (533 aandelen, 14,4%), Roerdalen (463 aandelen, 12,5 %), Roermond (1.713 aandelen, 31,9%).		
Bestuursstructuur	OML is een besloten vennootschap. De gemeente is op basis van aandelenbezit vertegenwoordigd via de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 24.731.000	€ 26.197.000
	Vreemd vermogen	€ 5.997.000	€ 4.301.000
	Resultaat na belastingen 2023: € 1.466.000. *(Bron: concept Jaarrekening 2023)*		

Naam	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML)
Bijdrage gemeente	De gemeente heeft geen vaste jaarlijkse bijdrage aan de OML. De gemeente Roerdalen bezit 463 aandelen met een nominale waarde van € 450,-. De aanschafwaarde (= boekwaarde) van de deelneming bedraagt € 721.000,-. Dividend wordt enkel uitgekeerd bij een solvabiliteitsratio hoger dan 40% én daarbij geldt dat dividenduitkering met voorrang zal worden ingezet om achtergestelde leningen mee af te lossen. OML geeft in eerste instantie voorkeur aan maatschappelijk dividend. Hierbij investeert zij een nog nader te bepalen percentage van de winst in duurzaamheidsinitiatieven.
Risico	Naweeën van de coronapandemie, de situatie in de Oekraïne, economische ontwikkelingen zoals stijgende energieprijzen, inflatie, verhoogde rentepercentages en de netcongestie zijn factoren die uiteindelijk de realisatie van de doelstellingen kunnen beïnvloeden. Op de middellange termijn kan dit van invloed zijn op de verkoopprijzen en uiteindelijk op de waardering van de voorraadposities en toekomstige verkoopresultaten.
Ontwikkelingen	OML opereert op basis van het ondernemingsplan 2022 – 2026 'Flexibiliteit en Verbinding'. Dit plan geeft de prioriteiten weer voor de komende vier jaar. Het is het kader voor ontwikkelingen, ambities, activiteiten, investeringen én te bereiken resultaten van OML. Met dit ondernemingsplan kan OML toekomstgericht handelen en aansluiten bij de ontwikkelingen in de (eu)regio, provincie Limburg en brede maatschappelijke ontwikkelingen. In 2021 heeft OML een visie Duurzaamheid en Circulariteit geïntroduceerd. In 2023 wordt verder ingezet op het realiseren van een samenwerking tussen partijen. Op het gebied van duurzaamheid zijn er 2 hoofdtaken: Enerzijds onderzoek, advies en uitvoering van werkzaamheden ten aanzien van duurzaamheid in de OML projecten en anderzijds in het opzetten van een regionaal steunpunt verduurzaming bedrijventerreinen voor Midden (en Noord/of heel) Limburg.

Naam	NV BNG		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Openbaar belang	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.		
Deelnemers	Aandeelhouders		
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 4.615.000.000	€ 4.721.000.000
	Vreemd vermogen	€ 143.995.000.000	€ 110.819.000.000
	Resultaat 2023: € 254.000.000 *(Bron: Website BNG)* Aantal aandelen: 17.199. In % van totaal 0.03%		

Naam	NV BNG
Dividend	Verwacht dividend over 2023 € 37.150. Op basis van haar kapitalisatie- en dividendbeleid wordt 50% van de nettowinst die overblijft na aftrek van de uitkering aan houders van hybride kapitaal uitgekeerd.
Risico	Het bedrag dat de bank jaarlijks aan dividend uitkeert is afhankelijk van de winst die de bank in enig jaar behaalt. Gelet op de omvang van de jaarlijkse inkomsten is dit risico zeer klein.
Ontwikkelingen	-

Naam	Enexis Holding NV		
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch		
Openbaar belang	Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven. Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer BV) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ruim 2 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel: • Het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoal elektriciteit, gas, warmte en (warm) water. • Het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie. • Het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Electriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld. • Het binnen de wettelijke grenzen ontplooien van andere operationele en ondersteunende activiteiten.		
Deelnemers	De aandeelhouders zijn zes provincies en 116 gemeenten.		
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 5.441.000.000	€ 5.320.000.000
	Vreemd vermogen	€ 4.907.000.000	€ 5.140.000.000
	Resultaat 2023: € 72.000.000 *(Bron: Jaarverslag 2023)* Aantal aandelen 577.800 In % van totaal 0.39% Waarde aandelen € 16.396.074		
Dividend	Verwacht dividend over 2023: € 139.700		
Risico	Het risico voor de aandeelhouders is ambivalent. Enerzijds omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie) markt, onder toezicht van de Energiekamer. Anderzijds kunnen de winsten en daaruit voortvloeiend de dividenduitkeringen onder druk komen te staan in verband met de opgave in kader van de energietransitie waar Enexis voor staat.		

Naam	Enexis Holding NV
Ontwikkelingen	De energietransitie leidt tot grote investeringen in het net. De missie en opgave heeft dan ook grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Dat komt aan de orde in het strategisch beleid. Het financieel beleid bij het strategisch plan heeft als uitgangspunt dat Enexis financieel solide blijft en tenminste een A creditrating behoudt. Het bedrag dat Enexis jaarlijks aan dividend uitkeert, is afhankelijk van de winst die Enexis in enig jaar behaald. Omdat Enexis mede uitvoering geeft aan de regionale energiestrategie (RES), zal in de komende jaren het investeringsvolume ten dele worden gefinancierd door een gedeelte van de winstuitkering in te houden.

Naam	CSV Amsterdam BV		
Vestigingsplaats	’s-Hertogenbosch		
Openbaar belang	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero)		
Deelnemers	De aandeelhouders zijn zes provincies en 116 gemeenten.		
Bestuursstructuur	Besloten Vennootschap		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 210.000	€ 84.000
	Vreemd vermogen	€ 13.000	€ 64.000
	Resultaat 2023: € 125.730 negatief Aantal aandelen 7.720 In % van totaal 0.39%		
Dividend	Verwacht dividend 2023 € 0		
Risico	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.		
Ontwikkelingen	Deze deelneming wordt tijdelijk aangehouden om (in eerste instantie) de verkoop van Essent aan RWE af te wikkelen en in een later stadium ook de verkoop van Attero aan Waterland. Eventuele claims kunnen door Waterland worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims aan waterland wordt de Escrow-rekening opgeheven en het restant op deze rekening kan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.		

Naam	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.		
Vestigingsplaats	’s-Hertogenbosch		
Openbaar belang	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent.		
Deelnemers	De aandeelhouders zijn zes provincies en 116 gemeenten.		
Bestuursstructuur	Besloten Vennootschap		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 1.480.000	€ 1.444.000
	Vreemd vermogen	€ 10.000	€ 32.000

Naam	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
	Resultaat 2023: € 36.000 negatief Aantal aandelen 577.800 In % van totaal 0.39%
Dividend	Verwacht dividend 2023: 0
Risico	Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.

Naam	NV WML		
Vestigingsplaats	Maastricht		
Openbaar belang	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van drinkwater aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg. WML stelt de openbare watervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water		
Deelnemers	Limburgse Gemeenten en Provincie Limburg		
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 200.306.000	€ n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 382.643.000	€ n.n.b.
	Resultaat 2023: € n.n.b. Aantal aandelen 7 In % van totaal 1.4%		
Bijdrage gemeente	-		
Risico	Laag		
Ontwikkelingen	Als gevolg van klimaatverandering komt de vanzelfsprekendheid waarmee WML altijd voldoende water kan winnen, zuiveren en distribueren vanuit haar bronnen onder druk. De klimaatontwikkelingen kunnen op termijn tot waterschaarste leiden. Momenteel heeft dit veel politieke aandacht. WML zet zich in om de Limburgse bronnen van de drinkwatervoorziening nog beter te beschermen en de leveringszekerheid te borgen. Hiervoor werkt ze nauw samen met andere (water)ketenpartners. Mogelijk zijn in de toekomst extra investeringen nodig ten behoeve van de waterzuivering, als gevolg van de toenemende verontreiniging van WML's bronnen door onder andere PFAS. Door de toenemende verontreiniging wordt waterzuivering steeds complexer. Verder neemt de drukte in de ondergrond toe. De omgeving waarin WML opereert krijgt met steeds meer en verschillende belangen te maken. Omgevingsmanagement wordt daardoor steeds belangrijker voor het drinkwaterbedrijf. Ook de stikstofcrisis (WML lijkt geen bouwvrijstelling meer te krijgen), de energietransitie, landbouwontwikkelingen en de komst van de		

Naam	NV WML
	Omgevingswet vragen om intensieve samenwerking van WML met de omgeving. Hier zet WML volop op in. Om beter te kunnen anticiperen op de vraagstukken die op WML afkomen, heeft WML een vernieuwingstraject ingezet. Een ontwikkeling van een uitvoerend operationeel bedrijf naar een bedrijf met meer denk- en slagkracht, om slimme antwoorden te vinden op de uitdagingen van de toekomst.

Naam	Bodemzorg Limburg		
Vestigingsplaats	Maastricht		
Openbaar belang	Nazorg over veertien gesloten stortplaatsen in Limburg.		
Deelnemers	Limburgse Gemeenten		
Bestuursstructuur	Besloten Vennootschap		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	€ 6.381.000	€ n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 32.568.000	€ n.n.b.
	Resultaat na belastingen 2023: € n.n.b. *(Bron: Jaarverslag 2023)* Aantal aandelen 510 (van 55.280) In % van totaal 0.92%		
Bijdrage gemeente	nvt		
Risico	Laag		
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg (handelsnaam van Nazorg Limburg BV) functioneert vanaf 15 augustus 2001 als zelfstandige vennootschap. Vanaf 2000 is er een organisatorische scheiding aangebracht tussen Bodemzorg Limburg en Essent Milieu. Dit betekent dat Bodemzorg Limburg als een geheel zelfstandige onderneming functioneert. Bodemzorg Limburg blijft haar activiteiten uitvoeren: Administratieve vastlegging van alle gegevens en verplichtingen die van toepassing zijn op de desbetreffende locaties. Het meten en registreren van de invloed van de stortlocaties op de omgeving (monitoring) en rapportage aan het bevoegd gezag. Het beheren en in stand houden van alle voorzieningen die zijn aangebracht en het voldoen aan alle verplichtingen die te maken hebben met het eigendom. Het vervangen van bestaande voorzieningen of het aanbrengen van nieuwe voorzieningen mocht dat noodzakelijk zijn. Bodemzorg Limburg heeft de afgelopen jaren vanuit de financiële middelen van de nazorgvoorziening geïnvesteerd in de realisatie van een drietal zonneparken in Limburg. Reden hiervoor is dat het rendement op deze investeringen meer bedraagt dan 4,5% en hiermee voldoende zekerheid wordt verkregen ten aanzien van het rendement op de financiële middelen van de nazorgvoorzieningen. Daarnaast investeert men ook in zonneparken vanuit de beleggingsportefeuille.		

<table>
<tr><th>Naam</th><th>Ons WCL</th></tr>
<tr><td>Openbaar belang</td><td>De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994.
Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten.
Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van het landelijk gebied in Midden-Limburg.
De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel:
• het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten in het kader van inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten;
• het zelfstandig uitvoeren van projecten, maar ook het afmaken van lopende WCL-projecten;
• het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied.
• het uitvoeren van het project Nationaal Park De Meinweg nieuwe Stijl namens de regio.
• het ambtelijk vertegenwoordigen van de 5 WCL-gemeenten in het Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG).</td></tr>
<tr><td>Participanten</td><td>Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td>Stichting</td></tr>
<tr><td>Financiën verbonden partij</td><td><table><tr><td>Per</td><td>1 januari 2023</td><td>31 december 2023</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 382.000</td><td>€ 271.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 227.000</td><td>€ 32.000</td></tr></table>Resultaat 2023: € 0.</td></tr>
<tr><td>Bijdrage</td><td>Jaarlijks € 39.500</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td>Zeer klein</td></tr>
<tr><td>Ontwikkelingen</td><td>Ons WCL continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Ons WCL heeft een coördinerende taak bij de subsidieaanvraag en uitvoering van de omvorming van het Nationaal Park naar het Nationaal Park Nieuwe stijl. Ook volgt Ons WCL namens de regio Meinweg de ontwikkelingen in het landelijk gebied vanuit het LPLG. Zij adviseren de gemeenten en vertegenwoordigen de regio in het overlegorgaan van de LPLG.</td></tr>
</table>

Naam	Antidiscriminatievoorziening (ADV Limburg)
Openbaar belang	Het doel van deze stichting is het oprichten en in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken: • Klachtenmelding en klachtbehandeling; • Registratie, monitoring en (beleids-)advisering; • Voorlichting en preventie In de wet is geregeld dat elke gemeente een onafhankelijk meldpunt moet hebben waar burgers discriminatie kunnen melden.

Naam	Antidiscriminatievoorziening (ADV Limburg)		
Deelnemers	De gemeenten van de provincie Limburg, waarbij de gemeente Maastricht optreedt als centrumgemeente voor de regio Zuid-Limburg en de gemeente Roermond optreedt als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden Limburg.		
Bestuursstructuur	De bevoegdheden van de colleges van de deelnemende gemeenten zijn overgedragen aan de colleges van de centrumgemeente. Voor de gemeente Roerdalen is dit de gemeente Roermond.		
Financiën verbonden partij	*Per*	*1 januari 2023*	*31 december 2023*
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Verwacht resultaat 2023: n.v.t.		
Bijdrage gemeente	De bijdrage van de gemeente Roerdalen over 2023 bedraagt € 11.748.		
Risico	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.		
Ontwikkelingen	ADV Limburg neemt alle discriminatieregistraties en meldingen in behandeling. De klachtbehandeling houdt in dat op basis van een melding een vervolgtraject ter afhandeling wordt ingezet met als doel: • ondersteuning van slachtoffers van discriminatie; • bevorderen van zelfredzaamheid van slachtoffers van discriminatie; • signaleren van structurele patronen van discriminatie; • gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisaties die zich bedoeld of onbedoeld schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen van herhaling; • toetsen van wetgeving; • ontwikkeling van jurisprudentie. Eénmaal per jaar ontvangen de aangesloten Limburgse gemeenten een geanonimiseerde rapportage van meldingen van discriminatie. Daarnaast worden de (geanonimiseerde) meldingen uit Limburg, verwerkt in een landelijke rapportage.		

Naam	Euregio Rijn-Maas-Noord
Openbaar belang	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de circa 2 miljoen inwoners van dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit streven middels verschillende subsidieregelingen. De Euregio is ook verantwoordelijk voor het Grensinfopunt voor grenspendelaars.

<table>
<tr><th>Naam</th><th colspan="3">Euregio Rijn-Maas-Noord</th></tr>
<tr><td>Deelnemers</td><td colspan="3">De Euregio Rijn-Maas-Noord telt op 01-2023 34 leden.
Aantal Nederlandse participanten: 16
Beekdaelen, Beesel, Echt-Susteren, Horst aan de Maas, Landgraaf, Leudal, Nederweert, Maasgouw, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray, Weert en MKB-Limburg.
Aantal Duitse participanten 16:
Mönchengladbach, Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, Brüggen, Niederkrüchten, Selfkant, Schwalmtal, Straelen, Geldern, Nettetal, Wassenberg, Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Kreis Heinsberg, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg en Landeshaupstadt Düsseldorf.</td></tr>
<tr><td>Bestuursstructuur</td><td colspan="3">Publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht.

De gemeente is met 3 stemmen vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en de burgemeester zit als enige lid in het dagelijks bestuur.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Financiën verbonden partij</td><td>Per</td><td>1 januari 2023</td><td>31 december 2023</td></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>n.n.b.</td><td>n.n.b.</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>n.n.b.</td><td>n.n.b.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resultaat 2023: € n.n.b.</td></tr>
<tr><td>Bijdrage gemeente</td><td colspan="3">ledenbijdrage 2023: €11.697</td></tr>
<tr><td>Risico</td><td colspan="3">Risico’s zijn beperkt, kleine organisatie met financiële reserve en bij ontbinding/liquidatie naar rato van stemmen verdeling kosten.</td></tr>
<tr><td>Ontwikkelingen</td><td colspan="3">Met de Euregio-visie 2030 gaat de Euregio Rijn-Maas-Noord de nieuwe uitdagingen aan. Er wordt gewerkt aan 6 thema’s:
- Wij gaan voor jouw toekomst (… zonder vrede zijn we nergens!)
- Wij planten 10 miljoen bomen
- Wij zijn altijd mobiel en bereikbaar
- Wij werken aan grensverleggende banen
- Wij spreken dezelfde taal
- Wij helpen je de grens over
De zes grote thema’s staan voor het hele actiegebied van de euregio Rijn-Maas-Noord en hangen tegelijkertijd samen met het programma van de EU tussen 2021 en 2027.</td></tr>
</table>

Paragraaf Financiering

Inleiding
Wij bekostigen onze activiteiten met eigen middelen, maar ook met geleend geld. Daarnaast hebben we geld belegd in obligaties en verstrekken we soms leningen in het kader van de publieke taak.
De financiering van al deze onderdelen is aan veel wettelijke kaders gebonden, die zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Fido).
Het belangrijkste uitgangspunt rondom financiering is het beheersen van de risico's die hiermee samenhangen. De wettelijke regels zijn erop gericht dat grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen worden vermeden.
Gedurende het jaar ontvangen we geld en doen we betalingen, deze geldstromen lopen in tijd niet synchroon. Om deze schommelingen op te kunnen vangen, lenen we geld om op tijd aan onze betalingsverplichtingen te voldoen.

Beleid
De belangrijkste doelen van ons beleid zijn:

- voorzien in de financieringsbehoefte op korte en lange termijn;
- vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering;
- risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;
- leningen aantrekken tegen zo laag mogelijke (rente)kosten;
- voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Fido.

Om deze doelen te bereiken beoordelen we voordat we leningen voor de langere termijn aantrekken of dit vanuit rente-oogpunt voordeliger is, dan een deel van onze obligatieportefeuille te verhandelen. Doel van deze afweging is het renteresultaat voor de gemeente zo gunstig mogelijk te houden. Het merendeel van de leningen hebben we afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. We lossen hierop jaarlijks af. Bij nieuwe leningen wordt beoordeeld of deze jaarlijks afgelost worden of aan het einde van de looptijd.

Voor leningen op de korte termijn wordt gekeken naar het daadwerkelijke banksaldo. Op basis hiervan worden kasgeldleningen met verschillende looptijden afgesloten, variërend van 2 weken tot 2 maanden.

Bij het verstrekken van leningen of borgstellingen worden zoveel mogelijk zekerheden gesteld, de gemeente is immers geen bank. Wij willen dat instellingen en verenigingen zelf lenen zonder onze tussenkomst. Slechts indien dit niet lukt, kan door een instelling of vereniging aan de gemeente gevraagd worden om een lening of een borgstelling, waarbij borgstelling onze voorkeur heeft.

Hoeveel lenen we als gemeente?
De behoefte aan financiering ontstaat hoofdzakelijk door investeringen en leningen aan derden. Investeren kost geld; dit betreft bijvoorbeeld onze gebouwen, wegen en riolering, maar ook de investeringen in het kader van duurzaamheid en de projecten uit het plan van aanpak bij het onderdeel "Investeren om te renderen". Ook als we aan derden leningen verstrekken moeten we dit zelf financieren.

In onderstaand overzicht is het verloop van de leningenportefeuille weergegeven. Begin 2023 hebben we in totaal drie leningen uitstaan, waarvan de laatste wordt afgelost in 2028. Het gemiddelde rentepercentage dat we over de uitstaande leningen hebben betaald in 2023 is 0,41%.

bedragen x € 1.000

Vaste langlopende leningen	Rekening 2022	Rekening 2023
Stand opgenomen leningen per 1 januari	**17.000**	**14.429**
Nieuwe leningen	-	11.530
Aflossingen	- 2.571	- 4.571
Stand opgenomen leningen per 31 december	**14.429**	**21.387**

Waar hebben we ons geld in belegd?
De gemeente heeft beleggingen, doordat we aandelen bezitten in een aantal vennootschappen (deelnemingen). In de paragraaf verbonden partijen zijn alle deelnemingen en de daaraan verbonden risico's opgenomen. De drie grootste deelnemingen zijn: Enexis, OML en de BNG. Gesteld kan worden dat in dit kader er sprake is van een beperkt risico.

In 2010 heeft de gemeente de middelen die zijn ontvangen door de verkoop van de aandelen Essent belegd in obligaties. De marktwaarde van deze belegging was op 31 december 2023 € 3,167 mln. Het cumulatief rendement dat we tot nu toe hebben behaald over de obligatieportefeuille bedraagt 43,23%.

De verdeling van de is als volgt:

bedragen x € 1.000

Samenstelling obligatieportefeuille	Overheid en overheidsgerelateerd		Financiële instellingen		Totaal	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Rating						
AAA	729	23%	-	0%	729	23%
AA	-	0%	2.438	77%	2.438	77%
A	-	0%	-	0%	-	0%
BBB	-	0%	-	0%	-	0%
Totaal	**729**	**23%**	**2.438**	**77%**	**3.167**	**100%**

Alle obligaties voldoen aan de voorwaarden die bij aanschaf in het treasurystatuut stonden. Obligaties met een rating tussen A en AAA zijn kredietwaardig. Dat wil zeggen van goede kwaliteit, de kans op terugbetaling is nagenoeg gegarandeerd.

In de komende jaren hebben we jaarlijks te maken met vrijval van obligaties. De laatste obligaties worden in 2027 afgelost. We mogen niet meer in nieuwe obligaties beleggen als gevolg van de invoering van het verplichte schatkistbankieren. Obligaties die worden afgelost worden ingezet als financieringsmiddelen of weggezet op de rekeningcourant bij het Rijk.

bedragen x € 1.000

Kengetallen obligatieportefeuille	31-dec-2023	31-dec-2022
Portefeuillewaarde	3.167	4.235
Jaarrendement	3,61%	-5,59%
Beleggingsresultaat sinds start	43,23%	38,24%

In onderstaand overzicht is het vrijvalschema voor de resterende looptijd opgenomen.

bedragen x € 1.000

Vrijval obligaties	Nonimaal bedrag	Rente-baten
Jaar van vrijval		
2023	1.000	200
2024	1.600	158
2025	700	72
2026	100	40
2027	585	37
	3.985	

Risicobeheersing

Door het Rijk zijn verschillende normen gesteld die erop moeten toe zien dat overheidsinstellingen op verantwoorde wijze met hun financiering omgaan. Deze normen zijn:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- het EMU-saldo;
- het drempelbedrag voor schatkistbankieren.

Vanuit risicobeheersing zijn door het Rijk financiële kengetallen verplicht gesteld, om een valide risico-inschatting te kunnen maken. Deze zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, aangezien deze over de totale financiële risicobeheersing van de gemeente gaan en niet alleen maar betrekking hebben op financiering.

Kasgeldlimiet

Beheersing van het renterisico op korte schuld wordt weergegeven in de kasgeldlimiet.

bedragen x € 1.000

Liquiditeitspositie t.o.v. kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	- 697	351	- 123	- 345
Omvang vlottende middelen	4.070	677	1.141	2.339
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	**- 4.767**	**- 326**	**- 1.264**	**- 2.684**
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting 2023 (=grondslag)	58.742	58.742	58.742	58.742
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Minimum bedrag	300	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	**4.993**	**4.993**	**4.993**	**4.993**
Toets kasgeldlimiet				
Ruimte onder kasgeldlimiet	**9.760**	**5.319**	**6.257**	**7.677**
Overschrijding van de kasgeldlimiet				

Met deze limiet wil de wetgever voorkomen dat uitsluitend kortlopende leningen worden afgesloten. Het aantrekken van dit type leningen is aantrekkelijk wanneer de rente erg laag is. Het risico van een stijgende rente bij herfinanciering is daarmee in verhouding groot. Daarom is bepaald dat gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen gebruiken voor kortlopende leningen.

Renterisiconorm
Beheersing van het renterisico op langlopende schuld wordt weergegeven door de renterisiconorm.

Deze norm draagt bij aan een zodanige opbouw van de langlopende leningenportefeuille dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate wordt beperkt. Het totaal aan aflossingen en herfinanciering mag jaarlijks maximaal 20% bedragen van het begrotingstotaal. Door een goede spreiding van de looptijd wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentekosten.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Renterisico vaste schulden				
Renteherzieningen	-	-	-	-
Herfinanciering	-	-	-	-
Renterisico vaste schulden	**-**	**-**	**-**	**-**
Toegestane renterisiconorm				
Omvang begroting 2024 (=grondslag)	58.742	58.742	58.742	58.742
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimum bedrag	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	**11.748**	**11.748**	**11.748**	**11.748**
Toets renterisiconorm				
Ruimte onder renterisiconorm	**11.748**	**11.748**	**11.748**	**11.748**
Overschrijding renterisiconorm				

EMU-saldo
Voor landen die deelnemen aan de Europese Monetaire Unie (EMU) gelden Europese begrotingsvoorschriften waaronder de zogenaamde EMU-normen. De EMU-normen stellen limieten aan de overheidsschuld van een land. De jaarlijkse groei van de netto overheidsschuld, ook wel het financieringstekort of EMU-saldo genaamd, mag in een jaar niet meer bedragen dan 3% van de omvang van de economie (bruto binnenlands product). Naar aanleiding van de schuldencrisis heeft Nederland in Europees verband afgesproken de Europese normen in nationale wetgeving te verankeren. Met de Wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) is daar gevolg aan gegeven.
Ook gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen vallen onder de Nederlandse overheid. De schulden van de gemeenten en de jaarlijkse groei van deze schulden tellen mee in de EMU-schuld en het EMU-saldo van de Nederlandse overheid. Daarom gaat de wet Hof ook over de ontwikkeling van de schulden van gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen.

Het EMU-saldo (begrotingssaldo) is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid (Rijksoverheid, sociale fondsen en de decentrale overheden) van een bepaald land in een bepaald jaar. Er kan een tekort of een overschot op de begroting zijn. Decentrale overheden moeten het EMU-saldo berekenen, zodat op macroniveau het EMU-saldo voor Nederland kan worden bepaald.

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)			Rekening 2022	Rekening 2023	Actuele Begroting
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	1.492	- 1.918	- 5.751
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	4.272	4.247	8.866
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	170	532	- 1.536
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	426	1.200	- 537
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	- 20	- 20	-
Berekend EMU-saldo			**- 3.015**	**- 6.813**	**- 15.616**

Schatkistbankieren
Decentrale overheden zijn verplicht alle overtollige middelen boven een drempelbedrag in de schatkist te houden. Dagelijks wordt bepaald of er overtollige middelen zijn. Het drempelbedrag wordt bepaald op 2% van het begrotingstotaal. Voor Roerdalen is deze drempel afgerond dus € 1.315.000,-. Afhankelijke van de liquiditeitsbehoefte worden deze gelden teruggehaald vanuit de schatkist naar de rekening courant van de gemeente.

Rentevisie
Naast deze wettelijke normen die vooral kijken naar de huidige financieringsstructuur, hebben we als gemeente ook te maken met de renteontwikkeling op de markt. De ECB zal het monetaire beleid verder verkrappen om de inflatie te bestrijden. De lange rentetarieven zullen naar verwachting vooral in de kortere looptijden oplopen.

<u>Rentetoerekening</u>
Deze toerekening geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.
Door de ontvangen rente op de obligatieportefeuille hebben we een positief renteresultaat. Hierdoor is de omslagrente die wordt gebruikt voor de rentetoerekening aan vaste activa 0%. Er vindt dus geen rentetoerekening plaats aan de verschillende taakvelden.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Risicobeheersing of risicomanagement is een continu proces dat risico's identificeert, beoordeelt en vervolgstappen definieert. Er zijn verschillende gebieden waarop risicomanagement toegepast kan worden. In de planning en control-cyclus kijken we naar het financieel risicomanagement.
We streven naar beheersing van de risico's en een goede balans tussen de bestuurlijke ambities en de daarmee gepaard gaande risico's. Door inzicht in de risico's kunnen we op verantwoorde wijze besluiten nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot onze vermogenspositie. Door deze tegen elkaar af te zetten krijg je de ratio weerstandsvermogen[3]. Dit is voldoende als daar een getal uitkomt dat groter is dan 1.

Om onze risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Hierdoor wordt inzichtelijk wat op basis van deze risico's de benodigde weerstandscapaciteit is. Voor 2024 komt deze uit op € 1.554.381.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandcapaciteit, bestaande uit de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.
De beschikbare weerstandcapaciteit is € 9.785.000. Dit betekent dat onze ratio voor het weerstandsvermogen 6,3 (begroting 2024: 7,3) is, dit is ruim voldoende.

De verschillende onderdelen van risicomanagement worden hieronder verder uitgewerkt.
Aan het eind van deze paragraaf gaan we in op een aantal andere financiële kengetallen die inzicht geven in onze financiële positie.

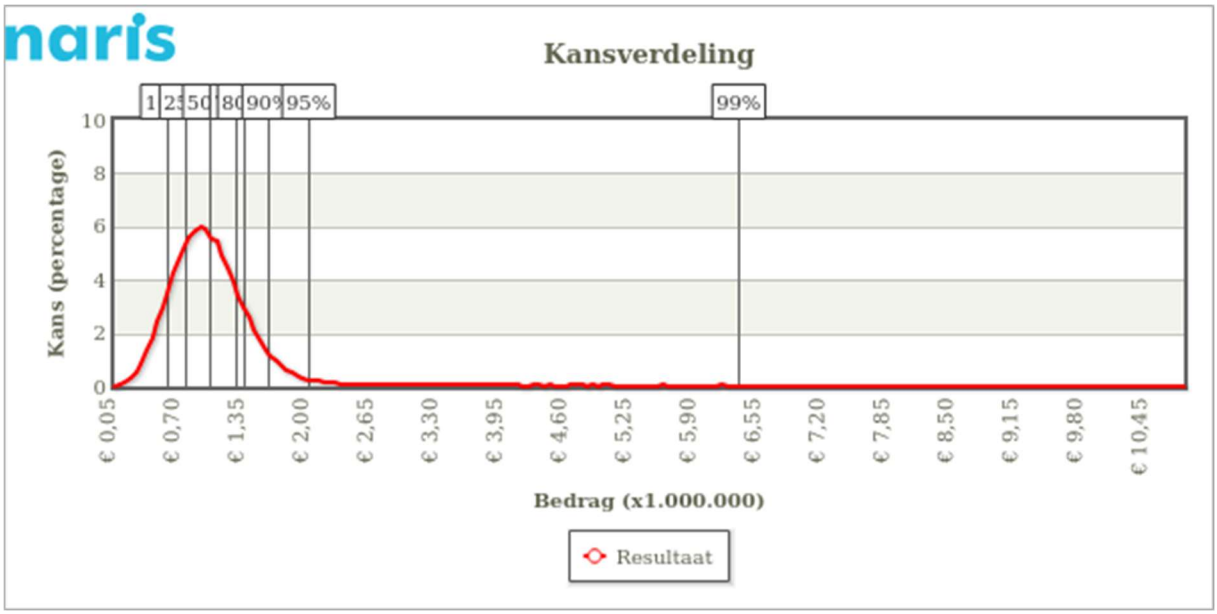
Risico-inventarisatie, beoordeling en kwantificering

Om te bepalen of we voldoende weerstandsvermogen hebben moeten eerst de risico's in beeld gebracht worden. Het gaat dan om risico's waarvoor geen (afdoende) maatregelen zijn getroffen of zijn te treffen en die gevolgen kunnen hebben voor de financiële positie.
Als de risico's bekend zijn is het van belang om deze te beoordelen en kwantificeren. Hierbij worden de risico's inhoudelijk beoordeeld:

- hoe groot is de kans dat een risico zich voordoet (waarschijnlijkheid) en;
- welke financiële impact heeft dit dan, zowel maximaal als verwacht.

Op basis hiervan wordt de risicoscore berekend, waarbij over de geïnventariseerde risico's een risicosimulatie wordt uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. In de verschillende mogelijke scenario's doorgerekend.
In onderstaande grafiek en tabel wordt weergegeven hoe de kansverdeling is op basis van deze simulatie. Daarnaast is aangegeven wat de omvang van de weerstandscapaciteit moet zijn bij verschillende zekerheidspercentages. Voor de bepaling van de weerstandsratio gaan we uit van een zekerheid van 90%.

[3] Voor de bepaling van de ratio en waardering hiervan maken we gebruik van de gegevens van het Nederlands adviesbureau risicomanagement

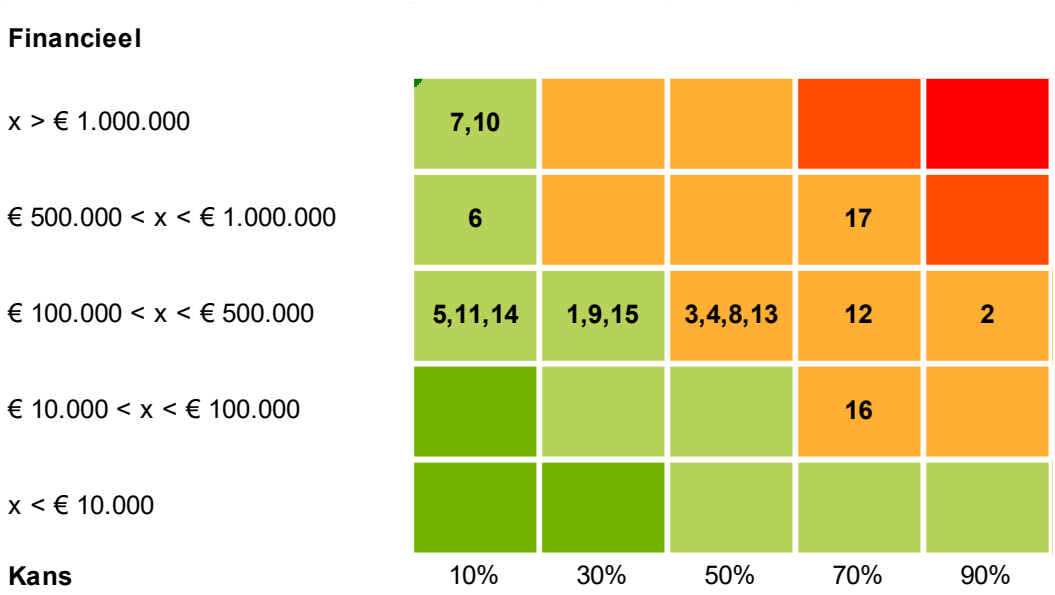

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	€ 531.235
25%	€ 721.675
50%	€ 957.350
75%	€ 1.229.367
80%	€ 1.306.614
90%	€ 1.554.381
95%	€ 1.956.711
99%	€ 6.292.614

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met het nummer van het risico zoals beschreven in de risico-inventarisatie. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft die in het oranje gebied zit, vraagt om aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd.

Risico-inventarisatie

In de tabel op de volgende pagina's is per risico aangegeven:

- wat de risicogebeurtenis is;
- hoe we het risico hebben beoordeeld en gekwantificeerd;
- hoe we op het risico willen sturen om dit te beheersen;
- wat het maximale en het verwachte risico en in welke risico klasse het valt;
- hoe groot we de kans achtte dat een risico zich voordoet;
- welke score een risico heeft op basis van bovenstaande inschattingen.

Onderwerp	Nr.	Risicogebeurtenis	Beoordeling en kwantificeren	Sturen en beheersen	Maximaal risico	Verwacht risico	Fin. klasse	Kans	Score
Algemene uitkering	1	Het accres is tot en met 2025 bevroren. Vanaf 2027 is de omvang van het accres gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het BBP. We hebben rekening gehouden met de algemene uitkering zoals deze door het kabinet wordt aangegeven voor 2026. We hebben sinds de Septembercirculaire 2023 de onderschrijding van het BCF structureel opgenomen.	Wij beoordelen het risico dat er een negatief effect op treedt in de algemene uitkering in 2024 zeer laag. Het volumeaccres is t/m 2025 vastgezet. De gemeenten worden gecompenseerd voor loon en prijsontwikkelingen door het Rijk. Deze compensatie is basis van de ontwikkelingen zoals het Centraal plan bureau deze inschat. Of dit inderdaad voldoende is voor de daadwerkelijke ontwikkeling is nu nog niet duidelijk. De onderschrijding van het BCF hebben we nu structureel opgenomen. Dit is echter afhankelijk van het uitgavenpatroon van alle andere gemeenten. We rekenen voorlopig met een nadelig effect van €320.000 ten opzichte van het nu geraamde bedrag.	Wij hebben zelf geen directe invloed op de omvang de algemene uitkering. We spelen zoveel mogelijk in op aangekondigde wijzigingen en volgen hierover de berichtgeving op internet en de circulaires van het Rijk. We ondersteunen landelijke acties die inzetten op meer stabiliteit in de algemene uitkering.	€ 300.000	€ 100.000	3	30%	6
Bedrijfsvoering	2	We hebben een inschatting gedaan van de mogelijke bezuinigingen op de bedrijfsvoering. Voor het overige deel gaat het om kostenverlaging van het SC MER. Op dit moment worden er acties ondernomen om meer efficiency te bereiken door de inzet van lean en door het onderzoeken naar dubbelingen.	Op basis van de landelijke benchmark “Vensters voor bedrijfsvoering” schatten we in dat de besparing op kosten van bedrijfsvoering reëel zijn. We zijn wel afhankelijk van de inzet van de andere gemeenten om tot resultaat te komen. Van de opgelegde besparing is in 2024 €370.000 gerealiseerd. Het restant van € 170.000 nemen we op als risico.	De veranderingen worden jaarlijks gemonitord. We sturen op vertaling van de kostenbesparing in concrete afspraken.	€ 170.000	€ 170.000	3	90%	15
Bedrijfsvoering	3	De specieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit denctrale overheden voor klimaat en energiebeleid (SPUK CDOKE) loopt tot en met 2025. Dit betreft uitvoeringsgelden voor het klimaatbeleid. Uit deze uitkering dekken we structurele lasten (capaciteit) om het klimaatbeleid uit te voeren. Vanaf 2026 staan er op dit moment geen inkomsten meer in onze begroting. Het is wel erg aannemelijk dat we deze uitvoeringsgelden ook vanaf 2026 ontvangen, aangezien dit klimaatbeleid tot 2050 doorloopt. Vandaar dat we hier wel € 400.000 voor 2026 en 2027 aan inkomsten voor opnemen.	Wij beoordelen het risico dat er we geen uitvoeringsgelden ontvangen vanaf 2026 zeer laag. Zoals al gesteld loopt het klimaatbeleid nog een lange tijd door en is er voor de uitvoering hiervan ook capaciteit benodigd.	Wij hebben zelf geen directe invloed op het instellen van een toekomstige regeling omtrent de uitvoeringsgelden voor het klimaatbeleid. We spelen zoveel mogelijk in op aangekondigde wijzigingen en volgen hierover de berichtgeving op internet.	€ 400.000	€ 200.000	3	50%	9

Onderwerp	Nr.	Risicogebeurtenis	Beoordeling en kwantificeren	Sturen en beheersen	Maximaal risico	Verwacht risico	Fin. klasse	Kans	Score
Investeren in duurzaamheid en om te renderen	4	Rendement investeren om te renderen is lager dan we hebben ingeschat. Lager rendement kan het gevolg zijn van vertraging in de projecten voor duurzame energieopwekking of reclame. Ook kan blijken dat het vooraf ingeschatte rendement lager is door kostenstijging en wisselende opbrengsten (uit stroomverkoop of reclameopbrengsten.	We hebben sinds 2021 een beperkt aantal resultaten gehaald die leiden tot jaarlijkse inkomsten. Omdat de voorbereiding van veel projecten langer duurt realiseren we onze financiële doelen later dan 2024. We gaan nog altijd uit van een totale opbrengst van € 325.000 per jaar. Of ook daadwerkelijk dit bedrag behaald wordt, is afhankelijk van externe omstandigheden tijdens de uitvoering van de projecten en de (bestuurlijke) keuzes die gemaakt zullen worden. De externe omstandigheden zijn bijvoorbeeld: netwerkcapaciteit, hoogte energie-tarieven, ruimtelijke procedures, en omgevingskwaliteit.	We werken de verschillende projecten uit in businesscases. Hierdoor ontstaat duidelijkheid over de grootte van het te behalen rendement en het risico dat we lopen binnen het project. Ook geven we de momenten aan waarop wordt besloten of en hoe we tot uitvoering overgaan. Op basis hiervan worden de in de meerjarenbegroting opgenomen resultaatverbeteringen bijgesteld.	€ 266.000	€ 106.400	3	40%	9
Investeren in duurzaamheid en om te renderen	5	Voor de projecten bij investeren om te renderen willen we in een vroeg stadium al gronden aankopen. Als de projecten niet doorgaan of op een andere plek binnen de gemeente, wordt het rendement kleiner. De gronden kunnen dan alleen verpacht of verkocht worden.	Bij een aantal projecten moeten we al in een vroeg stadium gronden gaan aankopen. Hiervoor hebben we een krediet opgenomen. Door de gronden in een vroeg stadium aan te kopen is de kans op waardevermindering klein. Het rendement wordt kleiner als de gronden uiteindelijk alleen worden verpacht als landbouwgrond.		€ 500.000	€ 300.000	3	10%	3
Investeren in duurzaamheid en om te renderen	6	Voor zonnestation Montfort hebben wij capaciteit kunnen regelen op de aansluiting van Attero. Hierdoor wordt er een 22kva kabel gelegd in plaats van een 15kva. Als de realisatie niet door gaat moeten we de kosten van deze investering afschrijven.	Het risico zit er in dat als het zonneveld niet door gaat, dat deze extra investering wel gemaakt is maar heel lastig bruikbaar is voor andere doeleinden. Het moet namelijk op hetzelfde terrein zijn met dezelfde elektrische eigenschappen en dimensies. Daarom is dit lastig verkoopbaar en hiervoor moet ook door de nieuwe eigenaar overeenstemming voor verkregen worden bij Attero. Zij zijn en blijven eigenaar van de kabel en het eigendom is niet deelbaar.	Ook als het zonnestation nu niet rendabel zou blijken dan is het nog steeds mogelijk dit op een later moment alsnog te bouwen. De overeenkomst blijft geldig, net als de vergunning.	€ 560.000	€ 560.000	4	10%	4

Onderwerp	Nr.	Risicogebeurtenis	Beoordeling en kwantificeren	Sturen en beheersen	Maximaal risico	Verwacht risico	Fin. klasse	Kans	Score
Leningen en borgstellingen	7	Het risico van borgstellingen is dat de debiteur de betalingen niet verricht aan ons of aan de geldverstrekker waarvoor wij borg staan. Een borgstelling kost niet direct geld. Wij geven met een borgstelling aan dat wij de restantschuld van de lening op ons nemen als de schuldenaar niet aan de verplichtingen voldoen. Op het moment dat wij aan de geldverstrekker (een deel van) de verplichting moeten voldoen, komt hiervoor een directe lening aan de schuldenaar in de plaats.	De borgstellingen aan Stichting Wonen Limburg,RD Maasland en OML BV bedragen afgerond € 1,4 mln. We hebben hier in de afgelopen jaren nog nooit een kennisgeving ontvangen van de schuldeisers dat de schuldenaars niet aan hun verplichtingen voldoen. Toch loop je als borgnemer altijd een risico naar de toekomst toe. Daarom we nemen 5% van de borgstelling mee in het weerstandsvermogen.	Jaarlijks monitoren.	€ 1.401.200	€ 0	5	5%	9
Leningen en borgstellingen	8	De leningen die zijn versterkt aan de dorpshuizen in het kader van het accommodatiebeleid worden niet of deels terugbetaald.	Om de dorpshuizen klaar te maken voor de gewenste maatschappelijke functie was bij een aantal locaties een verbouwing nodig. De beheerstichting moet zelf voor financiering van een gedeelte van deze investering zorgen. Wanneer de beheerstichting hiervoor geen lening uit de markt kan halen, kan zij onder voorwaarden een beroep doen op de gemeente. Zij kan op dat moment tegen marktconforme voorwaarden bij de gemeente een lening afsluiten. Deze lening die ze van de gemeente ontvangen, lossen zij in maandelijkse termijnen af. Wanneer de dorpshuizen niet rendabel blijken te zijn, bestaat het risico dat de leningen niet verder afgelost worden.	Jaarlijks monitoren	€ 411.900	€ 205.920	3	50%	9
Leningen en borgstellingen	9	Aan Laco Feel Fit, de eigenaar van het Apollocomplex, is circa 2/3e deel van de exploitatiebijdrage ten behoeve van het zwembad over de eerste 10 jaar vooruitbetaald in 2018. De gemeente loopt hierbij een financieel risico wanneer het Apollocomplex binnen deze 10 jaar niet levensvatbaar blijkt.	We hebben op dit moment geen signalen dat er sprake is van een vergoot risico voor gemeente.	Jaarlijks monitoren	€ 408.300	€ 204.150	3	30%	6

Onderwerp	Nr.	Risicogebeurtenis	Beoordeling en kwantificeren	Sturen en beheersen	Maximaal risico	Verwacht risico	Fin. klasse	Kans	Score
Leningen en borgstellingen	10	afschrijving op achtervang Waarbogfonds Sociale Woningbouw (WSW)	Voor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staan wij per 31/12/2023 voor € 9.651.000 in de achtervangpositie. De woningbouwcorporatie heeft op 12/2023 een loan to value van 33%. Op grond van deze 33% is de kans dat de woningbouwcoöperatie in de problemen komt dus al gering. Het WSW geeft tevens zelf aan dat op basis van risicomodellen en stresstesten de kans zeer klein wordt geacht dat achtervang-gemeenten een renteloze lening moeten verstrekken als de andere buffers onvoldoende zijn.	Halverwege 2021 is de nieuwe vorm van garantstelling ingegaan voor nieuwe leningen. Bij nieuwe leningen wordt het risico voor de gemeente groter. We kunnen garantstelling alleen afwijzen als alle gemeenten waarin de woningcorporatie actief is het hierover eens zijn. Daarnaast wordt de afloop van de bestaande achtervangpositie jaarlijks gemonitord.	€ 9.651.000	€ 0	5	5%	5
Obligaties	11	De waarde van de obligatieportefeuille neemt af.	Alle obligaties hebben een rating van AA- of hoger. De obligaties bij financiële instellingen maken op dit moment afgerond 56% van de totale obligatieportefeuille uit, dit zijn allemaal covered bonds. Dit zijn obligaties waar een onderpand als garantie achter zit. De overheidsobligaties en overheidsgerelateerde obligatie bedragen 44%.	We zetten gelet op de lagere waarschijnlijkheid en de afloop van obligaties in de komende jaren geen specifieke beheersmaatregelen in. We monitoren de voortgang op basis van de kwartaalrapportage van onze vermogensbeheerder. Bij nieuwe financieringsbehoefte beoordelen we of eerdere vrijval dan einde looptijd wenselijk is in plaats van andere externe financiering.	€ 351.600		3	5%	3
Sociaal domein	12	Overschrijding sociaal domein in verband met open einde regeling. Met de ervaring van de afgelopen jaren hebben wij de budgetten voor Jeugd, Participatie en Wmo aangepast aan de nieuwste prognoses. Daarnaast zijn we bezig met de omvorming van het sociaal domein. Ons streven is een evenwicht in de kosten en de baten. Wij realiseren ons dat dit een zware opgave is, met de nodige risico's. Het risico bestaat dat er meer wordt uitgegeven, aangezien dit open einde regelingen zijn. We hebben een zorgplicht. Bovendien kunnen externe factoren zoals CAO stijgingen en rijksbeleid, zoals het abonnementstarief Wmo, invloed hebben op kostenstijgingen in het sociaal domein.	We zijn in de begroting 2024 nog uitgegaan van een totale besparing op het sociaal domein van € 200.000.	Met de arrangementenmonitor krijgen we steeds meer ervaringscijfers en daardoor inzicht in de ontwikkelingen in het sociaal domein. In het financiële dashboard zetten we de prognose af tegen de begroting. Met deze twee instrumenten monitoren we de uitgaven binnen het sociaal domein. Voor de beweging in het sociaal domein en de kosteneffecten daarvan kijken we wat wel en wat niet werkt vanuit een nulmeting of uitgangssituatie. We houden focus en kiezen voor een zakelijke aanpak naar onze partners.	€ 200.000	€ 100.000	3	70%	12

Onderwerp	Nr.	Risicogebeurtenis	Beoordeling en kwantificeren	Sturen en beheersen	Maximaal risico	Verwacht risico	Fin. klasse	Kans	Score
Sociaal domein	13	In de jeugdzorg zitten veel open-einde regelingen. Zeker de open-einde regeling voor duurdere jeugdzorg is een groot risico. Een extra traject in dit kader kost € 150.000	We zijn van de raming voor de duurdere jeugdzorg uitgegaan van ervaringscijfers van de afgelopen jaren. We zijn echter verplicht om extra aanvragen te financieren. Daarom nemen we als extra risico nog 2 extra duurdere zorg trajecten op.	Met de arrangementenmonitor krijgen we steeds meer ervaringscijfers en daardoor inzicht in de ontwikkelingen in het sociaal domein. We monitoren de ontwikkelingen en sturen zo nodig bij.	€ 300.000	€ 150.000	3	50%	9
Sociaal domein	14	Voor de uitvoering van de participatiewet ramen we vooralsnog een vangnetuitkering in de jaren 2025 en 2026. Het risico dat hierin schuil gaat betreft de omvang van het macrobudget en de mate dat de gemeente Roerdalen daar aanspraak op mag maken.	Wij beoordelen het risico gebaseerd op de huidige praktijk laag tot gemiddeld. Onze aanname is vooralsnog dat het huidige beleid hieromtrent wordt gecontinueerd.	Wij hebben zelf geen directe invloed op de omvang van de vangnetuitkering. We volgen hierover de berichtgeving op internet en de circulaires van het Rijk.	€ 300.000	€ 30.000	3	10%	3
Ruimtelijke ordening	15	Invoering Omgevingswet, Wet Kwaliteit Borging (WKB) en veranderde (woning)bouw markt	We hebben vooraf een inschatting gemaakt (aan de hand van een rekenmodel) voor de te verwachten inkomsten (leges) en voor de te verwachten uitgaven (Uitvoeringsprogramma MER/OD). Omdat we nu met geheel nieuwe processen en leges grondslagen te maken krijgen, is er een risico dat de inkomsten en uitgaven afwijken van de ramingen. Daarnaast is de (woning)bouwmarkt veranderd vanwege de gestegen kosten.	De omgevingsvergunningen zijn een vraaggestuurd product, hoewel we in gesprek zijn met de initiatiefnemers hebben we geen invloed op het daadwerkelijke aantal aanvragen. Normaal gesproken maakten we een raming gebaseerd op trendcijfers, dit is nu niet mogelijk vanwege de nieuwe wet en regelgeving.	€ 200.000	€ 50.000	3	30%	6
Ruimtelijke ordening	16	Claims van derden vanwege ruimtelijke projecten	We zijn vaker zelf initiatiefnemer van projecten en daarmee ligt de verantwoordelijkheid voor claims, waaronder nadeelcompensatie ook bij de gemeente. Deze kunnen we dan niet verhalen op derden. En er worden ook kosten gemaakt voor het beoordelen van de claims.	We nemen in de risicoafweging bij nieuwe projecten dit aspect mee en proberen daar een zo goed mogelijke inschatting van te maken. Soms laten we al een onderzoek doen door een gespecialiseerd bureau om een goede inschatting te krijgen van schade of risico. Derden hebben de mogelijkheid om een claim of nadeelcompensatie in te dienen, echter dit gebeurd niet altijd.	€ 70.000	€ 15.000	2	70%	8

Onderwerp	Nr.	Risicogebeurtenis	Beoordeling en kwantificeren	Sturen en beheersen	Maximaal risico	Verwacht risico	Fin. klasse	Kans	Score
Verbonden partijen	17	Verbonden partijen voeren een deel van ons beleid uit. Dit gebeurt onder meer door gemeenschappelijke regelingen (GR). GR's hebben te maken met risico's die voor hen specifiek zijn. Deze hebben we per partij opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. Voor alle verbonden partijen geldt dat er momenteel veel onzekerheden zijn in de omgeving waarin zij werkzaam zijn. Wanneer risico's bij verbonden partijen uiteindelijk uitgroeien tot feitelijke gebeurtenissen, zal dit ook bij de ons tot dilemma's leiden. Ofwel doordat er een (financieel) beroep op ons gedaan wordt, ofwel doordat de dienstverlening van de verbonden partij aan onze inwoners verandert.	We nemen een inschatting op voor de mogelijke bijbetaling als gevolg van een nadelig exploitatiesaldo of tussentijdse begrotingsbijstellingen. We schatten dit in op 5% van de totale bijdragen.	We houden de ontwikkelingen van de gemeenschappelijke regelingen bij en nemen onze standpunten mee in het algemeen bestuur. Waar we zitting hebben in het dagelijks bestuur zijn we kritisch op de voorstellen die aan de deelnemers worden voorgelegd. Bij de advisering over zienswijzen die de raad kan indienen op begrotingen en begrotingswijzigingen van de gemeenschappelijke regelingen houden we dezelfde koers aan als die we uitdragen in de algemene besturen van de gemeenschappelijke regelingen.	€ 567.600	€ 284.000	4	70%	16

Naast de risico's in bovenstaande tabel hebben we ook nog een aantal risico's waarvan de impact niet of moeilijk te bepalen. Deze risico's hebben we hieronder weergegeven.

Juridische geschillen

Het besturen van een gemeentelijke organisatie betekent ook dat we continu besluiten nemen. Besluiten kunnen negatieve gevolgen hebben voor bedrijven en inwoners. De mogelijkheid bestaat dat hieruit juridische geschillen ontstaan. Juridisch geschillen kunnen leiden tot juridische procedures. Indien besluiten geen stand houden bij de rechter, kan dit (grote) financiële risico's met zich meebrengen. Denk hierbij in ieder geval aan een veroordeling in de proceskosten en betaling van griffierechten.

Ook als we besluiten niet tijdig nemen kan dit leiden tot financiële risico's. We lopen dan het risico op het verbeuren van een dwangsom.

Ook bewegen we ons steeds meer op het snijvlak tussen markt en overheid. Dit vraagt bewustwording in de organisatie van de geoorloofdheid van de inzet van publieke middelen, in het bijzonder op het terrein van het mededingingsrecht.

Verder zijn we bezig met dorpsgericht werken. Deze manier van werken gaat uit van vertrouwen in de burger en het zo veel mogelijk praktisch aanpakken en oplossen van zaken. Dit uitgangspunt past bij de gewenste ontwikkelingen binnen Roerdalen. Wel is het van belang dat vanuit juridisch oogpunt gezocht wordt naar een balans tussen praktische oplossingen en wettelijke mogelijkheden en risico's.

Beoordelen en kwantificeren
De impact en de kans is moeilijk te vertalen in een risicoscore.

Sturen en beheersen
Het risico op juridische geschillen verkleinen we door, voordat we besluiten nemen, de gevolgen en de risico's zo goed mogelijk in beeld te brengen. Gezien de Wet open overheid is het verder van belang om als gemeente transparant en toegankelijk te zijn en de informatiehuishouding op orde te hebben.

Gegevensveiligheid (informatieveiligheid en privacy)
De risico's van een slechte informatiebeveiliging zijn talrijk: privacyschendingen door een datalek, economische schade door het uitlekken van vertrouwelijke plannen, fysieke schade door storingen in systemen in de openbare ruimte. Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn, dat de informatie die de gemeente uitwisselt met andere overheden betrouwbaar is en dat de gemeente zorgt voor een veilige leefomgeving.

Beoordelen en kwantificeren
In 2020 is het "Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten 2021/2022" opgesteld. Dit dreigingsbeeld van de informatiebeveiligingsdienst (IBD) biedt inzicht in verschillende risico's.

Risico's voor de ambtelijke organisatie:
- Bedrijfscontinuïteit in het geding, fouten hard en software
- Integriteit van gegevens niet gewaarborgd
- Vertrouwelijke gegevens in verkeerde handen

Risico's voor openbaar bestuur en politiek:
- Imagoschade
- Financiële schade

- Schade aan democratische processen

Risico's voor inwoners en ondernemers:

- Gegevens in verkeerde handen
- Dienstverlening van de gemeente niet beschikbaar
- Ontwrichting van alledaagse processen

De gemeente beschikt over een grote hoeveelheid – vaak gevoelige en bijzondere – persoonsgegevens. Deze gegevens worden gericht ingezet. Dit is ook nodig; de overheid kan niet achterblijven in digitalisering. Het is noodzakelijk om maatschappelijke en economische kansen te creëren. Maar er zijn ook risico's. Het is belangrijk dat we verantwoordelijk omgaan met persoonsgegevens.

Beoordelen en kwantificeren
De impact en de kans is moeilijk te vertalen in een risicoscore.

Sturen en beheersen
Wij versterken de menselijke schakel. Dit gebeurt door het vergroten van bewustwording, het bieden van training aan medewerkers en bestuur. Hiernaast stellen wij middelen ter beschikking voor een veilige verwerking van gegevens. Deze middelen moeten ook zorgen voor borging van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie en informatiesystemen. Het versterken van de menselijke schakel en de inzet van geschikte middelen dragen bij aan de basis op orde.

Maatschappelijke ontwikkeling en aanpassing wet en regelgeving
We zien dat de maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op onze taken, verantwoordelijkheden en daarmee ook onze uitgaven, elkaar steeds sneller opvolgen, wat ertoe leidt dat onverwachte gevolgen van deze ontwikkelingen steeds vaker leiden tot onverwachte uitgaven die niet altijd volledig gedekt worden door een uitkering vanuit het rijk (SPUK of Algemene Uitkering). Dat is van alle tijden, maar is op dit moment meer en groter aanwezig dan voorheen. We willen hier een aantal specifieke ontwikkelingen vermelden.

<u>Jeugdzorg</u>
Jeugdzorgorganisaties zijn steeds kwetsbaarder door de gevolgen van toenemende kosten, een manier van bedrijfsvoering die daarbij niet past en een beperkte dekking van de inflatie en kostenstijging door gemeenten in verband met de toenemende bezuinigingen in de algemene uitkering voor de dekking van de jeugdzorg. We zien dan ook steeds meer organisaties die de noodklok luiden en om steun vragen. En indien gevraagd, kunnen we deze steun niet zonder meer weigeren. Weigeren we wel en is de provincie van mening dat dat niet terecht is, dan zal de provincie ingrijpen en draaien we alsnog op voor de kosten. Dit is dan ook een stevige onzekerheid en een mogelijk financieel risico. En hoewel nog lastig te kwantificeren, willen we deze onzekerheid wel noemen in deze paragraaf. Temeer omdat deze situatie zich op dit moment voordoet bij de Mutsaersstichting, een grote jeugdzorginstelling in onze regio.

<u>Subsidies ruimtelijke ontwikkelingen</u>
Het Rijk en de provincie ontwerpen momenteel diverse subsidieregelingen met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen, zoals impulsen voor woningbouw. Om voor deze subsidies in aanmerking te komen is het vaak vereist dat de aanvragen via de gemeenten worden ingediend, ook als het om een project van een derde partij gaat. De regelingen zijn nog in ontwikkeling. De gemeente loopt mogelijk risico als de subsidie door omstandigheden terugbetaald moet worden of als blijkt dat er bijvoorbeeld sprake is van staatsteun.

Bij nieuwe projecten met derden die worden gedekt vanuit subsidies, moeten we vooraf steeds beter gaan kijken welke risico's er zijn en of we deze als gemeente willen lopen. Om dit te kunnen bepalen gaan we beheersmaatregelen opstellen.

Beoordelen en kwantificeren
De impact en de kans is moeilijk te vertalen in een risicoscore.

Sturen en beheersen
Dit risico kunnen we verkleinen door de maatschappelijke en landelijke ontwikkelingen nauwgezet te volgen en daar waar mogelijk in een vroegtijdig stadium inschattingen proberen te maken wat een ontwikkeling voor de gemeente Roerdalen kan betekenen.

De weerstandscapaciteit en ratio weerstandsvermogen

Bij de weerstandscapaciteit kan onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele capaciteit en tussen directe en indirecte capaciteit.

De *incidentele weerstandscapaciteit* is het vermogen om calamiteiten éénmalig op te vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. Het valt samen met de (algemene) reservepositie.
De *structurele weerstandscapaciteit* zijn de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken.

De *direct beschikbare weerstandscapaciteit* bestaat uit gelden die direct kunnen worden gebruikt voor de kosten van een calamiteit.
De *niet direct beschikbare weerstandscapaciteit* zijn gelden waarvan besloten kan worden om ze vrij te maken. Hiervoor moeten eerst trajecten in gang worden gezet. In het verleden werden hierbij ook de bestemmingsreserves meegenomen. Op basis van het nieuwe toezichtkader van de provincie zijn deze nu buiten beschouwing gelaten.

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt op basis van de geïnventariseerde risico € 1.554.381.
Voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit per 31-dec-2023	Structureel	Incidenteel	Totaal
Direct beschikbare weerstandscapaciteit			
Algemene reserve		8.161	8.161
Post onvoorzien	75		75
Direct beschikbare weerstandscapaciteit	**75**	**8.161**	**8.236**
Niet direct beschikbare weerstandscapaciteit			
Onbenutte belastingcapaciteit	1.549		1.549
Stille reserves		p.m.	-
Niet direct beschikbare weerstandscapaciteit	**1.549**	**-**	**1.549**
Beschikbare weerstandscapaciteit	**1.624**	**8.161**	**9.785**
Benodigde weerstandscapaciteit			**1.554**
Ratio weerstandsvermogen			**6,3**

Ratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,5 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,5	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen financiële positie

Als richtlijn voor de streefwaarden van de financiële positie gaan we uit van de classificaties die door de provincie Limburg zijn afgegeven. Voor de weerstandsratio gaan we uit van de normen van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement.

Deze streefwaarden geven een richting aan. Als niet voldaan wordt aan de streefwaarden betekent dit dat inspanningen verricht moeten worden om tijdig bij te sturen. De kengetallen worden dan ook niet als harde norm voorgesteld, maar moeten altijd in samenhang worden bekeken.

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabliliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%
Eigen kengetallen			
6. Ratio weerstandsvermogen	> 1,0	0,8 - 1,0	< 0,8
7. Omvang algemene reserve (x € 1.000)	> € 3.500		

Kengetallen	Rekening 2022	Actuele Begroting	Rekening 2023
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	16,6%	65,1%	25,5%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	15,1%	63,8%	24,0%
2. Solvabliliteitsratio	46,4%	28,9%	38,2%
3. Grondexploitatie	-0,4%	-0,5%	1,5%
4. Structurele exploitatieruimte	4,3%	-0,2%	0,4%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	103,0%	87,3%	87,2%
Eigen kengetallen			
6. Ratio weerstandsvermogen	5,8	5,8	6,3
7. Omvang algemene reserve (x € 1.000)	9.379	8.214	8.161

Conclusie
Hoewel we als gemeente Roerdalen een lage netto schuldquote hebben, doordat we weinig leningen hebben, tegen een relatief laag rentepercentage is dit niet terug te zien in de solvabiliteitsratio. De verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (passiva) is verslechterd door de inzet van onze reserves en de toename van de leningenportefeuille en de omvang van de voorzieningen. Om de verhoudingen weer in balans te krijgen is het noodzakelijk om in de toekomst minder uit de reserves te onttrekken.
In het meerjarig perspectief van de begroting 2024 zien we dat de kengetallen die nu nog grotendeels positief zijn, voor een deel omslaan naar categorie C. Deze toekomstige ontwikkeling zorgt ervoor dat we in het kader van de "Begroting in balans 2.0" oog blijven houden voor de ontwikkeling van de financiële kengetallen.
De omslag in de gemeentelijke belastingcapaciteit komt door de trendbreuk die ook is beschreven in de paragraaf lokale heffingen, waarbij de voor de berekening van het gemiddelde lastendruk van een gezin nu wordt uitgegaan van een container van 140 liter ipv 240 liter.

Uitleg kengetallen

Netto schuldquote
De netto schuldquote beoordeelt de schuld als aandeel van de inkomsten. Bij een lage netto schuldquote is dit een indicatie dat de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie laag zijn. Hoe lager het percentage, hoe gunstiger. Om een zuiver beeld te krijgen van het (netto) effect, wordt het bedrag aan schulden gecorrigeerd met het bedrag dat is doorgeleend.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Dit gebeurt door het eigen vermogen uit te drukken in een percentage van het totale vermogen.

Grondexploitatie
Dit kengetal is in het algemeen vooral opgenomen vanwege de mogelijke impact van de grondexploitatie op de financiële positie van een gemeente. Hiervan is vooral sprake als een gemeente geldleningen heeft afgesloten om grond van toekomstige woningbouwprojecten te verwerven. Dit is bij ons niet het geval.

Structurele begrotingsruimte
Het kengetal geeft in verhouding aan wat de structurele begrotingsruimte is door het saldo van de structurele lasten en lasten te vergelijken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Er is dan sprake van een structureel sluitende begroting.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. We maken gebruik van de cijfers van Coelo (atlas lokale lasten).

Paragraaf Wet open overheid / Openbaarheidsparagraaf

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) geldt sinds 1 mei 2022. De wet is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

Werkzaamheden 2023

We zijn in 2023 gestart met een MER-brede projectgroep. De projectgroep heeft 16 deelprojecten geïnventariseerd en hier een planning op hoofdlijnen aan gekoppeld. Op deze manier kunnen we in 2024 gestructureerd en gezamenlijk verder werken aan het inbedden van de Wet Open Overheid in onze gemeente.

Impact Woo-verzoeken

We merken dat het aantal verzoeken op grond van de Woo toeneemt. Verzoeken op grond van deze wet hebben behoorlijk veel impact op de organisatie. Verzoekers vragen vaak veel documenten op over langere tijdsperiodes. Verder zien we de ontwikkeling dat er ‘No cure, no pay’-bedrijfjes ontstaan die vergelijkbare verzoeken bij meerdere gemeenten indienen, in de hoop geldsommen te incasseren. Hoewel de Wet Dwangsom niet van toepassing is op de Wet Open Overheid en er dus geen dwangsom geëist kan worden, weerhoudt dit de No cure, no pay-bedrijfjes er niet van een Woo-verzoek in te dienen. Via onduidelijke communicatie, ingebrekestellingen en bezwaar- en beroepsprocedures probeert men proces- en griffiekosten betaald te krijgen. En eventueel ook dwangsommen als de rechter alsnog een termijn aan de gemeente oplegt om een besluit te nemen. Vaak worden dit soort verzoeken bij alle gemeenten in Nederland ingediend. We stemmen de reactie hierop dan ook zoveel mogelijk in MER-verband af.

JAARREKENING

Balans

Balans per 31 december 2023

bedragen x € 1.000

Activa	31-dec-23	31-dec-22
Vaste Activa		
Immateriële vaste activa	**909**	**413**
Bijdrage aan activa van derden	832	303
Kosten onderzoek en ontwikkeling	77	110
Kosten verbonden sluiten van geldleningen	-	-
Materiële vaste activa	**50.227**	**46.476**
Investeringen in openbare ruimten met een maatschappelijk nut	20.081	16.948
Investeringen in openbare ruimten met een economisch nut	22.282	21.585
Investeringen met een economisch nut, waarvoor tarief geheven kan worden	7.864	7.943
Financiële vaste activa	**6.882**	**7.774**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	2.586	2.586
Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	321	321
Leningen aan deelnemingen	-	-
Overige langlopende leningen	1.002	895
Overige uitzettingen >1 jaar	2.972	3.972
Totaal Vaste Activa	**58.018**	**54.663**
Vlottende Activa		
Voorraden	**309**	**-210**
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	973	-227
Af: voorziening verwachte tekorten grondexploitaties	-681	0
Overige grond- en hulpstoffen	17	17
Uitzettingen korter dan één jaar	**9.703**	**6.597**
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.917	0
Vorderingen op openbare lichamen	5.798	5.638
Overige vorderingen	988	959
Liquide Middelen	**1.838**	**59**
Banksaldi	1.827	53
Kassaldi	11	6
Overlopende activa	**2.935**	**2.550**
Nog te ontvangen voorschotbedragen specifieke uitkeringen overheidslichamen	581	538
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen	2.354	2.012
Totaal Vlottende Activa	**14.785**	**8.996**
Totaal Activa	**72.803**	**63.659**

bedragen x € 1.000

Passiva	31-dec-23	31-dec-22
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**27.606**	**29.523**
Algemene reserve	8.161	9.379
Bestemmingsreserves	17.831	18.080
Gerealiseerd resultaat	1.614	2.064
Voorzieningen	**10.811**	**10.960**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.907	3.856
Voorziening voor van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	5.729	5.920
Egalisatievoorzieningen	1.175	1.184
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer	**21.387**	**14.429**
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	21.387	14.429
Totaal Vaste passiva	**59.804**	**54.912**
Vlottende Passiva		
Netto vlottende schulden met looptijd korter dan één jaar	**7.084**	**6.430**
Kasgeldlening	-	-
Banksaldi	-	461
Overige schulden	7.084	5.969
Overlopende passiva	**5.915**	**2.318**
Van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen en uitkeringen	3.033	789
Verplichtingen dit jaar opgebouwd en komen volgend jaar tot betaling	2.826	1.265
Overige vooruitontvangen bedragen	56	264
Totaal Vlottende Passiva	**12.999**	**8.748**
Totaal Passiva	**72.803**	**63.660**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Op 27 december 2023 heeft de gemeente, middels een akte van ruiling, het eigendom verkregen van een stuk cultuurgrond (sectie D nummer 978) in Posterholt. Het perceel is groot 10.555 m^2 en wordt gebruikt voor de bouw van tijdelijke woningen. In de akte van ruiling is een meerwaardeclausule opgenomen. Mocht er binnen 25 jaar na de ruiling reguliere woningbouw mogelijk zijn op het betreffende perceel, dan is de gemeente verplicht om de meerwaarde te vergoeden aan verkoper. De te betalen vergoeding bedraagt maximaal € 213.875.

bedragen x € 1.000

Gewaarborgde geldleningen	**31-dec-2023**	**31-dec-2022**
Geldleningen woningbouwcorporaties	1.001	1.092
Overig	250	250
Totaal gewaarborgde geldleningen	**1.251**	**1.342**

Overzicht van baten en lasten in de rekening

Het overzicht van baten en lasten in de rekening bevat:

a. begrotingsbedragen, deze worden aangegeven vóór wijziging en ná wijziging;
b. het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen;
c. het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten, volgend uit de onderdelen a en b;
d. de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
e. het gerealiseerd resultaat, volgend uit de onderdelen c en d.

Voor de toelichting op de verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie wordt verwezen naar de programmaverantwoording (beginnend op pagina 16) in het begin van het jaarverslag. Deze analyse maakt integraal onderdeel uit van de jaarrekening.

Daarnaast is aangegeven welke onttrekkingen c.q. stortingen er in de reserves hebben plaatsgevonden. Deze zijn per programma aangegeven.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Rekening 2022	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2023	Verschil
Programma's					
Lasten					
1. Krachtige dorpen	- 4.933	- 5.332	- 5.650	- 5.506	143 V
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 25.893	- 22.829	- 29.788	- 30.020	- 232 N
3. Veilige dorpen	- 2.284	- 2.345	- 2.506	- 2.449	57 V
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	- 2.402	- 1.788	- 2.794	- 2.024	770 V
5. Woonomgeving	- 5.465	- 6.040	- 7.414	- 7.989	- 575 N
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 6.643	- 7.372	- 7.744	- 7.400	344 V
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 2.643	- 2.637	- 2.593	- 2.688	- 95 N
Totaal Lasten	**- 50.262**	**- 48.341**	**- 58.489**	**- 58.077**	**412 V**
Baten					
1. Krachtige dorpen	471	182	736	725	- 12 N
2. Participatie, ondersteuning en zorg	6.530	5.260	7.782	8.451	669 V
3. Veilige dorpen	184	93	193	220	27 V
4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	1.256	681	1.840	904	- 936 N
5. Woonomgeving	4.216	5.242	4.844	5.469	625 V
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	2.585	2.542	2.732	2.736	4 V
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	689	241	240	904	664 V
Totaal Baten	**15.931**	**14.241**	**18.367**	**19.408**	**1.041 V**
Programma's	**- 34.332**	**- 34.100**	**- 40.122**	**- 38.669**	**1.453 V**
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien					
Lasten					
Algemene dekkingsmiddelen	- 311	- 466	- 485	- 610	- 125 N
Overhead	- 8.186	- 9.206	- 10.235	- 9.742	493 V
Heffing Vpb	- 27	- 20	- 20	- 11	10 V
Onvoorzien	-	- 250	- 50	-	50 V
Totaal Lasten	**- 8.523**	**- 9.943**	**- 10.790**	**- 10.362**	**428 V**
Baten					
Algemene dekkingsmiddelen	44.207	43.407	45.099	46.807	1.708 V
Overhead	140	51	62	307	245 V
Totaal Baten	**44.347**	**43.458**	**45.161**	**47.114**	**1.952 V**
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	**35.824**	**33.515**	**34.371**	**36.751**	**2.380 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**- 3.100**	**- 458**	**- 901**	**- 3.349**	**- 2.448 N**
Onttrekkingen	**3.672**	**1.125**	**6.255**	**6.881**	**626 V**
Mutatie reserves	**572**	**667**	**5.354**	**3.532**	**- 1.822 N**
Resultaat	**2.064**	**82**	**- 397**	**1.614**	**2.011 V**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Afschrijvingen en naar verwachting duurzame waardeverminderingen van activa geschieden onafhankelijk van het resultaat van het begrotingsjaar. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Dividenden moeten worden verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de algemene vergadering van aandeelhouders is genomen.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het Centraal administratiekantoor (CAK) int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV dat door het vaststellen van de eigen bijdragen door het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan CAK, de wetgever in feite heeft bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid, volledigheid van en het naleven van het voorwaardencriterium bij de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat de gemeente bij de verantwoorde van deze eigen bijdragen steunt op de informatie van het CAK. Doordat onvoldoende gegevens voorhanden zijn op basis van de overzichten van het CAK, worden de eigen bijdragen verantwoord op basis van de afdrachten, uitgaande van de overzichten van het CAK.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Als gevolg van het verbod op het opnemen van voorzieningen en andere verplichtingen uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden dergelijke personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume wordt geen voorziening of andere verplichting verantwoord. De referentieperiode voor het bepalen van een vergelijkbaar volume is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten een periode van vier jaar.

M.b.t. de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het college zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening

opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven

in de verwachte gebruiksduur, hierbij wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten met de wijziging van het BBV worden geactiveerd. Dit is geen wijziging ten aanzien van het activeringsbeleid zoals al vastgelegd in de financiële verordening Roerdalen 2018. Hierin is tevens bepaald dat op deze investeringen de bijdrage van derden en eigen gereserveerde middelen in mindering worden gebracht. Over het resterende bedrag wordt lineair afgeschreven conform de afgesproken termijnen, Het gaat hierbij onder meer om zaken als wegen, straten, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte, parken en overig groen.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. De voorziening in verband met risico en garantie nutsbedrijven is in mindering gebracht bij kapitaalverstrekking aan deelnemingen bij het item financiële vaste activa, dit in verband met balanspresentatie.
Een voorziening voor oninbaarheid komt tot stand op basis van individuele beoordeling van de financiële vaste activa.

De obligatieportefeuille wordt gewaardeerd tegen nominale waarde of lagere verkrijgingsprijs.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.

<u>Vlottende activa</u>
Voorraden
De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
Winsten uit de grondexploitatie worden genomen als deze op basis van de voorgeschreven percentage of completion (POC) methode gerealiseerd zijn.

Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Het voortgangspercentage van de grondexploitatie wordt als volgt bepaald: procentuele voortgang opbrengsten x procentuele voortgang kosten. Om (tussentijdse) winstneming te kunnen laten plaatsvinden dient het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze te kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om (tussentijdse) winstneming te kunnen laten plaatsvinden:
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond of een deelperceel moet zijn verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd.

Zo lang geen sprake is van winstneming worden de verkregen verkoopopbrengsten volledig in mindering gebracht op de vervaardigingskosten. Indien voor een grondexploitatie een verwacht

negatief eindresultaat wordt verwacht, wordt een voorziening getroffen. Winstneming en verliesvoorziening vindt plaats op het niveau van de onderscheidenlijke grondexploitaties.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
De uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening gevormd. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva
Eigen vermogen
Het eigen vermogen beslaat de reserves, bestaande uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves, en het gerealiseerde resultaat over het begrotingsjaar.

Algemene reserve
De algemene reserve betreft het bedrag aan reserve waaraan geen specifieke bestemming is gegeven door de gemeenteraad. De algemene reserve betreft de algemene buffer die ene gemeente heeft om incidentele nadelen en risico's te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves
Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Een bestemmingsreserve wordt ingesteld op basis van een raadsbesluit.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.
De onderhoudsegalisatievoorziening “Onderhoud gemeentelijke gebouwen” is gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan deze kapitaalgoederen.

De pensioenverplichting ten behoeve van wethouders is gewaardeerd tegen contante waarde van de opgebouwde toekomstige uitkeringsverplichtingen.

De rioolvoorziening is verwerkt o.b.v. nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk.

In 2022 is een voorziening ‘overmatige verlofsaldi’ gevormd. Als ‘overmatig verlofsaldo/verlofstuwmeer’ beschouwen wij het saldo bovenwettelijk verlof meer dan 100 uur ultimo 2023 bij medewerkers jonger dan 60 jaar en medewerkers ouder dan 60 jaar het gehele bovenwettelijke verlof ultimo 2023 mits hun verlofsaldo groter is dan 100 uur, gewaardeerd tegen het bruto-uurloon incl. IKB en sociale premies.
Daarnaast is ook nieuw als gevolg van de aanpassing van de cao, de mogelijkheid tot verlofsparen. Deze omzetting van verlof in spaarverlof vraagt echter wel een actieve handeling van de medewerker. Ten behoeve van het verlofsparen is bij deze jaarrekening een voorziening ‘verlofsparen’ gevormd.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van langer dan één jaar.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende passiva.
De vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de Balans

Activa

Vaste Activa

Als vergelijkende cijfers zijn de cijfers opgenomen conform de eindbalans van de jaarrekening 2022 van de gemeente Roerdalen.

Immateriële vaste activa

bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boek-waarde 1-1-2023	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Bijdragen aan activa van derden	303	543	-	- 14	-	832
Kosten onderzoek en ontwikkeling	64	3	-	10	-	77
Totaal	**367**	**546**	**-**	**- 4**	**-**	**909**

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa wordt onderscheiden in:

- Overige investeringen met een economisch nut.
- Investeringen in openbare ruimten met een maatschappelijk nut.

Er zijn geen materiële vaste activa die in erfpacht zijn uitgegeven.

bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boek-waarde 1-1-2023	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Economisch nut						
Bedrijfsgebouwen	12.083	282	-	- 624	-	11.740
Grond-,weg-, waterbouwkundige werken	4.654	1.298	- 461	- 230	-	5.261
Gronden en terreinen	1.751	434	- 169	-	-	2.017
Machines, apparaten en installaties	1.152	251	-	- 158	-	1.245
Vervoermiddelen	655	226	-	- 131	-	749
Woonruimten	100	58	-	- 4	-	155
Overige materiële uitgaven	299	103	-	- 43	-	359
Totaal Economisch nut	**20.694**	**2.652**	**- 630**	**- 1.190**	**-**	**21.527**
Maatschappelijk nut						
Grond-,weg-, waterbouwkundige werken	16.681	3.722	- 303	- 498	-	19.602
Overige materiële uitgaven	267	194	-	- 10	-	451
Totaal Maatschappelijk nut	**16.948**	**3.917**	**- 303**	**- 508**	**-**	**20.054**
Economisch nut, dekking door heffing						
Grond-,weg-, waterbouw	7.920	254	-	- 429	-	7.745
Machines, app. en instal.	23	102	-	- 5	-	119
Totaal Economisch nut, dekking door heffing	**7.943**	**356**	**-**	**- 434**	**-**	**7.864**
Totaal	**45.585**	**6.924**	**- 932**	**- 2.132**	**-**	**49.445**

De kolom verminderingen betreft enerzijds een bedrag van -/- € 540.000 aan desinvesteringen (opschonen activa, opmerking RSM) en anderzijds een bedrag van € 764.000 aan bijdragen van derden.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa worden onderscheiden in:

- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen.
- Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen.
- Overige langlopende leningen.

Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer.

bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boek-waarde 1-1-2023	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aflos-singen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Activum						
Kapitaalverstr. aan deelnemingen	2.586	-	-	-	-	2.586
Kapitaalverstr. aan gemeensch. regelingen	321	-	-	-	-	321
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	3.972	-	- 1.000	-	-	2.972
Totaal Activum	**6.879**	**-**	**- 1.000**	**-**	**-**	**5.879**
Lening						
Overige langlopende leningen	895	57	50	-	-	1.002
Totaal Lening	**895**	**57**	**50**	**-**	**-**	**1.002**
Totaal	**7.774**	**57**	**- 950**	**-**	**-**	**6.881**

De overige uitzettingen met een looptijd langer dan 1 jaar betreffen de beleggingen van Essent-gelden in een obligatieportefeuille hierop heeft een vrijval plaatsgevonden van 1 obligatie in 2023. Het verloop van de vrijval van de beleggingsportefeuille is weergegeven in de financieringsparagraaf.

Vlottende Activa

Voorraden
Onder de voorraden in exploitatie wordt het verloop aangegeven van de bouwgrondexploitaties.

bedragen x € 1.000

Voorraden	31-dec-2023	31-dec-2022
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	974	- 227
Af: voorziening verwachte tekorten grondexploitaties	- 681	-
Grond- en hulpstoffen	17	17
Totaal	**310**	**- 210**

Een gedetailleerde specificatie van de bouwgronden in exploitatie is opgenomen in onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000

Verwachte resultaten bouwgronden in exploitatie	Boek waarde 31-12-2022	Opwaar-deren*	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Winst-neming 2023	Boek waarde 31-12-2023	Verwacht resultaat
Woningbouw							
Oortjensveld III - Herkenbosch	- 69		13	-	56	-	-
Wienkeskoel II, fase 2 - Melick	- 334		7	-	327	-	-
Holsterveld - Vlodrop	176	-	111	- 316	18	- 11	344
Herontwikkeling centrum Herkenbosch	-	891	333	- 240	-	984	- 681
Totaal woningbouw	**- 227**	**891**	**464**	**- 556**	**401**	**973**	**- 337**
Totaal	**- 227**	**891**	**464**	**- 556**	**401**	**973**	**- 337**

*) De exploitatie Herontwikkeling centrum Herkenbosch was voorheen gerubriceerd onder de materiële vaste activa.

bedragen x € 1.000

Verwachte resultaten bouwgronden in exploitatie	Verwachte uitgaven	Verwachte inkomsten	Verwacht resultaat	
Woningbouw				
Oortjensveld III - Herkenbosch	-	-	-	*1)
Wienkeskoel II, fase 2 - Melick	-	-	-	*1)
Holsterveld - Vlodrop	1.306	1.650	344	
Herontwikkeling centrum Herkenbosch	2.871	2.190	- 681	
Totaal woningbouw	**4.177**	**3.840**	**- 337**	
Totaal	**4.177**	**3.840**	**- 337**	

*1) Projecten zijn afgesloten in jaarrekening 2023

Wienkeskoel II en Oortjensveld III zijn in 2023 zowel operationeel als financieel afgerond. In het project Holsterveld is vorig jaar grond verkocht aan Wonen Limburg voor de bouw van sociale huurwoningen en aan HVG voor de ontwikkeling van de projectbouw. Daarnaast zijn er in 2023 in dit gebied door de gemeente twee vrije kavels verkocht waardoor er nog drie resteren'

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

bedragen x € 1.000

Uitzettingen korter dan één jaar	Saldo 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balans waarde 31-12-2023	Balans waarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	5.637	-	5.637	5.638
Debiteuren privaatrechtelijk	847	- 381	466	170
Debiteuren belastingen	438	- 163	275	297
Debiteuren Wet, Werk en Bijstand	609	- 198	411	494
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.427	-	2.427	-
Overige vorderingen	489	-	489	-
Totaal	**10.447**	**- 742**	**9.705**	**6.599**

De vorderingen op openbare lichamen hebben betrekking op vorderingen van het Rijk, de belastingdienst, en een aantal gemeenten in de omgeving van de Gemeente Roerdalen.

Onderstaand het verloop van de uitzettingen in de schatkist en de overtollige liquide middelen op het eind van ieder kwartaal. Wij hebben voor het schatkistbankieren een drempelbedrag voor storting van € 1.315.000,-.

bedragen x € 1.000

Schatkistbankieren		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
(1a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	12.103	13.224	15.940	21.691
(1b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(1) = (1a) / (1b)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**134**	**145**	**173**	**236**
Drempelbedrag					
(2a)	Begrotingstotaal verslagjaar	58.742	58.742	58.742	58.742
(2b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	58.742	58.742	58.742	58.742
(2c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(2) = nieuwe berekening *	**Drempelbedrag vanaf 1 juli 2021**	**1.175**	**1.175**	**1.175**	**1.175**
(3a) = (2) > (1)	**Ruimte onder het drempelbedrag**	**1.040**	**1.030**	**1.002**	**939**
(3b) = (1) > (2)	**Overschrijding van het drempelbedrag**				

* (2a)*2% + (2a)*0,2% met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln.
En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.

Liquide Middelen

Banktegoeden zijn vrij beschikbaar.

bedragen x € 1.000

Liquide middelen	31-dec-2023	31-dec-2022
Banksaldi	1.827	53
Kassaldi	11	6
Totaal	**1.837**	**59**

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

bedragen x € 1.000

Overlopende activa	31-dec-2023	31-dec-2022
Bedragen overheid	581	538
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen	2.354	2.012
Totaal	**2.935**	**2.550**

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en Provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende jaren, kunnen als volgt worden gespecifieerd:

bedragen x € 1.000

Nog te ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	31-dec-2022	Nog te ontvangen	Ontvangen	31-dec-2023
Nederlandse overheidslichamen				
Nog te ontvangen Spuk Sport 2021	51		51	-
Nog te ontvangen afrekening 2022 JZ+	13		13	-
Nog te ontvangen Provincie project Flinkeven	2		2	-
Nog te ontvangen Opvang ontheemden Oekraine	426	299	426	299
Nog te ontvangen SPUK Klimaatadaptie Gemeente Venlo	46		46	-
Nog te ontvangen MGR uitv.kstn. Module	-	7		7
Nog te ontvangen MGR	-	194		194
Nog te ontvangen VRLN piketvergoeding Q4 2023	-	1		1
Nog te ontvangen Gemeente Roermond	-	80		80
Totaal	**538**	**500**	**538**	**581**

Passiva

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het nog te bestemmen resultaat. De algemene reserve is bestemd voor onvoorziene uitgaven en als risicoreserve en bestemmingsreserves worden door de raad ingesteld voor een specifiek doeleinde. Uitzondering is de reserve bouwgrondexploitatie, die is bedoeld als specifieke risicoreserve.

bedragen x € 1.000

Eigen vermogen	31-dec-2023	31-dec-2022
Algemene reserve	8.161	9.379
Bestemmingsreserves	17.831	18.080
Gerealiseerde resultaat	1.614	2.064
Totaal	**27.606**	**29.524**

Hieronder ziet u het verloop van de reserves.

bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 1-1-2023	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Vermindering afschrijving activa	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve					
Algemene reserve	9.379	2.093	- 3.312	-	8.161
Algemene reserve	**9.379**	**2.093**	**- 3.312**	**-**	**8.161**
Bestemmingsreserve					
Reserve Accommodatiebeleid	384	-	- 17	-	367
Reserve afdekking tekorten	4.350	-	-	-	4.350
Reserve bouwgrondexploitatie	732	401	-	-	1.133
Reserve dekking investeringen economisch nut	8.542	-	- 447	-	8.095
Reserve dekking investeringen met maatsch. nut	721	-	- 13	-	708
Reserve Gebiedsvisie LOG Montfort-Mariahoop	42	-	-	-	42
Reserve organisatieontwikkeling	200	-	- 36	-	165
Reserve Programmaplan Omgevingswet	307	-	- 97	-	210
Reserve Roerdalen in Balans	701	-	- 155	-	546
Reserve Stimuleringsfonds Duurzaamheid	1.000	-	-	-	1.000
Reserve toerisme	260	56	- 49	-	267
Reserve uitv. proj.kalender realisatie MER info.architect.	125	298	- 246	-	177
Reservefonds Armoedebestrijding	716	500	- 445	-	771
Bestemmingsreserve	**18.080**	**1.255**	**- 1.504**	**-**	**17.831**
Totaal	**27.459**	**3.349**	**- 4.817**	**-**	**25.992**

Hierna zijn de reserves nader gespecificeerd.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**9.379**
Toevoegingen	
Positief jaarrekeningsaldo 2022	2.064
Uitvoering WvGGZ	29
Totaal toevoegingen	**2.093**
Onttrekkingen	
Opsporen stille armoede; uitvoering Amendement 2021-A11	- 13
Storting in reservefonds Armoedebestrijding; Amendement 2022-A14	- 500
Actieplan duurzame energie	- 193
Storting in reserve projectenkalander MER	- 298
Storting in voorziening tekorten BGE's inzake centrumplan Herkenbosch (BBV verplichting)	- 681
Inzet saldo JR2022 inzake grote woningaanpassingen	- 150
Uitvoeringskosten sc MER	- 217
Aankoop stikstofrechten	- 1.260
Totaal onttrekkingen	**- 3.312**
Saldo 31 december	**8.161**

De algemene reserve heeft als doel het opvangen van onvoorziene financiële tegenvallers (bufferfunctie), het opvangen van rekeningtekorten en het afdekken van incidentele begrotingstekorten.

bedragen x € 1.000

Reserve Accommodatiebeleid	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**384**
Toevoegingen	
N.v.t.	
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Extern advies en onderzoekskosten	- 17
Totaal onttrekkingen	**- 17**
Saldo 31 december	**367**

Reserve ter dekking van de incidentele kosten als gevolg van uitvoering van het accommodatiebeleid.

bedragen x € 1.000

Reserve afdekking tekorten	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**4.350**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
N.v.t.	
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**4.350**

In 2021 is de reserve Afdekken tekorten opgericht om de te verwachten exploitatietekorten tot en met het jaar 2024 af te dekken. Om deze verwachtte tekorten weg te werken is het project Roerdalen in balans gestart. In het jaar 2023 hebben geen mutaties in de reserve plaatsgevonden.

bedragen x € 1.000

Reserve bouwgrondexploitatie	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**732**
Toevoegingen	
Winstneming Oortjensveld	56
Winstneming Holsterveld	18
Winstneming Wienkeskoel	327
Totaal toevoegingen	**401**
Onttrekkingen	
Onttrekking door gestegen kosten Wienkeskoel	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**1.133**

De reserve Bouwgrondexploitatie is het weerstandsvermogen voor de bouwgrondexploitaties. Het doel van deze reserve is om toekomstige risico's als gevolg van onvoorziene ontwikkelingen of een stagnerende economie op te vangen. In 2023 zijn er drie toevoegingen gedaan en heeft geen onttrekking plaatsgevonden.

bedragen x € 1.000

Reserve dekking investeringen economisch nut	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**8.542**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Afschrijving brede school Herkenbosch	- 132
Afschrijving sportpark Herkenbosch	- 92
Afschrijving ver-nieuwbouw gemeentehuis	- 73
Afschrijving duurzaamheid	- 9
Afschrijving herinrichting sportpark Melick	- 46
Afschrijving brede school Melick	- 42
Afschrijving sportpark Achter de Hoven	- 53
Totaal onttrekkingen	**- 447**
Saldo 31 december	**8.095**

Reserve bestemd voor het dekken van de afschrijving van investeringen met een economisch nut waarvan de raad heeft aangegeven dat deze worden gedekt uit incidentele middelen.

bedragen x € 1.000

Reserve dekking investeringen met maatsch. nut	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**721**
Toevoegingen	
N.v.t.	
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Afschrijving investeringsbijdrage dorpshuis Posterholt	- 6
Afschrijving investeringsbijdrage dorpshuis St. Odiliënberg	- 7
Totaal onttrekkingen	**- 13**
Saldo 31 december	**708**

De Reserve dekking investeringen met maatschappelijk nut is bestemd voor het dekken van de afschrijving van investeringen met een maatschappelijk nut.

bedragen x € 1.000

Reserve Gebiedsvisie LOG Montfort-Mariahoop	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**42**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
N.v.t.	
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**42**

Reserve ter dekking van de uitvoeringskosten van de gebiedsvisie LOG Montfort - Maria Hoop. In 2023 hebben er geen mutaties in deze reserve plaatsgevonden.

bedragen x € 1.000

Reserve organisatieontwikkeling	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**200**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Uitvoeringskosten project Roerdalen in Balans	- 36
Totaal onttrekkingen	**- 36**
Saldo 31 december	**165**

Reserve Organisatieontwikkeling is bestemd voor de verdere ontwikkeling van de organisatie en het garanderen van de continuïteit van de bedrijfsvoering. Daarnaast wordt deze ingezet om de efficiency en effectiviteit van de organisatie te verbeteren.

bedragen x € 1.000

Reserve Programmaplan Omgevingswet	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**307**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Uitgaven omgevingswet	- 40
Bijdrage aan sc MER inzake UP kosten OD	- 57
Totaal onttrekkingen	**- 97**
Saldo 31 december	**210**

De nieuwe omgevingswet gaat 26 wetten en 120 algemene maatregelen van bestuur vervangen, die betrekking hebben op het fysiek domein. De reserve Programmaplan Omgevingswet dient ter dekking van de voorbereidingskosten implementatie Omgevingswet.

bedragen x € 1.000

Reserve Roerdalen in Balans	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**701**
Toevoegingen	
N.v.t.	
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Uitvoeringskosten	- 155
Totaal onttrekkingen	**- 155**
Saldo 31 december	**546**

De reserve Roerdalen in Balans is opgericht om de uitvoeringskosten van het project Roerdalen in balans te dekken**.**

bedragen x € 1.000

Reserve Stimuleringsfonds Duurzaamheid	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**1.000**
Toevoegingen	
N.v.t.	
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
N.v.t.	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**1.000**

De reserve Duurzaamheid is gevoed met een bedrag uit de opgeheven reserve Beleggingen. Het is een revolverend fonds waarmee we investeringen van inwoners, ondernemers en andere partijen kunnen stimuleren. Het gaat onder ander om investeringen in duurzaamheid, levensloopbestendig maken van woningen en startersleningen. In 2023 heeft er geen onttrekking uit deze reserve plaatsgevonden.

bedragen x € 1.000

Reserve toerisme	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**260**
Toevoegingen	
Storting 10% van opbrengst toeristenbelasting	56
Totaal toevoegingen	**56**
Onttrekkingen	
Kwaliteitsimpuls dorpsentrees	- 16
Projecten ihkv toerisme	- 20
Communicatie ihkv toerisme	- 13
Totaal onttrekkingen	**- 49**
Saldo 31 december	**267**

Een belangrijk speerpunt van de gemeente Roerdalen is recreatie en toerisme. De gemeente wil initiatieven entameren en initiatieven van andere partijen hierin ondersteunen. Deze reserve kan worden ingezet als dekkingsmiddel voor dit soort projecten.

bedragen x € 1.000

Reserve uitv. proj.kalender realisatie MER info.architect.	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**125**
Toevoegingen	
Storting vanuit Algemene reserve	298
Totaal toevoegingen	**298**
Onttrekkingen	
Bijdrage aan sc MER	- 246
Totaal onttrekkingen	**- 246**
Saldo 31 december	**177**

De reserve uitvoering projecten kalender realisatie MER info. architectuur heeft als doel het dekken van de projecten die te maken hebben met de verbetering van IT architectuur vanuit de SHIFT en LIFT. Door migratie van de serveromgeving wordt de weg geopend naar IT modernisering.

bedragen x € 1.000

Reservefonds Armoedebestrijding	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**716**
Toevoegingen	
Storting vanuit Algemene reserve	500
Totaal toevoegingen	**500**
Onttrekkingen	
Energietoeslag tot 120% (obv oktoberbrief 2022)	- 373
Tegemoetkoming energiekosten maatschappelijke accommodaties	- 63
Uitvoeringskosten gemeentelijke energietoeslag 120-150% vd bijstandnorm	- 9
Totaal onttrekkingen	**- 445**
Saldo 31 december	**771**

In 2022 is een fonds ingesteld ten behoeve van de tegemoetkoming inkomens 120%-150% van de bijstandsnorm en voor de maatschappelijke accommodaties en verenigingen met acute nood.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd als er sprake is van een financiële verplichting waarvan de omvang onzeker is, een risico dat zich zal voordoen en waarvan de financiële omvang redelijkerwijs te schatten is en het egaliseren van lasten voor de komende jaren.

Hieronder ziet u het verloop van de voorzieningen.

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2023	Dotaties	Vrijval	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2023
Verplichtingen, verliezen & risico's voorzieningen					
Voorziening HRM-beleid	18	190	-	-48	159
Voorziening mobiliteit collegeleden	110	121	-	-55	176
Voorziening overmatig verlofsaldi	200	35	-	-	235
Voorziening pensioenverplichting wethouders	3.362	-	-26	-195	3.140
Voorziening ruiling percelen	152	-	-	-	152
Voorziening verlofsparen	15	30	-	-	45
Verplichtingen, verliezen & risico's voorzieningen	**3.857**	**376**	**-26**	**-298**	**3.907**
Door derden beklemde middelen met spec. aanwending					
Voorziening beheer gemeentelijke woningvoorraad	25	-	-	-	25
Voorziening Limb. Kwalit.Menu binnen rode contour	38	4	-	-	41
Voorziening Limb. Kwalit.Menu buiten rode contour	50	-	-	-	50
Voorziening rioleringen	5.807	-	-194	-	5.613
Door derden beklemde middelen met spec. aanwending	**5.920**	**4**	**-194**	**0**	**5.729**
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
Voorziening onderhoud gem. gebouwen	1.184	1.005	-	-1.015	1.175
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	**1.184**	**1.005**	**0**	**-1.015**	**1.175**
Totaal	**10.961**	**1.385**	**-220**	**-1.313**	**10.811**

Hieronder worden de voorzieningen nader toegelicht. We gaan eerst in op de voorzieningen aan de activazijde van de balans en daarna de passivazijde van de balans.

Voorzieningen activazijde balans

bedragen x € 1.000

Voorzieningen dubieuze debiteuren	Saldo 1-1-2023	Dotaties	Vrijval	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2023
Voorziening dubieuze debiteuren					
Voorziening dubieuze debiteuren	350	213	-	- 19	544
Voorziening dubieuze debiteuren	**350**	**213**	**-**	**- 19**	**544**
Voorziening dubieuze debiteuren WWB					
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	222	21	-	- 46	198
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	**222**	**21**	**-**	**- 46**	**198**
Voorziening ivm risico en garantie nutsbedrijven					
Voorziening ivm Escrow garantie verkoop Attero	52	-	-	-	52
Voorziening ivm vordering op Verkoop Vennootschap	1.706	-	-	-	1.706
Voorziening ivm risico en garantie nutsbedrijven	**1.758**	**-**	**-**	**-**	**1.758**
Totaal	**2.331**	**234**	**-**	**- 65**	**2.500**

De voorzieningen dubieuze debiteuren en dubieuze debiteuren WWB is in mindering gebracht op de balans bij de debiteuren onder het item uitzettingen korter dan één jaar. De voorziening i.v.m. risico en garantie nutsbedrijven is in mindering gebracht bij kapitaalverstrekking aan deelnemingen bij het item Financiële vaste activa.

bedragen x € 1.000

Voorziening tekorten BGE's	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**-**
Toevoegingen	
Storting voorziening	681
Totaal toevoegingen	**681**
Onttrekkingen	
N.v.t.	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**681**

Een belangrijk onderdeel van de grondexploitaties is het maken van schattingen. Bij grondexploitaties gaat het dan specifiek om het verwachte resultaat (winst of verlies) van de bouwgrondexploitatie. Omdat dit resultaat afhankelijk is van toekomstige gebeurtenissen (bijvoorbeeld nog te maken kosten en nog te realiseren verkopen) is het niet mogelijk dit resultaat vooraf exact te bepalen. Bij verlieslatende projecten moet op grond van de verslaggevingsvoorschriften (BBV) direct een verliesvoorziening gevormd worden ter grootte van het verwachte tekort. Op basis van schattingen is in 2023 een voorziening gevormd voor het verwachte tekort voor het project Centrumplan Herkenbosch. De lasten die gepaard gaan met het treffen van deze voorziening, zijn afgedekt door een onttrekking uit de Algemene Reserve.

Voorzieningen passivazijde balans

bedragen x € 1.000

Voorziening HRM-beleid	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**18**
Toevoegingen	
Jaarlijkse storting in de voorziening	190
Totaal toevoegingen	**190**
Onttrekkingen	
Kosten voormalig personeel	- 48
Totaal onttrekkingen	**- 48**
Saldo 31 december	**159**

De voorziening HRM is bestemd ter afdekking van de risico's van het HRM-beleid. Door de steeds sneller wijzigende maatschappelijke omgeving loopt de gemeente een groter risico ten aanzien van de uitvoering van het HRM-beleid. Medewerkers hebben extra begeleiding nodig om mee te komen en in sommige gevallen zal vervroegd afscheid moeten worden genomen van een medewerker. Op de voorziening is tot heden een groot beroep worden gedaan vanwege de organisatieontwikkeling. Voor meer informatie wordt verwezen naar de toelichting behorende bij de reserve organisatieontwikkeling.

bedragen x € 1.000

Voorziening mobiliteit collegeleden	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**110**
Toevoegingen	
Wachtgeldvoorziening	121
Totaal toevoegingen	**121**
Onttrekkingen	
Wachtgelden bestuur	- 55
Totaal onttrekkingen	**- 55**
Saldo 31 december	**176**

De voorziening mobiliteit collegeleden is bestemd ter afdekking van de risico's als politiek werkgever. De voorziening is bedoeld ter dekking van de kosten van het wachtgeld van voormalige bestuurders. Daarnaast worden re-integratie trajecten van voormalige bestuurders hieruit gedekt.

bedragen x € 1.000

Voorziening overmatig verlofsaldi	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**200**
Toevoegingen	
Storting verlofstuwmeer	35
Totaal toevoegingen	**35**
Onttrekkingen	
N.v.t.	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**235**

Conform de BBV voorschriften is in 2022 een voorziening gevormd voor overmatige verlofsaldi.

bedragen x € 1.000

Voorziening pensioenverplichting wethouders	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**3.362**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Verstrekte pensioenuitkeringen	- 195
Vrijgevallen pensioenverplichting	- 27
Totaal onttrekkingen	**- 222**
Saldo 31 december	**3.140**

De voorziening is bestemd ter dekking van de pensioenverplichting die de gemeente heeft aan voormalige wethouders en hun nabestaanden. Daarnaast wordt de voorziening gebruikt als een voormalig wethouder zijn pensioen mee wil nemen naar een nieuwe werkgever, op basis van Algemene pensioenwet politieke Ambtsdragers. De omvang van de voorziening is gebaseerd op een actuariële berekening die jaarlijks wordt geactualiseerd.

bedragen x € 1.000

Voorziening ruiling percelen	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**152**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
N.v.t.	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**152**

In deze voorziening zijn verplichtingen (meerwaardeclausule) opgenomen die Roerdalen heeft indien we nieuw gekochte gronden inzetten voor de realisatie van zonnestation Montfort.

bedragen x € 1.000

Voorziening verlofsparen	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**15**
Toevoegingen	
Storting voorziening verlofsparen	30
Totaal toevoegingen	**30**
Onttrekkingen	
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**45**

Conform de cao gemeenten is het mogelijk om vanaf 2022 verlof te sparen. Voor diegene die hiervan gebruik maken is deze voorziening gevormd.

bedragen x € 1.000

Voorziening beheer gemeentelijke woningvoorraad	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**25**
Toevoegingen	
N.v.t.	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
N.v.t.	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**25**

De voorziening beheer gemeentelijke woningvoorraad is bedoeld voor transformatie en herstructurering van de woningvoorraad en het aan de woningvoorraad onttrekken van woningen, evenals het duurzaam onttrekken van niet benutte bouwmogelijkheden.

bedragen x € 1.000

Voorziening Limb. Kwalit.Menu binnen rode contour	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**38**
Toevoegingen	
Bijdrage kwaliteitskader Bestemmingsplan Boomgaardstraat	4
Totaal toevoegingen	**4**
Onttrekkingen	
N.v.t.	-
	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**41**

De voorziening Limburgs kwaliteitsmenu binnen rode contour. Het kwaliteitsmenu is verankerd in de structuurvisie Roerdalen 2030. De gemeente sluit bij bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen, genoemd in de structuurvisie, overeenkomsten af. In de structuurvisie is een uitvoeringstabel opgenomen. De financiële bijdragen mogen alleen hieraan besteed worden.

bedragen x € 1.000

Voorziening Limb. Kwalit.Menu buiten rode contour	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**50**
Toevoegingen	
N.v.t.	
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
N.v.t.	-
Totaal onttrekkingen	**-**
Saldo 31 december	**50**

De voorziening Limburgs kwaliteitsmenu buiten rode contour. Het kwaliteitsmenu is verankerd in de structuurvisie Roerdalen 2030. De gemeente sluit bij bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen, genoemd in de structuurvisie, overeenkomsten af. In de structuurvisie is een uitvoeringstabel opgenomen. De financiële bijdragen mogen alleen hieraan besteed worden. De voorziening is bedoeld voor de projecten in het buitengebied zoals opgenomen in de structuurvisie.

bedragen x € 1.000

Voorziening rioleringen	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**5.807**
Toevoegingen	
Toevoeging riolering	-
Totaal toevoegingen	**-**
Onttrekkingen	
Vrijval riolering	- 194
Totaal onttrekkingen	**- 194**
Saldo 31 december	**5.613**

De voorziening dient als spaarpot voor toekomstige investeringen in riolering. Hierdoor kan het rioolheffing tarief geleidelijk stijgen.

bedragen x € 1.000

Voorziening onderhoud gem. gebouwen	Rekening 2023
Saldo 1 januari	**1.184**
Toevoegingen	
Jaarlijkse stortingen in onderhoudsvoorziening	1.005
Totaal toevoegingen	**1.005**
Onttrekkingen	
Onderhoud sporthallen	- 403
Onderhoud sportparken	- 418
Onderhoud gemeenschapshuizen	- 62
Onderhoud peuterspeelzaalwerk/kinderopvang	- 5
Onderhoud monumenten	- 62
Onderhoud gemeentelijke begraafplaatsen	- 7
Onderhoud gemeentehuis	- 55
Onderhoud gemeenteloods	- 3
Totaal onttrekkingen	**- 1.015**
Saldo 31 december	**1.175**

De voorziening is bestemd voor het verrichten van groot onderhoud aan gebouwen die het eigendom zijn van de gemeente.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onder langlopende schulden zijn de door de gemeente aangegane langlopende geldleningen opgenomen.

bedragen x € 1.000

Opgenomen leningen	Oorspr. Bedrag	Rente %	Begin looptijd	Einde looptijd	Boek-waarde 1-1-2023	Opname 2023	Aflossing 2023	Boek-waarde 31-12-2023
BNG								
BNG 40.xxx.xxx	4.000	1,28%	2014	2023	4.000	-	- 4.000	-
BNG 40.xxx.xxx	7.000	0,00%	2019	2025	7.000	-	-	7.000
BNG 40.xxx.xxx	4.000	-0,06%	2019	2028	3.429	-	- 572	2.857
BNG 40.xxx.xxx	1.530	3,50%	2023	2038	-	1.530	-	1.530
BNG 40.xxx.xxx	3.000	3,45%	2023	2027	-	3.000	-	3.000
BNG 40.xxx.xxx	4.000	3,47%	2023	2028	-	4.000	-	4.000
BNG 40.xxx.xxx	3.000	3,53%	2023	2029	-	3.000	-	3.000
Totaal	**26.530**				**14.429**	**11.530**	**- 4.572**	**21.387**

Vlottende Passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Hieronder zijn de overige schulden gespecificeerd.

bedragen x € 1.000

Netto vlottende schulden met looptijd korter dan één jaar	31-dec-2023	31-dec-2022
Kasgeldlening	-	-
Banksaldi	-	461
Overige schulden	7.084	5.969
Totaal	**7.084**	**6.430**

Overlopende passiva

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	31-dec-2023	31-dec-2022
Van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen en uitkeringen	3.033	789
Verplichtingen dit jaar opgebouwd en komen volgend jaar tot betaling	2.826	1.265
Overige vooruitontvangen bedragen	56	264
Totaal	**5.915**	**2.318**

De niet-bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel moeten als voorschotbedragen overheid op de balans worden verantwoord onder het item overlopende passiva. In onderstaande tabel ziet u het verloop van deze posten.

bedragen x € 1.000

Ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetaling	31-12-2023
Nederlandse overheidslichamen					
Voorschot Herstel asfalt	22	-	22	-	-
Voorschot Provinciale subsidie tijdelijke woningen	-	200	-	-	200
Voorschot SPUK A16 Opvang ontheemdem Oekraïne (transitiekosten)	-	612	494	-	118
Voorschot SPUK C105 Startbouwimpuls 2023	-	473	-	-	473
Voorschot SPUK C209 Meerjarige regeling voor juisvesting aandachtsgroepen	-	252	252	-	-
Voorschot SPUK C41B Provinciale subsidie 'Versterken centra, kernen en wijken'		240	240	-	-
Voorschot SPUK C55 Energiearmoede	114	150	11	-	253
Voorschot SPUK C92 Informatiepunten Digitale Overheid	-	21	21	-	-
Voorschot SPUK C94 NIP uitkering start in 2024	-	1.196	-	-	1.196
Voorschot SPUK D14 Onderwijsvertragingen/ NPO Covid	74	49	123	-	-
Voorschot SPUK D8 Onderwijsachterstandenbeleid	385	343	345	196	187
Voorschot SPUK E84 Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	-	102	-	-	102
Voorschot SPUK F28 Klimaat- en energiebeleid	-	408	408		-
Voorschot SPUK G10 Wet Inburgering	125	251	108	-	268
Voorschot SPUK G12 Hulp bij toeslagenproblematiek (SPUK)	18	4	9	-	13
Voorschot SPUK G13 Onderwijsroute	10	104	87	-	27

bedragen x € 1.000

Ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetaling	31-12-2023
Voorschot SPUK H30 Versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	-	381	346	-	35
Voorschot SPUK H32 MEOZ	-	234	76	-	158
Voorschot SPUK H4 Afrekening SPUK Sport 2022	3	-	-	-	3
Voorschot SPUK H4 Afrekening SPUK Sport 2023		156	156	-	-
Voorschot SPUK H8 Sportakkoord	38	-	38	-	-
Voorschot SPUK H12 Preventieakkoord		20	20	-	-
Nederlandse overheidslichamen	**789**	**5.197**	**2.756**	**196**	**3.033**
Europese overheidslichamen					
……	-	-	-		-
Europese overheidslichamen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal	**789**	**5.197**	**2.756**	**196**	**3.033**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Op 27 december 2023 heeft de gemeente, middels een akte van ruiling, het eigendom verkregen van een stuk cultuurgrond (sectie D nummer 978) in Posterholt. Het perceel is groot 10.555 m2 en wordt gebruikt voor de bouw van tijdelijke woningen. In de akte van ruiling is een meerwaardeclausule opgenomen. Mocht er binnen 25 jaar na de ruiling reguliere woningbouw mogelijk zijn op het betreffende perceel, dan is de gemeente verplicht om de meerwaarde te vergoeden aan verkoper. De te betalen vergoeding bedraagt maximaal € 213.875.

bedragen x € 1.000

Gewaarborgde leningen	Oorspr. Lening	Percentage borg	Restant geldlening 1-1-2023	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Restant geldlening 31-12-2023
Woningcorporaties	7.549	100%	1.092	-	- 91	1.001
Overig	250	100%	250	-	-	250
	-					
Totaal	**7.799**		**1.342**	**-**	**- 91**	**1.251**

Toelichting op de baten en lasten

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (hierna: WNT)

De WNT is van toepassing op Gemeente Roerdalen. Het voor Gemeente Roerdalen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

bedragen x € 1

Wet normering topinkomens	JJWM L' Ortije	RJJ Notermans	MPNM Coenjaerts-Heijnens
Gegevens 2023			
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/12 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 127.458	€ 97.603	€ 7.423
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.238	€ 15.569	€ 1.229
Subtotaal	**€ 146.696**	**€ 113.172**	**€ 8.652**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 223.000	€ 18.939
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 146.696**	**€ 113.172**	**€ 8.652**
Het bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2022			
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 113.090	€ 93.563	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.330	€ 16.481	
Subtotaal	**€ 133.420**	**€ 110.044**	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 216.000	
Bezoldiging	**€ 133.420**	**€ 110.044**	

Overige rapportage verplichtingen op grond van de WNT.
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Stelpost onvoorzien

De begrote post onvoorziene uitgaven is in 2023 niet ingezet.

Overzicht incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht zijn de incidentele baten en lasten van de gemeente Roerdalen weergegeven. De volgende uitgangspunten zijn hierbij gehanteerd:

- de incidentele baten of lasten zijn zo uitgebreid mogelijk benoemd;
- onttrekkingen en stortingen uit reserves zijn altijd incidenteel, met uitzondering van de reserve dekking kapitaallasten en de storting in de reserve toerisme;
- verschuivingen tussen verschillende reserves zijn niet als incidentele baten en lasten meegenomen.

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten		Rekening 2023
Incidentele lasten		
P1	Extern advies en onderzoekskosten t.l.v. reserve Accommodatiebeleid	- 17
P2	Opsporen stille armoede; uitvoering van amendement 2021-A11 t.l.v. Algemene reserve	- 13
	Inzet saldo JR2022 t.b.v. grote woningaanpassingen	- 150
	Inzet saldo JR2022 t.b.v. uitvoeringskosten sc MER-sociaal domein	- 99
	Energietoeslag tot 120% t.l.v. reservefonds Armoedebestrijding	- 373
	Energietoeslag tot 120-150% t.l.v. reservefonds Armoedebestrijding	- 72
P4	Actieplan duurzame energie t.l.v. Algemene reserve	- 193
	Projecten en communicicatie i.h.k.v. toerisme t.l.v. de reserve Toerisme	- 33
	Implementatie Omgevingswet t.l.v. reserve programmaplan Omgevingswet	- 40
P5	Storting in voorziening BGE's inzake centrumplan Herkenbosch	- 681
	Aankoop stikstofrechten	- 1.260
	Uitvoeringskosten sc MER-Omgevingsdienst t.l.v. reserve Omgevingswet	- 57
P6	Kwaliteitsimpuls dorpsentrees t.l.v. reserve toerisme	- 16
P7	Inzet saldo JR2022 t.b.v. uitvoeringskosten sc MER-bedrijsvoering	- 118
	Bijdrage aan sc MER-bedrijfsvoering t.l.v. reserve projectenkalender MER	- 246
	Kosten organisatieontwikkeling t.l.v. reserve organisatieontwikkeling	- 36
	Uitvoeringskosten Roerdalen in Balans t.l.v. reserve Roerdalen in Balans	- 155
Totaal incidentele lasten		**- 3.559**
Incidentele baten		
P2	Surplus SPUK opvang ontheemdem Oekraïne t.g.v. reserve opvang ontheemden Oekraïne	806
P4	Verkoop grondstroken	58
P5	Winstneming Oortjensveld t.g.v. reserve Bouwgrondexploitatie	56
	Winstneming Wienkeskoel t.g.v. reserve Bouwgrondexploitatie	327
	Winstneming Holsterveld t.g.v. reserve Bouwgrondexploitatie	18
P7	Opschonen activa	485
Totaal incidentele baten		**1.750**
Totaal incidentele baten en lasten		**- 1.809**

Structureel resultaat

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Rekening 2023
Saldo van baten en lasten	
Lasten	- 68.439
Baten	66.522
Saldo van baten en lasten	**- 1.918**
Af: incidentele baten en lasten	
Incidentele lasten	- 3.559
Incidentele baten	1.750
Af: incidentele baten en lasten	**- 1.809**
Bij: structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	
Structurele toevoegingen	- 56
Structurele onttrekkingen	460
Bij: structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	**404**
Totaal structureel resultaat	**295**

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

bedragen x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves		Rekening 2023
Structurele toevoegingen		
P8	Jaarlijkse toevoeging Reserve toerisme	- 56
Totaal structurele toevoegingen		**- 56**
Structurele onttrekkingen		
P1	Afschrijvingen investeringen sportparken en brede scholen t.l.v. reserve invest. Economisch nut	365
P1	Afschrijvingen investeringen dorpshuizen t.l.v. reserve invest. Maatschappelijk nut	13
P4	Afschrijving duurzaamheid, zonnepanelen en laadpalen t.l.v. reserve invest. Economisch nut	9
P8	Afschrijving gemeentehuis t.l.v. reserve invest. Economisch nut	73
Totaal structurele onttrekkingen		**460**
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen		**404**

Overzicht baten en lasten (taakvelden per programma)

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtaakveld	Rekening 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning	**47.456**	**- 13.050**	**34.406**
0.1 Bestuur	27	- 1.628	- 1.601
0.2 Burgerzaken	248	- 816	- 568
0.4 Overhead	307	- 9.742	- 9.436
0.5 Treasury	1.151	- 213	939
0.61 OZB woningen	2.889	- 397	2.492
0.62 OZB niet-woningen	766		766
0.64 Belastingen overig	115		115
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	41.323		41.323
0.8 Overige baten en lasten	630	- 244	385
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		- 11	- 11
1. Veiligheid	**220**	**- 2.432**	**- 2.212**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	165	- 1.748	- 1.583
1.2 Openbare orde en veiligheid	55	- 684	- 629
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	**470**	**- 3.968**	**- 3.497**
2.1 Verkeer en vervoer	470	- 3.968	- 3.497
3. Economie	**1.028**	**- 537**	**491**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	448	- 335	113
3.4 Economische promotie	580	- 202	378
4. Onderwijs	**533**	**- 1.749**	**- 1.216**
4.2 Onderwijshuisvesting	63	- 653	- 590
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	470	- 1.096	- 626
5. Sport, cultuur en recreatie	**304**	**- 5.019**	**- 4.715**
5.1 Sportbeleid en activering	58	- 267	- 209
5.2 Sportaccommodaties	91	- 1.827	- 1.736
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	102	- 527	- 426
5.5 Cultureel erfgoed	5	- 79	- 75
5.6 Media	21	- 264	- 243
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	- 2.055	- 2.027
6. Sociaal domein	**8.191**	**- 29.780**	**- 21.589**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.983	- 3.331	- 348
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		- 2.266	- 2.266
6.3 Inkomensregelingen	4.087	- 9.034	- 4.947
6.4 WSW en beschut werk	9	- 3.036	- 3.027
6.5 Arbeidsparticipatie	8	- 369	- 361
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	206	- 1.296	- 1.090
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)		- 2.323	- 2.323
6.71b Begeleiding (WMO)		- 1.040	- 1.040
6.71c Dagbesteding (WMO)		- 315	- 315
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		16	16
6.72a Jeugdhulp begeleiding		- 482	- 482
6.72b Jeugdhulp behandeling		- 1.142	- 1.142
6.72c Jeugdhulp dagbesteding		- 685	- 685
6.73a Pleegzorg		- 359	- 359

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtaakveld	Rekening 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
6.73b Gezinsgericht		- 111	- 111
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig		- 745	- 745
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		- 1.315	- 1.315
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		- 1.105	- 1.105
6.74c Gesloten plaatsing		- 80	- 80
6.81 Geëscaleerde zorg 18+		- 79	- 79
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	898	- 206	692
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		1	1
6.82a Jeugdbescherming		- 437	- 437
6.82b Jeugdreclassering		- 41	- 41
7. Volksgezondheid en milieu	**5.955**	**- 6.086**	**- 131**
7.1 Volksgezondheid	180	- 1.152	- 972
7.2 Riolering	2.223	- 1.286	937
7.3 Afval	3.028	- 2.551	478
7.4 Milieubeheer	485	- 959	- 475
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	39	- 137	- 98
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**2.364**	**- 5.818**	**- 3.454**
8.1 Ruimte en leefomgeving	111	- 1.938	- 1.827
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.424	- 1.704	- 280
8.3 Wonen en bouwen	829	- 2.176	- 1.347
Saldo van baten en lasten	**66.522**	**- 68.439**	**- 1.918**
Mutatie reserves			
0. Bestuur en ondersteuning	**6.881**	**- 3.349**	**3.532**
0.10 Mutaties reserves	6.881	- 3.349	3.532
Mutatie reserves	**6.881**	**- 3.349**	**3.532**
Resultaat	**73.403**	**- 71.788**	**1.614**

Rechtmatigheidsverantwoording 2023

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 29 februari 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens (1% aan fouten t.b.v. een goedkeurende verklaring) is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan

de reserves en is daarmee vastgesteld op € 717.000,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding/conclusie
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- **Proces aanbesteden – Onkruidbestrijding op verhardingen – fout € 195.354,-**
  Nadere afspraken (voorwaarden), inzake het bestek onkruidbestrijding op verhardingen, zijn na de aanbesteding aangepast. Het achteraf aanpassen is strijdig met de aanbestedingsregels.

- **Proces aanbesteden – Projectbegeleiding windenergie – fout € 132.390,-**
  De verstrekte opdracht kent een spreekwoordelijke 'knip'. Twee opdrachten zijn opeenvolgend en gezamenlijk verstrekt maar niet zodanig als één opdracht aanbesteed.

- **Proces aanbesteden – Diesellevering – fout € 71.082,-**
  Ondanks beëindiging van lopende contracten inzake dieselleveringen vinden er nog afnames plaats.

- **Proces aanbesteden – Schoonmaakdiensten – fout € 78.203,-**
  De overeenkomst (dd. 2015) is stilzwijgend doorlopend verlengd met jaarlijkse prijsindexaties. Een nieuwe aanbesteding is uitgebleven.

- **Proces aanbesteden – aanschaf onderdelen voor machines en alle daaraan gerelateerde producten – fout € 78.988,-**
  Bezien over een periode van 4 jaar is de gekozen aanbestedingsvorm, gezien de totale omvang, niet conform de aanbestedingswet.

- **Proces aanbesteden – Archiefdiensten – Fout € 29.000,-**
  De aanbesteding is aangegaan voor 4 organisaties, de opdrachtverstrekking betreft 2 organisaties. De aanbestedingsvorm (meervoudig) is gezien de omvang onjuist gebleken, een Europese aanbesteding had moeten plaats vinden.

- **Proces aanbesteden – Technisch advies – Fout € 18.773,-**
  Binnen de opdrachtverstrekking zijn naast beheer en onderhoud van openbare verlichting ook andere operationele werkzaamheden opgenomen. In de geraamde waarde is geen rekening gehouden met algemene indexatie.

Afwijkingen begrotingscriterium:

<u>Programma 2 – Participatie, ondersteuning en zorg - Overschrijding € 232.000,-</u>
Dit programma kent een overschrijding als gevolg van hogere lasten jeugdzorg. Door de veranderde zorg-mix (daling lichte jeugdzorg en stijging zware jeugdzorg) en prijsstijgingen zijn er in 2023 meer kosten gemaakt. We zien regionaal dat het gebruik van de zware jeugdzorg toeneemt en daarnaast hebben we in Roerdalen enkele jeugdigen extra, die intensievere (en dus duurdere) jeugdzorg nodig hebben.
De overschrijding is kleiner dan 3% van de lasten binnen dit programma maar wordt toch

gepresenteerd vanwege de kwalitatieve relevantie. Deze overschrijding leidt niet tot een onrechtmatigheid. Het betreft immers een 'open einde regeling'.

Programma 5 – Woonomgeving – Overschrijding € 575.000,-
Het project Centrumplan Herkenbosch is met ingang van 2023 geherrubriceerd als onderdeel van de bouwgrondexploitatie op basis van een BBV verplichting. Binnen de grondexploitatie waren geen lasten geraamd voor dit project (was eerder een investeringskrediet).
De overschrijding is groter dan 3% van de lasten binnen dit programma maar leidt niet tot een onrechtmatigheid. Het betreft immers de financiële implicaties van het toepassen van de juiste verslagleggingsvoorschriften.

In de paragraaf Bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV en op basis van de afspraken met de Raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SISa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A18	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.280.010			€ 291.245	€ 202.554	€ 34.395
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 4.558	€ 16.590	€ 2.829.352	€ 3.325.999		

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	28	1	1	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 9.289	€ 9.289			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 0	€ 10.640	€ 3.468	€ 3.468	€ 1.795	€ 1.795
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 12.000	€ 1.200	€ 1.200	€ 15.752	

BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SIGa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/01*	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: C41B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C41B/04*	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/05*	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/06*
		1	030011 Provincie Limburg	€ 28.474	€ 92.062	€ 1.339.592	1	1
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
		7						
		8						
		9						
		10						

		Kopie provinciecode *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/07*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/09*
	1	030011 Provincie Limburg	74	Nee
	2			
	3			
	4			
	5			
	6			
	7			
	8			
	9			
	10			

BZK	C66	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoelde kosten *Aard controle R* *Indicator: C66/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoelde kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoelde kosten *Aard controle R* *Indicator: C66/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoelde kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/06*
			6	€ 2.023	€ 76.126	57	€ 19.226	€ 295.974
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoelde kosten *Aard controle R* *Indicator: C66/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoelde kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/09*			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C66/16*
			7	26	0	0	0	55
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtscheiding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloelen uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 533	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 20.633	€ 0	1	46	3	

BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en woonoöperaties						
			Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*
	1		*0*	€ 0	0	0	0	€ 0
	2							
	100							
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
	1		€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
	2							
	100							

BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls						
			Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/05*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C105/06*
	1		*2023-0000095092 / project 1*	0	Nee	0	Nee	€ 0
	2		*2023-0000095092 / project 2*	0	Nee	0	Nee	€ 0
	20							
			Kople projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C105/12*
	1		*2023-0000095092 / project 1*	€ 0	Ja	start bouw gepland in Q3 - 2024	0	Nee
	2		*2023-0000095092 / project 2*	€ 0	Ja	start bouw gepland in Q3 - 2024	0	Nee
	20							
			Kople projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/14*				
	1		*2023-0000095092 / project 1*	Nee				
	2		*2023-0000095092 / project 2*	Nee				
	20							

BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf 0l0a 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*
		1	*RHA2022-0330760l*	*T/jdel/ke woningen gemeente Roerdalen*	€ 286.561	€ 313.870	€ 0	18
		2						
		10						

	Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: C209/10*
1	*T/jdel/ke woningen gemeente Roerdalen*	18	Nee	Ja
2				
10				

	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/11*
	Ja

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 270.877	€ 51.167	€ 22.670	€ 0	€ 189.268	

		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
	1						
	2						
	100						

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	
			€ 122.897	€ 0	€ 0	€ 0	€ 73.902	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
			1					
			2					
			10					
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (§8a tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1 060983 Gemeente Venlo	5000005386	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1 060983 Gemeente Venlo	5000005386	Nee			
			2					
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
			1 060983 Gemeente Venlo	5000005386	Afkoppelen Groenstraat/ Dorpsstraat	Nee		
			2					

IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 14.982	€ 35.973	€ 35.973	Nee		
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*	
			1	301 Aanleg van openbare verlichting|aantal in Meters	Nee	0		
			2	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0		
			3	331 Drempel|aantal in Stuks	Nee	0		
			4	332 Wegversmalling|aantal in Stuks	Nee	0		
			5	333 As-verspringing|aantal in Stuks	Nee	0		
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 229.147	€ 179.178	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief R|k) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief R|k) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief R|k) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 4.115.942	€ 47.058	€ 89.789	€ 20	€ 67.337	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief R|k) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief R|k) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief R|k) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheiden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 45.494	€ 29.549	€ 0	€ 352.165	€ 1.672	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te scheiden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief R|k) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief R|k) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief R|k) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 2.058	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheiden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheiden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheiden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheiden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 126	€ 0	€ 18.656	€ 846
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 175	€ 0	€ 590	€ 93
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	-€ 1.589	€ 0	€ 16.611	€ 565
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.392	€ 12
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	-€ 1.288	€ 0	€ 38.249	€ 1.516

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
6	Totaal	0	0	N.v.t.

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SZW	04			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kw(t)schelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vr(j)val) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kw(t te schelden schulden levensonderhoud Tozo l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kw(t)schelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	0	0	0	

SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*				
			€ 107.589	€ 0	Ja				
SZW	G12	**Kwijtscheiden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheiden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheiden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*				
			€ 10.273	€ 0	Ja				
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G13/05*		
			€ 87.747	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 156.366	€ 161.285					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*	
		1	Onderhoud	€ 122.172	€ 122.172				
		2	Exploitatie	€ 21.718		€ 21.718			
		3	Effect mengpercentage	€ 2.539			€ 2.539		
		4	Dienstverlening derden	€ 5.985			€ 5.985	Art. 13	
		5	Sporthal Posterholt exploitatiekosten	€ 8.871		€ 8.871		Art. 13	

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042415 (2022)	€ 37.716	€ 0	€ 38.618	€ 0	€ 38.618
		2						
		3						
		4						

	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*
1	1042415 (2022)	Ja
2		
3		
4		

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*
			€ 23.316	€ 84.556	Ja	Ja

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026							
			Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 16.547	€ 13.200	€ 3.309	€ 13.200	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 113.918	€ 101.175	€ 12.743	€ 101.175	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 25.456	€ 25.100	€ 0	€ 25.100	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 19.092	€ 23.509	€ 0	€ 23.509	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 8.910	€ 7.798	€ 0	€ 7.798	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 22.274	€ 25.650	€ 0	€ 25.650	Ja
			7 Valpreventie	€ 65.550	€ 42.608	€ 13.110	€ 42.608	Ja
			8 Leefomgeving	€ 12.728	€ 25.088	€ 0	€ 25.088	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.182	€ 4.860	€ 0	€ 4.860	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 46.458	€ 45.732	€ 0	€ 45.732	Ja
			11 Mantelzorg	€ 12.728	€ 13.760	€ 0	€ 13.760	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 12.728	€ 5.951	€ 2.546	€ 5.951	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 7.001	€ 7.064	€ 0	€ 7.064	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.182	€ 3.182	€ 0	€ 3.182	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 11.328	€ 28.408	€ 0	€ 28.408	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.
2	Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.
4	Kansrijke Start	N.v.t.
5	Mentale Gezondheid	N.v.t.
6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.
7	Valpreventie	N.v.t.
8	Leefomgeving	N.v.t.
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.
10	Versterken sociale basis	N.v.t.
11	Mantelzorg	N.v.t.
12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.
13	Welzijn op recept	N.v.t.
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*
Nee

VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*		
			MEOZ23117	€ 233.904	€ 76.311		
			Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/06*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*
		1	*t Sweeltje*	€ 7.418	€ 4.895	Nee	
		2	*LACO Roerdalen BV*	€ 226.486	€ 71.416	Ja	
		20					

Bijlagen

Bijlage 1: Lijst ontvangen subsidies

Ontvangen Subsidies	2020	2021	2022	2023
Provincie				
Provincie Limburg				
Subsidie tijdelijke woningen Roerdalen				180.000
Afrekening regiofonds GOML (1-4-2019/31-12-2021)			24.923	
Subsidie Bedrijventerreinzone Roerstreek	250.000			
Subsidie versterken centra Roerdalen				240.000
Subsidie voor Donker Pimpernelblauwtje	12.407			
Verkeerseducatie	3.900			
Subsidie Centrum de Beuk Posterholt		90.000		
Subsidie herontwikkeling centrum Herkenbosch			36.000	
Provincie Noord-Brabant				
Subsidie voor opruiming gedumpte vaten		2.417		
Totaal Provincie	**266.307**	**92.417**	**60.923**	**420.000**
Nationaal				
Ministerie van Binnenlandse Zaken				
Regeling reductie energieverbruik 2020	85.625			
Toekenning startbouwimpuls 2023				473.350
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat				
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			102.200	
Subsidie Deltaplan project Zandstraat				46.667
Stichting Nationaal Restauratiefonds				
Voorschot subsidie Beltkorenmolen O'berg	4.500	4.500	4.500	4.500
Stichting Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds Gemeente				
Corona subsidie voor HR vraagstukken	7.513			
Waterschap Limburg				
Afkoppelen water			26.807	
Waterleiding Maatschappij Limburg				
Afkoppelen water			13.404	
ZonMW - Zorgonderzoek Nederland				
Subsidie project personen met verward gedrag				
Totaal Nationaal	**261.661**	**4.500**	**146.911**	**524.517**
Europees				
Stichting Waardevol Cultuurlandschp (Ons WCL)				
Subsidie interreg V-A project 1e tranche 2019				
Subsidie 2e tranche 2019				
Subsidie voor Donker Pimpernelblauwtje	12.407			
Totaal Europees	**12.407**	**0**	**0**	**0**

Ontvangen Subsidies	2020	2021	2022	2023
Overig				
Gemeente Roermond				
Subsidie Door inzicht aan de slag				
Gemeente Maastricht				
Doorbeschikking middelen aanpak ondermijning			2.700	
Veiligheidsregio Limburg Noord				
Project Kansrijk van start			11.795	
Gemeente Weert				
Transformatie beschermd wonen WvGGZ			3.487	
Stichting Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds Gemeente				
Subsidie Werkconferentie Werken aan Geluk				
Totaal Overig	**0**	**0**	**17.982**	**0**
Eindtotaal	**540.375**	**96.917**	**225.816**	**944.517**

Bijlage 2: Overzicht beleidsindicatoren

	2018		2019		2020		2021		2022	
	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners
Verwijzingen Halt [per 1.000 jongeren]	5	10	10	11	5	10	4	8		
Winkeldiefstallen [per 1.000 inwoners]	0,5	0,6	0,2	0,6	0,5	0,6	0,2	0,6		
Geweldsmisdrijven [per 1.000 inwoners]	2,7	2,8	2,2	2,7	1,7	2,5	1,9	2,4		
Diefstallen uit woning [per 1.000 inwoners]	3,1	2,1	2,2	2	1,5	1,4	1,2	1,2		
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) [per 1.000 inwoners]	2,7	3,6	2,4	3,9	2,9	4,5	3,4	4,4		
Functiemenging [%]	36,1	48,5	36,8	48,9	36,6	48,8	35,9	48,9		
Vestigingen (van bedrijven) [per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar]	125,8	154,7	134,8	160	137,9	166	144,3	172,1		
Absoluut verzuim [per 1.000 leerlingen]		1,4		1,8	4,2	2,6		2,9		
Relatief verzuim [per 1.000 leerlingen]	13	19	39	19	27	14	19	14		
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) [%]	1,6%	1,3%	1,6%	1,5%	1,7%	1,3%	1,3%	1,5%		
Niet-sporters [%]					55,8 %	50,3 %				
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar]	334,5	545,1	349	555,8	347,8	557	341,9	561,4		
Jongeren met een delict voor de rechter [%]		1%	1%	1%	1%	1%				
Kinderen in uitkeringsgezin [%]	4%	4%	4%	3%	5%	3%	5%	3%		
Netto arbeidsparticipatie [%]	66,6 %	70%	67,7 %	70,9 %	66%	70,6 %	67,7 %	71,6 %		
Werkloze jongeren [%]	2%	1%	2%	1%	2%	1%	1%	1%		
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners]	218,6	199,5	207,4	187,7	276,1	258,2	240,6	215,4		

	2018		2019		2020		2021		2022	
	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners van 15-64 jaar]	390,8	184,4	142,8	146,2	176,4	147,1				
Jongeren met jeugdhulp [%]	15,1 %	10,4 %	15,2 %	10,9 %	16,3 %	10,6 %				
Jongeren met jeugdbescherming [%]	1,3%	1%	1,4%	1,1%	1,4%	1,1%				
Jongeren met jeugdreclassering [%]	0,4%	0,4%		0,4%		0,4%				
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO [per 10.000 inwoners]	310	536	380	578	720	631	670	642	640	596
Omvang huishoudelijk restafval [kg per inwoner]	152	134	150	125	146	129	152	114		
Hernieuwbare elektriciteit [%]	9,6%		13,9 %	23,7 %	19,1 %					
Gemiddelde WOZ waarde [x €1.000]			223	275	232	294	245	314	261	344
Nieuw gebouwde woningen [per 1.000 woningen]	1,2	8,3	1,4	8,9	9,5	9,4	6,3	8,7		
Demografische druk [%]	77,3 %	78,5 %	79%	79%	80,3 %	79,5 %	81,7 %	79,7 %	82,7 %	80,2 %
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden [€]	607	682	633	702	685	742	714	778	778	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden [€]	650	761	667	781	726	823	756	863	861	

Bijlage 3: Afkortingenlijst

AFKORTING	OMSCHRIJVING
A&O-fonds	Stichting Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds Gemeenten
AB	Algemeen Bestuur
ADV	Anti discriminatie voorziening
AED	Automatische externe defibrillator
AMWAPV	Algemeen plaatselijke verordening Algemeen Maatschappelijk Werk
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemeen plaatselijke verordening
ASV	Algemene Subsidieverordening
B&W	Burgemeester en Wethouders
Babs	Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Bijzondere bijstand zelfstandigen
BGT	Basisregistratie grootschalige topografie
BIBOB	Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeente
BIZ	Bedrijven Investeringszone
BLP	Productie- en Levering Bedrijf
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BRO	Basisregistratie ondergrond
BRP	Basisadministratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
CAK	Centraal Administratiekantoor
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CIZ	Centrum Indicatieorgaan Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Plan Bureau
CROW	Centrum voor Regeling en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DB	Dagelijks Bestuur
DHZ	Doe Het Zelf
DIFTAR	Gedifferentieerde tarieven
DIGID	Digitale Identiteit
DIV	Digitale Informatie Voorziening
DSO	Digitaal stelsel omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Europese Monetaire Unie

AFKORTING	OMSCHRIJVING
ENSIA	Eenduidige normatief single information audit
EU	Europese Unie
EU-regio	Europese-regio
EVP	Employer Value Proposition
FIDO	Financiën Decentrale Overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
Fte	Fulltime-equivalent
GFT	Groente, Fruit, Tuin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGOR	Gewenst Grond en Oppervlakte Regime (Nieuw Limburgs Peil)
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GI	Gecertificeerde Instelling (in het kader van jeugdzorg)
GIP	Grens Info Punt
GOED	Geduld, Openheid, Eerlijk en Discipline
GOML	Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg
GR	Gemeentelijke Regio's
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
HRM	Human Resource Management
I&A	Informatie & Automatisering
IBD	Informatie Beveiligingsdienst
IKC	Integraal kind centrum
INTERREG	Europese subsidieregeling voor ruimtelijke en regionale ontwikkeling
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IPO	Interprovinciaal Overleg
JIM	Jouw Ingebrachte Mentor
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
KCC	Klant Contact Center
KRW	Kader Richtlijn Water
LKM	Limburgs Kwaliteits-Menu
LLTB	Limburgse Land- en Tuinbouwbond
LOG	Landbouw Ontwikkelingsgebied
LTA	Landelijk Transitie Arrangement
ME	Mobile Eenheid
(SC) MER	(Servicecentrum) Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen
MER SD	Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen Sociaal Domein
MOP	Meerjarenonderhoudsplanning
MSN (grenspark)	Maas-Swalm-Nette
MT	Management Team
MTD	Maatschappelijke diensttijd
NCNP	No cure no pay

AFKORTING	OMSCHRIJVING
NML (zorggroep)	Noord- en Midden-Limburg
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NV	Naamloze Vennootschap
OD	Omgevingsdienst
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden Limburg
OTS	Onder toezichtstelling
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&O	Personeel en organisatie
PAS	Programma Aanpak Stikstof
Pfas	Poly- en perfluoralkylstoffen
PDC	Producten & Diensten Catalogus
PGB	Persoonsgebonden budget
PNIK	zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten
POC	percentage of completion (berekenmethode winstneming bij bouwgrondexploitatie)
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
PW	Participatiewet
RD	Reinigingsdienst
REO	Ruimtelijke Economie & Ontwikkeling
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centra (bestrijding ondermijnende criminaliteit)
RO	Ruimtelijke Ordening
RON	Reanimatie omroep netwerk
RMT	Regionaal mobiliteitsteam
RUD	Regionale Uitvoeringdienst
RUDDO	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden
SD	Sociaal Domein
SIA	Strategische Investeringsagenda
SISA	Single Information, Single Audit
SML	Samenwerking Midden Limburg
SNF	Stichting Normering Flexwonen
SoZa	Sociale Zaken
SPUK	Regeling Specifieke Uitkering stimulering sport
SPUKIJZ	Regeling Specifieke Uitkering ijsbanen en zwembaden
ST	Sociaal Team
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TOP's	Toeristische overstap punten
UP	Uitvoeringsplan
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VAB	Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting

AFKORTING	OMSCHRIJVING
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVGB	verklaring van geen bedenkingen
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
WCL	Waardevol Cultuurlandschap
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regeling
WIZ	Werkorganisatie Informatieberaad Zorg
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering van topinkomens
WON	Wet Onafhankelijk Netbeheer
WOZ	Wet Onroerend Zaakbelasting
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WSP	Werkgevers servicepunt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVGGZ	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWNV	Wet Werken naar Vermogen
ZIP	Zorg- en innovatieplatform
ZZP	Zelfstandige zonder personeel

RSM Netherlands Accountants N.V.
Bekkerweg 10
Postbus 6005
6401 SB Heerlen
T 045 405 55 55
www.rsmnl.com

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Roerdalen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Roerdalen te Roerdalen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de gemeente Roerdalen op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:
1. het overzicht van baten en lasten over 2023;
2. de balans per 31 december 2023;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2023 van de gemeente Roerdalen en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Roerdalen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikte is als basis voor ons oordeel.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
ASSURANCE | TAX | CONSULTING

RSM Netherlands Accountants N.V. is een onafhankelijk lid van het RSM netwerk en handelt onder de naam RSM. RSM is de handelsnaam van elk bij het RSM netwerk aangesloten kantoor. Het RSM netwerk is een samenwerkingsverband van onafhankelijke accountants- en advieskantoren, die ieder voor eigen verantwoordelijkheid werken. Het RSM netwerk bestaat in geen enkel rechtsgebied als afzonderlijke rechtspersoon. Op alle opdrachten zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, die op verzoek kosteloos worden toegezonden. RSM Netherlands Accountants N.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34255759.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording
Wij vestigen de aandacht op het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording in de toelichting op de jaarrekening op paginanummer 183 tot en met 185. Het college van burgemeester en wethouders heeft in deze rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 1.410.790 ligt boven de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 717.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa-, of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
Wij hebben risico’s geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente Roerdalen en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico’s en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent en op de uitkomsten daarvan.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd. De organisatie heeft diverse maatregelen verweven in de interne beheersing binnen de diverse processen. Een interne frauderisicoanalyse waarin frauderisico’s worden geïdentificeerd en relevante interne controlemaatregelen worden gedefinieerd om deze frauderisico’s te mitigeren is vooralsnog niet gestructureerd aanwezig.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het management en gevraagd of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico’s op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management
Het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Hoewel het risico dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in sommige entiteiten groter is dan in andere, is het in alle entiteiten aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico. Dit betreft een vanuit de regelgeving verplicht frauderisico dat geadresseerd dient te worden tijdens de jaarrekeningcontrole.

Wij hebben inzicht verkregen in de voor de financiële administratie gehanteerde dagboeken, alsmede de aard van de journaliseringen die op deze dagboeken plaatsvinden. Tevens hebben wij het bestaan van het proces omtrent het doorvoeren van memoriaalboekingen getoetst. Op basis van het inzicht in dagboeken en journaliseringen hebben wij voor de dagboeken waarop memoriaalboekingen plaatsvinden, onderzoek verricht naar de doorgevoerde memoriaalboekingen.

Wij hebben inzicht verkregen in de wijze waarop het betalingsproces is vormgegeven en hebben de aanwezigheid van het vierogenprincipe in het betalingsproces getoetst. Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van uitgaande betalingen uitgevoerd, uitgaande van een risico op onrechtmatige betalingen als gevolg van onterechte wijzigingen in een bankrekeningnummer van een crediteur.

Wij hebben inzicht verkregen in de wijze waarop de gemeente het proces ten aanzien van schattingen heeft vormgegeven. Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van de jaarrekeningposten waarvoor een materieel schattingsrisico is geconstateerd, waaronder de voorzieningen inclusief de debiteurenvoorziening. Hierbij hebben wij door middel van diverse detailwerkzaamheden aansluitingen gemaakt tussen de verantwoording en de onderliggende brondocumentatie.

Wij hebben geïdentificeerd of er sprake is van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Voorts hebben wij in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Tevens hebben wij kennisgenomen van advocatenbrieven en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor signalen van fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Frauderisico dat de Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd
Gemeenten doen zaken met een omvangrijk aantal leveranciers. Het risico bestaat dat de Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd om opdrachten onterecht aan bevriende partijen te kunnen gunnen, hetgeen tot onrechtmatige besteding van middelen leidt.

Wij hebben door middel van het voeren van interviews inzicht verkregen in het aanbestedingsproces van de gemeente. Tevens hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om het bestaan van het aanbestedingsproces vast te stellen.

Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd uitgaande van de cumulatieve meerjarige bestedingen per leverancier. Hierbij hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd, waarbij wij voor bestedingen die de Europese drempelwaarden overschrijden aansluiting hebben gezocht met de onderliggende aanbestedingsdocumentatie.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie
Zoals toegelicht in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in de jaarstukken heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.
Wij hebben onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd om de risico-inschatting van het college van burgemeester en wethouders te evalueren:

- Kennisnemen van de analyse in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" van het college van burgemeester en wethouders en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle van de jaarrekening kennis hebben genomen en door het bevragen van de organisatie over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze analyse.
- Kennisnemen van de meerjarenbegroting en de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Inzicht verkrijgen in de verplichte financiële kengetallen in relatie tot de gangbare ratio's in de sector.
- Inwinnen van inlichtingen over kennis inzake het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere exploitatie.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader behorend bij het controleprotocol 2023 van de gemeente Roerdalen en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2023 van de gemeente Roerdalen, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Heerlen, 2 juli 2024
RSM Netherlands Accountants N.V.

Digitaal ondertekend door:

Stefan Prevoo
July 2 2024 1:38 PM +02:00

drs. S.J.M. Prevoo RA